



Cuprins

I Rezoluții, recomandări și avize

REZOLUȚII

Comitetul Regiunilor

A 121-a sesiune plenară, 8 și 9 februarie 2017

2017/C 207/01	Rezoluția Comitetului European al Regiunilor (CoR) – Analiza anuală a creșterii pentru 2017 a Comisiei Europene	1
2017/C 207/02	Rezoluția Comitetului European al Regiunilor – A 60-a aniversare a semnării Tratatului de la Roma	5

AVIZE

Comitetul Regiunilor

A 121-a sesiune plenară, 8 și 9 februarie 2017

2017/C 207/03	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Reducerea deficitului de investiții: cum pot fi depășite provocările?	7
2017/C 207/04	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Capacitatea fiscală și stabilizatorii automați în uniunea economică și monetară	15
2017/C 207/05	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Lipsa legăturilor de transport în regiunile de frontieră	19
2017/C 207/06	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Regenerarea orașelor și zonelor portuare	25
2017/C 207/07	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Cadrul de parteneriat cu țările terțe privind migrația	32
2017/C 207/08	Avizul Comitetului European al Regiunilor privind propunerea pentru un nou Consens european privind dezvoltarea — Lumea noastră, demnitatea noastră, viitorul nostru	39
2017/C 207/09	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Un sistem eficace de gestionare a apei: o abordare a soluțiilor inovatoare	45

2017/C 207/10	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Către o nouă strategie a UE de adaptare la schimbările climatice — o abordare integrată	51
2017/C 207/11	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Acordarea de sprijin tinerilor agricultori din Europa . .	57
2017/C 207/12	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Necesitatea și căile de realizare a unei strategii a UE privind problema alcoolului	61

III *Acte pregătitoare*

COMITETUL REGIUNILOR

A 121-a sesiune plenară, 8 și 9 februarie 2017

2017/C 207/13	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Reforma sistemului european comun de azil — Al doilea pachet de propuneri și un cadru de relocare al Uniunii	67
2017/C 207/14	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Drepturile de autor pe piața unică digitală	80
2017/C 207/15	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Revizuirea pachetului privind telecomunicațiile	87
2017/C 207/16	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Către o strategie a UE pentru relațiile culturale internaționale	95
2017/C 207/17	Avizul Comitetului European al Regiunilor — Politica UE privind regiunea arctică	100
2017/C 207/18	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Evaluarea intermediară a programului LIFE	104

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

REZOLUȚII

COMITETUL REGIUNILOR

A 121-A SESIUNE PLENARĂ, 8 ȘI 9 FEBRUARIE 2017

Rezoluția Comitetului European al Regiunilor (CoR) – Analiza anuală a creșterii pentru 2017 a Comisiei Europene

(2017/C 207/01)

Prezentat de grupurile politice PSE, PPE, ALDE, AE și CRE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR),

- având în vedere Comunicarea Comisiei Europene privind analiza anuală a creșterii pentru 2017 ⁽¹⁾ și lansarea semestrului european 2017,
 - având în vedere Rezoluția Parlamentului European din 26 octombrie 2016 referitoare la semestrul european pentru coordonarea politicilor economice: punerea în aplicare a priorităților pentru 2016 ⁽²⁾,
1. salută faptul că Analiza anuală a creșterii (AAC) se concentrează pe investiții, reforme structurale și finanțe publice responsabile, dar s-ar fi așteptat la un accent mai ferm asupra punerii în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă, care reprezintă unul dintre pilonii unei strategii europene economice, sociale și de mediu după 2020;
 2. observă că mai mulți indicatori – PIB-ul, investițiile, rata de creare a unor noi locuri de muncă, ocuparea forței de muncă și rata de activitate – semnalează că economia UE este în curs de redresare, în pofida incertitudinii tot mai mari la nivel mondial; împărtășește totuși opinia Comisiei conform căreia nu ne putem complăce în situația actuală, întrucât ratele șomajului sunt în continuare prea ridicate în multe regiuni ale Europei și acumularea câtorva ani pe parcursul cărora investițiile au fost insuficiente („deficit de investiții”) are un impact substanțial asupra competitivității și coeziunii în Europa;
 3. este preocupat de faptul că dezechilibrele existente în UE și în zona euro constituie o provocare majoră pentru creștere și coeziune și că, în multe situații, a stagnat procesul de convergență din statele membre și între acestea; subliniază că disparitățile dintre statele membre constituie o sursă majoră de decalaje economice și sociale, care se adâncesc în continuare în UE, și regretă că această problemă nu este tratată în mod structurat în AAC;

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//RO>.

4. subliniază faptul că un pilon european al drepturilor sociale, care trebuie să respecte principiile subsidiarității și proporționalității, ar putea să aibă o contribuție majoră la coordonarea și optimizarea convergenței standardelor sociale și să consolideze legitimitatea democratică a UE;
5. invită Comisia să propună o capacitate fiscală pentru zona euro, deschisă tuturor statelor membre și însoțită de o analiză a impactului bugetar ⁽³⁾;

Relansarea investițiilor

6. salută rezultatul primului an al Fondului european pentru investiții strategice (FEIS) în ceea ce privește volumul de investiții pe care a reușit să le mobilizeze; este preocupat totuși de rezultatele incerte ale acestuia referitoare la aditionalitate, de distribuția geografică dezechilibrată a proiectelor pe care le-a finanțat și de lipsa unor informații detaliate și transparente referitoare la FEIS; observă că aceste preocupări sunt împărtășite de Curtea de Conturi Europeană ⁽⁴⁾ și de evaluarea independentă publicată de Comisie ⁽⁵⁾; subliniază că proiectele ar trebui să fie eligibile pentru sprijinire prin FEIS începând de la o valoare de 10 milioane EUR, astfel încât autoritățile locale și regionale să utilizeze în mai mare măsură FEIS, inclusiv prin intermediul platformelor de investiții, și regretă faptul că multe dintre ele încă nu dispun de informații referitoare la acest fond; este convins că soluționarea problemelor legate de capacitatea administrativă, care împiedică adesea autoritățile locale și regionale să utilizeze FEIS, ar trebui considerată o prioritate în contextul semestrului european;
7. salută faptul că AAC menționează existența obstacolelor în calea investițiilor la nivel local și regional; regretă totuși că analiza obstacolelor din calea investițiilor, care a fost lansată în semestrul european 2016 și la care CoR a contribuit prin analiză la nivel teritorial ⁽⁶⁾, nu este continuată în AAC 2017; consideră că este important ca măsurile de consolidare a pieței unice să fie recunoscute ca având un rol important în îmbunătățirea mediului de investiții general la nivelul UE și ca eliminând obstacolele din calea investițiilor la nivel național, regional și local;
8. evidențiază contribuția la investiții a fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI), subliniind faptul că 61 dintre recomandările specifice fiecărei țări pentru 2016 sunt preluate în programele politicii de coeziune la nivel de țară; împărtășește opinia potrivit căreia fondurile ESI ar putea fi utilizate în combinație cu FEIS, subliniind în același timp că ele reprezintă instrumentul principal de investiții al UE și sunt destinate sporirii coeziunii, astfel cum se prevede în tratate;
9. salută faptul că AAC menționează nevoia de a distribui în mod echitabil beneficiile globalizării și de a se spori legitimitatea politicii comerciale; subliniază, de asemenea, că preocupările cetățenilor sunt importante, iar marjele de manevră și de control democratic al Uniunii Europene, al parlamentelor și al guvernelor statelor membre și ale regiunilor trebuie asigurate, veghindu-se pe această cale și asupra posibilităților cetățeanului de a influența procesele în mod democratic; consideră că Comisia ar trebui să se angajeze mai decisiv, la negocierea și încheierea acordurilor comerciale, în favoarea menținerii standardelor europene de calitate, a reglementărilor și standardelor naționale, printre altele în domeniul protecției mediului, animalelor, climei, datelor, sănătății și consumatorilor, astfel încât acordurile comerciale să poată avea un rezultat echitabil și transparent;
10. salută recunoașterea în cadrul AAC a rolului pe care orientările clare referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cadrul finanțării publice a infrastructurii îl joacă în facilitarea finanțării economiei reale; subliniază că o mare parte din această finanțare privește serviciile de interes economic general (SIEG) și solicită Comisiei să extindă domeniul SIEG, pentru a ține seama de noile provocări;

Continuarea reformelor structurale

11. constată că reformele structurale reprezintă factori hotărâtori pentru o competitivitate sporită, care este necesară mai mult decât oricând pentru promovarea unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a creării de locuri de muncă în contextul comerțului și al concurenței globale;

⁽³⁾ A se vedea proiectul de aviz al CoR privind *Capacitatea fiscală și stabilizatorii automați în uniunea economică și monetară*, raportor: Carl Fredrik GRAF (PPE-SV), ECON-VI-018, adoptare preconizată în sesiunea plenară a CoR din februarie 2017.

⁽⁴⁾ CCE, „FEIS: o propunere timpurie de extindere și dezvoltare”, Avizul nr. 2/2016.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_ro

⁽⁶⁾ Al șaptelea raport al CoR de monitorizare a strategiei Europa 2020 și a semestrului european: <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. salută recunoașterea rolului important al achizițiilor publice în consolidarea competitivității și a inovării și subliniază că, în mare parte, achizițiile publice sunt efectuate de autoritățile locale și regionale; subliniază că eforturile de îmbunătățire a capacității administrative în domeniul atribuirii contractelor de achiziții publice ar trebui direcționate în mod specific către autoritățile locale și regionale;

13. subliniază că IMM-urile, întreprinderile nou-înființate și antreprenoriatul ar trebui sprijinite prin facilitarea accesului la finanțare, prin stimularea investițiilor în activități de cercetare și dezvoltare, prin reducerea sarcinilor administrative și prin menținerea mai bune reglementări printre prioritățile principale; subliniază nevoia de a asigura faptul că IMM-urile din toate sectoarele, inclusiv prestatorii de servicii, pot participa la lanțurile valorice globale, printr-o politică industrială și de reglementare care să ofere sprijin;

14. subliniază că lipsa capacității administrative a administrației publice de la toate nivelurile și, în special, de la nivel local și regional, constituie un obstacol în calea punerii în aplicare a reformelor structurale, precum și că Comisia ar trebui să emită un document strategic unic care să coordoneze toate fluxurile de asistență tehnică finanțată de UE pentru o mai mare eficiență în administrație, inclusiv Programul de sprijin pentru reforme structurale;

15. apreciază faptul că, în Analiza anuală a creșterii, se menționează acordarea unui sprijin prioritar investițiilor în capitalul uman; subliniază îndeosebi importanța promovării aplicării efective a Garanției pentru tineret și solicitarea de a se combate mai hotărât șomajul în rândul tinerilor, având în vedere că în anumite regiuni și teritorii acesta se situează încă la cote ridicate;

Asigurarea expansiunii bugetare și a caracterului responsabil al finanțelor publice

16. salută dezbaterile privind o orientare fiscală pozitivă pentru zona euro în ansamblul ei, care ar trebui neapărat să fie însoțită de aplicarea unor reforme structurale;

17. subliniază că autoritățile locale și regionale sunt interesate de utilizarea deplină a flexibilității permise de Pactul de stabilitate și de creștere; își reiterează solicitarea ca investițiile realizate de autoritățile locale și regionale pe baza fondurilor ESI să fie excluse din calculele deficitului și plafoanelor de îndatorare în toate țările UE;

18. subliniază necesitatea de a se asigura sănătatea finanțelor publice și o limitare a datoriei publice la toate nivelurile de guvernare; ca parte a acestui efort general, subliniază faptul că structura cheltuielilor publice ar trebui optimizată în lumina principiilor OCDE pentru investiții publice eficiente la toate nivelurile de guvernare; își exprimă angajamentul față de lansarea unui exercițiu de monitorizare cu privire la punerea în aplicare a acestor norme; invită Comisia să adopte măsuri de promovare a descentralizării fiscale în UE, ceea ce, potrivit dovezilor existente, ar contribui la îmbunătățirea eficacității cheltuielilor publice;

Îmbunătățirea guvernancei semestrului european

19. constată că peste jumătate dintre recomandările specifice fiecărei țări privesc reforme structurale care pot fi abordate numai în parteneriat cu autoritățile locale și regionale; subliniază, prin urmare, că implicarea limitată a autorităților locale și regionale reprezintă unul dintre motivele lipsei de eficacitate și de asumare a coordonării politicii economice în cadrul semestrului european, astfel cum demonstrează nivelurile modeste ale rezultatelor reformelor structurale semnalate în recomandările specifice fiecărei țări;

20. salută faptul că responsabilii semestrului european, delegați de Comisie în statele membre, colaborează deja cu autoritățile locale și regionale din anumite state membre. Aceasta ar trebui să fie abordarea standard în toate statele membre;

21. regretă faptul că rolul autorităților locale și regionale nu este recunoscut în AAC și că multe dintre recomandările specifice fiecărei țări nu țin seama de faptul că multe competențe revin exclusiv nivelului regional; subliniază că este în curs de elaborare un aviz al CoR care propune un cod de conduită privind implicarea autorităților locale și regionale în semestrul european; salută sprijinul exprimat de Parlamentul European pentru această propunere; solicită ca, imediat după publicare, propunerea să fie supusă dezbaterii instituțiilor UE;

22. ia notă de faptul că mai multe recomandări specifice fiecărei țări propun reforme structurale, a căror punere în aplicare poate să dureze mult mai mult de un an, astfel încât evaluarea punerii în aplicare după un an poate subestima progresele realizate, fapt care poate să inducă în eroare și să descurajeze nivelurile naționale și subnaționale de guvernare implicate; invită, prin urmare, Comisia și Consiliul să elaboreze proiectul de recomandări specifice fiecărei țări într-un mod echitabil și transparent, care să permită măsurarea progreselor înregistrate la punerea în aplicare a recomandărilor;

23. încredințează președintelui mandatul de a transmite prezenta rezoluție Comisiei Europene, Parlamentului European, Președinției malteze a Consiliului și președintelui Consiliului European.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

Rezoluția Comitetului European al Regiunilor – A 60-a aniversare a semnării Tratatului de la Roma

(2017/C 207/02)

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Noi, membrii Comitetului European al Regiunilor (CoR):

1. ne asociem la celebrarea semnării Tratatului de la Roma, care constituie o ocazie importantă de a reflecta asupra viitorului Uniunii Europene (UE), și reamintim că rațiunea de a fi a Uniunii este de a asigura respectul pentru drepturile fundamentale, pacea, prosperitatea și stabilitatea, precum și noi oportunități la scara întregii UE, pentru toți cetățenii săi;
2. pledăm pentru o Europă care să fie capabilă să consolideze încrederea cetățeniilor săi și să fie mai în măsură să facă față provocărilor viitoare atât în cadrul UE, cât și la nivel global, precum și să ia decizii pentru acțiune comună într-un spirit de solidaritate, respectând totodată principiul subsidiarității;
3. reamintim că identitatea Europei are rădăcini istorice în regiunile, orașele și satele sale, iar contribuția autorităților locale și regionale la procesul de integrare a crescut în mod constant din perspectivă economică, culturală și politică;
4. reamintim recunoașterea decalajului dintre cetățeni și UE, ce a fost abordat cu 25 de ani în urmă în Tratatul de la Maastricht, care a instituit, *inter alia*, cetățenia Uniunii Europene și Comitetul European al Regiunilor. Cu toate acestea, rolul principal al autorităților locale și regionale descentralizate, prevăzut de Tratatul de la Lisabona, rămâne încă acela de a asigura subsidiaritatea și participarea în cadrul procesului legislativ din UE. Prin urmare, este imperios necesar să se îmbunătățească situația actuală, în care autoritățile locale și regionale sunt încă prea adesea destinatari ai politicilor europene, și nu actori care participă cu adevărat la elaborarea acestora mai ales sub aspect legislativ, în ciuda eforturilor și angajamentului politic și instituțional al Comitetului European al Regiunilor, în relațiile sale cu celelalte instituții europene;
5. considerăm că, în calitatea sa de adunare a reprezentanților locali și regionali din UE, CoR susține o Uniune unită în diversitatea sa culturală și lingvistică, într-o lume globalizată; suntem pe deplin angajați în promovarea democrației și cetățeniei europene active, în consolidarea drepturilor fundamentale și a protecției minorităților, în consolidarea securității și în promovarea egalității, precum și în realizarea unei dezvoltări armonioase și durabile, în conformitate cu obiectivele noastre de coeziune economică, socială și teritorială;
6. subliniem necesitatea urgentă de a întări legătura democratică dintre Uniunea Europeană și cetățenii săi, asigurându-ne că Uniunea oferă soluții eficiente și rapide la provocările majore comune cărora orașele, regiunile și statele membre nu le pot răspunde individual, și anume: consolidarea competitivității UE; consolidarea coeziunii; transformarea UE într-un spațiu sigur, în care libertatea, securitatea și justiția sunt garantate pentru toți; furnizarea de oportunități concrete de viitor tinerilor, atât în ce privește studiile, cât și munca; abordarea crizei migrațiilor și refugiaților; protejarea spațiului Schengen; combaterea schimbărilor climatice și creșterea rezilienței la dezastre; promovarea unei economii cu emisii reduse de dioxid de carbon și sprijinirea uniunii energetice; consolidarea rolului Uniunii ca actor global esențial, mai ales în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030; lupta împotriva șomajului; combaterea terorismului;
7. subliniem că cele „patru libertăți” ale pieței unice a UE, și anume libera circulație a persoanelor, a serviciilor, a bunurilor și a capitalurilor, reprezintă realizări concrete în beneficiul cetățenilor UE și un element indispensabil al proiectului politic european; ele constituie un set indivizibil de drepturi, care nu pot fi luate în considerare separat. În caz contrar, am umbri valorile care stau chiar la baza existenței UE; ne exprimăm așadar preocuparea în privința încercărilor anumitor state membre de a limita aplicarea acestor libertăți, mai ales a celei de circulație a persoanelor;
8. reamintim însă și faptul că „piața unică” ar trebui să asigure inclusiv progresul social și că regulile de concurență și cele privind principalele libertăți economice nu prevalează asupra drepturilor fundamentale, începând cu combaterea discriminării, a sărăciei și a șomajului;
9. considerăm că celebrarea Tratatului de la Roma trebuie să constituie o ocazie de participare directă, cu gândire critică și interes activ al cetățenilor Uniunii, la definirea viitorului Uniunii, cu decizii luate la nivelul cel mai apropiat posibil de aceștia; considerăm că un asemenea proces ar trebui să fie participativ și reprezentativ, astfel încât toți cetățenii să beneficieze de șanse egale de a participa, de a contribui și de a își exprima adeziunea la Uniune. În acest sens, autoritățile locale și regionale se află în poziția ideală pentru a contribui la evoluția procesului și la concretizarea unei Europe a cetățenilor;

10. considerăm că este important, în special, să se obțină o imagine exactă a aspirațiilor și speranțelor cetățenilor legate de UE, pe de o parte, și a preocupărilor și nemulțumirilor lor, pe de altă parte; în acest context, salutăm al treilea raport privind cetățenia UE, pe 2017, care are la bază informații oferite de cetățeni prin intermediul anchetelor de opinie și al consultării publice;

11. prin urmare, subliniem că UE:

- trebuie să aibă capacitatea de a aborda impactul dezechilibrat al globalizării asupra vieții cetățenilor europeni prin consolidarea principiilor unei Europe bazate pe dreptate socială, capacitate economică și solidaritate;
- ar trebui să fie mandatată de statele membre să acționeze, în acord cu autoritățile locale și regionale, atunci când schimbări majore afectează societatea și cetățenii, cu instrumente de guvernare corespunzătoare și mijloace financiare adecvate;
- trebuie să asigure o abordare descentralizată în comunicare, informând cu privire la politicile și procesele sale în mod accesibil, corelând într-o manieră clară relevanța deciziilor de la nivelul UE și realitățile de pe teren din diferite părți ale UE; în acest context, este crucial rolul centrelor de informare *Europe Direct* și al altor rețele de informare europene, care aduc laolaltă autorități locale și regionale;
- este necesar să aibă o repartizare mai clară și mai transparentă a responsabilităților politice, să asigure răspunderea instituțiilor sale și să garanteze caracterul deschis al proceselor de luare a deciziilor în fața cetățenilor, ceea ce ar putea implica necesitatea unor noi reforme ale tratatelor;
- ar trebui să aibă în vedere trecerea la reforme instituționale menite să consolideze implicarea autorităților locale și regionale, reflectând rolul acestora în aplicarea principiului subsidiarității și în asigurarea unei guvernări democratice ascendente într-o Europă a cetățenilor, a regiunilor, a teritoriilor și a autorităților locale;

12. în vederea pregătirii contribuției noastre la discuțiile politice care se vor purta cu privire la viitorul Uniunii noastre, ne angajăm:

- să lansăm un proces amplu de dialoguri cu cetățenii, pentru a cunoaște nemijlocit punctele de vedere, propunerile și preocupările exprimate „la firul ierbii”. Acest proces va fi însoțit de consultări politice care să cuprindă asociațiile naționale și europene ale autorităților locale și regionale și alte părți interesate din toate statele membre, cu scopul de a elabora soluții concrete, practice și inovatoare la provocările viitoare;
- să împărtășim rezultatele acestor procese paralele cu celelalte instituții ale UE, pentru a contribui astfel la o viitoare convenție de pregătire a modificării tratatelor, pentru o viitoare Uniune Europeană;
- să sporim eforturile de a promova drepturile asociate cetățeniei UE și valorilor noastre comune, precum și participarea cetățenilor la viața democratică a Uniunii;
- să examinăm posibilitățile de a intensifica în continuare dialogul cu instituțiile europene, în special cu Parlamentul European;
- să consolidăm dialogul și dezbaterile cu instituțiile europene, în special cu Parlamentul European, plecând de la inițiative pe teme precum „Îmbunătățirea funcționării Uniunii Europene valorificând potențialul Tratatului de la Lisabona” și „Posibile evoluții și ajustări ale structurii instituționale actuale a Uniunii Europene”, pentru a determina o intervenție mai activă și mai eficace a Comitetului Regiunilor în etapa de elaborare a legislației europene;

13. subliniem importanța garantării drepturilor tinerilor în toată Europa. O UE mai accesibilă va încuraja un dialog deschis între persoane din toate generațiile. În ceea ce privește principiile fondatoare ale păcii și prosperității, o Uniune capabilă să dea răspunsuri va ține seama de aspirațiile tinerilor;

14. îl mandatăm pe președintele Comitetului să înainteze prezenta rezoluție către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comisie, Comitetul Economic și Social European și parlamentele și guvernele naționale și regionale, precum și către autoritățile locale.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor

Markku MARKKULA

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 121-A SESIUNE PLENARĂ, 8 ȘI 9 FEBRUARIE 2017

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Reducerea deficitului de investiții: cum pot fi depășite provocările?

(2017/C 207/03)

Raportor: domnul Markku MARKKULA (FI-PPE), membru al Consiliului Local Espoo**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Deficitul actual de investiții în orașele și regiunile Europei

1. constată reducerea cu 15 % în general a investițiilor în Europa, ca rezultat direct al crizei economice și financiare, dar și scăderea investițiilor publice din cauza constrângerilor introduse prin mecanismele de reglementare bugetară la nivel european și național, precum și menținerea în ansamblu, în termeni nominali, a investițiilor totale în UE sub nivelul de dinaintea crizei, ele fiind mai mici în 2015 cu aproape 60 de miliarde EUR decât în 2008 ⁽¹⁾. Consideră că, pe lângă scăderea investițiilor în termeni absoluți, Uniunea Europeană suferă și de un deficit de competitivitate, din cauza infrastructurii învechite și a investițiilor insuficiente în tranziția digitală și ecologică și în inovare;
2. subliniază că autoritățile locale și regionale (ALR) sunt responsabile pentru mai mult de jumătate din investițiile publice în UE și că investițiile lor în domenii cum ar fi infrastructura, energia, educația, serviciile medicale, transportul public și multe altele au un impact direct asupra economiilor locale, asupra dinamismului întreprinderilor și asupra vieții și bunăstării cetățenilor europeni;
3. salută apelul Parlamentului European în favoarea unei mai mari responsabilizări la nivel național, regional și local pentru formularea și punerea în aplicare a strategiilor de creștere economică și de creare de locuri de muncă și salută sprijinul adus propunerii CoR de elaborare a unui cod de conduită privind participarea autorităților locale și regionale la semestrul european ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Cf. Eurostat, codurile tec00011 „Formarea brută de capital fix (investiții)” și teina210 „Formarea generală de capital fix în sectorul public”.
⁽²⁾ Rezoluția Parlamentului European din 26 octombrie 2016 privind semestrul european pentru coordonarea politicilor economice: punerea în aplicare a priorităților pentru 2016 [2016/2101(INI)], alineatul (6): „[PE] sprijină pe deplin eforturile depuse pentru o mai mare implicare a statelor membre în procesul de formulare și punere în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, acesta fiind un proces de reformă continuu; consideră că, pentru o mai mare implicare la nivel național și pentru stimularea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, precum și având în vedere că autoritățile locale și regionale trebuie să pună în aplicare mai mult de jumătate din recomandările specifice fiecărei țări, acestea ar trebui să fie formulate mai clar, pe baza unor priorități bine definite și structurate la nivel european, la elaborarea cărora să participe, atunci când este cazul, parlamentele naționale și autoritățile regionale și locale; reafirmă că, dată fiind actuala distribuție a puterilor și a competențelor în diferitele state membre, capacitatea de a îndeplini recomandările specifice fiecărei țări s-ar putea îmbunătăți prin participarea activă a autorităților locale și regionale și, în acest sens, sprijină propunerea Comitetului Regiunilor privind un cod de conduită pentru implicarea autorităților locale și regionale în semestrul european; solicită statelor membre să asigure o examinare democratică adecvată a programelor lor naționale de reformă în cadrul parlamentelor lor naționale respective”.

4. în acest context, subliniază că cheltuielile publice curente pentru investiții sunt în prezent la jumătate din valoarea de dinaintea crizei, ceea ce înseamnă că anual, în regiunile și orașele Europei, nu mai sunt făcute investiții de sute de milioane de euro;
5. reamintește o anchetă desfășurată în comun de Comitetul European al Regiunilor (CoR) și de OCDE în 2015, în care 96 % dintre respondenți (reprezentanți ai orașelor și regiunilor) au raportat cheltuieli publice deficitare pentru investiții ⁽³⁾. Acest lucru a fost reconfirmat de o recentă anchetă a CoR ⁽⁴⁾, în care 75 % dintre respondenții de la nivel local și regional au declarat o scădere semnificativă a investițiilor totale în orașul sau regiunea proprie între 2008 și 2014, numai o treime considerând că situația este pe cale să se îmbunătățească;
6. subscrie apelului lansat de OCDE ⁽⁵⁾ și de FMI pentru o lansare bugetară mondială coordonată, date fiind marjele de manevră limitate în prezent ale politicii monetare, ratele dobânzii extrem de reduse și faptul că eforturile de consolidare bugetară din ultimii ani au permis reducerea ponderii datoriei în PIB în numeroase țări și oferă o mai mare marjă de acțiune. Pentru ca impulsivitatea activității să reușească, cheltuielile publice suplimentare ar trebui să fie corect dozate și, mai ales, orientate către priorități de investiții care favorizează creșterea, precum cercetarea și dezvoltarea, formarea salariaților sau infrastructura ecologică;
7. subliniază că potențialul investițiilor strategice în orașe și regiuni este mult mai mare decât arată tendințele generale anterioare crizei, nu în ultimul rând ca urmare a dezvoltării masive a cunoștințelor și competențelor, a reducerii ratelor dobânzii, a posibilităților oferite de digitalizare, de economia colaborativă și circulară și de marjele existente pentru facilitarea participării IMM-urilor la globalizarea crescândă a mediului de afaceri;
8. reiterează că scăderea constantă a investițiilor globale este nesustenabilă și că scăderea investițiilor nu numai că încetinește redresarea, ci și amenință viitorul potențial de creștere și de inovare al UE, afectându-i performanțele economice pe termen lung și crearea de locuri de muncă;
9. subliniază că investițiile în orașele și regiunile Europei sunt cruciale pentru stimularea unei creșteri durabile și crearea de locuri de muncă în întreaga Europă, dar și pentru sprijinirea locurilor de muncă amenințate cu dispariția din cauza nivelului insuficient al investițiilor actuale. Ca atare, insistă asupra necesității de a elimina obstacolele care împiedică revenirea la nivelurile de investiții de dinaintea crizei în Europa și de a mobiliza potențialul real pe care regiunile și orașele îl au ca vectori de progres ai Europei;
10. sprijină dezvoltarea – la nivel global, european și național – a capitalului pe termen lung (*patient capital*), ca parte a unui demers pe termen lung în slujba finanțării nevoilor fundamentale care nu corespund logicii anuale a cheltuielilor publice și nici abordării predominant trimestriale a finanțatorilor privați. Acest capital ar trebui să fie axat pe investiții în măsuri de combatere a schimbărilor climatice, pe infrastructura strategică, precum și pe inovare și accesul la resursele rare;
11. subliniază că este important să se dispună de o viziune de ansamblu asupra investițiilor inteligente și durabile, ca principală prioritate politică a mandatului 2015-2020 ⁽⁶⁾. Prezentul aviz marchează, împreună cu alte avice, cu Declarația de la Bratislava ⁽⁷⁾ și cu planul de acțiune al CoR pentru investiții, un punct de cotitură în acest proces;

⁽³⁾ Rezultatele consultării de către OCDE și CoR a administrațiilor subnaționale (Planificare și investiții în materie de infrastructură la toate nivelurile administrației: dificultăți curente și posibile soluții), CoR, martie 2016. Disponibil online aici.

⁽⁴⁾ Rezultatele consultării online organizate de CoR cu privire la obstacolele din calea investițiilor la nivel local și regional, CoR, septembrie 2016. Disponibil online aici.

⁽⁵⁾ Cf. Perspectivele economice prezentate de OCDE la 28 noiembrie 2016: <https://www.oecd.org/fr/eco/perspectives-economiques.htm>

⁽⁶⁾ CoR, Prioritățile politice ale Comitetului European al Regiunilor pentru perioada 2015-2020, octombrie 2015, disponibil online aici.

⁽⁷⁾ CoR, Un nou început pentru Europa: Regiunile și orașele lansează un plan de investiții pentru o UE ai cărei cetățeni se află în centrul atenției: <http://cor.europa.eu/ro/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx> și declarația CoR de la Bratislava „Investiții și conectare”, iulie 2016 – disponibil online aici.

O abordare globală pentru investiții în regiunile și orașele noastre: rolul politicii de coeziune, al programului de investiții și al celorlalte instrumente financiare

12. salută inițiativele Comisiei Europene și ale Băncii Europene de Investiții (BEI) și interesul fundamental pe care îl arată pentru stimularea investițiilor și reamintește cooperarea fructuoasă dintre BEI și CoR în cadrul Planului comun de acțiune ⁽⁸⁾;

13. evidențiază acțiunile desfășurate de Comisia Europeană și de Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru punerea în practică a instrumentelor financiare care implică mai multe regiuni, deoarece contribuie în mod semnificativ la creșterea lichidităților pe piețe și la generarea de investiții;

14. subliniază că mecanismele europene de investiții pot avea un impact pozitiv asupra finanțării publice, printre altele sub aspectul capacității administrative prelabile, mai ales în cazul proiectelor finanțabile care generează venituri; de aceea, instrumentele de acest tip trebuie să evolueze în direcția utilizării de împrumuturi, de instrumente financiare inovatoare și de achiziții publice inovatoare. Cu toate acestea, subliniază și rolul subvențiilor ca instrument financiar esențial în regiuni și orașe în cazul proiectelor menite să redreseze neajunsurile pieței sau care nu generează destule venituri ca să atragă investitori;

15. subliniază importanța fondurilor de coeziune, care trebuie să rămână coloana vertebrală a politicii de investiții a UE și să consolideze parteneriatul dintre regiunile europene, ca expresie autentică a cooperării și solidarității: viitorul politicii de coeziune este legat de cel al UE. Prin urmare, este necesar să se acorde aceeași importanță politicii de coeziune în UE și după 2020 ⁽⁹⁾;

16. reafirmă necesitatea evaluării tuturor formelor de finanțare [cadru financiar multianual, politica de coeziune și fondurile ESI, planul Juncker, Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) și toate celelalte instrumente financiare]; dat fiind că fiecare este sprijinită de o anumită filosofie proprie, care nu intră în opoziție cu celelalte, ele ar trebui să se completeze reciproc și să funcționeze în sinergie atunci când este nevoie;

17. salută principiul extinderii FEIS ⁽¹⁰⁾, atât sub aspectul duratei, cât și al capacității financiare, care oferă ocazia de a perfecționa procedurile existente; observă, totodată, că pentru ca FEIS 2.0 să aibă și mai mult succes, trebuie clarificate mai bine sinergiile cu politica europeană de coeziune prin intermediul FEIS; consideră că FEIS nu trebuie conceput ca un înlocuitor al instrumentelor existente ale politicii de coeziune a UE; ținând seama de rolul lor în propunerea și planificarea investițiilor pe termen mediu și lung, solicită implicarea sporită a autorităților locale și regionale în gestionarea acestui fond, în special în înființarea unor platforme de finanțare la scară regională sau multiregională;

18. solicită publicarea unor informații mai detaliate asupra proiectelor finanțate din FEIS, subliniind mai ales, atunci când este cazul, adăugarea și complementaritatea acestora. Participarea mai activă a CoR la exercițiile de raportare și monitorizare contribuie la diseminarea informației între regiuni și orașe. În acest sens, subliniază necesitatea asigurării unei veritabile adăugări a proiectelor finanțate prin FEIS, mai ales cu privire la utilizarea fondurilor din bugetul UE, precum Mecanismul pentru interconectarea Europei și Orizont 2020;

19. solicită ca FEIS să nu fie finanțat din alte fonduri sau programe destinate competitivității;

Obstacole care împiedică atingerea potențialului maxim de investiții al orașelor și regiunilor UE

20. subliniază că abordarea obstacolelor din calea investițiilor implică reforme profunde la toate nivelurile de guvernare, destinate să elimine barierele administrative, de reglementare și de alt tip care descurajează investitorii, pentru a consolida mediul de investiții;

⁽⁸⁾ CoR, BEI și Comitetul Regiunilor cooperează mai strâns pentru a da un impuls redresării economice a Europei, septembrie 2015; comunicatul de presă este disponibil aici.

⁽⁹⁾ Proiect de aviz privind viitorul politicii de coeziune după anul 2020: Pentru o politică de coeziune solidă și eficientă la nivel european după 2020, raportor: domnul Michael Schneider (DE-PPE).

⁽¹⁰⁾ Pentru poziția CoR privind prelungirea duratei Fondului european pentru investiții strategice și introducerea unor îmbunătățiri tehnice ale fondului și ale Platformei europene de consiliere în materie de investiții, cf. proiectul de aviz al CoR pe tema FEIS 2.0, raportor: domnul Wim van de Donk (NL-PPE).

21. reamintește că investițiile la nivel local și regional sunt realizate în diverse sectoare transversale, cum ar fi infrastructura, transporturile, educația, cercetarea și inovarea, mediul, asistența medicală, serviciile sociale și alte forme de capital social și uman, absolut necesare pentru a crește impactul pe termen lung al investițiilor strategice;

22. menționează că autoritățile locale și regionale pot juca un rol de catalizator, reunind diverși actori publici și privați pentru proiecte de investiții, mai ales în cazul proiectelor de anvergură sau al parteneriatelor public-privat. Cu toate acestea, ține seama de necesitatea de a promova în continuare conexiunile transfrontaliere și cooperarea la mai multe niveluri, încurajând activ investițiile transregionale, în scopul accelerării realizării pieței unice în toată Europa, mulțumită mai ales dezvoltării uniunii piețelor de capital. Trebuie abordate totodată și provocările normative și administrative, prin intermediul programului O mai bună reglementare al Comisiei, ca modalitate de asigurare a realizării obiectivelor politice pe calea cea mai eficientă și mai facilă cu putință;

23. subliniază importanța strategiilor regionale de specializare inteligentă, ca vectori de creare în comun a unor parteneriate europene de învățare comparativă și de concepere a unor proiecte de investiții de înaltă calitate, care să implice multe părți interesate și multiple dimensiuni. În acest context, evidențiază că eliminarea obstacolelor din calea investițiilor poate fi însoțită de punerea în aplicare în întreaga UE a strategiei regionale de inovare bazată pe specializarea inteligentă (RIS3), care se poate dovedi un instrument util de concentrare a sprijinului politic și a investițiilor în jurul unor priorități-cheie și a unor mize majore, stimulând astfel investițiile private;

Obstacolele teritoriale: sarcini administrative majore

24. menționează că o parte însemnată a obstacolelor din calea investițiilor prezentate în semestrul european sunt „legate de teritoriu”, în sensul că sunt relevante pentru funcțiile autorităților locale și regionale în ceea ce privește investițiile sau există posibilitatea ca autoritățile locale și regionale să contribuie la atenuarea sau eliminarea acestora;

25. ca atare, obstacolele actuale în calea investițiilor și-ar putea avea adesea cauzele – însă, în mod logic, și soluțiile – la nivel local și regional și în cadrul cooperării transnaționale;

26. subliniază, cu toate acestea, existența unei mari diversități între statele membre în privința modelelor de investiții și a barierelor în calea investițiilor, neexistând, prin urmare, soluții universale;

27. menționează că această situație decurge în principal din diversitatea rolurilor care le revin autorităților locale și regionale în materie de investiții: înainte de toate, orașele și regiunile sunt *investitori*, dat fiind că răspund de mai mult de jumătate (54 %) din investițiile publice ale UE. Aceste investiții sunt făcute în sectoare și funcții diverse și sunt complementare: capital uman, competențe, educație, asistență medicală și multe altele. Orașele și regiunile sunt, prin urmare, *furnizori și prestatori de servicii*. Autoritățile locale și regionale sunt, de asemenea, *planificatori*, dat fiind că îndrumă strategiile de dezvoltare și planificare și pot concentra sprijinul politic și investițiile în jurul principalelor priorități și mize, stimulând, prin urmare, investițiile. Orașele și regiunile sunt *catalizatori și regulatori* ai schimbării, de exemplu în ceea ce privește amenajarea teritoriului și autorizațiile de construcție. În fine, sunt *parteneri de investiții*, adunând laolaltă diferiți actori publici și privați pentru realizarea unor proiecte de investiții ⁽¹¹⁾;

28. salută atenția acordată de Comisia Europeană identificării unor astfel de obstacole și provocări în materie de investiții în cadrul semestrului european, începând cu analiza anuală a creșterii (AAC) și lista sa de probleme privind investițiile și ajungând la rapoartele de țară și la recomandările specifice fiecărei țări. Cu toate acestea, pentru a contribui la o abordare mai calitativă la nivel european în ceea ce privește cheltuielile publice, Comitetul sprijină propunerea ca, în cadrul semestrului european, recomandările specifice fiecărei țări să cuprindă și obiective minime de investiții publice, mai ales în raport cu cheltuielile curente ⁽¹²⁾;

⁽¹¹⁾ Rolurile multiple ale autorităților locale și regionale în ceea ce privește investițiile publice și private sunt analizate mai în amănunt într-un studiu comandat de CoR. Cf. în special capitolul 4: Metis GmbH, *Obstacles to investments at local and regional level (Obstacole în calea investițiilor la nivel local și regional)*, studiu comandat de CoR, 2016. Disponibil online aici.

⁽¹²⁾ Această propunere merge în sialul recomandărilor formulate de Parlamentul European în rezoluția sa din noiembrie 2012 privind *Pactul referitor la investițiile sociale – ca răspuns la criză* [raportor: doamna Danuta Jazlowiecka (PPE-PL)]: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0419&language=RO>

29. reiterează, în acest context, solicitarea adresată Comisiei Europene de a publica o carte albă care să definească o tipologie la nivelul UE a calității investițiilor publice în cadrul cheltuielilor publice, în funcție de efectele lor pe termen lung⁽¹³⁾;

30. reamintește și propunerea sa⁽¹⁴⁾, aprobată oficial de Comisia Europeană, de adoptare a recomandării din martie 2014 a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), care stabilește o serie de principii în materie de investiții publice⁽¹⁵⁾; salută recunoașterea în această recomandare a rolului important și tot mai mare pe care autoritățile locale și regionale îl joacă în planificarea și realizarea investițiilor publice, în toate domeniile de acțiune politică (coordonarea investițiilor publice, consolidarea capacităților, introducerea unui cadru general);

31. subliniază că, dintre cele 178 de aspecte teritoriale abordate în 2016 în rapoartele de țară (răspândite în toate țările și domeniile politice), aproape 60 % se referă la eliminarea obstacolelor din calea investițiilor, cele mai multe constând în regulamente orizontale și sectoriale împovărătoare, calitatea insuficientă a administrației publice, obstacole specifice pe piața muncii și pe piața de finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii⁽¹⁶⁾;

32. subliniază că recentul sondaj al CoR în rândul autorităților locale și regionale reconfirmă că prevederile împovărătoare care afectează mediul de investiții și de afaceri, piața muncii, comerțul cu amănuntul și alte domenii, precum și procedurile administrative costisitoare/lungi/greoaie de lansare, extindere sau încheiere a unei activități și procedurile judiciare prea lente sau greoaie sunt văzute, într-adevăr, de circa nouă din 10 respondenți ca obstacole în calea investițiilor;

33. recomandă ca identificarea problemelor legate de investiții să rămână un obiectiv principal în semestrul european, inclusiv actualizările anuale ale provocărilor din mediul investițional al statelor membre, prezentate împreună cu analiza anuală a creșterii (AAC) pentru prima dată în noiembrie 2015;

34. îndeamnă autoritățile locale și regionale să participe mai activ și mai structurat la semestrul european, astfel încât problemele de investiții legate de nivelul teritorial să fie abordate eficient; cere Parlamentului European să asocieze CoR la acest proces, prin participarea activă la reuniunile interparlamentare privind semestrul european;

Lipsa capacității administrative la nivel local și regional

35. reamintește necesitatea simplificării în continuare a fondurilor cu gestiune partajată ale UE, în special în ceea ce privește utilizarea instrumentelor financiare; subliniază importanța sporirii capacității administrative și a expertizei instituționale a autorităților publice, prin reducerea deficitului de investiții în UE;

36. observă că respondenții la sondajul CoR pe tema obstacolelor din calea investițiilor⁽¹⁷⁾ (cei mai mulți dintre aceștia reprezentând tocmai autorități locale sau regionale) au considerat capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale drept o provocare pentru investițiile în orașul sau regiunea lor. Într-adevăr, capacitatea de a se implica în parteneriate public-privat (PPP) este considerată o provocare sau o provocare majoră în calea investițiilor pentru 71 % dintre ei, în timp ce 70 % declară că gestionarea achizițiilor publice, în special procedurile mai complexe, reprezintă o provocare sau o provocare majoră⁽¹⁸⁾;

37. atrage atenția că insuficiența capacității administrative nu este specifică doar câtorva dintre statele membre și regiunile UE mai puțin dezvoltate, dat fiind că, în recomandările specifice fiecărei țări din 2016, unui număr de 20 din cele 28 de state membre le-au fost adresate recomandări de îmbunătățire a calității administrației publice, inclusiv la nivel subnațional⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ Avizul CoR privind *Promovarea calității cheltuielilor publice în chestiunile care țin de competența UE* [CdR 4885/2014, raportor: doamna Catuscia Marini (PSE-IT), 3 decembrie 2014].

⁽¹⁴⁾ *Ibid.*

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>

⁽¹⁶⁾ CoR, *Analiza teritorială a rapoartelor de țară și a comunicării aferente*, raport al Comitetului director al Platformei de monitorizare a Strategiei Europa 2020, mai 2016. Disponibil online aici.

⁽¹⁷⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽¹⁸⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽¹⁹⁾ A se vedea nota de subsol 16.

38. îndeamnă Comisia și statele membre să își intensifice eforturile de reducere a sarcinii administrative, dar și să dezvolte noi inițiative și să le consolideze pe cele existente în vederea consolidării cunoștințelor, calificărilor și competențelor necesare pentru încheierea de parteneriate public-privat și a asigurării eficienței administrative, în special a autorităților locale și regionale, având în vedere mai ales rolurile multiple pe care acestea le joacă în legătură cu investițiile (planificator, investitor, partener de investiții, autoritate de reglementare, furnizor și promotor/intermediar);

39. subliniază că investițiile strategice în medii globale complexe necesită noi tipuri de capacități administrative și manageriale, pentru a consolida dezvoltarea viitoarelor modele de afaceri și crearea de valoare, cu implicarea organizațiilor fără scop lucrativ și a celor cu scop lucrativ în ecosistemele locale și regionale ce creează valoare;

40. evidențiază că instrumentele eficiente de consolidare a eficienței administrative includ dezvoltarea competențelor prin intermediul unor schimburi, misiuni de experți, vizite de studiu și ateliere între autorități locale și regionale de același nivel. În acest sens, Comitetul evocă și modelul utilizat de instrumentul „TAIEX REGIO PEER 2 PEER”⁽²⁰⁾, care merită să fie urmat și extins;

41. subliniază că, așa cum arată sondajul CoR⁽²¹⁾, este dificilă utilizarea eficientă a instrumentelor financiare pentru îmbunătățirea capacității administrative a autorităților locale și regionale. În acest sens, salută înființarea platformei Fi-Compass⁽²²⁾ și a instrumentelor financiare general accesibile ale Comisiei⁽²³⁾, două inițiative care se pot dovedi valoroase mai ales pentru autoritățile locale și regionale cu probleme privind capacitatea administrativă; încurajează autoritățile locale și regionale să utilizeze aceste instrumente pentru a atrage resurse publice și private suplimentare pentru propriile proiecte de investiții și subliniază că Comitetul este gata să colaboreze cu Comisia pentru a facilita și promova această inițiativă;

Lipsa de cunoștințe în ce privește finanțarea și oportunitățile de finanțare și de investiții

42. subliniază că, deși autoritățile locale și regionale joacă un rol esențial în punerea în aplicare cu succes a FEIS, ele sunt foarte puțin conștiente de acest lucru. Într-un sondaj CoR destinat autorităților locale și regionale s-a constatat că doar 7 % dintre respondenți se consideră *bine informați* cu privire la modul în care FEIS ar putea fi utilizat în orașul sau regiunea lor, iar alți 18 % destul de informați, în timp ce 35 % au declarat că au doar informații de bază, iar 39 % se consideră *neinformați*⁽²⁴⁾;

43. subliniază că această cunoaștere deficitară caracterizează și alte inițiative legate de FEIS: 73 % dintre respondenții la sondajul CoR au declarat că „nu sunt informați” despre posibilitatea de înființare a unor platforme de investiții pentru a finanța investiții în orașul sau regiunea lor cu sprijinul FEIS, în timp ce doar 2 % se credeau „bine informați” cu privire la portalul european pentru proiecte de investiții sau la Platforma europeană de consiliere în materie de investiții⁽²⁵⁾;

44. solicită Comisiei și BEI să depună mai multe eforturi pentru a crește gradul de conștientizare și de înțelegere a FEIS și a celorlalte inițiative conexe, cum ar fi platformele de consultare a actorilor publici și privați de la nivel local și regional, având în vedere că situația actuală pune în pericol reușita Planului de investiții;

45. propune Comisiei să colaboreze cu autoritățile locale și regionale, cu CoR și rețelele sale, cu băncile de promovare naționale și regionale și cu alte instituții, pentru a identifica exemplele de la nivel național și regional de proiecte de succes, declarându-și disponibilitatea de a sprijini potențialul de învățare comparativă al regiunilor și orașelor prin intermediul schimbului de bune practici și creând astfel o masă critică de beneficiari și autorități de management;

⁽²⁰⁾ Informații suplimentare despre instrumentul „TAIEX REGIO PEER 2 PEER”: http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/how/improving-investment/taix-regio-peer-2-peer

⁽²¹⁾ Două treimi dintre respondenți au afirmat că utilizarea mecanismelor financiare inovatoare, inclusiv a instrumentelor financiare, a fost o problemă sau problemă majoră în ceea ce privește investițiile în orașul sau regiunea proprie. *Rezultatele consultării online organizate de CoR cu privire la obstacolele din calea investițiilor la nivel local și regional*, CoR, septembrie 2016. Disponibil online aici.

⁽²²⁾ Informații suplimentare despre platforma Fi-Compass pot fi găsite la adresa: <https://www.fi-compass.eu/>

⁽²³⁾ Informații suplimentare despre produsele general accesibile pot fi găsite în orientările CE în materie de reglementare, la adresa: <https://www.fi-compass.eu/resources>

⁽²⁴⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽²⁵⁾ A se vedea nota de subsol 4.

46. salută eforturile Comisiei Europene de a spori nivelul de conștientizare în privința posibilităților de finanțare, cu prilejul campaniilor de informare itinerante desfășurate în statele membre pe tema investițiilor;

47. subliniază necorelarea strategiilor de consiliere și de sensibilizare a publicului și este îngrijorat că platformele existente, care au doar rol consultativ, ar putea fi insuficiente pentru a identifica și a atrage noi proiecte în regiunile unde oportunitățile de investiții nu sunt bine cunoscute;

48. subliniază că ar trebui să se garanteze că FEIS nu agravează decalajele de coeziune în cadrul UE, fiind necesară instituirea unor servicii și stimulente de combatere a dezechilibrelor geografice, inclusiv o extindere a domeniului de aplicare a obiectivelor generale eligibile pentru finanțare din FEIS, îmbunătățirea sau chiar descentralizarea serviciilor de consiliere și expertiză și consolidarea rolului Platformei europene de consiliere în materie de investiții; totodată, trebuie să se utilizeze mai bine Portalul european pentru proiecte de investiții, al cărui scop este de a constitui o punte între promotorii de proiecte din UE aflați în căutare de finanțare și investitorii din întreaga lume care caută oportunități de investiții;

Guvernanța economică și cadrul bugetar

49. subliniază că, pentru ca economiile noastre să atragă mai multe investiții și mai mult capital, este nevoie de modificări fundamentale ale cadrului economic și fiscal, care trebuie însoțite de eforturi sporite de înlăturare a obstacolelor normative. Chiar dacă guvernanța economică și reglementările fiscale nu sunt considerate nemijlocit un element al mediului investițional sau un obstacol în calea investițiilor, ele formează un cadru global, mai ales din perspectiva investițiilor publice;

50. este foarte îngrijorat că, în vremuri de criză, investițiile publice sunt adesea reduce. Ele sunt mai puțin vizibile decât alte cheltuieli publice și reducerea lor pune mai puține probleme politice, mai ales în ceea ce privește investițiile fundamentale în capitalul uman, în sănătate și educație, care rentează pe termen foarte lung. Din acest motiv, subliniază că în special îmbunătățirea mediului de reglementare pentru întreprinderile nou-înființate și cele în curs de dezvoltare, atragerea de investiții private, precum și menținerea investițiilor publice pe termen lung sunt determinante pentru creștere și bunăstare, fiind necesar ca investițiile publice pe termen lung să fie prezervate inclusiv în perioade de consolidare bugetară;

51. observă că – chiar dacă CoR sprijină o abordare fiscală bazată în principal pe reguli – impulsivitatea investițiilor publice s-ar putea dovedi dificilă în cadrul normelor fiscale actuale. Ca atare, subliniază că este necesară o abordare mai favorabilă pentru investiții, mai ales – dar nu exclusiv – pentru parteneriatele public-privat (PPP), care nu doar asigură aplicarea strictă a normelor bugetare, ci încearcă să își maximizeze oportunitățile de investiții în regiunile și orașele Europei;

52. o soluție ar putea fi găsită în cadrul actualului cadru bugetar, în special sub forma frânării îndatorării în cazul unui deficit structural, în cadrul obiectivului pe termen mediu (OTM) cuprins în Pactul de stabilitate și de creștere și în pactul bugetar. Pentru a garanta că există suficientă flexibilitate pentru a face investiții, respectând totodată regulile de politică bugetară, ar trebui stabilit un deficit real fix pentru investițiile publice făcute de autoritățile locale și regionale, care să nu fie luat în calcul ca parte a deficitului structural ce urmează să fie măsurat în raport cu obiectivul pe termen mediu;

53. reamintește, în acest context, opoziția sa față de suspendarea fondurilor ESI ca o consecință directă a condiționalității macroeconomice în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere, întrucât acest lucru ar avea efecte negative asupra punerii în aplicare a proiectelor cofinanțate de UE și, în sens mai larg, ar înrăutăți situația investițiilor statelor membre și ale regiunilor în cauză;

54. reamintește cererea ca cheltuielile publice ale statelor membre și ale autorităților locale și regionale în cadrul cofinanțării fondurilor ESI și a celei acordate de BEI să nu fie considerate cheltuieli structurale, așa cum s-a stabilit în Pactul de stabilitate și de creștere, dat fiind că aceste investiții sunt, prin definiție, de interes general european și au un efect de pârghie dovedit asupra creșterii economice;

Identificarea soluțiilor: creșterea potențialului de investiții locale și regionale

55. reamintește că principala prioritate a CoR este impulsivitatea economiei UE pe baza unei abordări ascendente, prin stimularea investițiilor ce răspund nevoilor locale, ținând seama de cele mai bune practici la nivel local și încurajând un nou spirit antreprenorial. Subliniază că este necesară crearea unei Europe inovatoare și întreprinzătoare, care să îi aibă în centrul atenției pe cetățeni;

56. subliniază angajamentul CoR de sprijinire a orașelor și regiunilor în îndeplinirea cu succes a rolului acestora: facilitarea practicilor *inter pares* pentru partajarea cunoștințelor și încurajarea contactelor prin înmulțirea parteneriatelor europene, astfel încât să se creeze capacitățile necesare realizării în colaborare de proiecte de înaltă calitate, cu sprijinul unor instrumente financiare, printre care fondurile ESI și FEIS;

57. subliniază că este foarte important să se dispună de date privind proiectele de investiții existente în prezent la nivelul de bază, care, deși nedezvoltat, prezintă o mare valoare adăugată pentru toate nivelurile de guvernare; propune așadar instituirea unui tablou de bord european în materie de investiții locale și regionale și îi invită pe membri să își prezinte proiectele, experiențele și preocupările, în vederea înființării unei baze de date de acest tip;

58. evidențiază că este necesar ca UE să depună eforturi de reducere a sarcinii administrative excesive, astfel încât mediul investițional să devină mai accesibil întreprinderilor noi, dar și celor existente. Subliniază că inclusiv orașele și regiunile pot face multe la nivelul propriu pentru a ușura sarcina normativă, însă aceste măsuri trebuie completate cu inițiative la nivel național și european;

59. reiterează că investițiile nu se rezumă doar la transport și alte forme de infrastructură, ci au în vedere și capitalul uman, competențele, educația, cercetarea și inovarea, rețelele inteligente de energie, locuințele, asistența socială și de sănătate și sprijinirea înființării și extinderii întreprinderilor inovatoare și dinamice;

60. reamintește că planurile de investiții ar trebui să vizeze crearea unei economii mai verzi, mai inteligente, mai favorabile incluziunii și mai echilibrate din punct de vedere teritorial, astfel încât UE să rămână competitivă pe scena internațională;

61. se angajează să caute soluții, împreună cu sectorul privat, pentru sporirea investițiilor în orașe și regiuni, acesta fiind și mesajul politic esențial desprins din Declarația de la Bratislava, intitulată „Investiții și conectare” și adoptată de CoR la 8 iulie 2016 ⁽²⁶⁾.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ A se vedea nota de subsol 7.

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Capacitatea fiscală și stabilizatorii automați în uniunea economică și monetară

(2017/C 207/04)

Raportor: Carl Fredrik GRAF (SE-PPE), membru al Consiliului local Halmstad

I. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

II. INTRODUCERE

1. reamintește că moneda euro a fost concepută ca o protecție împotriva fluctuațiilor cursului de schimb și că a fost introdusă pentru a garanta o creștere economică mai însemnată pe termen lung. Introducerea sa a avut, însă, ca urmare pierderea altor opțiuni politice pentru a atenua șocurile asimetrice, cum ar fi deprecierea cursului de schimb;
2. regretă lacunele constatate în ce privește uniunea economică și monetară (UEM) de la instituirea sa prin Tratatul de la Maastricht, întrucât acesta a atribuit competențele pentru politica monetară nivelului european, în timp ce politica bugetară a rămas în continuare în responsabilitatea statelor membre și face obiectul unor dispoziții care nu au în vedere decât o coordonare relativ limitată a politicilor naționale;
3. consideră că UEM s-a dovedit vulnerabilă în contextul crizei financiare și economice globale, când dezechilibrele nesustenabile determinate de niveluri excesive ale datoriei publice și private au provocat o criză a datoriei suverane, în cursul căreia costurile împrumuturilor guvernamentale au crescut în mod dramatic în unele state membre, punând în pericol, în lipsa unui mecanism adecvat de gestionare a crizelor, însăși existența monedei euro;
4. recunoaște rezultatele obținute de la declanșarea crizei în ceea ce privește reducerea riscurilor și numeroasele măsuri luate de instituțiile europene pentru a consolida coordonarea politicilor bugetare naționale;
5. constată că, în pofida acestor eforturi și a reînnoirii la rate pozitive ale creșterii în mai multe regiuni ale UE, determinată, în mare parte, de factori externi, simpla coordonare a politicilor bugetare naționale nu a permis sporirea capacității statelor membre de a absorbi șocurile economice și nu a împiedicat nici adâncirea deficitului de investiții, nici creșterea inegalităților în cadrul UEM ⁽¹⁾. Măsurile luate s-au dovedit insuficiente pentru realizarea unor reforme structurale mai favorabile creșterii, mai durabile și mai echilibrate din punct de vedere social;
6. constată că, de la începutul crizei, Banca Centrală Europeană (BCE) s-a străduit să stabilizeze ciclul economic. Președintele BCE a pledat în favoarea unor instituții integrate și a unei politici bugetare mai puternice și mai proactive la nivelul zonei euro și a invitat statele membre din această zonă să pună în aplicare reforme structurale. Avertizând că doar politica monetară în sine nu poate stimula economia, CoR subliniază că actualele rate scăzute ale dobânzii favorizează împrumuturile și investițiile. Realizarea unor reforme structurale fundamentale, asumarea lor la nivelul cel mai apropiat de cetățeni și responsabilitatea fiscală reprezintă elemente esențiale pentru revenirea la o creștere durabilă, pe termen lung;
7. subliniază că, în raportul celor cinci președinți privind finalizarea uniunii economice și monetare a Europei, se menționează necesitatea de a dispune de o capacitate de absorbție a șocurilor la nivelul zonei euro care să completeze mecanismele de stabilizare automată de la nivel național, dacă și unde este necesar;
8. consideră că, pentru a restabili încrederea în moneda euro, aceasta trebuie să-și îndeplinească promisiunile de stabilitate, convergență, creștere și ocupare a forței de muncă. Capacitatea fiscală ar putea contribui la realizarea acestor obiective. Solidaritatea este strâns legată de responsabilitate și depinde de aceasta din urmă, cu alte cuvinte, la nivelul zonei euro, sprijinul financiar suplimentar ar trebui acordat numai în prezența continuă și concomitentă a responsabilității fiscale și a reformelor structurale;

⁽¹⁾ Cf. analizei anuale a ocupării forței de muncă și a situației sociale în Europa, prezentată de Comisia Europeană la 20 decembrie 2016.

9. reiterează faptul că, în toate deciziile care se iau cu privire la dezvoltarea UEM, cum ar fi instituirea unei capacități fiscale sau a unor stabilizatori automați, rolul autorităților locale și regionale în ceea ce privește crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă ar trebui recunoscut pe deplin și, în măsura posibilului, consolidat. Acest lucru este valabil în special în ce privește punerea în aplicare a politicii economice și sociale, inclusiv realizarea de reforme structurale și crearea unui mediu favorabil întreprinderilor, care să înlesnească crearea de locuri de muncă și promovarea investițiilor;

III. PRINCIPII GENERALE

10. subliniază că, pe termen scurt, finalizarea uniunii bancare este instrumentul cel mai eficient în eforturile de a preveni crizele din sistemul financiar și de a reduce la minimum efectele negative ale șocurilor economice ⁽²⁾;

11. consideră că uniunea bancară conferă credibilitate principiului BCE conform căruia nevoile de finanțare ale sistemelor bancare naționale trebuie să fie deconectate de bugetele publice naționale, iar o criză bancară într-un stat membru nu trebuie să ducă la o criză bancară în întreaga UE;

12. subliniază necesitatea includerii și a implicării atât a autorităților locale și regionale, cât și a partenerilor economici și sociali în dezbaterile privind introducerea unor noi instrumente, cum ar fi stabilizatorii automați mențiți să atenueze efectele șocurilor asimetrice;

13. consideră că dimensiunea socială a UEM ar trebui să fie consolidată prin măsuri de monitorizare a indicatorilor de dezvoltare în diferitele regiuni și țări. Ar trebui să se pună accentul pe monitorizarea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă și a indicatorilor sociali structurali. Partenerii sociali – la nivel regional, național și european – ar trebui implicați în măsurile de monitorizare a acestor indicatori;

14. ia notă de poziția conform căreia este necesar să existe o capacitate fiscală, pentru a permite UEM să dispună de un mecanism temporar de absorbție a șocurilor ⁽³⁾. Este de părere că o eventuală capacitate fiscală nu trebuie să se suprapună cu instrumentele de coeziune, ci să le completeze;

15. consideră, totuși, că o capacitate fiscală la nivelul UE ar trebui concepută în așa fel încât să nu implice riscul de transferuri permanente și, astfel, să submineze stimulentele pentru adoptarea și aplicarea de decizii politice adecvate din punct de vedere economic și social la nivel național sau regional sau stimulentele pentru soluționarea deficiențelor structurale naționale sau regionale. Prin urmare, pentru a se evita hazardul moral, ar trebui stabilită o legătură mai strânsă între capacitatea fiscală și cadrul general de guvernanță al UE și progresele înregistrate în materie de convergență;

16. solicită ca statele membre să fie obligate să aducă dovada unei politici economice responsabile pentru a beneficia de acces la instrumente europene de stabilizare economică. Utilizarea acestor instrumente trebuie să meargă mână în mână cu deplina punere în aplicare a reformelor structurale, în vederea îmbunătățirii convergenței, coordonării și integrării, iar ajutorul nu trebuie în niciun caz să ducă la fluxuri unidirecționale permanente între țări ⁽⁴⁾. Ajutorul trebuie să fie stabilit la nivel european, să aibă caracter temporar și să fie însoțit de un calendar clar;

17. insistă asupra faptului că Pactul de stabilitate și creștere trebuie să fie respectat, așa cum se arată și în comunicarea Comisiei privind utilizarea flexibilității în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere (PSC) din ianuarie 2015, și subliniază că este esențial ca fiecare stat membru să dispună de o economie sănătoasă și de stabilitate în ce privește finanțele publice, aceasta reprezentând o condiție prealabilă necesară pentru investițiile publice pe termen scurt și lung;

18. apreciază, de asemenea, că, pentru a se garanta o marjă suficientă de resurse de investiții, respectând totodată regulile de politică bugetară, ar fi oportun ca obiectivul pe termen mediu de frânare a îndatorării în caz de deficit structural să fie completat prin stabilirea unui deficit real fix pentru investițiile publice ale autorităților locale și regionale;

19. își reiterează apelul la o mai mare convergență economică și socială și la o guvernanță mai responsabilă, întrucât aceste două elemente reprezintă factori decisivi pentru a se evita transferurile permanente și hazardul moral, și subliniază că este necesar un nivel sporit de convergență;

20. în același timp, subliniază că disparitățile sociale, economice și teritoriale dintre statele membre și din interiorul acestora pot fi reduse doar printr-o viziune care include o dimensiune teritorială. Conceptul de responsabilitate fiscală nu trebuie să se reducă la aplicarea centralizată a unui regim comun. De fapt, cu cât este mai ridicat gradul de descentralizare și localizare a cheltuielilor publice, cu atât vor exista mai multe stimulente și vor fi întrunite condițiile necesare pentru responsabilitatea fiscală, reforme și atractivitate pentru investiții;

⁽²⁾ Avizul privind Măsurile de monitorizare a Raportului celor cinci președinți pe tema „Finalizarea Uniunii economice și monetare a Europei”, 7 aprilie 2016, raportor: domnul Paul Lindquist, COR-2015-05112, punctul 24.

⁽³⁾ Avizul domnului Lindquist, punctul 35.

⁽⁴⁾ Avizul domnului Lindquist, punctul 33.

21. consideră că este necesar să se abordeze disparitățile regionale pentru a combate inegalitățile sociale, a stimula creșterea economică și ocuparea forței de muncă și pentru a îmbunătăți competitivitatea și coeziunea în cadrul UEM și al UE; subliniază rolul esențial jucat de autoritățile locale și regionale în calitate de angajatori, investitori, furnizori, precum și prestatori de servicii, planificatori, catalizatori și regulatori ai schimbării și parteneri de investiții;

22. semnalează că, pentru ca reformele structurale să fie încununete de succes, este decisiv să existe un nivel înalt de asumare în comun a responsabilității de către autoritățile locale și regionale; subliniază dimensiunea teritorială a semestrului european; își reiterează solicitarea adresată Comisiei și Parlamentului European în ce privește adoptarea unui cod de conduită care să garanteze participarea structurată a autorităților locale și regionale la semestrul european, ca modalitate de pregătire a reformelor structurale ⁽⁵⁾;

23. îndeamnă statele membre să finalizeze uniunea piețelor de capital, care va permite circulația transfrontalieră a fluxurilor de capital, fără a amenința stabilitatea din diferite regiuni și țări, oferind întreprinderilor (în special microîntreprinderilor și IMM-urilor) posibilitatea de acces la o gamă largă de surse de finanțare și contribuind, astfel, la atenuarea șocurilor economice ⁽⁶⁾;

IV. ASPECTE BUGETARE

24. atrage atenția asupra faptului că moneda euro a fost introdusă în absența unor structuri fiscale de sprijin menite să gestioneze dezechilibrele din zona euro și că bugetul UE este în mare măsură inadecvat pentru mobilizarea rapidă a fondurilor care ar putea fi necesare în vederea stabilizării piețelor, refinanțării băncilor sau gestionării crizelor balanței de plăți;

25. invită Comisia ca, la elaborarea viitoarelor politici economice și financiare europene, să ia în considerare posibilitatea de a utiliza indicatori economici pentru fiecare regiune în scopul de a evalua starea sa de sănătate – în termeni de datorie publică – și contribuția sa relativă la creșterea PIB-ului european;

26. subliniază necesitatea de a se discuta în profunzime structura și configurația capacității fiscale și de a se găsi o soluție care să fie în conformitate cu cerințele de transparență și control democratic și cu principiul clauzei „no bail-out” prevăzut la articolul 125 din TFUE ⁽⁷⁾;

V. CONSIDERAȚII PRIVIND CAPACITATEA FISCALĂ

27. consideră că această capacitate ar trebui să fie în măsură să îndeplinească două funcții. Prima constă în a stimula reformele structurale din statele membre în perioadele de prosperitate economică, pentru a promova convergența economică și socială în zona euro și a crește nivelul de competitivitate și de reziliență pe plan economic. Cea de a doua constă în a atenua diferențele care depind de factori structurali între ciclurile economice ale statelor membre din zona euro, prin crearea unui instrument pentru a face față șocurilor asimetrice;

28. recunoaște că sunt necesare progrese substanțiale în materie de reforme structurale durabile, pentru a promova convergența, creșterea economică, ocuparea forței de muncă și competitivitatea, în scopul de a evita în mod eficient șocurile asimetrice;

29. invită statele membre să aibă în vedere acordarea unui nivel mai mare de autonomie fiscală autorităților locale și regionale, în scopul de a le permite acestora să își asume în mai mare măsură responsabilitatea pentru reformele structurale și de a garanta o mai bună punere în aplicare a acestor reforme;

30. consideră că ar trebui abordată cu precauție chestiunea unui ajutor financiar sporit din partea UE, care să difere de actualele instrumente ale politicii de coeziune, pentru punerea în aplicare a reformelor structurale convenite în statele membre. Orice posibil ajutor suplimentar nu ar trebui să se suprapună cu instrumentele existente, ci să le completeze;

31. este de părere că sprijinul financiar ar trebui să fie condiționat de punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări. Programul de sprijin pentru realizarea reformelor structurale, prin care se oferă asistență tehnică autorităților naționale, ar trebui dezvoltat în mai mare măsură ca o contribuție la rolul capacității fiscale de a impulsiona reformele structurale;

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Avizul domnului Lindquist, punctul 30.

⁽⁷⁾ Rezoluția privind un viitor sustenabil pentru uniunea economică și monetară (UEM), punctul 21.

32. consideră că este oportun să se examineze dacă efectul scontat nu poate fi obținut printr-un instrument suplimentar de promovare a reformelor structurale, care să ia forma unor împrumuturi pentru a finanța o strategie de investiții publice. Acest lucru ar putea permite identificarea unui grup de surse de finanțare și a unor proiecte de investiții utile pentru a sprijini realizarea reformelor necesare;

33. afirmă că, independent de măsurile actuale în domeniul convergenței și al reformelor structurale durabile, șocurile asimetrice care afectează stabilitatea zonei euro în ansamblu nu pot fi excluse cu totul, având în vedere puternica integrare a statelor membre din zona euro. În consecință, este necesar un instrument care să permită o stabilizare imediată în situații de urgență;

34. consideră că, în anumite țări, autoritățile locale și regionale pot fi mai vulnerabile la impactul șocurilor asimetrice, dat fiind rolul important care le revine în ce privește sistemele de protecție socială ale statelor membre;

35. consideră că este necesar ca Mecanismul european de stabilitate (MES) să evolueze în continuare și să se transforme într-un fond monetar european cu o capacitate suficientă de împrumut și creditare și cu un mandat bine definit, care să includă o potențială contribuție la o capacitate fiscală a zonei euro;

36. în opinia sa, capacitatea fiscală ar trebui hotărâtă și pusă în aplicare în urma unor decizii comune la nivelul UEM, dar ar trebui, în același timp, să rămână deschisă și pentru statele membre din afara zonei euro, pe bază voluntară;

VI. OBSERVAȚII FINALE

37. solicită să fie implicat în elaborarea Cărții albe privind tranziția de la prima la cea de a doua etapă a reformei UEM;

38. subliniază importanța de a se asigura că măsurile care vizează aprofundarea uniunii monetare țin totodată seama și de consecințele pentru țările din afara zonei euro;

39. subliniază că măsurile privind finalizarea UEM trebuie să fie puse în aplicare într-un mod cât mai transparent posibil și ținându-se seama de nevoia de a asigura legitimitatea democratică a uniunii monetare.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Lipsa legăturilor de transport în regiunile de frontieră

(2017/C 207/05)

Raportor: Michiel SCHEFFER (NL-ALDE), membru al Consiliului executiv al provinciei Gelderland**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. Constată că integrarea europeană se manifestă în primul rând la granițe. Frontierele deschise și infrastructura care-i adună pe oameni laolaltă formează nucleul proiectului european. Dezvoltarea regiunilor europene de frontieră depinde adesea în mare măsură de disponibilitatea infrastructurii care face legătura, de o parte și de alta a frontierelor, între orașe, întreprinderi și cetățeni.

Recenta criză a refugiaților, care a dus la închiderea unor frontiere, generează noi provocări pentru multe din regiunile aflate de-a lungul granițelor în ce privește dezvoltarea regională integrată.

2. Regiunile de frontieră sunt recunoscute din ce în ce mai mult ca regiuni funcționale, care nu-și pot exploata potențialul de creștere economică și de creare de locuri de muncă decât prin intermediul unei conectivități adecvate de o parte și de alta a frontierei, precum și al rețelei europene. Impactul migrației în regiunile de frontieră ar trebui evaluat într-un mod echilibrat, ținând seama de interesele lucrătorilor transfrontalieri, ale cumpărătorilor, ale IMM-urilor și ale turiștilor.

3. Cooperarea dintre regiuni și state ar trebui să tindă totodată spre înlesniri în domeniul ocupării forței de muncă de ambele părți ale frontierelor. Dezvoltarea infrastructurii și a comunicațiilor de înaltă calitate încurajează locuitorii regiunilor transfrontaliere să caute locuri de muncă conforme cu nivelul lor de formare și la distanțe mai mari de casă. Ar crește astfel indicatorii nivelului de ocupare a forței de muncă și s-ar realiza o corelare a calificărilor cu nevoile pieței forței de muncă, fiind totodată mai bine utilizat potențialul capitalului uman. În acest sens, este vorba nu doar de accesul la zonele cu activități economice, ci și de disponibilitatea facilităților publice.

4. În prezentul document, se acordă un loc central legăturilor transfrontaliere feroviare, rutiere și – într-o mică măsură – celor fluviale. Sunt avute în vedere doar regiunile de frontieră intraeuropene. Cu toate acestea, având în vedere și avizul său privind strategia în domeniul aviației ⁽¹⁾, CoR este conștient de importanța legăturilor atât aeriene, cât și maritime dintre regiunile periferice și insulare, regiunile ultraperiferice și regiunile de frontieră adiacente și solicită Comisiei să țină seama de această situație în viitoarea revizuire a TEN-T.

5. Conexiunile care lipsesc în regiunile de frontieră se înscriu într-o tematică mai largă: absența mijloacelor financiare pentru dezvoltarea infrastructurii locale și regionale. Este nevoie de o gândire inovatoare pentru a rezolva problemele de mobilitate în regiunile de frontieră.

6. În ultimii ani, Uniunea Europeană s-a concentrat în special pe găsirea de soluții centralizate pentru marile rețele transeuropene de transport, printre altele prin Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE), dar și prin programul Orizont 2020. Există relativ puține mijloace disponibile pentru instrumente descentralizate precum programul Interreg pentru realizarea micilor conexiuni care lipsesc din regiunile europene de frontieră, deși tocmai aceste programe țin seama mai bine de nevoile locale ale regiunii transfrontaliere respective.

7. Prin Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) pentru perioada de programare de șapte ani 2014-2020, au fost finanțate deja numeroase proiecte de interes semnificativ pentru mobilitate în Uniune, iar resursele aferente au fost, în marea lor majoritate, deja alocate. Ar fi, prin urmare, important ca efortul economic depus prin MIE să fie reînnoit, sporind bugetul acestuia și susținând inclusiv acțiuni de implementare a rețelei globale și a sistemului de conexiuni la TEN-T în cadrul regiunilor de frontieră.

⁽¹⁾ COR-2016-00007.

8. Prin urmare, una din principalele sarcini este identificarea și furnizarea sprijinului financiar care va permite realizarea, dezvoltarea sau reluarea legăturilor de transport transfrontaliere. Un rol important privind finanțarea lucrărilor le revine totuși statelor membre.

9. Rețeaua TEN-T este esențială pentru o dezvoltare durabilă a regiunilor europene. În cea mai mare parte, resursele financiare sunt afectate coridoarelor rețelei centrale TEN-T. Nu ar trebui uitate însă nici conexiunile cu rețelele locale și regionale pe care acestea le deservește. Cererea de propuneri lansată de Comisia Europeană în octombrie 2016 în cadrul MIE, consacrată în mod specific conexiunilor transfrontaliere, este un prim pas cât se poate de bine-venit.

10. Acest apel în cadrul MIE la completarea verigilor lipsă reprezintă un exemplu pozitiv privind posibilele rezultate ale unei cooperări interinstituționale între Comisia Europeană, Parlamentul European, Comitetul European al Regiunilor, statele membre și comunitățile autonome sau regiunile vizate, în vederea definirii provocărilor comune din regiunile de frontieră, descrierii soluțiilor posibile și asigurării mijloacelor necesare pentru a înfrunta aceste provocări. Această cooperare ar putea sluji la tragerea unor eventuale concluzii privind forma viitoare a MIE după 2020 și ar putea fi un model pentru activități similare în alte domenii politice ale UE.

11. Revizuirea cadrului financiar multianual al UE, la sfârșitul lui 2016, și dezbaterile privind elaborarea politicii de coeziune după 2020 (aflate în desfășurare) oferă o ocazie excelentă de a formula noi propuneri pentru obținerea unui sprijin din partea UE pentru crearea conexiunilor care lipsesc din infrastructura regiunilor de frontieră. În conformitate cu principiul subsidiarității, cea mai potrivită soluție ar fi să se permită finanțarea acestei infrastructuri (inclusiv cea la scară mică) în cadrul programelor de cooperare transfrontalieră (Interreg A) și, în consecință, să se mărească resursele alocate acestor programe.

12. Studiul *The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment*⁽²⁾ prezintă o serie de studii de caz care susțin acest punct de vedere.

Possibilități de dezvoltare economică

13. Regiunile de frontieră sunt, adesea, considerate ca fiind periferice, dar pot reprezenta noduri economice. În plus, un sistem funcțional de mobilitate este o condiție preliminară a creșterii economice regionale, a coeziunii teritoriale și a dezvoltării potențialului regiunilor funcționale transfrontaliere. Tocmai în regiunile de frontieră există un potențial semnificativ în ceea ce privește dezvoltarea economică și creșterea ocupării forței de muncă.

14. Atrage atenția asupra faptului că multe regiuni de frontieră beneficiază de avantaje rezultând din schimburile comerciale transfrontaliere. Îmbunătățirea accesibilității și calității conexiunilor rutiere, feroviare și fluviale ar permite indirect rezolvarea unor probleme socioeconomice, inclusiv reducerea numărului șomerilor și îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor. Aceste aspecte ar trebui să fie considerate prioritare atunci când este vorba despre accesul la mecanisme de finanțare destinate regiunilor de frontieră.

15. Turismul poate constitui un vector de îmbunătățire a infrastructurii. La rândul ei, îmbunătățirea infrastructurii poate determina creșterea turismului. Trebuie utilizați astfel de catalizatori pentru dezvoltare. Nu trebuie neglijat mai ales rolul rețelelor de piste pentru biciclete transfrontaliere, care trebuie fructificate din perspectivă turistică.

16. În cazul legăturilor transfrontaliere, dezvoltarea cererii poate lua mai mult timp. De asemenea, costurile mai ridicate pot slăbi echilibrul costuri-beneficii, mai ales în perioada de demarare. Acest aspect impune să se acorde atenție modului în care sunt concepute ingineriile financiare ale proiectelor. Ingineria financiară a proiectelor devine, de asemenea, extrem de importantă din perspectiva rentabilității investiției și datorită impactului asupra activității economice a investițiilor în infrastructură efectuate în cadrul programelor de cooperare transfrontalieră și al programelor de dezvoltare din sectorul transporturilor. Structurarea diferită a surselor de finanțare, valoarea contribuției proprii, rata de finanțare a activităților și costurile pentru actorii care participă la consorțiu sunt, de asemenea, tot atâția factori determinanți din perspectiva proiectelor. Având în vedere toate aceste elemente, Comitetul pledează, în cazul în care proiectele din sectorul transportului sunt însemnate pentru ambele țări în cauză, în favoarea adoptării pentru fiecare zonă de frontieră a unor orientări și norme uniforme, comune tuturor statelor membre, astfel încât proiectele să aibă de câștigat sub aspectul eligibilității financiare.

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>

Infrastructură și servicii

17. Remedierea conexiunilor care lipsesc nu înseamnă doar realizarea infrastructurilor necesare: este necesar și să se asigure servicii precum noi conexiuni de transport în comun și de mărfuri. Poate fi vorba și de redeschiderea unor linii existente. În acest sens, posibilitatea de a realiza astfel de conexiuni depinde, în mare măsură, de cererea pieței.

18. Pentru a completa verigile lipsă din legăturile transfrontaliere, este nevoie de dezvoltarea unei abordări globale, care să acopere atât transportul de mărfuri, cât și transportul de pasageri, precum și toate modalitățile de transport: rutier, feroviar și fluvial. Trebuie acordată atenție specială sistemului transfrontalier de emiterie a biletelor și de informare, încurajându-se intermodalitatea. În acest scop, este esențial să se asigure implicarea și coordonarea diferitelor întreprinderi care operează în cadrul respectivelor legături, în special a celor de stat, precum și a țărilor și a regiunilor, în domeniile lor de competență.

19. Un prim pas în acest sens constă în corelarea orarelor transportului public din regiunile de frontieră. Pasul următor poate fi instituirea unor concesiuni transfrontaliere pentru transportul public.

20. Mijloacele lente de transport, cum sunt bicicletele, pot juca un rol important în regiunile de frontieră. Bicicleta reprezintă în multe cazuri un mijloc de transport ce vine în completarea transportului în comun și este din ce în ce mai utilizat, mai ales în orașele care se confruntă cu blocaje. În acest scop, este nevoie de o abordare transfrontalieră și o bună rețea transfrontalieră de infrastructuri pentru biciclete. Dezvoltarea transporturilor în cadrul rețelei de piste ciclabile EuroVelo contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea accesului la destinații turistice și poate fi considerată în sine un obiectiv social și economic.

21. Și în regiunile cu caracter mai rural și mai puțin dezvoltate economic este recomandabil să se procedeze la o planificare integrată, pentru a elimina obstacolele care împiedică accesul la anumite locuri de muncă și facilități.

Necesitatea cooperării transfrontaliere pe mai multe niveluri

22. Punctele de trecere a frontierei nu trebuie să se găsească numai pe rețeaua centrală de infrastructură, ci și pe rețelele secundare. Acest lucru permite o mai mare flexibilitate a deplasărilor între domiciliu și locul de muncă și asigură accesibilitatea locurilor de muncă de o parte și de alta a frontierelor. Pentru a asigura un sistem de mobilitate fără sincope, este necesară o cooperare transfrontalieră sporită între toate nivelurile de guvernare și partenerii implicați.

23. Aceasta va necesita, de asemenea, o inițiativă politică comună a Parlamentului European, Comisiei Europene, Comitetului European al Regiunilor și statelor membre, care ar putea include următoarele elemente:

- utilizarea analizei în curs a cooperării transfrontaliere, efectuată de Comisia Europeană pentru a înlătura obstacolele existente din calea soluțiilor de transport transfrontaliere. Comitetul Regiunilor se angajează să joace un rol activ în depășirea acestor obstacole;
- crearea unei platforme care să analizeze proiectele existente și să permită difuzarea orientărilor și bunelor practici;
- dezvoltarea unei rezerve comune de proiecte pentru infrastructura de transport din regiunile de frontieră, cu un sprijin ferm din partea DG MOVE a Comisiei Europene și promovarea schimbului de cunoștințe și a cooperării cu privire la provocările în materie de mobilitate transfrontalieră;
- folosirea programelor Interreg A pentru a facilita o mai bună planificare a infrastructurii și a facilităților transfrontaliere și integrarea serviciilor, precum și utilizarea atât a unei grupări europene de cooperare teritorială (GECT) pentru punerea în aplicare a investițiilor transfrontaliere, inclusiv la frontierele dintre statele membre și țări terțe, și mai ales pentru dezvoltarea componentelor transfrontaliere ale infrastructurii de transport, cât și a altor structuri de cooperare transfrontalieră, care, prin dezvoltarea activităților lor instituționale, să contribuie la această planificare.

24. O parte a inițiativei poate fi reprezentată de o rezervă comună de proiecte referitoare la infrastructura de transport și la armonizarea standardelor operaționale din regiunile de frontieră, activități care pot fi monitorizate și sprijinite la nivel politic.

Din partea Comisiei Europene, DG MOVE poate juca un rol de coordonare în ceea ce privește inițiativele, partajarea cunoștințelor și cooperarea legată de probleme de mobilitate transfrontalieră și de rezerva de proiecte.

25. Interreg poate fi mai mult decât un instrument de finanțare, putând asigura inclusiv o mai bună planificare a infrastructurii și a echipamentelor transfrontaliere. Cooperarea în cadrul Interreg A poate juca un rol important în corelarea abordărilor și în găsierea de soluții la problemele de mobilitate transfrontalieră.

26. Realizarea investițiilor poate fi îmbunătățită prin utilizarea mai frecventă a unei grupări europene de cooperare teritorială (GECT), care poate prezenta și avantaje pentru dezvoltarea tronsoanelor transfrontaliere ale infrastructurii de transport.

Implicarea de la bun început a cetățenilor

27. Este necesară implicarea de la bun început a cetățenilor în dezvoltarea proiectelor transfrontaliere. Acest aspect este esențial pentru reușita proiectelor și contribuie la acceptarea lor. De asemenea, ea le oferă cetățenilor o mai bună perspectivă asupra posibilităților care există în regiunile de frontieră.

28. În momentul dezvoltării legăturilor transfrontaliere, trebuie ținut seama de schimbările de atitudine în legătură cu deschiderea frontierelor ca urmare a crizei refugiaților, a șomajului și a creșterii naționalismului.

29. Ar trebui susținute inițiativele care permit integrarea socială a populației care locuiește la frontierele interioare ale Uniunii Europene și la frontierele cu țările nemembre și vecine statelor membre. Sprijinirea rețelelor de comunicații ar duce la o mai bună cunoaștere reciprocă. Aceste îmbunătățiri ar putea prilejui o apropiere între cetățeni și întreprinderi, fapt care ar avea impact asupra calității vieții cetățenilor din respectivele țări limitrofe.

Necesitatea armonizării normelor tehnice și a reglementărilor

30. Pentru ca infrastructurile transfrontaliere să beneficieze de o conexiune adecvată și să fie abordate de manieră omogenă de către diversele state interesate, este necesar să existe o bună armonizare tehnică, de reglementare și de finanțare. În special trebuie standardizate liniile feroviare și conexiunile, mai ales în ce privește electrificarea și sistemele de siguranță europene (ERTMS), și trebuie soluționate problemele legate de diversitatea standardelor existente în numeroase țări din Europa de Est în ceea ce privește dimensiunea ecartamentului feroviar. În ceea ce privește armonizarea aspectelor tehnice, este important să se menționeze și eliminarea obstacolelor din calea comunicării și diseminării de informații, precum și crearea unei platforme comune pentru furnizarea de informații către utilizatori, vânzările online de bilete și modernizarea procesului de transmitere a datelor privind infrastructura. Pentru a atinge aceste obiective, este esențială implicarea și coordonarea administratorilor naționali ai infrastructurilor feroviare care sunt responsabili pentru legăturile transfrontaliere.

31. Pe lângă armonizarea tehnică, este necesară și o armonizare a reglementării și a procedurilor de autorizare, inclusiv pentru a alinia calendarele de realizare a intervențiilor transfrontaliere. Acordarea unei concesiuni transfrontaliere pentru transporturile publice poate impulsiona îmbunătățirea sistemului de mobilitate transfrontalieră. Sunt necesare eforturi sporite în ceea ce privește zonele de transport transfrontalier și autoritățile transfrontaliere din domeniul transporturilor.

32. Aplicarea și eventuala extindere a propunerii luxemburgheze de a introduce „un instrument pentru stabilirea și aplicarea unor dispoziții specifice în regiunile transfrontaliere” ar permite punerea în aplicare a prevederilor legale și tehnice ale unei țări într-o țară vecină, în cazul în care există mici sectoare transfrontaliere de legături de transport. Această măsură ar putea reduce barierele de ordin tehnic și costurile. CoR invită Comisia să analizeze propunerea de organizare a unei convenții europene transfrontaliere, cu dispoziții specifice privind regiunile de frontieră, să evalueze posibilitatea utilizării sale și să prezinte o propunere privind modalitățile de implementare a sa.

Infrastructura deschide frontierele și merită să fie finanțată

33. Marea majoritate a fondurilor UE (95 %) (TEN-T-MIE) sunt consacrate, în prezent, coridoarelor rețelei centrale TEN-T. Proiectele mici legate de rețeaua globală (*comprehensive network*) și intervențiile pentru conectarea la rețeaua TEN-T, deși sunt esențiale pentru soluționarea unor probleme specifice și pentru dezvoltarea relațiilor și a economiilor transfrontaliere, adesea nu sunt eligibile nici pentru (co)finanțare, nici pentru finanțare națională. Acest lucru se explică în parte prin situarea geografică frontalieră. Rutele și conexiunile interne sunt adesea mai vizibile.

34. Ansambluri de proiecte de amploare relativ mică pot contribui într-o măsură semnificativă la eliminarea obstacolelor din regiunile transfrontaliere. Pe modelul proiectelor la scară mare ale rețelei TEN-T, proiectele mai modeste de infrastructură transfrontalieră ar trebui să se numere printre prioritățile programului european. Pe lângă acțiunile din domeniul infrastructurii, este oportun să se sprijine în mod specific inițiativele de dezvoltare a serviciilor și inițiativele

coordonate între statele vecine menite să gestioneze cererea de mobilitate, cum ar fi, de pildă, acțiunile destinate descurajării uzului autoturismelor personale și favorizării folosirii de mijloace de transport în comun sau partajate. Pe lângă resursele UE, investițiile în infrastructură necesită, de asemenea, o contribuție proprie. Proiectele de dimensiune mai mare sau mai mică finanțate din fondurile UE (fondurile ESI) impun o contribuție proprie a partenerilor de proiect. La nivelul statelor membre, această contribuție ar trebui completată și printr-o (co)finanțare națională, mai mare sau mai mică, ținând seama de repartizarea competențelor în interiorul statului membru respectiv. Proiectele transfrontaliere și stabilitatea financiară a partenerilor din cadrul consorțiului sunt esențiale pentru punerea în aplicare și succesul colectării de fonduri.

35. În ce privește mobilitatea mărfurilor, poate fi oportun să se favorizeze intervenții pentru armonizarea normelor privind circulația mijloacelor de transport pe drumurile publice, introducându-se inițiative pentru reducerea impactului pe care-l au restricțiile din anumite state asupra traficului și pentru favorizarea dezvoltării de terminale intermodale feroviare pentru sprijinirea fluxurilor transfrontaliere.

36. Ar putea fi utile modele alternative de finanțare, iar simplificarea normelor privind achizițiile publice și ajutoarele de stat este esențială. Atunci când se planifică utilizarea resurselor directe ale Uniunii, încă din faza de elaborare a proiectului pot apărea incertitudini cu privire la garanțiile contribuțiilor proprii ale actorilor statali și nestatali. Având în vedere amploarea semnificativă a investițiilor în infrastructură, merită să fie luată în considerare crearea unui fond de resurse proprii destinat dezvoltării transporturilor și asistenței pentru elaborarea de proiecte, împreună cu crearea unor fonduri comune și naționale. În cazul proiectelor de cooperare transfrontalieră, partenerii se pot confrunta cu probleme încă din faza de planificare, din cauza lipsei de contribuții proprii.

37. Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) oferă posibilități de finanțare inovatoare pentru proiectele de mobilitate și infrastructură în regiunile de frontieră. De aceea, CoR salută concentrarea în mai mare măsură a FEIS 2.0 asupra finanțării mai multor proiecte transfrontaliere și durabile.

38. FEIS funcționează mai bine în condițiile existenței unor organisme financiare sau de cooperare transfrontaliere. Ar trebui analizat în ce măsură GECT ar putea reprezenta structuri adecvate, dar și modul în care pot fi valorificate acestea, astfel încât să fie eligibile pentru sprijin din partea FEIS și/sau din partea BEI.

39. În ce privește FEIS, este oportun să fie elaborate instrumente financiare suplimentare în raport cu garanțiile, pentru a stimula realizarea de intervenții de interes transfrontalier care, deși sunt esențiale din perspectiva rețelei și a îmbunătățirii mobilității și a serviciilor, prezintă un profil redus de rentabilitate a investiției.

40. Electrificarea infrastructurii feroviare existente și suficient exploatate se poate preta la o utilizare coordonată a FEIS.

Importanța localizării geografice și a raportului costuri-beneficii

41. Nu toate regiunile de frontieră au aceleași caracteristici și nici același nivel. Există regiuni de frontieră urbane și altele cu caracter mai rural. Situația geografică și barierele naturale influențează, de asemenea, posibilitățile de realizare a unor conexiuni transfrontaliere suficiente și eficiente, aceștia fiind și factori ce ar trebui să pledeze în favoarea regiunilor cu caracter rural sau periferic mai pronunțat care se află într-o poziție strategică și dispun de foarte puține legături transfrontaliere. Ca urmare a disparităților în materie de dezvoltare regională, unele fenomene economice și sociale (în special situația ocupării forței de muncă în regiunile de graniță învecinate cu țări terțe) au un impact considerabil asupra eforturilor de dezvoltare economică a regiunilor de frontieră.

42. În regiunile care cuprind și insule, feriboturile sunt adesea singura legătură cu teritoriile înconjurătoare. Această situație trebuie foarte serios luată în considerare.

43. O atenție specială trebuie acordată și regiunilor transfrontaliere de munte. Într-adevăr, unele masive muntoase reprezintă bariere frontaliere care îngreunează accesul și unde este necesară realizarea unor amenajări (viaducte, tuneluri etc.) adaptate și costisitoare. Îmbunătățirea conexiunilor feroviare din zonele montane poate reduce semnificativ emisiile de CO₂ și poate ameliora atât calitatea aerului, cât și potențialul turistic, contribuind astfel la viabilitatea demografică și de mediu a regiunilor montane.

44. În momentul elaborării de proiecte transfrontaliere și al luării deciziilor trebuie făcute analize costuri-beneficii și trebuie desfășurate acțiuni pregătitoare care vor asigura reușita proiectelor de dezvoltare. O infrastructură de conexiune precum o linie de cale ferată este adesea foarte scumpă. În momentul execuției proiectelor, trebuie să se țină seama de procedurile de achiziție, juridice, financiare și de evaluare a riscurilor existente, care adesea diferă de la un stat membru la altul. În procesul decizional trebuie să se țină seama și de costurile de exploatare a legăturilor feroviare.

45. Trebuie evitată cantonarea la o analiză economică pe termen scurt și nu trebuie uitată nici valoarea strategică sporită a noilor legături, acestea putând deveni vectorul dezvoltării în regiunile (periferice) de frontieră. Astfel, în cazul proiectelor transfrontaliere, trebuie să se țină seama, încă din faza de planificare și de evaluare a costurilor de infrastructură, de strategiile de dezvoltare a transporturilor adoptate de statele membre și de strategiile naționale de dezvoltare aferente (care vizează protecția mediului, cercetarea tehnologică și inovarea), pentru a se asigura corelarea cu acestea.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Regenerarea orașelor și zonelor portuare

(2017/C 207/06)

Raportor: Stanisław SZWABSKI (PL-AE), președintele Consiliului Local al orașului Gdynia**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. subliniază că orașele și zonele portuare reprezintă un element esențial al sistemului economic al Uniunii Europene (UE) care, în contextul unei lumi din ce în ce mai globalizate, are un efect considerabil asupra posibilităților de relansare a economiei, asupra îmbunătățirii eficienței, pentru demararea potențialului de inovare și pentru garantarea competitivității pe termen lung;
2. dorește să sublinieze că schimbările tehnologice din transportul maritim și fluvial au drept consecință concentrarea geografică a operațiunilor portuare, cu repercusiuni ample asupra unui mare număr de porturi mici și mijlocii, ducând la pierderea funcțiilor lor economice și la deteriorarea zonelor portuare și a zonelor urbane aferente;
3. subliniază că tendința de a liberaliza gestionarea porturilor este importantă pentru a le ajuta să-și sporească eficiența, fapt care ar contribui la creșterea competitivității sectorului european al transporturilor. În notă, în acest context, de preocupările legate de liberalizare, care riscă să contribuie la îngreunarea sarcinii porturilor de a oferi servicii de interes economic general (și a altor funcții portuare, care constituie o parte esențială a bunei funcționări și a dezvoltării relațiilor dintre port și oraș). Cu toate acestea, articolul 345 din TFUE prevede că tratatele nu trebuie să aducă nicidecum atingere normelor statelor membre care reglementează regimul proprietății și regulamentele UE nu impun organismelor de administrare a porturilor un model specific de administrare;
4. consideră că eforturile depuse până acum la nivel local și regional pentru revitalizarea orașelor și zonele portuare, inclusiv în zonele insulare, necesită un sprijin mai amplu și mai bine orientat prin intermediul politicilor de coeziune și al altor politici ale UE, în sensul prevăzut de Agenda teritorială, Agenda urbană, Carta de la Leipzig și Pactul de la Amsterdam, cu utilizarea pe deplin a posibilităților ce rezultă din acestea;
5. salută principiile prevăzute la articolul 15 din Regulamentul privind porturile și, fără a pune sub semnul întrebării acordul la care s-a ajuns, invită Comisia Europeană să ofere orientări suplimentare cu privire la modul în care trebuie pus în aplicare. Arată că operațiunile porturilor comerciale sunt desfășurate de operatori privați și că este necesar ca autoritățile portuare să se consulte cu operatorii privați cu privire la dezvoltarea portuară;
6. invită la dialog autoritățile de administrare a porturilor, armatorii, autoritățile căilor navigabile, operatorii privați de terminale și grupările regionale europene cu autoritățile locale și regionale din zonele fluviale și de coastă, în vederea elaborării unor soluții de compromis flexibile, care să contribuie la revitalizarea tuturor tipurilor de orașe și zone portuare maritime și de interior;

PROBLEME ȘI PROVOCĂRI**Importanța porturilor și a orașelor-port pentru economia UE**

7. este conștient de faptul că porturile maritime, în special cele 104 porturi ale rețelei centrale TEN-T, rămân principalele puncte de acces la Spațiul Economic European și de faptul că legăturile lor cu porturile și orașele portuare de importanță mondială (de exemplu, cele din China) sunt de o importanță fundamentală pentru menținerea și îmbunătățirea competitivității economiei UE și, deci, pentru prosperitate și pace socială;
8. este conștient de faptul că porturile de interior și, în special, cele 79 de porturi de interior din cadrul rețelei centrale și globale TEN-T funcționează ca puncte nodale pentru economiile regionale și locale. Ele servesc drept noduri multimodale eficiente la nivel european de-a lungul coridoarelor europene de căi navigabile de interior și reprezintă interfața dintre segmentul de transport intercontinental/maritim și modurile de transport terestru (feroviar, rutier și fluvial); ele servesc drept porți de acces pentru porturile maritime;

9. subliniază că unele dintre autoritățile locale europene, în special cele din zonele rurale și insulare, funcționează, de asemenea, ca autorități portuare, cu o gamă largă de responsabilități de sprijinire a societăților de coastă, de promovare a dezvoltării economice și de dezvoltare a unor porturi maritime funcționale și sustenabile. Autoritățile locale și regionale pot interveni în mod crucial în gestionarea eficientă a porturilor;

10. trage concluziile ce se impun dintr-un număr mare de studii empirice, care arată că relațiile reciproce stabilite de-a lungul secolelor între porturile și orașele portuare europene au suferit recent schimbări de anvergură, ca urmare a creșterii numărului de nave de mărfuri și de pasageri și a proceselor de containerizare și de concentrare geografică a funcțiilor portuare;

11. subliniază că, în pofida creșterii economice globale în transportul maritim, multe orașe și regiuni portuare europene legate de acestea au de suferit de pe urma pierderii funcțiilor economice și a locurilor de muncă, ceea ce face ca zonele portuare urbane să se deterioreze;

12. reiterează faptul că, dat fiind nivelul actual scăzut al ciclului economic și al prognozelor economice, este nevoie de o continuare a procesului de inovare, automatizare și digitalizare, precum și de exploatarea potențialului unor piețe continentale noi și durabile, precum economia circulară și bioeconomia, pentru o viitoare creștere economică;

13. subliniază necesitatea unui climat investițional stabil și continuu al finanțării UE pentru proiecte și inițiative inovatoare. Sprijină inițiativele ascendente și idei precum platforma pentru transport fluvial pe termen lung, creată de părțile interesate din sectorul public și privat și instituțiile guvernamentale de sprijinire a cercetării și inovării, pentru a îmbunătăți relațiile port-oraș și capacitatea de inovare a acestui sector;

14. atrage în mod deosebit atenția asupra procesului prin care efectele externe pozitive pe care le generează porturile sunt transferate către regiuni și orașe aflate la periferie (și chiar în afara Europei), ca urmare a globalizării; pe de altă parte, salută diversificarea din porturile anterior deteriorate, care au devenit astfel centre de atracție pentru noi forme de activități economice, cu efecte pozitive la nivel local;

15. reamintește că, având în vedere necesitatea de a reduce presiunea asupra drumurilor și obiectivul UE de a reorienta, până în 2030, 30 % din volumul de transport rutier către transportul feroviar și pe căi navigabile [Cartea albă privind transporturile, 2011, COM(2011) 144 final], căile navigabile interioare și porturile conexe de interior au potențialul de a-și asuma un rol mai important în ceea ce privește îmbunătățirea legăturilor dintre porturile maritime și zonele interioare;

16. reamintește, de asemenea, rolul porturilor de dimensiune medie care fac parte din rețeaua globală TEN-T, precum și al porturilor mai mici din insule, arhipelaguri și regiunile ultraperiferice, ca motoare ale dezvoltării economice. Ele au totodată o importanță crucială pentru coeziunea teritorială a UE. Din această perspectivă, ele ar trebui să aibă un acces mult înlesnit la finanțarea prin intermediul Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE);

17. consideră că sporirea eficienței și competitivității porturilor maritime și fluviale, o mai bună funcționare a orașelor portuare și o revitalizare a zonelor portuare sunt de o importanță majoră pentru soluționarea problemelor actuale de dezvoltare ale UE, ale statelor sale membre și ale regiunilor, precum și pentru reindustrializare, în ansamblul ei;

18. în plus, consideră că un sprijin sporit în cadrul politicii de coeziune și a altor politici sectoriale dedicat modernizării porturilor și a zonelor portuare ar acționa ca un catalizator pentru dezvoltarea economică, socială și teritorială în UE;

RECOMANDĂRI

Forme ale relației port-oraș portuar

19. subliniază faptul că porturile maritime și interioare, precum și orașele portuare europene diferă considerabil în ceea ce privește mărimea, localizarea geografică, potențialul și profilul mărfurilor, dar și în ce privește alte funcții economice conexe și importanța acestora pentru economia orașului portuar respectiv;

20. ia notă de faptul că relațiile între orașele de coastă mici, mijlocii sau mari și porturile cu capacitate mică, medie sau mare creează diferite tipuri de probleme care necesită abordări diferite și sugerează Comisiei Europene ca, la propunerea

politicilor concepute pentru a soluționa aceste probleme, să se țină seama de aceste diferențe și de punctele de vedere ale părților interesate din cadrul economiei maritime, precum și ale autorităților locale și regionale din zonele de coastă, în conformitate cu principiul subsidiarității;

21. constată că ponderea predominantă a unui port față de oraș sau viceversa duce, în general, la dezechilibre de dezvoltare a ansamblului port-oraș, spre dezavantajul ambelor părți. Această problemă trebuie soluționată în conformitate cu Agenda teritorială, prin dezvoltarea unor măsuri comune între operatorii economici din sectorul maritim, industrie și servicii, și autoritățile locale și regionale, cu sprijinul instrumentelor juridice și financiare, în cadrul măsurilor politice sectoriale coordonate ale UE;

O abordare integrată pentru dezvoltarea orașelor și zonelor portuare

22. este conștient de faptul că zonele portuare reprezintă un tip special de zonă, în care numeroase activități economice, precum și necesitățile și interesele care derivă din acestea se concentrează pe o suprafață deosebit de compactă, formând o unitate teritorială, economică și socială complexă și ducând la inevitabile contradicții și conflicte, care necesită o abordare specifică, integrată, pe mai multe niveluri și bazată pe principiul parteneriatului;

23. atrage atenția asupra faptului că multe porturi europene, în special cele care datează din secolul al XIX-lea, sunt, în același timp, zone portuare și industriale, în care se află numeroase întreprinderi de producție care depind de accesul la apă și care prelucrează materiile prime și semifabricatele transbordate în port și în care se desfășoară o gamă largă de servicii de transport maritim, de manipulare a mărfurilor și de alte activități portuare, precum pescuitul și acvacultura, activitățile de recreere și producția de energie;

24. atrage atenția asupra necesității de a se asigura o bună coordonare între porturile din aceeași regiune administrativă, precum și o mai bună cooperare între porturile de pe aceeași coastă, indiferent de regiunea din care fac parte;

25. evidențiază nevoia de îmbunătățire a relațiilor instituționale dintre zonele portuare și orașe și recomandă înființarea unor comitete de integrare port-oraș, urmând cele mai bune practici ale porturilor europene în care există astfel de comitete, alcătuite din autorități locale, regionale și portuare;

26. solicită ca forumurile privind coridoarele TEN-T să discute relația dintre orașele și zonele portuare și recomandă înființarea unor platforme specifice pentru orașele portuare considerate drept „noduri urbane”;

27. subliniază că modernizarea orașelor și a zonelor portuare trebuie să țină cont, într-o manieră integrată, de o serie de factori: gestionarea strategică a orașelor portuare, sinergiile dintre orașele portuare și dintre port-oraș-regiune de coastă, stimulente și investiții publice, diversificarea structurii economice a orașelor și zonelor portuare, legăturile de transport terestru și pe căile navigabile interioare, legăturile cu transportul feroviar, problemele de mediu, amenajarea teritoriului în porturi, orașe și zone de coastă, integrarea porturilor în structura socială a orașelor;

28. subliniază că necesitatea unei dezvoltări echilibrate a orașelor portuare presupune soluții inovatoare și integrate, în conformitate cu principiile de dezvoltare integrată a orașelor din UE și ținând seama de aspectele economice, sociale și de mediu ale acestor zone;

Relația port-oraș: necesitatea unor sinergii

29. constată că există o tendință de a amplasa marile terminale moderne de containere și de mărfuri în afara zonelor portuare, aflate adeseori în apropierea orașelor, sau chiar, uneori, în apropierea centrelor orașelor. Astfel, sinergiile ce derivă din relația port-oraș sunt supuse unor transformări, fără a fi însă diminuate, în special în ceea ce privește legăturile de transport dintre port și interior, infrastructura de telecomunicații și de energie electrică, accesul la servicii urbane, forța de muncă calificată, garantarea securității, precum și alte servicii portuare de înaltă specializare și mediul de afaceri;

30. subliniază că efectele de sinergie ce caracterizează relațiile port-oraș ar trebui identificate și sporite. Acolo unde este necesar, anumite măsuri de politică neobligatorii, cum ar fi crearea de condiții corespunzătoare pentru schimbul de experiență, comunicarea, codurile de conduită, orientările, ar putea fi utilizate ca instrumente utile;

Stimulente și investiții publice în porturi

31. ia notă de faptul că zonele portuare în care activitatea de manipulare a mărfurilor sau cea industrială de coastă a fost redusă sau a dispărut reprezintă, pe de o parte, o povară semnificativă pentru orașele portuare, însă, pe de altă parte, oferă oportunități ample de dezvoltare; remarcă, de asemenea, că relația dintre oportunități și riscuri depinde mai ales de tipul de sistem port-oraș;

32. subliniază faptul că zonele portuare și cele industriale dezafectate, aflate pe coastă, presupun practic aproape întotdeauna reabilitări costisitoare, îndelungate și dificile din punct de vedere tehnic și ecologic; zonele urbane înconjurătoare ar putea necesita o modernizare din punct de vedere social, ceea ce reprezintă o condiție indispensabilă pentru ca acestea să poată atrage investiții; ar putea fi esențială realizarea unor investiții care să contribuie la regenerarea zonelor și să le favorizeze transformarea;

33. solicită ca, în cadrul procesului de punere în aplicare a Agendei urbane și a Pactului de la Amsterdam, să fie create instrumente juridice care să permită oferirea de consultanță juridică și de sprijin financiar pentru reabilitarea tehnică și ecologică a acestor perimetre;

34. din punct de vedere economic, cultural și istoric, porturile sunt totodată importante elemente necesare supraviețuirii zonelor rurale, insulare și periferice. Extinderea turismului, a croazierelor și a activităților nautice, care fructifică la maximum patrimoniul natural și cultural, este esențială pentru asigurarea creșterii economice. În comunitățile cu trăsături care accentuează caracterul rural, insular sau îndepărtat, importanța regenerării centrului orașului și a investițiilor se poate dovedi chiar vitală.

35. sugerează ca, pentru zonele portuare și industriale dezafectate, să se găsească soluții instituționale similare acelor aplicate în zonele economice speciale, cu respectarea, în același timp, a principiilor subsidiarității și a transparenței financiare, și cu stabilirea unor criterii clare pentru ajutoarele de stat;

36. subliniază, de asemenea, oportunitățile de valorificare a experienței existente și a conceptelor elaborate pe plan european și național referitoare la parteneriatele public-privat, în special în legătură cu cartierele urbane aflate la malul apei;

Investițiile private în zonele portuare

37. subliniază faptul că porturile fac parte din infrastructura de transport public a UE și că se află în continuare, de regulă, în gestiunea autorităților naționale, regionale sau locale, situație care ar trebui menținută, având în vedere necesitatea unei dezvoltări economice mai puternice și mai echilibrate la nivelul UE;

38. este conștient de faptul că revitalizarea zonelor portuare și relansarea economică aferentă a orașelor portuare necesită investiții la o scară care depășește cu mult posibilitățile de care dispun bugetele publice, motiv pentru care se recomandă ca o parte a acestora să fie efectuate de investitori privați și deci de către instituții financiare. Prin urmare, solicită autorităților publice de la toate nivelurile, din întreaga Europă, să garanteze un mix de politici atractiv pentru astfel de investiții. În acest mod, bugetele publice, mai ales cele aflate sub mare presiune, vor putea fi mai bine orientate, spre situațiile în care forțele pieței nu pot să aducă singure soluții adecvate;

39. subliniază că, în contextul rolurilor diferite ce revin porturilor și orașelor portuare pentru UE și al nivelului de dezvoltare individual al acestora, găsirea unui echilibru între interesul general și interesele private presupune o abordare de la caz la caz și căutarea unor compromisuri menite să asigure beneficii pe termen lung pentru toate părțile implicate;

40. solicită Comisiei Europene să elaboreze măsuri care să permită efectuarea unor investiții private în zonele portuare, ținând seama în acest demers de libertățile economice, egalitatea de tratament a părților, transparența financiară și definirea unor criterii clare pentru ajutoarele de stat, precum și de interesele locale și regionale pe termen lung;

Diversificarea funcțională a orașele și zonelor portuare

41. subliniază că, drept consecință a globalizării și a schimbărilor tehnologice, poziția unui număr mare de porturi și orașe portuare europene în structura urbanistică, economică și de transport a statului sau a regiunii acestora este supusă unor schimbări;

42. atrage atenția asupra faptului că aceste modificări duc nu numai la slăbirea bazei economice, ci și la o diversificare funcțională a orașelor și a comunităților locale respective, fapt care impune o revitalizare a porturilor și zonelor industriale

costiere dezafectate; subliniază că noile funcții economice ale porturilor și ale orașelor portuare nu necesită în mod obligatoriu o localizare pe coastă, fiind însă preferate de investitori datorită accesibilității urbane, infrastructurii existente și atractivității din punctul de vedere al peisajului și al ofertei culturale;

43. subliniază în special faptul că multe dintre porturile maritime și de interior europene găzduiesc importante bunuri culturale; având în vedere particularitățile fiecăruia dintre acestea, este nevoie de măsuri specifice în cadrul programelor și proiectelor destinate conservării patrimoniului cultural european;

44. consideră că, în cadrul programelor și instrumentelor menite să sprijine revitalizarea porturilor și zonelor industriale dezafectate situate pe coastă, ar trebui să beneficieze de sprijin atât proiectele publice, cât și cele private care vizează o utilizare mai eficientă a acestor zone, chiar dacă programele și instrumentele nu sunt legate de economia maritimă și transportul pe apă;

Importanța conectivității porturilor la orașele portuare și la interior

45. subliniază faptul că limitările privind dezvoltarea porturilor maritime europene derivă, în mare măsură, din caracterul inadecvat al legăturilor de transport cu hinterlandul, ceea ce afectează eficiența transportului și lanțurile logistice. Prin urmare, încurajează îmbunătățirea legăturilor porturilor și zonelor portuare cu toate celelalte moduri de transport, în special prin legăturile cu transportul feroviar, și găzduirea unor activități cu valoare adăugată, pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a propriilor regiuni;

46. subliniază că, din perspectiva unei logistici integrate, realizarea unei rețele de transport eficiente implică în mod necesar crearea unor platforme logistice în zonele din spatele porturilor, destinate depozitării, trierii și conservării mărfurilor, dar și, în cele din urmă, satisfacerii exigențelor intermodalității;

47. consideră că Comisia Europeană ar trebui să sprijine proiectele de îmbunătățire a legăturilor de transport dintre porturile existente și planificate și hinterlandul lor, precum și a calității conexiunilor zonelor îndepărtate, insulare și ultraperiferice, în special prin crearea unui cadru juridic și a unor noi instrumente financiare. În acest scop, legăturile de transport existente ar trebui modernizate în domeniul TEN-T și TEN-R, precum și în sectorul rețelelor energetice transeuropene (TEN-E) și al telecomunicațiilor (TEN-Telecom), ținând seama de nevoile și interesele orașelor portuare în domeniul transporturilor urbane și regionale;

48. Date fiind atuurile lor naturale, regiunile de coastă, în special cele cu porturi, dispun de un mare potențial pentru a deveni centre de excelență pentru energia din surse regenerabile, turismul durabil și industriile creative. Cu toate acestea, zonele de coastă se situează adesea în regiuni periferice și ultraperiferice și au nevoie de dezvoltarea infrastructurii, pentru a le pune în legătură cu centrul pieței unice a UE și cu restul propriei regiuni;

Aspecte de mediu legate de exploatarea și dezvoltarea porturilor și a orașelor portuare

49. ia notă de faptul că exploatarea și dezvoltarea porturilor duce la numeroase probleme grave de mediu care afectează nu doar orașele portuare, ci și întreaga zonă de coastă; printre acestea se numără perturbări ale echilibrului natural costier și construcțiile în zonele riverane, poluarea apei, degradarea ecosistemelor acvatice și, la nivel local, generarea de deșeuri, inclusiv de deșeuri toxice, contaminări bacteriologice, zgomotul și emisiile atmosferice dăunătoare;

50. subliniază faptul că porturile și zonele industriale dezafectate aflate pe malul apei sunt, de obicei, foarte poluate și necesită o reabilitare ecologică, care ar trebui să beneficieze de sprijin special din partea programelor și proiectelor de mediu de la diferite niveluri, inclusiv a programelor de protecție a mediului și zonelor de coastă și a râurilor. Acest lucru este valabil mai ales în cazul terminalelor de încărcare-descărcare a țițeiului, a produselor petroliere, a gazului natural și în cazul instalațiilor de prelucrare aferente acestora, unde există riscuri mult mai ridicate pentru mediu;

51. subliniază faptul că construcția de noi terminale de transbordare, de obicei departe de zonele portuare existente, conduce, în general, la daune grave aduse mediului, ceea ce presupune necesitatea unei planificări atente, cu participarea autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a organizațiilor de protecție a mediului, în vederea reducerii la minimum a daunelor de acest tip și a adoptării unor posibile măsuri de remediere;

52. sistemele de evaluare a riscurilor și de management al siguranței în cadrul cărora mâna de lucru este sprijinită sunt extrem de importante pentru continuarea activității porturilor comerciale, a celor de agrement și a echipamentelor portuare. Porturile UE și zonele înconjurătoare nu pot să-și permită niciun prejudiciu adus reputației proprii în această privință;

53. reamintește obligațiile impuse de Directiva 2014/94/UE privind instalarea în porturi a infrastructurilor de carburanți alternativi, care prevede punerea la dispoziție de GNL (gaz natural lichefiat) și de electricitate la cheu până la 31 decembrie 2025. Aceste noi dispoziții sunt pe deplin justificate din punct de vedere ecologic și al sănătății populației din orașele portuare, însă necesită sprijinul financiar al UE, care ar trebui să fie integrat încă de acum în pachetul de măsuri privind transporturile, dar mai ales în viitoarea perioadă de programare, care începe după 2020;

54. subliniază că aspectele referitoare la mediu ar trebui să reprezinte un aspect permanent al tuturor programelor și proiectelor UE care vizează revitalizarea orașelor și a zonelor portuare, adaptate în mod corespunzător la programele și proiectele dedicate protecției mediului, în special cele de conservare a mediului acvatic și marin;

Integrarea portului în viața orașului portuar

55. subliniază faptul că, prin dezvoltarea lor istorică și ca urmare a condițiilor tehnice și economice din trecut, zonele portuare sunt în general situate în imediata apropiere a centrelor orașelor, fiind uneori cele mai atractive părți ale acestora;

56. atrage atenția asupra necesității unei modernizări a centrelor orașelor, care, confruntate cu un transfer masiv al funcțiilor lor către periferia orașelor, au nevoie de o modernizare din punct de vedere tehnic, economic și social, pentru a le face mai atractive pentru locuitori, comerț, restaurante, instituții culturale și societatea civilă;

57. consideră că există oportunități pentru o abordare holistică a centrelor orașelor și zonele portuare și industriale de coastă, ambele domenii necesitând îmbunătățiri și sprijin în conformitate cu obiectivele Agendei urbane și ale Pactului de la Amsterdam;

58. subliniază faptul că implicarea comunității locale și conversia a cel puțin o parte din perimetrul revitalizat în spații publice, accesibile atât rezidenților permanenți cât și turiștilor, este esențială pentru succesul unor astfel de proiecte;

59. atrage atenția asupra faptului că, în contextul modernizării zonelor portuare, ar trebui să se facă uz de programele și proiectele europene, ale statelor membre și ale regiunilor care au ca scop dezvoltarea spațiilor publice și sprijinirea comunităților locale;

Amenajarea teritoriului și planificarea strategică – mare, zone de coastă, orașe și zone portuare

60. recunoaște că o relansare cu succes a porturilor și orașelor portuare necesită o cooperare strânsă între toate părțile interesate (publice, private și societale), precum și soluții inovatoare în ceea ce privește amenajarea teritoriului și planificarea strategică a zonelor costiere la nivel local și regional, în ceea ce privește bazele maritime, căile navigabile interioare, orașele portuare și zonele de coastă;

61. consideră că lipsa de coerență în ceea ce privește principiile și procedurile de planificare strategică și amenajare a teritoriului, precum și de gestionare a zonelor portuare împiedică în mod serios relansarea acestora, motiv pentru care au nevoie de sprijin, schimburi de experiență și, după caz, de reglementări fără caracter obligatoriu de la nivelul UE;

Luarea în considerare a problemelor cu care se confruntă orașele și zonele portuare de diferite mărimi în cadrul Agendei urbane a UE și a Pactului de la Amsterdam

62. solicită ca Agenda urbană a UE să țină seama de diferențele geografice și funcționale între orașe, inclusiv în privința problemelor de dezvoltare ale orașelor portuare, care ar trebui să fie abordate prin intermediul unor acțiuni suplimentare ce trebuie întreprinse în procesul de punere în aplicare;

63. salută faptul că ambele documente se bazează pe conceptul de parteneriat și pe participarea, deosebit de relevantă, a autorităților urbane, a organizațiilor societății civile, a instituțiilor generatoare de cunoștințe și inovații și a mediului de afaceri;

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI FINALE

64. consideră că, deși problemele porturilor și orașelor portuare țin în principal de competența autorităților regionale și naționale, o cooperare eficientă și un sprijin la nivelul UE pot fi avantajoase. Este importantă dezvoltarea în continuare a diverselor rețele transeuropene, TEN-T, rețeaua transeuropeană de energie și TEN-Telecom, cu un accent deosebit pe modernizarea conexiunilor de transport, acordând prioritate TEN-R și fără a exclude oportunitatea creării altor conexiuni noi;

65. recomandă ca politicile UE în domeniul transporturilor, al economiei maritime și al protecției mediului acvatic și marin să țină seama de provocările în materie de dezvoltare a porturilor și a orașelor portuare;
66. recomandă ca, în cursul viitoarelor lucrări privind punerea în aplicare a Agendei urbane și a Pactului de la Amsterdam, să se țină seama de specificitățile și de nivelul de dezvoltare al fiecărui oraș portuar;
67. recomandă extinderea și îmbunătățirea conexiunilor porturilor și orașelor portuare din regiunile periferice cu transportul feroviar.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Cadrul de parteneriat cu țările terțe privind migrația

(2017/C 207/07)

Raportor: Peter BOSSMAN (SI-PSE), primarul orașului Piran**Document de referință:** Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu și Banca Europeană de Investiții privind stabilirea unui nou cadru de parteneriat cu țările terțe bazat pe Agenda europeană privind migrația

COM(2016) 385 final

RECOMANDĂRI POLITICE**Contextul general**

Potrivit Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR), în întreaga lume există peste 60 de milioane de refugiați și de persoane strămutate, jumătate provenind din două regiuni ale lumii: Orientul Mijlociu și Africa.

Conform estimărilor Organizației Internaționale pentru Migrație, în 2015, peste 1,2 milioane de migranți au ajuns în Europa pe mare și aproape 35 000 pe uscat. Comparativ, pe toată durata anului 2014, au ajuns în Europa, pe mare și pe uscat, 280 000 de persoane. Aceste cifre nu includ persoanele care au ajuns în Europa fără a fi reperate.

Deși acordul UE-Turcia a redus în mod semnificativ numărul de migranți care ajungeau din Turcia pe cale maritimă, fluxul dinspre coasta de nord a Africii a crescut din nou. În Africa de Vest, Nigerul este principalul punct de intersecție pentru migrații din Africa de Vest și din Africa Centrală: potrivit estimărilor din luna mai 2016, peste 16 000 de persoane tranzitează săptămânal Nigerul în drumul lor spre nord. Conform unor estimări, în Libia se află mii de migranți care caută modalități de a intra în UE.

Comitetul Regiunilor a susținut cu fermitate adoptarea unei abordări globale în ceea ce privește migrația, care să permită o gestionare mai eficientă și descentralizată a mișcărilor migratorii. CoR este pe deplin de acord cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, care recunoaște că migrația internațională este o realitate multidimensională cu un impact major asupra dezvoltării țărilor de origine, de tranzit și de destinație și care necesită răspunsuri coerente și cuprinzătoare.

CoR se angajează în continuare să îndeplinească obligațiile care decurg din cei patru piloni ai gestionării migrației stabiliți în Agenda UE privind migrația din 2015: reducerea stimulentei pentru migrația neregulamentară, îmbunătățirea gestionării frontierelor și a securității frontierelor externe ale UE, ceea ce presupune, printre altele, eforturi de prevenire a pericolelor pe mare în care sunt implicați migranți, punerea în aplicare a unei politici comune solide în materie de azil și introducerea unei noi politici privind migrația legală.

Potrivit CoR, cauzele profunde ale migrației neregulamentare, inclusiv cele de natură economică și socială, ar trebui abordate de UE la sursă.

CoR sprijină cooperarea regională și locală, pentru a garanta că migrația se desfășoară în condiții de siguranță, ordine și legalitate, ceea ce implică respectarea deplină a drepturilor omului și tratamentul uman al migranților – indiferent de statutul lor –, al refugiaților și al persoanelor strămutate, astfel cum se subliniază în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. salută Comunicarea privind stabilirea unui nou cadru de parteneriat, întrucât aceasta subliniază faptul că problema migrației este una complexă, care trebuie abordată la niveluri diferite; reamintește faptul că acordarea de azil este un drept

fundamental garantat de legile și obligațiile internaționale, care sunt obligatorii pentru toate statele membre. Solicită UE și statelor membre să asigure rute sigure și legale pentru refugiați, de exemplu culoare umanitare, precum și vize umanitare, și să sprijine reîntregirea familiei. Statele membre ar trebui ia în considerare posibilitatea de a primi cereri de azil la ambasadele și birourile lor consulare;

2. recunoaște că respectiva comunicare cuprinde o abordare inovatoare, bazată în primul rând pe cooperarea cu țările terțe, ținând cont atât de interesele UE, cât și de interesele țărilor partenere, pentru a asigura o mai bună gestionare a migrației;

3. sprijină și recunoaște necesitatea ca UE să adopte o poziție unitară și să implice toate părțile interesate și toate instituțiile relevante. Autoritățile locale și regionale pot și trebuie să joace un rol în efortul comun, împreună cu autoritățile de la nivel național și de la nivelul UE și cu țările terțe, pentru a pune în aplicare parteneriate cuprinzătoare în materie de migrație (pacte); este vorba în special de regiunile și localitățile în care trăiesc comunități mari de persoane provenite din țările incluse în cadrul de parteneriat;

4. este de acord că trebuie făcut mult mai mult, întrucât UE încă se confruntă cu o criză umanitară. Țările terțe și partenerii UE adăpostesc milioane de refugiați, mulți dintre aceștia fiind minori neînsoțiți, constrânși să își părăsească țara, precum și numeroși migranți economici care doresc să ajungă în Europa; cooperarea internațională dintre UE și țările terțe trebuie să capete o nouă dimensiune și să introducă instrumente suplimentare adaptate, pentru a răspunde așa cum se cuvine la provocările recente și viitoare în materie de migrație;

5. îndeamnă CE să încurajeze toți actorii – statele membre, instituțiile UE și principalele țări terțe vizate – să concluzioneze în parteneriat, pentru a organiza fluxurile migratorii și pentru a preveni imbarcarea solicitanților de azil și a migranților economici fără documente în călătorii pe mare periculoase, organizate de traficanți și de persoane care introduc migranți pe căi ilegale. Totodată, CoR este conștient de faptul că se impun măsuri urgente pentru a aborda în țările de origine cauzele profunde ale migrației neregulamentare și ale strămutării forțate; Cooperarea internațională, națională, regională și locală este esențială pentru concretizarea unei politici comune în domeniul migrației la nivel european, în conformitate cu Agenda europeană privind migrația;

6. recunoaște că există o legătură strânsă între politica în materie de migrație și politica de dezvoltare. Această legătură a constituit o componentă esențială a discuțiilor pe marginea agendei ONU privind dezvoltarea după 2015, convenită în septembrie 2015 la New York. Gestionarea eficace și în condiții umane a migrației trebuie să fie considerată fundamentală pentru punerea cu succes în aplicare a agendei. CoR este conștient de avantajele și oportunitățile pe care o migrație desfășurată în condiții de siguranță, ordine și legalitate le oferă migranților, țărilor de origine, de tranzit și de destinație. Subliniază totodată importanța implicării diasporei în dezvoltarea țărilor de origine. Totodată, este conștient de impactul negativ al migrației neregulamentare asupra migranților, precum și de obligația țărilor de origine de a-i primi pe resortisanții lor în cadrul procedurilor de returnare și de readmisie, în conformitate cu Directiva UE privind returnarea și cu instrumentele internaționale;

7. își reiterează sprijinul pentru Agenda europeană privind migrația prezentată în 2015, care indică diferitele măsuri ce trebuie adoptate în paralel pentru a aborda aspectele externe și interne ale actualei provocări în materie de migrație. Agenda externă se axează pe parteneriate cu țările terțe, în vederea stabilirii unor obiective credibile și realizabile pentru reducerea numărului de persoane care sunt forțate să fugă, și ia în considerare cauzele profunde ale migrației neregulamentare;

8. este de acord că, pe lângă măsurile deja adoptate de UE, precum reuniunea la nivel înalt de la Valletta, Declarația UE-Turcia, dialogurile la nivel înalt privind migrația, politica europeană de vecinătate revizuită, reuniunea liderilor din Balcanii de Vest, trebuie consolidată și mai mult abordarea strategică pe termen lung a UE în ceea ce privește țările terțe și trebuie îmbunătățite coerența internă și coordonarea cu statele membre ale UE. Este necesară o abordare mai coordonată, sistematică și structurată, pentru a maximiza sinergiile și efectele de pârghie ale politicilor interne și externe ale UE; De asemenea, trebuie garantat accesul direct al autorităților locale și regionale la fondurile din cadrul politicii europene de vecinătate, precum și la alte fonduri destinate regiunii mediteraneene;

9. este de acord cu faptul că, pe lângă reducerea posibilităților de migrație neregulamentară și de intrare pe căi ilegale pe teritoriul său, UE trebuie să consolideze politici coerente, credibile și eficiente în materie de readmisie și de returnare, în colaborare cu țările de origine, care să implice activ comunitățile de imigranți din țările Uniunii, cu respectarea drepturilor omului și a principiului nereturnării și ținând seama de capacitatea efectivă a țărilor de origine sau de tranzit de a garanta drepturile celor readmiși sau repatriați;

10. fără a aduce atingere obligației de a acorda protecție internațională solicitanților de azil și tuturor persoanelor care au dreptul la alte forme de protecție internațională, indiferent de legalitatea intrării lor în UE, CoR solicită stabilirea unor puncte de acces (*hotspots*) în țările terțe, pentru persoanele care solicită protecție internațională. Aceste puncte de acces ar trebui înființate în țări terțe, gestionate de organisme UE și internaționale (UNHCR) și însărcinate cu analizarea legitimității cererilor de azil. Ar trebui ca persoanelor cărora li s-a recunoscut dreptul la azil sau la protecție internațională să li se pună la dispoziție mijloace de transport pentru a se deplasa regulamentar către țările europene pentru care și-au exprimat preferința, evitând astfel traversările în ambarcațiuni șubrede, conduse de traficanți;

11. este de acord că UE trebuie să pună la dispoziție căi de intrare legală în UE, atât pentru situațiile în care se solicită protecție internațională, cât și atunci când se caută oportunități de muncă, de educație, de cercetare sau de investiții;

12. îndeamnă UE și CE să insiste asupra unei mai bune cooperări între diferitele organisme și agenții care luptă împotriva traficantilor și a persoanelor care introduc ilegal migranți – Frontex, NATO, EU NAVFOR MED, Centrul european privind introducerea ilegală de migranți al Europol – și asupra unei mai bune partajări a informațiilor între agențiile respective și cele din statele membre;

13. invită UE să ofere sprijin suplimentar unor organizații precum Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), care-i ajută să se întoarcă pe migranții care ajung în țări de tranzit și își dau seama că au fost induși în eroare sau pur și simplu nu doresc să-și continue drumul către UE;

Cadrul de parteneriat – o nouă cooperare globală cu țările terțe în domeniul migrației

14. salută obiectivul final al cadrului de parteneriat, reprezentat de un angajament coerent și adaptat, pe baza căruia Uniunea și statele membre urmează să acționeze în mod coordonat, punând în comun instrumentele și efectele de pârghie pentru a încheia parteneriate globale (pacte) cu țări terțe, asigurând astfel o mai bună gestionare a migrației, cu respectarea deplină a obligațiilor ce revin tuturor partenerilor în domeniul umanitar și al drepturilor omului;

15. susține pe deplin obiectivul pe termen scurt de a salva vieți în Marea Mediterană și solicită un obiectiv pe termen lung în materie de colaborare cu țările partenere, în vederea stopării călătoriilor periculoase pe mare sub controlul grupurilor infracționale organizate; sprijină obiectivul de a introduce măsuri care să încurajeze returnarea și readmisia în țările de origine și de a le permite migranților și refugiaților să rămână cât mai aproape de casă și să evite călătoriile periculoase spre Europa; ar trebui să se acorde prioritate solicitanților vulnerabili și, în special, minorilor neînsoțiți, interesul acestora trebuind să fie să fie întotdeauna considerat primordial, în conformitate cu hotărârile Curții de Justiție; în acest sens, solicită Comisiei Europene să continue lucrările privind problema minorilor neînsoțiți în cadrul procesului de migrație, a cărei gestionare intră adesea în competența regiunilor. Așteaptă cu interes noua strategie globală a Comisiei, care va fi aplicată în completarea planului de acțiune privind minorii neînsoțiți (2011-2014), astfel încât să se țină seama de situația copiilor dispăruți și a minorilor neînsoțiți;

16. reiterează angajamentul UE de a găsi soluții pe termen lung la provocările economice, sociale și demografice și la deficitul de forță de muncă din UE, prin noi politici specifice privind migrația legală, în conformitate cu Agenda UE pentru migrație și cu alte instrumente-cheie de politică în domeniul migrației. Acest lucru se poate realiza și prin sprijinirea aspirațiilor legitime ale rezidenților pe termen lung de a participa și a contribui la viața publică și politică. Migrația din țările terțe ar putea asigura o creștere durabilă a economiei UE, iar Europa are nevoie de persoane calificate pentru a-și asigura competitivitatea la nivel mondial. Totodată, țările partenere au temeri legate de fenomenul „exodului creierelor”. Migrația circulară ar putea fi o soluție pentru a evita acest pericol în țările partenere;

17. reamintește Consiliului că dialogul și cooperarea cu autoritățile locale și regionale din țările de origine și de tranzit ale migranților pot fi facilitate de CoR, de exemplu prin intermediul organismelor și platformelor existente (ARLEM, CORLEAP, comitetele consultative mixte și grupurile de lucru). Această cooperare este o condiție necesară pentru punerea în aplicare a măsurilor anterioare plecării, care să îi pregătească pe migranți înainte de a sosi în mod legal în UE sau pe refugiați înaintea relocării acestora din țările partenere care îi găzduiesc în prezent (de exemplu, Turcia, Liban și Iordania);

18. sugerează facilitarea schimbului de informații între autoritățile locale și regionale ale UE și țările de origine ale migranților economici, ceea ce ar reduce în mod semnificativ factorii de stimulare a migrației ilegale; astfel de schimburi de informații ar trebui să includă o sensibilizare sporită cu privire la acordurile de readmisie, aducând la cunoștința celor care

doresc să ajungă în UE ce oportunități reale de muncă există în statele membre ale UE și care sunt pericolele la care se expun recurgând la căi ilegale de migrație, dar și informându-i cu privire la situația reală în ceea ce privește regulile și reglementările privind protecția internațională (care sunt adesea prezentate distorsionat pentru a induce în eroare migrații, făcându-i să recurgă la traficanți), posibilitățile de angajare, prestațiile disponibile în materie de securitate socială etc.;

19. este de acord că stimulentele pozitive ar trebui să facă parte din politica de dezvoltare a UE, recompensând țările care își respectă obligația internațională de a-și readmite cetățenii și pe cele care cooperează în ceea ce privește gestionarea migrației din țările terțe, precum și pe cele care iau măsuri pentru găzduirea adecvată a persoanelor care fug din calea conflictelor și a persecuțiilor;

20. este de acord că, pentru a asigura succesul noii abordări, trebuie combinate stimulentele pozitive și negative în ceea ce privește țările partenere. Totodată, este necesar să se stabilească cu multă precauție un echilibru între stimulentele gestionării migrației și ajutorul pentru dezvoltare acordat de UE în ansamblu. Ajutoarele nu ar trebui să depindă în totalitate de îndeplinirea obligațiilor prevăzute în acordurile de readmisie încheiate cu țările terțe, deoarece acest lucru ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și a angajamentelor Tratatului de la Lisabona al UE în ce privește eradicarea sărăciei extreme și a inegalității. Capacitatea și disponibilitatea țărilor partenere de a coopera în materie de gestionare a migrației cu UE ar trebui separate în mod clar, deoarece sunt substanțial diferite. În acest sens, CoR consideră că utilizarea asistenței oficiale pentru dezvoltare ar trebui să se concentreze pe proiecte în domeniul securității și al gestionării frontierelor doar atunci când acestea prezintă avantaje clare pentru beneficiari. Țările partenere incapabile să pună în aplicare acordurile în materie de migrație ar trebui să beneficieze în continuare de instrumente financiare și de alt tip destinate punerii în aplicare a pactelor privind migrația ale UE;

21. prin urmare, îndeamnă UE să încerce să încheie acorduri specifice de parteneriat cu țările terțe, care să reflecte cu adevărat preocupările și nevoile părților terțe, ținând cont de faptul că diversii parteneri se confruntă cu provocări și condiții diferite;

22. încurajează statele membre ale UE care au în mod tradițional legături strânse (istorice, culturale, economice etc.) cu anumite țări să folosească aceste legături pentru a promova cooperarea cu și între țările în cauză, pentru a face posibile readmisia și reintegrarea persoanelor readmise;

23. încurajează Comisia Europeană să finalizeze cât mai curând noile priorități ale parteneriatului cu Iordania și Liban, ca urmare a revizuirii politicii europene de vecinătate din 2015. Libanul și Iordania, împreună cu Turcia, găzduiesc cea mai mare parte a celor 5 milioane de refugiați sirieni. În Iordania, în prezent, o persoană din nouă este refugiată ca urmare a războiului civil din Siria, ceea ce reprezintă aproape 700 000 de persoane din cele 6,7 milioane de locuitori. În Liban, această cifră se ridică la 1,1 milioane din 4,6 milioane, iar în Turcia la peste 2,5 milioane din 79,5 milioane de locuitori;

24. își exprimă îngrijorarea față de Acordul UE-Turcia din 18 martie 2016 privind refugiații, ca urmare, în special, a unei serii de probleme grave, din perspectiva drepturilor omului, legate de luarea în custodie publică a solicitanților de azil în hotspoturile din insulele grecești din Marea Egee, dar și de returnarea solicitanților de azil în Turcia ca „primă țară de azil” sau ca „țară terță sigură”, precum și din cauza temerilor că Turcia ar putea returna ea însăși refugiații în Siria. CoR este, de asemenea, îngrijorat de dezvoltarea lentă a capacității sistemelor de azil din Grecia de a administra procedura de azil în zonele hotspot și de întârzierile în furnizarea sprijinului către Grecia, de nivelul până în prezent foarte redus de relocare a refugiaților din Turcia și de întârzierile în acordarea asistenței financiare a UE pentru eforturile Turciei de sprijinire a refugiaților sirieni;

25. critică modul de stabilire, fără garanții reale, a listei celor 16 țări prioritare identificate în comunicare pentru încheierea de noi acorduri, deoarece nu toate pot fi considerate „țări terțe sigure” și/sau au un istoric acceptabil în ceea ce privește drepturile omului. Chiar dacă regula privind „țările terțe sigure” nu se aplică în cazul acestor acorduri, exemplul Turciei transmite semnale îngrijorătoare în acest sens; UE trebuie să instituie mecanisme de monitorizare a primirii în țările respective;

26. așteaptă cu interes adoptarea comunicării strategice privind Tunisia. Continuarea tranziției sale postrevoluționare pașnice și democratice către stabilitate economică și în materie de securitate ar transmite un semnal foarte pozitiv în zonă și, prin urmare, ar trebui să fie sprijinită de UE;

27. reamintește faptul că situația din Libia necesită o atenție deosebită și măsuri strategice și salută angajamentul în acest sens prevăzut în comunicare. CoR subliniază importanța cooperării cu autoritățile locale și regionale din Libia și solicită CE să sprijine pe deplin eforturile depuse de CoR și de ARLEM în vederea promovării inițiativelor de cooperare dintre autoritățile locale și regionale din UE și omoloagele lor din Libia, lansate în cadrul ultimei reuniuni plenare a ARLEM de la Nicosia (Inițiativa de la Nicosia);

28. salută accentul pus pe cooperarea cu țările de tranzit, care suportă, de obicei, povara financiară semnificativă – mai ales la nivel local și regional – pe care o implică găzduirea solicitanților de azil și a migranților în situație neregulamentară. Declarația ONU privind refugiații și migranții, adoptată la New York în septembrie 2016, a recunoscut faptul că mișcările masive de refugiați și migranți afectează în mod disproporționat țările învecinate și de tranzit și suprasolicită capacitățile acestora. Prin urmare, autoritățile locale și regionale din țările de tranzit ar putea beneficia, sub egida UE, de o consolidare a capacităților de care dispun, de asistență financiară și schimb de informații. Solicită UE să utilizeze și facilitățile care sprijină cooperarea directă inter pares între autoritățile locale și regionale din UE și din țările partenere, pentru a spori capacitățile de planificare și de guvernanță la nivel local și regional;

29. este de acord că o parte esențială a oricărui pact va fi reprezentată de eforturile comune pentru ca returnarea și readmisia solicitanților de azil respinși să devină funcțională. CoR recunoaște că autoritățile locale și regionale se află în fruntea politicilor privind migrația, îndeplinind numeroase responsabilități-cheie, cum ar fi asigurarea accesului pe piața muncii și la locuințe, la educație și la asistență medicală, toate acestea influențându-le în mod direct capacitatea de a reintegra persoanele returnate și astfel de a asigura coeziunea socială și societăți durabile. Chestiunile cotidiene privind primirea, integrarea și reintegrarea migranților se resimt în special la nivel local și regional. Astfel, pactele ar trebui să urmărească creșterea eficienței și sustenabilității procesului de returnare și să ofere o finanțare adecvată atât pentru returnările voluntare, cât și pentru a ajuta țările de origine în reintegrarea resortisanților readmiși;

30. consideră că guvernanta pe mai multe niveluri este mijlocul cel mai potrivit pentru a genera combinația adecvată de măsuri și inițiative în vederea obținerii unor rezultate optime în procesul de primire, integrare și reintegrare a migranților;

31. reamintește că autoritățile locale și regionale din UE și din țările terțe trebuie să facă schimb de bune practici privind toate aspectele migrației, care vizează (printre altele) politicile în materie de integrare și reintegrare, lupta împotriva migrației ilegale, recunoașterea semnelor de avertizare timpurie și/sau prevenirea din timp a situațiilor de criză, combaterea traficului de persoane și traficului de migranți (în conformitate cu Planul de acțiune al UE împotriva introducerii ilegale de migranți 2015-2020, Protocolul ONU împotriva traficului ilegal de migranți pe cale terestră, a aerului și pe mare, Strategia UE în vederea eradicării traficului de persoane 2012-2016 și Protocolul de la Palermo). CoR este în măsură să se adreseze orașelor și regiunilor pentru a facilita și a încuraja schimbul de idei și de practici inovatoare și pentru a promova o implicare mai eficace a autorităților locale și regionale în conceperea și punerea în aplicare a politicilor în materie de migrație și integrare, în conformitate cu guvernanta pe mai multe niveluri și cu principiul subsidiarității;

32. este de acord că expertiza și resursele statelor membre sunt esențiale în realizarea pactelor și că o cooperare eficace depinde de rețelele de experți ai UE de pe teren, mai ales dacă aceștia cunosc amplitudinea locală și regională a migrației; prin urmare, salută detașarea ofițerilor de legătură europeni în materie de migrație în țările de origine și de tranzit prioritare, pentru a contribui la coordonarea cooperării UE împotriva introducerii ilegale de migranți, și îndeamnă statele membre să desemneze rapid experți adecvați pentru această misiune;

Ajutorul financiar

33. sprijină utilizarea instrumentelor financiare și a fondurilor fiduciare existente pentru atingerea obiectivelor pe termen scurt ale pactului, însă, în acest context, solicită statelor membre ale UE să își plătească fără întârziere contribuțiile la aceste fonduri, după cum s-a convenit;

34. evidențiază importanța exploatarea sinergiilor dintre fondurile existente, precum: Instrumentul pentru refugiații din Turcia (3 miliarde EUR), Fondul fiduciar de urgență al UE pentru Africa (1,8 miliarde EUR), Fondul fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană (1 miliard EUR), precum și alte instrumente financiare care ar putea furniza până la 8 miliarde EUR în perioada 2016-2020 pentru punerea în aplicare a pactelor. Ar trebui examinate și posibilele sinergii cu fondurile structurale;

35. salută propunerea Comisiei privind un plan ambițios de investiții externe care să combată cauzele profunde ale migrației neregulate și să sprijine țările partenere să gestioneze consecințele migrației neregulate din Africa și din țările vecine UE, contribuind în același timp la realizarea altor obiective de dezvoltare ale ONU, și solicită Comisiei să dezvolte cât mai curând acest instrument, în cadrul unui dialog strâns cu statele membre ale UE și cu partenerii internaționali;

36. salută propunerea privind pachetul Planului de Investiții externe pentru țările din Africa și din vecinătatea UE, care urmărește mobilizarea investițiilor (prin îmbunătățirea mediului de afaceri, înființarea unui ghișeu unic pentru cererile de finanțare pentru investiții și finanțarea de către sectorul privat) și stimularea creării de locuri de muncă în țările partenere;

37. salută intensificarea asistenței tehnice și a sprijinului UE pentru reforme economice și structurale destinate îmbunătățirii mediului de afaceri. CoR solicită în mod special ca asistența tehnică propusă să implice autoritățile și întreprinderile locale, ajutându-le să elaboreze un număr mai mare de proiecte finanțabile care îmbunătățesc mediul general de afaceri și să se facă cunoscute în rândul comunității internaționale a investitorilor;

38. este convins că planul de investiții propus va avea un impact pe termen scurt și pe termen lung asupra îmbunătățirii dezvoltării durabile a țărilor partenere ale UE care sunt principalele țări de origine ale migranților sau țări de tranzit pentru solicitanții de azil și migranții în situație neregulamentară. Prin urmare, planul propus va aborda direct cauzele profunde ale migrației neregulate și va contribui la reducerea atractivității acestui fenomen;

39. recunoaște că este extrem de important ca UE, statele membre, țările terțe, instituțiile financiare internaționale, instituțiile europene de dezvoltare bilaterală, dar și sectorul privat să contribuie la planul de investiții. CoR salută inițiativa CE de a prezenta un plan ambițios de investiții externe, care vizează mobilizarea sumei de 62 de miliarde EUR pentru a contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare ale ONU și astfel la abordarea cauzelor profunde ale migrației;

40. solicită, în acest sens, ca inițiativa Comisiei să fie implementată prin semnarea unui acord detaliat cu statele membre și alți parteneri internaționali, care să îi oblige să furnizeze, la rândul lor, o sumă echivalentă contribuției totale puse la dispoziție de UE ca stimulent pentru noi investiții publice și private;

41. salută planul, care ar trebui să fie prezentat în luna septembrie și care va avea la bază trei piloni: mobilizarea investițiilor private; intensificarea asistenței tehnice; îmbunătățirea mediului general de afaceri; regretă faptul că în comunicare nu există nicio trimitere la autoritățile locale și regionale și subliniază importanța dirijării asistenței și resurselor către aceste autorități. Al doilea pilon trebuie să implice în mod clar autoritățile locale și regionale, iar CoR ar trebui să fie partener la punerea sa în aplicare. Atlasul cooperării descentralizate al CoR poate fi un instrument util în vederea identificării de proiecte care au nevoie de finanțare și a posibilor parteneri de cooperare; Solicită ca autoritățile locale și regionale să fie reprezentate în cadrul structurii de guvernare a Planului de investiții externe;

42. prin urmare, îndeamnă CE să implice CoR în conceperea planului, în calitate de instituție care exprimă opinia autorităților locale și regionale din UE, numeroase dintre acestea având o experiență extinsă în cooperarea pentru dezvoltare;

43. îndeamnă Comisia să exploreze modalități de implicare a diferitelor grupuri din diaspora din statele membre ale UE, ca parteneri în finanțarea investițiilor în țările lor de origine. În 2013, migranții din țările în curs de dezvoltare au trimis în țările de origine peste 400 de miliarde EUR. Aceste transferuri de fonduri tind să fie mai stabile decât alte fluxuri de capital privat, scăzând doar cu 5 % în timpul recente crize financiare globale și revenind rapid la nivelurile de dinaintea crizei. Un bun exemplu al potențialului acestor transferuri este faptul că, în 2013, fondurile transferate de diaspora în Senegal au reprezentat 10 % din PIB-ul acestei țări;

Rolul autorităților locale și regionale în furnizarea de informații

44. reiterează faptul că autoritățile locale și regionale din UE și din țările terțe pot și trebuie să joace un rol în efortul comun, împreună cu autoritățile de la nivel național și de la nivelul UE și cu țările terțe, pentru a implementa parteneriate în domeniul migrației. În special, autoritățile locale și regionale joacă un rol fundamental în sensibilizare și în furnizarea informațiilor necesare cetățenilor din țările de origine, de tranzit și de destinație;

45. potențialii migranți trebuie să fie conștienți de riscurile și pericolele la care se expun atunci când încearcă să intre în mod ilegal în UE. Ei trebuie să fie informați și cu privire la condițiile și structurile din țările de destinație, inclusiv cu privire la piața muncii, accesul la cursuri de formare și de limbă relevante și condițiile pentru reîntregirea familiei. Potențialii migranți ar trebui să fie informați cu privire la diferențele culturale dintre țara lor de origine și țara de destinație și să fie avertizați cu privire la comportamentele și practicile inacceptabile;

46. persoanele și întreprinderile din țările de destinație ar trebui să fie informate cu privire la beneficiile migrației și să fie formate în mod corespunzător pentru a ajuta la integrarea migranților. Această informare se realizează cel mai bine la nivel local și regional, unde autoritățile au cele mai apropiate relații cu cetățenii. Politicile corecte în materie de migrație legală și de integrare pe termen lung la nivel local și regional sunt mijloace de combatere a fenomenelor de rasism și xenofobie;

47. amintește că, deși cadrul de parteneriat propus afirmă, în introducere, necesitatea unor eforturi sporite de consolidare a capacităților locale prin politicile de dezvoltare și de vecinătate, el nu menționează măsuri concrete pentru a răspunde acestei necesități. CoR poate și trebuie să fie un partener în eforturile locale și regionale de consolidare a capacităților în țările partenere;

48. subliniază necesitatea de a investi în capacitățile locale și în acțiuni ale autorităților locale și regionale din țările partenere. Autoritățile publice locale ar trebui implicate în toți pilonii planului de investiții externe, iar CoR sprijină propunerea privind proiectul PLATFORMA, de cooperare între orașe din UE și orașe din țări partenere, considerat un instrument esențial de punere în aplicare a noii abordări și de construire a capacităților, precum și de schimb de expertiză tehnică în gestionarea migrației la nivel local; în acest sens, consideră că Planul de investiții externe ar trebui să finanțeze cooperarea interurbană și interregională;

49. subliniază faptul că cooperarea dintre UE, statele membre, autoritățile locale și regionale din UE și autoritățile locale și regionale din țările de origine și de tranzit ale migranților poate contribui la o gestionare mai eficientă a migrației, în beneficiul tuturor părților. În acest scop, UE și statele membre trebuie să sprijine autoritățile locale și regionale, atât din punct de vedere financiar, cât și politic.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor privind propunerea pentru un nou Consens european privind dezvoltarea — Lumea noastră, demnitatea noastră, viitorul nostru

(2017/C 207/08)

Raportor: Jesús GAMALLO ALLER (ES-PPE), director general pentru relații externe și cu Uniunea Europeană, Guvernul Comunității Autonome Galicia

Documente de referință: Comunicarea Comisiei privind propunerea pentru un nou Consens european privind dezvoltarea – Lumea noastră, demnitatea noastră, viitorul nostru

COM(2016) 740 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Introducere

1. observă că Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată de Organizația Națiunilor Unite în septembrie 2015, stabilește un cadru de angajamente nou și ambițios, cerând tuturor țărilor să depună eforturi transformatoare pentru a avansa spre strategii incluzive și durabile de dezvoltare, atât la nivel național, cât și internațional;
2. menționează că, încă de la început, Agenda 2030 a fost definită ca universală, dat fiind că toate țările, împreună și în parte (inclusiv UE și statele sale membre), se angajează să-și revizuiască propriile politici interne și angajamentele internaționale, corelându-le cu obiectivele și țintele agendei. Cu toate acestea, atrage atenția că acest efort trebuie să aibă loc nu doar la nivel național, ci și în cadrul politicilor și competențelor specifice autorităților regionale și locale ale UE;
3. subliniază că UE și statele sale membre trebuie să joace un rol crucial în dezvoltarea și punerea în aplicare a Agendei 2030. În acest sens, Comitetul salută progresele făcute prin comunicarea *Pașii următori pentru un viitor durabil al Europei: Acțiunea europeană pentru durabilitate și prin Strategia globală pentru politica externă și de securitate a UE*;
4. consideră că Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă trebuie înțeleasă ca având în vedere niveluri multiple și diverși actori, încurajând și asociind toate autoritățile publice de la diverse niveluri (local, regional, național și internațional), ca și alți actori sociali, pe lângă aceste autorități. În același timp, atrage atenția asupra multor obiective și ținte ale Agendei 2030, care influențează direct domeniile de acțiune și de competențe specifice autorităților subnaționale, motiv pentru care realizarea lor presupune deplina implicare a regiunilor și a autorităților locale în transpunerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) și în elaborarea politicilor destinate realizării lor;
5. împărtășește opinia Comisiei conform căreia este necesară definirea unui nou Consens privind dezvoltarea, care să revadă și să actualizeze cele convenite în 2005, pentru a putea aborda astfel mizele cuprinse în Agenda 2030, ca și schimbările intervenite la nivel internațional și în cadrul sistemului de cooperare pentru dezvoltare;
6. este de acord cu Comisia că modul optim de a avansa în cadrul Agendei 2030 pentru dezvoltare constă în îmbunătățirea coordonării politicilor de cooperare între UE și statele membre. Cu toate acestea, date fiind caracterul cuprinzător al Agendei 2030 și interconexiunile dintre obiectivele sale, reafirmă necesitatea unor progrese în ceea ce privește coerența politicilor, atât a celor europene, cât și a celor desfășurate de statele membre;

Mize globale și Agenda 2030

7. constată că progresele ce caracterizează dinamica globalizării au dat naștere unei lumi mai integrate și mai complexe, cu mutații în natura și în distribuția puterii la nivel internațional, o mai mare eterogenitate a lumii în curs de dezvoltare, o nouă distribuție a sărăciei globale, creșterea inegalităților pe plan național și extinderea spațiului propriu pentru bunurile publice internaționale. Comitetul consideră că Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă reprezintă o încercare clară de a reacționa la transformările de mai sus și la provocările induse de promovarea dezvoltării în următoarele decenii;

8. ia notă de caracterul universal al Agendei 2030, care impune tuturor țărilor și societăților să depună eforturi de cooperare pentru a încerca să-și coreleze politicile cu obiectivele definite de agendă. Cu toate acestea, Comitetul observă că aceste eforturi trebuie să fie depuse la toate nivelurile acțiunii publice, inclusiv la cel al autorităților regionale și locale; reiterează că finalitatea obiectivelor de dezvoltare durabilă impune depășirea cadrului de funcționare specifică a asistenței oficiale pentru dezvoltare (AOD);

9. Comitetul menționează că, deși AOD va continua să rămână o sursă de finanțare crucială pentru țările mai sărace și un mecanism de stimulare a schimbării în alte tipuri de țări, noua agendă impune extinderea perspectivei către fluxuri și instrumente diverse, care rămân în afara domeniului propriu al AOD;

10. observă că necesitatea mobilizării de resurse și capacități altele decât ajutoarele impune acțiuni de natură mai strategică, cu regimuri și modalități de cooperare diverse existente la nivel internațional. Chiar dacă cooperarea Nord-Sud va continua să ocupe un loc important în viitor, ea va trebuie să se articuleze într-un mod mai coordonat cu regimurile de cooperare Sud-Sud sau cu cele trilaterale. În mod similar, Comitetul atrage atenția asupra rolului important al cooperării descentralizate în cadrul noii agende, prin favorizarea schimburilor de experiență între actorii substatali în cadrul propriilor competențe specifice. În fine, observă că cooperarea UE și a statelor membre va trebui să se intensifice, cu ajutorul mecanismelor regionale și multilaterale de cooperare, în conformitate cu logica pe mai multe niveluri, în al cărei cadru capătă formă Agenda 2030;

11. consideră că, date fiind ambiția și natura sa globală, Agenda 2030 necesită, în propriul său sprijin, participarea unui număr mai mare și mai variat de actori, inclusiv a autorităților regionale și locale, a organizațiilor societății civile, a întreprinderilor, fundațiilor, universităților și a centrelor de studii, pentru a mobiliza și a exploata valoarea adăugată pe care fiecare din ei o aduce, prin propria experiență și expertiză;

Răspunsul Uniunii Europene

12. sprijină abordarea prin care UE și statele sale membre ar trebui să-și asume un angajament decis și activ în punerea în aplicare a Agendei 2030, motiv pentru care este necesară promovarea unei integrări coerente a obiectivelor de dezvoltare durabilă în ansamblul politicilor publice aplicate în UE la diverse niveluri (al Uniunii, național, regional și local). În fine, subliniază necesitatea alinierii treptate a politicilor și stimulentele utilizate de actori cu propunerile convenite în agendă;

13. împărtășește opinia conform căreia acțiunea externă a UE are un rol crucial în realizarea ODD și, de aceea, salută progresele înregistrate în această misiune prin intermediul priorităților definite în Tratatul privind Uniunea Europeană [TUE – articolul 21 alineatul (2)] și în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE – articolul 208). Comitetul sprijină propunerea Comisiei ca noul Consens privind dezvoltarea să contribuie prin eficientizarea priorităților acțiunii externe a Uniunii Europene, definite în strategia globală a UE în materie de politică externă și de securitate;

14. sprijină propunerea Comisiei de îmbunătățire a coordonării politicii de dezvoltare cu celelalte politici ale Uniunii aplicate în cadru internațional, cum este cazul – între altele – cu asistența umanitară, comerțul, integrarea regională, sănătatea, educația, energia, pescuitul, agricultura, mediul, știința și tehnologia, migrația și azilul sau politica europeană de vecinătate. Cu toate acestea, Comitetul subliniază că nu este suficientă îmbunătățirea coordonării politicilor, fiind necesară și îmbunătățirea corelării dintre aceste politici și obiectivele de dezvoltare convenite la nivel internațional;

15. împărtășește opinia Comisiei conform căreia, pentru a fi eficient, răspunsul trebuie să fie unul comun și să rezulte din criteriile adoptate în comun de către UE. Cu toate acestea, Comitetul subliniază că această articulare trebuie să aibă loc nu doar între UE și statele membre, ci și între acestea din urmă și autoritățile regionale și locale, nivel unde rezidă unele din competențele necesare realizării ODD;

16. sprijină propunerea Comisiei de a plasa cooperarea pentru dezvoltare a Uniunii Europene și a statelor membre în cadrul unei abordări bazate pe drepturi, în care ființa umană trebuie să fie protagonistul și destinatarul eforturilor de dezvoltare. De asemenea, Comitetul consideră că această abordare trebuie să se coreleze cu ODD și cu principiul a nu exclude pe nimeni (care inspiră Agenda 2030), astfel încât eforturile depuse pentru a înregistra progrese pe calea dezvoltării să implice straturile cele mai fragile și mai vulnerabile ale societății;

17. împărtășește perspectiva Comisiei, conform căreia egalitatea de gen este o componentă crucială a acestei abordări bazate pe drepturi și trebuie să inspire întreaga acțiune de cooperare pentru dezvoltare a UE și a statelor sale membre, ca și cooperarea descentralizată. Ca atare, este necesar să se acționeze nu doar împotriva inegalităților din acest domeniu, ci și să se promoveze drepturile femeilor, emanciparea și accesul lor la educație, la toate nivelurile;

Prioritățile noastre comune

18. constată că unul dintre țelurile principale ale politicii de dezvoltare a UE și a statelor membre este sprijinirea țărilor în combaterea sărăciei, inclusiv prin ameliorarea nivelurilor de prestare și de calitate a serviciilor sociale de bază destinate întregii populații, așa cum stabilește Agenda 2030. Cu toate acestea, Comitetul subliniază că aceste servicii sunt furnizate în bună parte de administrațiile descentralizate, astfel încât devine esențială sprijinirea autorităților regionale și locale în punerea în aplicare a ODD;

19. împărtășește obiectivul Agendei 2030 de a edifica societăți incluzive, prin combaterea inegalităților și promovarea coeziunii sociale. În același timp, Comitetul consideră că administrația descentralizată joacă un rol esențial în identificarea și corijarea proceselor de excludere și marginalizare socială, care stau la baza acestor inegalități;

20. ia act de importanța edificării unor societăți pașnice și bine guvernate, prin eradicarea nesiguranței și a violenței și prin consolidarea unor instituții eficiente și transparente, atrăgând atenția asupra necesității de a structura acest proces pe o bază teritorială mai apropiată de cetățeni și sprijinind îmbunătățirea funcționării instituțiilor locale și regionale, pentru a înlesni astfel înrădăcinarea mecanismelor de participare și de control democratic în rândul cetățenilor angajați în îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030; iată de ce educația pentru cetățenie globală trebuie să devină o dimensiune indispensabilă a politicilor și strategiilor diversilor agenți și actori, guvernamentali sau neguvernamentali, care alcătuiesc sistemul de cooperare internațională pentru dezvoltare;

21. împărtășește obiectivul Agendei 2030 de a asigura condițiile de durabilitate a mediului în procesele de dezvoltare, prin îmbunătățirea gestionării resurselor naturale și a protecției ecosistemelor mai fragile. Și în acest caz, autoritățile locale și regionale sunt esențiale pentru derularea acestor politici, dat fiind că încearcă să concilieze durabilitatea cu progresul economic și social al comunităților respective. Acest obiectiv este relevant mai ales în legătură cu ODD 11, care afirmă necesitatea de a „construi orașe și așezări umane incluzive, sigure, reziliente și durabile”;

22. consideră că este important ca țările să fie încurajate pe calea unei creșteri economice incluzive și durabile, dobândind capacitatea de a genera locuri de muncă decente, așa cum se propune în Agenda 2030. Comitetul atrage atenția asupra rolului pe care autoritățile locale și regionale îl pot juca în promovarea acestor procese, prin crearea unui țesut productiv pe baze teritoriale bine definite, mulțumită unor parteneriate între părțile interesate, printre care întreprinderile mici și mijlocii de pe plan local;

23. atrage atenția, în concluzie, asupra importanței pe care o are administrația descentralizată din țările partenere pentru implementarea Agendei 2030. Comitetul subliniază rolul pe care cooperarea descentralizată îl poate juca în schimbul de experiențe și de capacități între aceste tipuri de actori și necesitatea ca noul Consens privind dezvoltarea să cuprindă și recunoașterea și stimularea acestei modalități de cooperare;

Parteneriat: Uniunea Europeană, ca vector al punerii în aplicare a Agendei 2030

24. recunoaște că, deși fiecare țară trebuie să răspundă de propria dezvoltare, obiectivele de dezvoltare durabilă vor putea fi realizate numai în cazul în care se constituie o alianță mondială care să cuprindă toate țările, instituțiile multilaterale și ceilalți actori sociali care să colaboreze la elaborarea unor strategii de dezvoltare incluzive și durabile, după cum prevede Agenda 2030. Comitetul reafirmă, în același timp, că autoritățile regionale și locale trebuie să participe la acest efort de cooperare, contribuind cu capacitățile și resursele proprii domeniului lor de acțiune;

25. insistă asupra rolului esențial pe care îl poate avea cooperarea descentralizată în constituirea unor alianțe multilaterale, menite să promoveze schimbări în țările în curs de dezvoltare, după cum semnalează Agenda 2030; contribuția acestui tip de cooperare și complementaritatea sa cu alte moduri de cooperare trebuie să fie recunoscute în noul Consens european privind dezvoltarea;

26. subliniază că este de dorit ca Uniunea Europeană și statele sale membre să înlesnească procesele de coordonare, repartizare a sarcinilor și corelare a actorilor în cadrul acestei alianțe mondiale. Comitetul consideră că acest obiectiv va putea fi îndeplinit mai ușor dacă Uniunea Europeană și statele sale membre își consolidează programarea în comun în domeniul cooperării pentru dezvoltare, pe baza unor viziuni împărtășite, negociate cu țările partenere; atrage totuși atenția asupra necesității ca autoritățile regionale și locale să participe la acest proces de dialog și concertare;

27. consideră, în acest sens, că acest efort de coordonare trebuie tradus, din punct de vedere operațional, în lansarea unor programe indicative comune în țările partenere. De asemenea, Comitetul subliniază că este important să se intervină, dacă este posibil, prin acțiuni comune la nivel național, regional sau internațional, pentru îmbunătățirea impactului de ansamblu al acțiunii Uniunii Europene și al statelor sale membre; subliniază totodată că și actorii cooperării descentralizate trebuie să participe atât la procesele de definire și punere în aplicare a acestor programe, cât și la monitorizarea și evaluarea lor;

28. insistă ca, atunci când este posibil în țările partenere, să se recurgă la forme de cooperare precum sprijinul direct acordat de la buget sau fondurile fiduciare ale UE (EU Trust Funds), care să faciliteze coordonarea actorilor și să permită o utilizare mai integrată și mai flexibilă a resurselor în țările partenere;

29. este de acord cu Comisia cu privire la importanța mobilizării masive de resurse publice și private, interne și internaționale, care să servească scopurilor Agendei 2030, după cum s-a subliniat în agenda pentru acțiune de la Accra. Comitetul consideră că, în acest scop, este important să se utilizeze resursele publice, cu scopul de a mobiliza resurse private pentru dezvoltare și de a le multiplica efectul, prin utilizarea unor instrumente financiare inovatoare și prin combinarea donațiilor și împrumuturilor (*blending*), în diverse formule; în raport se atrage totuși atenția că trebuie garantat în mod corespunzător că resursele mobilizate: (i) au un scop clar de dezvoltare; (ii) răspund priorităților identificate de țările partenere; (iii) presupun o adăugare clară în ceea ce privește utilizarea resurselor publice; (iv) fac obiectul unor mecanisme de control eficace al utilizării/destinației lor, precum și al unor verificări progresive a îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare declarate;

30. subliniază că este important ca cooperarea pentru dezvoltare a UE și a statelor membre să reunească, să mobilizeze și să implice un număr cât mai mare de actori în favoarea ODD, inclusiv autoritățile locale și regionale, sectorul privat, societatea civilă și mediul academic (printre altele), fiecare cu propriile capacități, experiențe și resurse. Comitetul atrage atenția că cooperarea descentralizată este o formă de cooperare foarte potrivită pentru promovarea și încheierea unor astfel de alianțe multilaterale, pe baze teritoriale; îndeamnă Comisia și statele membre să sprijine administrațiile publice locale și regionale, astfel încât acestea să poată integra ODD în politicile lor; subliniază că cooperarea descentralizată este un domeniu deosebit de favorabil creării de spații pentru cetățenia globală, astfel încât cetățenii să reflecteze asupra obiectivelor de dezvoltare durabilă și să participe la politicile publice vizând realizarea acestora, precum și la monitorizarea punerii în aplicare a Agendei 2030;

31. semnalează importanța consolidării capacităților tehnice și instituționale din țările partenere, astfel încât acestea să promoveze tranziția către strategii de dezvoltare durabile și favorabile incluziunii, după cum prevede Agenda 2030. Comitetul atrage atenția asupra necesității ca la acest proces să participe și administrația descentralizată din țările partenere;

32. subliniază că este de dorit ca, în contextul cooperării pentru dezvoltare a UE și statelor sale membre, repartizarea resurselor acestora să se efectueze după norme clare și transparente, ținând seama de necesitățile, lacunele structurale și capacitatea de mobilizare a resurselor din țările partenere. În același timp, Comitetul insistă ca, la utilizarea resurselor și punerea în aplicare a activităților, să se respecte principiul „a nu exclude pe nimeni”;

33. subliniază că, în conformitate cu cele de mai sus, țările cu cel mai scăzut venit și, în special, țările cel mai puțin dezvoltate, precum și statele fragile sau aflate în situație de postconflict trebuie să fie destinate prioritare ale componentelor cele mai avantajoase ale ajutorului internațional acordat de UE și de statele sale membre; avertizează totuși că mari grupuri de țări cu venituri medii au de suferit de pe urma gravelor constrângeri structurale, a situațiilor interne foarte eterogene, a instituțiilor fragile și societăților dezbinat;

34. avertizează totuși că mari grupuri de țări cu venituri medii au de suferit de pe urma gravelor constrângeri structurale, a situațiilor interne foarte eterogene, a instituțiilor fragile și a societăților dezbinat. Cooperarea pentru dezvoltare, inclusiv cooperarea financiară, poate fi utilă pentru ca aceste țări să își poată depăși dificultățile și să promoveze un proces de dezvoltare susținut, menit să le îmbunătățească și capacitatea de a participa mai activ la realizarea Agendei 2030;

35. este de părere că, pe lângă faptul că aduce beneficii migranților înșiși, o migrație ordonată poate reprezenta o pârgie a progresului atât pentru țările de origine, cât și pentru cele de destinație. Comitetul consideră că gestionarea ordonată a migrației trebuie să constituie unul dintre scopurile acțiunii de dezvoltare, prin furnizarea unor soluții de reglementare și a unui sprijin adecvat, care să asigure respectarea drepturilor omului în cazul migranților de-a lungul rutei de migrație și în țara de destinație și să le ofere acestora condiții favorabile în țările lor de origine, cu scopul de a atenua presiunea exercitată de fluxurile necontrolate de migrație;

36. ia notă de faptul că sfera de acțiune a cooperării pentru dezvoltare o depășește pe cea specifică ajutorului internațional, înglobând pârgii care, deși nu sunt luate în considerare ca asistență oficială pentru dezvoltare (AOD), au efecte potențiale ca sursă de oportunități pentru dezvoltare. Comitetul consideră că cooperarea pentru dezvoltare a UE și a statelor sale membre trebuie să includă în mod activ acest set de instrumente și să adapteze sursele și instrumentele utilizate

la condițiile specifice fiecăreia dintre țările partenere, inclusiv țările cu venituri medii;

37. sprijină propunerea Comisiei privind introducerea unui plan ambițios de investiții externe, în încercarea de a mobiliza investițiile private, de a consolida asistența tehnică pentru o elaborare corespunzătoare a proiectelor autorităților locale și întreprinderilor și de a crea un climat favorabil pentru întreprinderi, ținând seama în mod corespunzător de prioritățile autorităților locale și regionale în materie de dezvoltare teritorială. CoR consideră că acest plan trebuie să se alinieze la obiectivele stabilite în Agenda 2030 și să faciliteze participarea autorităților locale și regionale la punerea sa în aplicare în mod corespunzător;

38. este de acord cu Comisia asupra importanței susținerii unor programe de integrare regională care să permită consolidarea proceselor de dezvoltare din țările implicate și îmbunătățirea furnizării de bunuri publice regionale, pentru o mai bună punere în aplicare a Agendei 2030. Totodată, Comitetul ia notă de revizuirea politicii de vecinătate în funcție de noile priorități care rezultă din Agenda 2030; în același timp, subliniază necesitatea de a consolida, în cadrul acestei politici, cooperarea între regiuni, prin măsuri de sprijin adecvate;

O influență sporită a Uniunii Europene

39. subliniază că trebuie depuse în continuare eforturi pentru o cooperare pentru dezvoltare mai eficace, după cum s-a convenit la summiturile de la Roma, Paris, Accra și Busan. În același timp, CoR consideră că este important să se sprijine consolidarea capacităților instituționale în țările partenere, care să fie încurajate ca, în documentele lor de planificare, să țină seama și de cele mai importante priorități ale autorităților locale și regionale, astfel încât eforturile depuse în materie de cooperare să fie încununate de succes și să reflecte nevoile teritoriilor respective și ale locuitorilor lor;

40. pornește de la premisa că doar prin cooperarea pentru dezvoltare nu se pot finanța transformările solicitate în Agenda 2030. Prin urmare, Comitetul subliniază necesitatea ca UE și statele membre să utilizeze mecanismele de cooperare ca pe o pârghie de resurse suplimentare, obținute din alte surse, și ca pe un catalizator al modificării stimulentei și al promovării schimbărilor pozitive în țările în curs de dezvoltare;

41. amintește că, dacă doresc să reprezinte repere credibile pe plan internațional, statele membre trebuie să își îndeplinească angajamentele. CoR consideră așadar că ele trebuie să urmărească atingerea obiectivelor asumate de UE în cadrul agendei internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare. De asemenea, în opinia Comitetului, ele trebuie să își îndeplinească angajamentele asumate în contextul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, inclusiv al acordurilor privind finanțarea în favoarea mediului;

42. confirmă că este importantă adaptarea cooperării la perimetrul de instrumente și acțiuni care, dincolo de ajutorul pentru dezvoltare, sunt implicate în sistemul internațional de sprijinire a proceselor de dezvoltare. În această privință, Comitetul este de părere că trebuie să se dea curs eforturilor OCDE de a oferi o nouă metodă de evaluare a finanțării pentru dezvoltare, inclusiv conceptul de „sprijin oficial total pentru dezvoltare durabilă” (*Total Official Support for Sustainable Development*);

43. recunoaște că nu există răspunsuri tehnice pentru multe din problemele menționate în Agenda 2030, fiind deci necesară găsirea unor soluții alternative bazate pe creativitate, pe promovarea cunoașterii și pe inovare tehnologică și socială. CoR consideră că, în acest domeniu, cooperarea descentralizată poate juca un rol relevant, prin transmiterea experiențelor dobândite la nivelurile local și regional;

44. constată că obiectivele Agendei 2030 nu vor fi atinse fără îmbunătățirea considerabilă a coerenței politicilor, ținând seama de impactul politicilor publice, în ansamblu, asupra obiectivelor de dezvoltare. În plus, CoR insistă asupra faptului că trebuie înregistrate progrese în materie de coerență atât între domeniile de acțiune publică (în plan orizontal), cât și între nivelurile de guvernare (local, regional, național și european), prin intermediul unei abordări „la nivelul întregii administrații” (*Whole of Government*) în politicile și programele publice pe termen scurt, mediu și lung;

45. atrage atenția că toți actorii din domeniul cooperării din UE trebuie să participe la eforturile depuse în direcția unei transparențe sporite, ceea ce ar implica resursele folosite de fiecare dintre ei. Comitetul consideră că autoritățile publice (de la nivel european, național, regional și local) trebuie să își asume rolul principal în acest sens, pentru sporirea responsabilizării și îmbunătățirea calității intervențiilor lor;

46. consideră că desfășurarea activităților transformatoare în teritoriu, cu implicarea actorilor care conviețuiesc în acesta și cu sprijinul cooperării descentralizate, poate fi cea mai bună modalitate de a promova un proces dens și larg cuprinzător de tranziție spre modele de dezvoltare durabile și favorabile incluziunii;

47. ținând seama de cele semnalate mai sus, Comitetul Regiunilor își reiterează oferta de a contribui la punerea în aplicare a Agendei 2030 și la schimbul de cunoștințe și de experiență cu restul autorităților publice și cu omologii lor din țările în curs de dezvoltare, prin intermediul platformei de informare și discuție a autorităților locale și regionale pe teme de dezvoltare, al dialogului bianual privind cooperarea descentralizată și al unor foruri internaționale, precum Adunarea autorităților locale și regionale din zona euro-mediteraneeană (ARLEM) și Conferința autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP). Comitetul Regiunilor își propune să promoveze și să coordoneze cooperarea descentralizată a autorităților locale și regionale din Uniunea Europeană cu autoritățile locale și regionale din țările vecine, în cadrul unor inițiative specifice, cum ar fi Inițiativa de la Nicosia pentru Libia;

48. consideră că este important să se pună în aplicare o politică eficientă de comunicare privind dezvoltarea durabilă, pentru a genera o viziune mai clară asupra provocărilor și politicilor care trebuie derulate și care să atragă un sprijin mai conștient și mai activ din partea cetățenilor, cooperarea pentru dezvoltare și angajamentul față de Agenda 2030 a ONU fiind considerate drept o investiție în viitor; totodată, este necesar să se explice cetățenilor europeni cât sunt de importante obiectivele cooperării pentru dezvoltare, astfel încât să afle care sunt beneficiile reciproce ale acestei politici, precum crearea de zone de stabilitate regională; în sfârșit, trebuie să se confere vizibilitate acțiunilor diferiților actori implicați în proces, cum ar fi autoritățile locale și regionale, și, dintre acestea, acțiunilor întreprinse în regiunile ultraperiferice, având în vedere că aceste regiuni aplică de ani de zile politici reușite de cooperare cu țările învecinate;

Monitorizarea respectării angajamentelor

49. este de părere că toți actorii cooperării trebuie să își adapteze progresiv sistemele de raportare și indicatorii de monitorizare la conținutul Agendei 2030. CoR sprijină, de asemenea, elaborarea unor rapoarte comune de sinteză privind progresele înregistrate în ceea ce privește Agenda 2030, rapoarte care să fie prezentate Forumului politic la nivel înalt al Organizației Națiunilor Unite. Comitetul insistă ca autoritățile locale și regionale să participe în mod activ la elaborarea rapoartelor respective, prezentând activitățile desfășurate în domeniile lor de competență, precum și prin intermediul cooperării descentralizate;

50. este de acord cu necesitatea consolidării sistemelor statistice de monitorizare a Agendei 2030. Comitetul atrage atenția că trebuie consolidată și producția de informații de natură regională și locală, pentru a garanta că progresele înregistrate se propagă în toate sectoarele și teritoriile.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Un sistem eficace de gestionare a apei: o abordare a soluțiilor inovatoare

(2017/C 207/09)

Raportor: Cees LOGGEN (NL-ALDE) membru al Consiliului executiv al provinciei Olanda de Nord

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. constată că o cantitate suficientă de apă curată, ca sursă a vieții, este indispensabilă sănătății și bunăstării noastre. Apa oferă multe oportunități de dezvoltare, dar reprezintă totodată și o amenințare. Inundațiile, seceta și calitatea necorespunzătoare a apei sunt amenințări la adresa vieții, sănătății și bunăstării noastre;
2. Comitetul salută elaborarea de către Comisia Europeană a Directivei-cadru privind apa (DCA) din anul 2000, completată ulterior cu o legislație comunitară mai specifică ⁽¹⁾, care a simplificat mare parte din reglementările mai vechi, a reglementat gestionarea resurselor de apă pe baza bazinelor hidrografice și a introdus obiective ambițioase pe termen lung pentru gestionarea resurselor de apă;
3. Comitetul este conștient că Comisia Europeană se concentrează pe următoarele aspecte ale politicii europene privind apa:
 - (a) revizuirea Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) din 2019: Serviciul de Cercetare al Parlamentului European (SCPE) a efectuat o analiză intitulată „Legislația în domeniul apei – Raport privind costurile non-Europei”. În cadrul acesteia s-au identificat problemele de punere în aplicare;
 - (b) măsurile adoptate, inclusiv propunerea unui instrument legislativ pentru promovarea reutilizării apei: reutilizarea apei este o componentă esențială a peisajului ecoindustrial al UE. Inițiativa pentru promovarea reutilizării apei este un factor-cheie în planul de acțiune pentru o economie circulară, în cadrul căruia este indispensabilă o propunere legislativă privind cerințele minime pentru apa reutilizată, de exemplu pentru irigare și realimentarea apelor subterane;
 - (c) viitoarea revizuire a Directivei privind apa potabilă din 2017 (98/83/CE) (DWD): din consultările și studiile pregătitoare s-a constatat că este nevoie de îmbunătățirea politicii UE privind apa potabilă în ceea ce privește punerea în aplicare a dreptului omului la apă și la salubritate;
 - (d) posibila revizuire a Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale (91/271/CEE) (UWWTD);
4. Comitetul atrage atenția asupra faptului că autoritățile locale și regionale din majoritatea țărilor, în calitate de autorități de gestionare a apei, au responsabilități și competențe instituționale și politice în ceea ce privește punerea în aplicare a majorității directivelor UE privind apa. Autoritățile locale și regionale dețin și competențe legate de domenii politice importante pentru o gestionare durabilă a apei, de exemplu amenajarea teritoriului, infrastructură, mobilitate, acordarea autorizațiilor, agricultura și gestionarea spațiilor naturale, aprovizionarea cu apă, protecția apelor de suprafață și a celor subterane, adaptarea la schimbările climatice și protecția împotriva inundațiilor;
5. Comitetul ia notă de concluziile Consiliului European privind gestionarea durabilă a apei, din 17 octombrie 2016. Comitetul sprijină concluziile Consiliului, conform cărora apa este o prioritate majoră, și este de acord cu recunoașterea faptului că chestiunile privind apa sunt diferite în UE și că, prin urmare, este nevoie de flexibilitate în alegerea soluțiilor, printre care se numără construcția de infrastructuri de regularizare a resurselor de apă pentru a obține o situație ecologică îmbunătățită a mediului și a corpurilor de apă și pentru a acoperi cererea;

⁽¹⁾ Directiva privind apele subterane (2006), Directiva privind standardele de calitate a mediului (2008), Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale (1991), Directiva privind nitrații (1991), noua Directivă privind apa pentru scăldat (2006), Directiva privind apa potabilă (1998), Directiva privind inundațiile (2007), Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (2008) și cele două decizii ale Comisiei (2005 și 2008) privind o stare ecologică bună.

6. prin urmare, atrage atenția asupra importanței respectării principiilor subsidiarității și proporționalității. Astfel, contextul național, regional și local este esențial, de exemplu în cazul măsurilor referitoare la apă sau în cel al eficientizării pe partea cererii (economisire de apă), în condițiile existenței unor niveluri diferite de disponibilitate a apei. Prin urmare, este important ca, pornind de la un cadru european, să fie posibilă examinarea problematicii și adoptarea măsurilor necesare la nivel național, regional și local;
7. ia notă de „Declarația de la Leeuwarden” (o inițiativă voluntară adoptată în urma Conferinței „Orașele și apa”, din februarie 2016), care stabilește o agendă urbană a apelor foarte ambițioasă în domeniul apei în perspectiva anului 2030, și încurajează orașele din Europa să adere la aceasta;
8. Comitetul sprijină intenția Comisiei Europene de a formula în 2017, în cadrul implementării planului de acțiune pentru economia circulară, o propunere de cerințe minime pentru apa reutilizată și o revizuire (REFIT) a Directivei privind apa potabilă⁽²⁾, în care să se ia în considerare că pot apărea eventuale efecte negative direct proporționale asupra altor sectoare, cum ar fi agricultura;
9. subliniază că trebuie să se țină seama de diferențele dintre regiuni în termeni de disponibilitate a apei. Nu trebuie să existe nicio obligație de reutilizare a apei, cu excepția cazului în care acest lucru este justificat. În esență, reutilizarea apei poate oferi soluții în acele regiuni în care există probleme de aprovizionare cu apă;
10. din perspectiva unei abordări echilibrate și coerente, solicită Comisiei Europene să se asigure că reutilizarea apei, utilizată doar ca opțiune suplimentară de alimentare cu apă este însoțită, în paralel, de îmbunătățirea eficienței în ceea ce privește cererea, și că sunt analizate și luate în considerare eventualele efecte ale unei disponibilități mai reduse a apei;
11. Comitetul consideră esențial ca autoritățile locale și regionale să primească în acest aviz recomandări de îmbunătățire a punerii în aplicare a legislației UE privind apa și ca acestea să rămână intens implicate într-o viitoare politică europeană privind apa;

Contextul și domeniul de aplicare al avizului

12. Comitetul a luat deja poziție în mai multe rânduri cu privire la chestiuni legate de gestionarea apei. Acest aviz este o continuare a avizelor CoR anterioare, de exemplu:
- (a) Avizul pe tema „Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei”, CDR 1120/2012⁽³⁾;
- (b) Avizul privind *Al șaptelea program de acțiune pentru mediu*, CdR 593/2013⁽⁴⁾;
- (c) Avizul pe tema *Atribuirea contractelor de concesiune*, CdR 100/2012⁽⁵⁾;
- (d) Avizul pe tema *Rolul autorităților regionale și locale în promovarea unei gestionări durabile a apei*, CdR 5/2011⁽⁶⁾;
13. Comitetul subliniază că, în ceea ce privește efectele schimbărilor climatice asupra gospodăririi apelor, măsurile politice luate la nivel local, regional și național și la cel al UE trebuie să se coreleze strâns cu măsurile luate în cadrul strategiei UE de adaptare la schimbările climatice. În acest context, face trimitere la poziția exprimată în avizul „Către o nouă strategie UE de adaptare la schimbările climatice – o abordare integrată”, CdR 2430/2016;
14. Comitetul recunoaște amploarea problematicii apei și consideră că acest aviz se concentrează asupra gospodăririi interne a apelor, și anume asupra calității apei, a penuriei de apă dulce, precum și asupra protecției împotriva inundațiilor. Gestionarea apei mărilor și a oceanelor, Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” și directiva privind amenajarea spațiului maritim, abordate în unele avize anterioare ale CoR, nu sunt luate în considerare în prezentul aviz;

Importanța unei bune gestionări a apei

15. în urma schimbărilor climatice și a intensificării exploatarei terenurilor, Comitetul atrage atenția asupra marilor provocări cu care ne confruntăm în materie de gospodărire a apei:

⁽²⁾ Programul de lucru al Comisiei pentru 2017, COM(2016) 710 final, anexa I.

⁽³⁾ JO C 17, 19.1.2013, p. 91

⁽⁴⁾ JO C 218, 30.7.2013, p. 53.

⁽⁵⁾ JO C 277, 13.9.2012, p. 74.

⁽⁶⁾ JO C 259, 2.9.2011, p. 13.

- (a) pe termen scurt, variabilitatea tot mai accentuată a regimului precipitațiilor agravează riscul de inundații și de secetă. Creșterea temperaturii apei și variația fenomenelor extreme, inclusiv a inundațiilor și secetelor, afectează calitatea apei; de asemenea, modificările în cantitatea și calitatea apei afectează disponibilitatea, stabilitatea și accesibilitatea acesteia și produce efecte atât în funcționarea, cât și în utilizarea infrastructurilor existente și în practicile de gestionare;
- (b) pe termen mediu, provocarea constă în atingerea efectivă a obiectivelor în materie de calitate a apei;
- (c) pe termen mai lung, efectele creșterii nivelului mării și penuria de apă (dulce) sunt principala provocare, cu consecințe socioeconomice majore, precum migrația din zonele în care există riscul ca marea să inunde uscatul și/sau din zonele în care apa dulce este deficitară. De asemenea, este probabil ca schimbările prevăzute în privința precipitațiilor și a temperaturii să provoace efecte și în privința frecvenței inundațiilor, cu mare impact socioeconomic și asupra sănătății;

16. Comitetul atrage atenția asupra valorii economice importante a sectorului apei și asupra importanței economice a unei bune gestionări a apei. Iată câteva exemple:

- (a) furnizarea, tratarea și distribuția apei la nivel global este un factor critic al societății noastre: ne asigură hrana, nevoile sanitare, sănătatea și bunăstarea. Valoarea totală a economiei globale este de circa 70 000 de miliarde EUR, iar activitățile dependente direct de apă însumează aproximativ 63 000 de miliarde EUR ⁽⁷⁾;
- (b) un recent raport al ONU a calculat că, la nivel mondial, un miliard de locuri de muncă, adică aproximativ 40 % din total, sunt dependente în mare măsură de apă și că alte locuri de muncă, în număr de un miliard, sunt dependente în parte de apă. Însumat, aceasta înseamnă că 80 % din locurile de muncă din toată lumea sunt dependente de apă ⁽⁸⁾;
- (c) sectorul european al apei constă în 9 000 de întreprinderi mici și mijlocii și furnizează 600 000 de locuri de muncă directe numai în domeniul serviciilor de alimentare cu apă ⁽⁹⁾;
- (d) valoarea adăugată brută totală a sectorului serviciilor de salubritate și de aprovizionare cu apă a ajuns la 44 de miliarde EUR în 2010 și a reprezentat aproximativ 500 000 de locuri de muncă în anul respectiv ⁽¹⁰⁾;
- (e) în ultimii 15 ani, inundațiile au provocat pagube asigurate de cel puțin 25 de miliarde EUR, la care se adaugă costurile bunurilor neasigurate. Numai în 2014, prejudiciile estimate au fost de aproape 5 miliarde EUR. Conform prognozelor, aceste prejudicii ar putea să crească de cinci ori până în 2050 ⁽¹¹⁾;

Necesitatea unui alt tip de elaborare a politicilor

17. dată fiind marea incertitudine cu privire la anvergura și impactul problemelor viitoare din domeniul apei și cadrul normativ diferit, Comitetul consideră că o politică bazată pe un „plan de acțiune” poate fi considerată un bun punct de plecare pentru îmbunătățirea relației dintre diversele instituții și pentru examinarea unor noi căi inovatoare de a face politică, care să permită colaborarea între diferitele sectoare, căutând sinergii și evitând conflictele. Se impune implementarea a ceea ce am putea numi politică de adaptare. Tabelul de mai jos prezintă o sinteză a opțiunilor posibile;

		norme și valori	
		comune	diferite
Cunoștințe	consens	Politică planificată	Negocierea normelor
	controverse	Negocierea cunoștințelor	Politică de adaptare

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030 „The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society”, octombrie 2016. <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ The United Nations World Water Development Report 2016.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013), în COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ „Multi-hazard assessment in Europe under climate change” (Evaluarea riscurilor multiple din Europa în lumina schimbărilor climatice), Giovanni Forzieri e.a., Climatic Change, iulie 2016, volumul 137, ediția 1, pp. 105-119).

18. Comitetul invită Comisia Europeană ca, în cadrul viitoarei revizuirii a Directivei privind apa potabilă, al măsurilor legate de reutilizarea apei, al eventualei revizuirii a directivei privind apa urbană reziduală și, pe termen lung, al revizuirii Directivei-cadru privind apa, să exploreze posibilitățile de politică de adaptare în cadrul politicii în domeniul apei. Această explorare trebuie să se concentreze asupra celor mai importante condiții pentru politica de adaptare și anume coerența, schimbul de informații, flexibilitatea și diferențierea pe obiective și eforturi și inovarea. Atunci când preconizează o eventuală nouă politică, Comisia ar trebui să se consulte cu autoritățile locale și regionale pentru a se asigura că orice propunere viitoare este în interesul lor, și ar trebui mai degrabă să favorizeze decât să limiteze acordarea de competențe acestor autorități;

Politică integrată

19. Comitetul invită Comisia Europeană să transforme politica privind apa, care are cel mai adesea un caracter sectorial, într-o politică integrată, solicitând așadar Comisiei Europene să garanteze că gestionarea apei este inclusă ca element transversal în alte domenii de politică care sunt strâns legate de această resursă, precum consumul uman, energia, agricultura, pescuitul, turismul, mediul etc.;

20. Comitetul consideră că principiul precauției și principiul „poluatorul plătește” ar trebui să fie utilizate în continuare ca premise în politica privind apa. Cu toate acestea, o abordare diferențiată trebuie să rămână deschisă tuturor posibilităților, pentru a găsi cele mai eficiente și mai eficiente soluții, pentru a lăsa loc, în cazuri excepționale, posibilității îndepărtării de la aceste premise. Aceste soluții vor fi rezultatul unor soluții științifice inovatoare, specifice și durabile din punct de vedere ecologic;

21. Comitetul atrage atenția că energia, respectiv cheltuielile cu energia pot părea un impediment major în calea punerii în aplicare a inovațiilor, a soluțiilor neconvenționale pentru penuria de apă, precum transportul apei către zonele în care aceasta nu mai există sau stațiile de desalinizare, și subliniază că utilizarea energiei din surse regenerabile, dar și potențialul apei în sine, ca sursă de energie, trebuie avute în vedere la conceperea politicilor UE;

22. Comitetul atrage atenția asupra utilizării pe scară mai largă a medicamentelor, precum antibioticele, în urma cărora substanțele active ajung în pânza freatică prin sistemul de canalizare. Aceasta are drept rezultat un efort mai mare pentru producția de apă potabilă din apele de suprafață, dar poate duce și la un risc crescut de imunitate a bacteriilor. O pistă pentru această problemă constă într-o abordare bazată pe surse difuze de medicamente reziduale: reziduuri de medicamente și resturi de medicamente în urină și fecale.

23. încurajează statele membre și autoritățile regionale și locale să includă în politicile lor privind apa conceptele de infrastructură ecologică și măsuri de retenție naturală a apei, pe lângă sau ca alternative la măsurile structurale „gri” tradiționale (de exemplu, reducerea presiunilor hidromorfologice în bazinele hidrografice), în programele lor operaționale legate de fondurile ESI (de exemplu, pentru refacerea zonelor umede și a pădurilor) sau în domeniul planificării urbane (de exemplu, pentru stocarea apei de ploaie, în vederea reutilizării, ori pentru a spori nivelul de retenție a apei pentru a reduce impactul inundațiilor);

24. atrage atenția asupra necesității de a îmbunătăți gestionarea apei, contribuind la protecția surselor de apă curată în situații de dezastre naturale ⁽¹²⁾;

25. încurajează autoritățile locale și regionale să colaboreze cu societăți de asigurare și cu guvernele naționale, pentru a garanta că toate locuințele, exploatarea agricolă și întreprinderile care ar putea fi afectate de inundații se pot asigura la un preț rezonabil. Este nevoie însă de demersuri suplimentare, astfel încât toate părțile interesate să admită că dezvoltarea rezilienței încă din etapa inițială este cel mai eficient mod de a minimiza riscurile și de a reduce costurile pe termen lung legate de dezastrele naturale;

Schimb de informații între autoritățile de aplicare și factorii de decizie politică

26. în cea mai mare parte, obiectivele din diferitele domenii de politică sunt acceptabile („politică planificată”). Totuși, măsurile necesare sunt adesea contradictorii. Comitetul atrage atenția asupra faptului că, în regiunile și orașele unde se pun în aplicare, aceste măsuri sunt adesea contradictorii sau trebuie să se ajungă la un compromis;

27. Comitetul solicită Comisiei Europene să asigure un schimb suficient de informații între factorii de decizie politică de la Bruxelles și autoritățile locale și regionale de aplicare a politicii privind apa, abordând, de exemplu, obiectivele contradictorii în noua politică sau modificându-și politica;

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Revizuirea și punerea în aplicare a legislației existente

28. se așteaptă ca revizuirea planificată a Directivei privind apa potabilă să îmbunătățească sistemele de monitorizare și parametrii de analiză, să asigure cetățenilor un acces mai bun la informații cu privire la calitatea apei potabile, să abordeze problema scurgerilor de apă, să elaboreze cadrul de reglementare privind resursele mici sau individuale de apă potabilă, să propună soluții la problemele cauzate de materialele care intră în contact cu apa potabilă și să actualizeze derogările existente în legislație;

29. insistă asupra faptului că o viitoare revizuire a Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale (UWWTD) ar trebui să urmărească în special îmbunătățirea monitorizării, raportării și difuzării publice a datelor și recomandă să se țină seama de punctele de corelare cu economia circulară și utilizarea eficientă a resurselor în UE. În ceea ce privește raportarea, statele membre care și-au îndeplinit obligațiile ar trebui să beneficieze de o reducere corespunzătoare a acestora;

30. salută noua abordare a Comisiei Europene de evaluare a „distanței până la situația de conformitate”, care se concentrează pe deficiențele rămase în ceea ce privește colectarea, conectarea și tratarea în mod corespunzător a apelor reziduale și care vine în completarea evaluării oficiale a respectării obligațiilor juridice care decurg din Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale (UWWTD); ia act cu satisfacție de faptul că, în cel de-al 8-lea raport privind punerea în aplicare a UWWTD, Comisia Europeană a prelucrat și a inclus pentru prima dată rezultatele obținute la nivel regional, și invită Comisia să mențină atât abordarea de tip „distanța până la situația de conformitate”, cât și abordările regionale, și să le dezvolte în continuare, în cooperare cu actorii locali și regionali;

31. invită Comisia Europeană, statele membre și autoritățile locale și regionale să reducă deficitul de apă și să crească și mai mult nivelul de utilizare eficientă a apei, în special prin:

- (a) abordarea explicit prioritară a gestionării cererii de apă, a utilizării eficiente a apei în irigații, în clădiri și în sectorul energetic;
- (b) combaterea supraexploatării resurselor de apă, prin revizuirea autorizațiilor sau printr-o mai bună aplicare a legii, în conformitate cu Directiva-cadru privind apa;
- (c) adoptarea de măsuri, cât mai devreme posibil, privind politica produselor, inclusiv sub aspectul legislației viitoare, pentru a spori eficiența dispozitivelor care utilizează apă, în contextul planurilor de lucru legate de Directiva privind proiectarea ecologică;
- (d) sprijinirea în continuare a utilizării sistemelor de contorizare a apei în toate sectoarele și de către toți utilizatorii;
- (e) rezolvarea problemei pierderilor de apă cauzate de scurgeri, prin încurajarea investițiilor în infrastructură, finanțate, printre altele, printr-o tarificare adecvată a apei și prin măsuri corespunzătoare de punere în aplicare;

Flexibilitatea și diferențierea obiectivelor

32. Comitetul constată că există o tensiune între obiectivele în materie de calitate a apei și politica agricolă comună (PAC) și solicită Comisiei Europene să asigure o mai bună corelare între aceste două domenii de politică. UE trebuie să împiedice ca aceste opoziții să se accentueze și ca sarcinile administrative aferente să se amplifice ca urmare a aplicării unor norme potențial contradictorii. Ea trebuie, mai curând, să caute cele mai eficiente și rentabile compromisuri, reciproc avantajoase;

33. consideră că este oportun și necesar ca Directiva 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole să fie integrată în DCA, în vederea standardizării măsurilor pentru a obține o situație ecologică bună a corpurilor de apă și protejarea calității apei potabile;

34. Comitetul solicită Comisiei Europene să examineze posibilitățile unei politici mai flexibile și diferențiate privind apa. Flexibilitatea este necesară ca urmare a incertitudinilor existente cu privire la viitoarele probleme din domeniul apei. Politica privind apa va trebui deci să găsească, din punctul de vedere al obiectivelor și abordării, un echilibru între securitatea juridică necesară pentru a permite planificarea pe termen lung și investiții costisitoare și multianuale, pe de o parte, și nevoia adaptării la situații noi, atunci când este necesar, pe de altă parte. Ca atare, diferențierea obiectivelor în timp și spațiu este necesară pentru a intensifica eficiența măsurilor și pentru a crește gradul de acceptare al măsurilor⁽¹³⁾, fără ca aceasta să ducă la diminuarea obiectivelor;

⁽¹³⁾ De exemplu, este mult mai eficient ca într-un bazin hidrografic să se ia măsuri în amonte, nu în aval, împotriva inundațiilor sau pentru îmbunătățirea calității apei. Totodată, este evident că regiunile din aval ar trebui să contribuie la măsurile luate în amonte.

35. Comitetul invită Comisia Europeană să găsească o alternativă la standardul de monitorizare „totul sau nimic” (*one out, all out*) în cadrul Directivei DCA. Principiul „totul sau nimic” oferă o imagine mai puțin clară a situației ecologice și chimice reale și a eforturilor deja depuse pentru îmbunătățirea calității apei. Pentru a menține gradul de acceptare a măsurilor necesare este necesar să se dezvolte un instrument de monitorizare care recunoaște rezultatele deja obținute în statele membre;

Cercetarea și inovarea

36. pe lângă o inovare a politicilor, Comitetul este convins că inovațiile tehnice extinse sunt esențiale pentru abordarea provocărilor actuale și viitoare privind apa ⁽¹⁴⁾. În sprijinul acestui tip de inovare, Comitetul evocă eventualele beneficii ale unei agende a UE care să prevadă măsuri în materie de inovare în sectorul apei, care să urmărească construirea unei societăți durabile și care utilizează apa în mod inteligent, prin reciclare. Un astfel de cadru ar putea încuraja statele membre și autoritățile locale și regionale să aplice, cu sprijinul Comisiei Europene, abordări inovatoare sistematice și să instituie sau să faciliteze parteneriate privind proiecte de inovare în sectorul apei. Deși platformele de schimb de cunoștințe și oportunitățile de finanțare actuale pentru inovare în materie de gestionare a apei sunt în curs de dezvoltare, consolidare și extindere, Comitetul consideră că există în continuare două obstacole care împiedică aplicarea unor soluții inovatoare. Așadar, Comitetul adresează următoarele solicitări Comisiei Europene:

- (a) să reducă în continuare sarcina administrativă care îngreunează accesul la fondurile europene pentru inovare, prin colaborare și investiții menite să prevină apariția unor probleme importante pe termen lung în materie de gestionare a apei în întreaga UE. Un aspect esențial sunt reglementările politice contradictorii privind ajutoarele de stat și accesul dificil al sectoarelor industriale la fondurile pentru inovare;
- (b) să examineze posibilitatea de a oferi spațiu de experimentare în situațiile în care există restricții, din perspectiva altor domenii de politică, la punerea în aplicare a soluțiilor inovatoare;

Concluzie

37. gospodărirea apei este un sector care necesită mari investiții de capital. Aceste investiții vor continua să crească în viitor. Prin folosirea unui domeniu de aplicare mai vast pentru definirea problematicii și a soluțiilor posibile și îmbunătățirea integrării, deja susținută prin legislația actuală, între domenii politice conexe (agricultură, energie, sănătate) se poate reduce riscul dezinvestirilor, apar noi oportunități și, astfel se creează un teren fertil pentru inovare. Miza constă în adoptarea deciziilor potrivite în ce privește gestionarea acestei surse de viață (*Manage the source of life!*), care să ia în considerare ceea ce dorim să păstrăm, dar și care să ofere suficientă marjă de manevră pentru a face față provocărilor viitoare, care sunt imprevizibile.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor

Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Astfel, după o a doua tratare, apele reziduale sunt o sursă bună de preparare a apei potabile, mai ales prin comparație cu desalinizarea. Se ridică doar problema acceptării de către cetățeni.

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Către o nouă strategie a UE de adaptare la schimbările climatice — o abordare integrată

(2017/C 207/10)

Raportor: Sirpa HERTELL (FI-PPE), membră a Consiliului Municipal Espoo

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL REGIUNILOR

1. subliniază faptul că multe dintre recomandările sale inițiale referitoare la strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice (CoR 3752/2013) rămân valabile și că ele trebuie luate în considerare prin prisma prezentului aviz; atrage atenția în special asupra propunerii de a lega mai strâns strategia de adaptare de conceptul de reziliență la schimbările climatice și de a detalia mai bine conceptul/evaluările de „vulnerabilitate” a diferitelor teritorii, asupra sugestiei de a pune un accent mai mare pe soluții de adaptare bazate pe infrastructura verde, dar și pe considerațiile care privesc biodiversitatea și ecosistemele, precum și asupra avertizării legate de necesitatea conceperii inclusiv a unor eventuale scenarii de adaptare la o creștere a temperaturii cu peste 2 °C, dacă eforturile preconizate la nivel mondial în contextul Acordului de la Paris nu vor fi încununate de succes;

2. ia notă de faptul că cele opt acțiuni din cadrul Strategiei UE privind adaptarea la schimbările climatice (SASC) se află în derulare și că rezultatele încep să se facă simțite [de exemplu, trei pătrimi dintre statele membre au adoptat strategii naționale de adaptare și a fost lansată inițiativa *Mayors Adapt* (Primarii se adaptează), inclusă acum în Convenția primarilor], așteptând așadar cu interes evaluarea și revizuirea SASC de către Comisia Europeană. Subliniază faptul că este vorba despre un proces în derulare, de-a lungul căruia statele membre ar trebui inclusiv să își actualizeze în permanență strategiile proprii, pentru a ține pasul cu evoluția bazei de cunoștințe, dar și cu cadrele legislative și acordurile internaționale pertinente;

A. GUVERNANȚĂ

Consolidarea cadrului de guvernanță pe mai multe niveluri

3. constată că, deși Comisia Europeană și statele membre sunt principalii actori care stabilesc cadrul politic și de reglementare, autoritățile locale și regionale sunt primele care trebuie să reducă vulnerabilitatea teritoriilor lor la diferitele efecte ale schimbărilor climatice prin măsuri concrete de adaptare, motiv pentru care subliniază importanța fundamentală a unui cadru funcțional de guvernanță pe mai multe niveluri;

4. invită Comisia Europeană să sprijine o mai strânsă colaborare între diferitele niveluri de guvernare (UE, statele membre, autoritățile locale și regionale), pentru armonizarea priorităților, minimizarea proceselor contradictorii sau a celor paralele deconectate și maximizarea sinergiilor între strategiile și planurile elaborate la nivel european și național, pe de o parte, și cele concepute la nivel local și regional, pe de altă parte, garantând astfel o coerență sporită a politicilor și coordonarea intervențiilor suplimentare;

5. sprijină inițiative europene precum Convenția primarilor pentru climă și energie și noile parteneriate din cadrul Agendei urbane a UE, care favorizează apariția unor sisteme de guvernanță pe mai multe niveluri și a unor platforme de cooperare coordonate. Acestea ar trebui să li se atribuie un rol activ în formularea nevoilor orașelor și regiunilor și în îmbunătățirea colaborării. De asemenea, CoR așteaptă cu interes instituirea cât mai rapidă, în contextul Agendei urbane, a unui parteneriat axat pe prioritatea tematică a adaptării la schimbările climatice și care să ia în considerare inclusiv dimensiunile economică, socială și de mediu ale acesteia;

6. subliniază, în acest sens, necesitatea unei mai mari implicări a orașelor și regiunilor în elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor și planurilor naționale de adaptare. Solicită așadar statelor membre ale UE să creeze structuri sau platforme instituționale adecvate, care să favorizeze o consultare permanentă și o cooperare mai strânsă (de exemplu, prin intermediul unor grupuri de lucru), ținând seama de caracteristicile specifice ale statelor membre, și solicită Comisiei Europene să sprijine și să încurajeze această evoluție;

7. consideră că rolul fundamental al regiunilor trebuie să se reflecte mai bine în procesul de revizuire a SASC (rezervându-i-se, de pildă, un capitol special), iar eforturile lor trebuie sprijinite mai mult. Într-adevăr, regiunile ar putea juca un rol de coordonare sau de intermediere în procesul de adaptare, asigurându-se că prioritățile stabilite de statele membre

corespund nevoilor și așteptărilor de la fața locului și viceversa. Regiunile ar putea, de asemenea, acționa ca un catalizator, sprijinind eforturile depuse de autoritățile locale în sporirea rezilienței lor la riscurile climatice sau de dezastre, consolidarea capacităților și mobilizarea resurselor financiare disponibile, așa cum se întâmplă în regiunile deja implicate în Convenția primarilor în calitate de „coordonatori”. CoR invită Comisia Europeană să dea o mai mare recunoaștere responsabilităților asumate și acțiunilor întreprinse nu doar de autoritățile locale, ci și de cele regionale în contextul Convenției primarilor [de exemplu, la fel cum se întâmplă în prezent în cadrul inițiativei *Regions Adapt* (Regiunile se adaptează)];

8. atrage atenția asupra faptului că lipsa unui cadru normativ prescriptiv este percepută de către autoritățile locale și regionale din anumite state membre ca un obstacol în calea acțiunii. Acestea ar aprecia, așadar, dacă autoritățile UE și cele naționale le-ar acorda un mandat mai clar în sensul întreprinderii unor măsuri de adaptare. La nivel național, CoR salută eforturile recente întreprinse de unele state membre privind integrarea aspectelor legate de adaptare într-o legislație specifică (de pildă, ca urmare a implementării Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile);

9. invită Comisia Europeană să analizeze, țară cu țară, în ce măsură autoritățile locale și regionale din UE dispun de o strategie sau un plan de adaptare. Pe această bază, Comisia Europeană, în cooperare cu autoritățile locale și regionale, ar putea propune obiective la nivelul UE și la nivel național, pentru a încuraja dezvoltarea pe mai departe a strategiilor sau planurilor de adaptare locale și regionale de către autoritățile respective;

B. IMPLICARE ȘI GESTIONARE

Consolidarea implicării multilaterale și abandonarea mentalităților închistate

10. subliniază faptul că revizuirea SASC va trebui să pună un accent mai puternic nu numai pe un cadru funcțional de guvernanta pe mai multe niveluri, ci și pe necesitatea unei implicări multilaterale și a unei abordări transectoriale (în locul uneia închistate), în vederea unor acțiuni locale de adaptare mai eficiente și mai integrate. Revizuirea ar putea include câteva exemple concrete (sau trimite la unele) care ilustrează superioritatea acțiunilor comune față de cele separate, sub aspectul identificării în colaborare a unor soluții la nivel local/regional. Aceste abordări participative ar trebui încurajate și sprijinite activ, inclusiv prin proiecte finanțate de UE (de exemplu, cu prilejul viitoarelor cereri de propuneri din cadrul programelor LIFE sau Orizont 2020);

11. subliniază importanța examinării temeinice a factorilor de succes și a obstacolelor în calea diferitelor forme de cooperare dintre oamenii de știință, practicieni și factori de decizie la nivel local/regional. Datele ar urma să permită furnizarea de recomandări practice bazate pe exemple concrete de parteneriate (multilaterale/public-privat) care ar trebui intens popularizate, de exemplu prin intermediul Platformei europene pentru adaptarea la schimbările climatice (Climate-ADAPT);

12. reamintește nevoia de a sensibiliza opinia publică, prin toate canalele de comunicare disponibile, cu privire la necesitatea acțiunilor integrate de adaptare și atenuare, în vederea realizării celor mai bune sinergii între cele două componente ale politicii climatice și pentru evitarea „adaptării greșite”. În acest scop, CoR solicită Comisiei Europene să preconizeze, în cadrul revizuirii, mecanisme inovatoare, pentru a crește gradul de conștientizare și de acceptare de către actorii locali și regionali (inclusiv cetățeni și întreprinderi), și pentru a încuraja schimbările de comportament;

Investiții în consolidarea capacităților și în schimbul de cunoștințe

13. subliniază importanța consolidării capacităților și a eliminării lacunelor în materie de cunoștințe în orașele și regiunile europene și consideră că un bun punct de plecare în acest sens îl constituie portalul Climate-ADAPT și instrumentul aferent de sprijinire a adaptării urbane. Acesta din urmă trebuie totuși să fie consolidat și îmbunătățit în permanență, promovat mai intens și conectat mai bine la platforma Convenției primarilor, iar utilizarea sa trebuie să fie simplificată. CoR invită Comisia să consulte orașele și regiunile, pentru a identifica împreună cu ele modul optim de ajustare a portalului Climate-ADAPT la cerințele lor, și să decidă dacă acest instrument ar trebui integrat în site-ul internet al Convenției primarilor;

14. subliniază necesitatea de a continua colectarea de exemple de bune practici testate pe teren. Bunele practici identificate în orașe și regiuni trebuie stocate într-un registru unic, accesibil publicului și ușor de parcurs (precum portalul Climate-ADAPT și/sau catalogul standardelor de pe site-ul internet al Convenției primarilor), în vederea facilitării schimbului de experiență între omologi. În special, o astfel de bază de date ar trebui să ofere instrumentele adecvate pentru a identifica exemple care au la bază situații similare (de exemplu, riscurile climatice și densitatea populației) sau prezintă caracteristici geografice asemănătoare (sunt situate, de pildă, la munte, pe râuri sau la mare, ori în apropiere), în vederea dezvoltării de tipologii de adaptare. CoR este gata să contribuie la identificarea de practici de succes la nivel regional și la

mobilizarea regiunilor fruntașe, plecând de la activitățile desfășurate de membrii săi din cadrul Comisiei ENVE și de grupul său de „ambasadori ai Convenției”, care ar trebui lărgit și promovat;

15. subliniază faptul că transferul de cunoștințe va fi facilitat și prin intermediul cooperării dintre orașe. Comisia Europeană va trebui să identifice, să promoveze și să finanțeze în mod adecvat activități corespunzătoare de mentorat și *inter pares*. Programele de înfrățire deja propuse în cadrul Convenției primarilor s-au dovedit a fi valoroase și de succes, ele trebuind așadar reproduse și extinse în viitor (de exemplu, prin intermediul cererilor anuale de propuneri);

16. îndeamnă Comisia Europeană să își sporească eforturile de creare a unui cadru care să permită dezvoltarea capacităților în orașe și regiuni. Multitudinea de inițiative, instrumente și programe ale UE care oferă deja orașelor și regiunilor diverse oportunități de consolidare a capacităților (de exemplu, prin ateliere, seminarii online și materiale orientative) produce în prezent confuzie în rândul beneficiarilor;

17. deși se depun o serie de eforturi – în special odată cu lansarea recentă a unui nou portal de tip „ghişeu unic” (*one-stop shop*) în contextul Agendei urbane a UE –, Comisia ar trebui să clarifice particularitățile, dar și complementaritățile dintre diferitele servicii propuse pentru orașe și regiuni în domeniul/domeniile legat(e) de adaptare, și să se angajeze să elimine lacunele în materie de cunoștințe care sunt reperate în cursul acestui exercițiu de identificare și compilare. În acest context, Comitetul Regiunilor solicită Comisiei Europene:

- (a) să utilizeze cât mai bine principalele sale inițiative europene în materie de adaptare destinate orașelor și regiunilor și Convenția primarilor pentru climă și energie, din care să facă principala inițiativă-umbrelă pentru acțiuni climatice la nivel local;
- (b) să continue integrarea aspectelor legate de adaptare în alte inițiative existente ale UE care prezintă o dimensiune urbană, regională sau rurală;
- (c) să consolideze sinergiile cu alte inițiative ale partenerilor [de exemplu, *Regions Adapt* (Regiunile se adaptează), *Under2MoU*, *Resilient Cities Campaign* (Campania orașelor reziliente)], pentru a valorifica experiența și cunoștințele dobândite, a asigura o mai mare coerență și a încuraja acțiunile comune în beneficiul orașelor și regiunilor;
- (d) să încurajeze legăturile cu inițiativele naționale, regionale și locale care urmăresc obiective ambițioase – indiferent de faptul că sunt sau nu implicate în vreuna dintre inițiativele menționate –, oferind oportunități de lucru în rețea și de constituire a unor parteneriate;

Consolidarea cunoștințelor cu privire la riscurile și vulnerabilitățile climatice

18. ia act de faptul că toate nivelurile de guvernare – inclusiv orașele și regiunile – au nevoie de o înțelegere clară a riscurilor și vulnerabilităților climatice de pe teritoriul lor, pentru a orienta procesele de luare a deciziilor și de elaborare a politicilor. În acest sens, CoR invită Comisia să sprijine în continuare elaborarea la nivel regional și local a unor cadre de evaluare a riscului și a vulnerabilității, ele fiind punctul de plecare al oricărei strategii de adaptare, și să susțină inițiative bazate pe date concrete;

19. subliniază că autoritățile locale și regionale atrag atenția periodic asupra 1. lipsei informațiilor utile și ușor de înțeles privind schimbările climatice (sau a accesului la ele) și 2. lipsei de expertiză și experiență în interpretarea acestor informații, ambele reprezentând bariere în calea măsurilor de adaptare. Prin urmare, este nevoie de asistență suplimentară – prin documentare și partajarea bunelor practici –, mai întâi pentru a ghida aceste autorități prin multitudinea informațiilor deja existente și, mai apoi, pentru a le sprijini în activitatea de reducere și interpretare a impacturilor la scara unui oraș/unei regiuni;

20. invită Comisia să sprijine în continuare eforturile depuse în prezent de orașe și regiuni în materie de proiecții climatice și de evaluare a riscurilor, intensificându-și activitățile (de cercetare) legate de identificarea de instrumente și metode (de modelare a riscurilor) adecvate, de conceperea unor scenarii (macro)regionale privind impactul climatic și de crearea de rețele de servicii în domeniul climei (în cadrul programului Orizont 2020) la nivel internațional, european și (sub)național. Aceste rețele de servicii în domeniul climei îi mobilizează pe experții și furnizorii de date relevanți (de exemplu, comunitatea cercetătorilor) și garantează că informațiile și cunoștințele existente sunt accesibile factorilor locali și regionali de decizie și ușor de înțeles de către aceștia;

21. subliniază că este important să fie sprijinite informările cu privire la riscurile climatice, pentru a încuraja măsurile de adaptare și a stimula investițiile. Își fac apariția o serie de noi inițiative voluntare și/sau private de informare privind riscurile climatice, care ar putea fi mai bine susținute și promovate de către Comisie;

22. salută, în acest sens, inițiativa Comisiei de a identifica oportunități de colaborare cu sectorul asigurărilor, principal furnizor de date și generator de eventuale investiții. Încurajează Comisia să evalueze mecanismele de asigurare care pot încuraja prevenirea riscurilor și contribui la limitarea pagubelor, dar și să coopereze cu societățile de asigurări, pentru a garanta că acestea pun la dispoziția sectorului public cunoștințele și competențele în materie de modelare a riscurilor și de gestionare a riscului de dezastre. Parteneriatele de succes existente ar trebui promovate mai susținut, astfel încât să inspire și să motiveze noi actori. Subliniază, de asemenea, că, pe de cealaltă parte, orașele sau regiunile considerate de către asigurători ca prezentând un „risc ridicat” se pot confrunta și ele cu obstacole specifice în calea investițiilor și dezvoltării, și încurajează Comisia Europeană să analizeze, în cadrul revizuirii, în ce fel ar putea fi rezolvate aceste probleme;

Analizarea avantajelor socioeconomice

23. consideră că revizuirea trebuie să fructifice la maximum avantajele efectuării unei evaluări a implicațiilor socioeconomice ale adaptării. O astfel de analiză socioeconomică ghidează factorii de decizie, oferindu-le o imagine de ansamblu mai clară asupra eventualelor costuri și beneficii ale măsurilor de adaptare, în comparație cu lipsa acestora, și, prin urmare, ajută la creșterea gradului de informare, la înțelegerea constrângerilor legate de capacitate și la identificarea celor mai viabile opțiuni de politică sub aspect economic;

24. atrage atenția asupra faptului că orașele și regiunile au nevoie de informații suplimentare privind diferitele metode existente care pot fi folosite pentru o astfel de evaluare (de pildă, raportul costuri-beneficii, folosirea unor criterii multiple, decizia părților interesate, experimentare și observare) și relevanța lor în diferite contexte, sugerând, așadar, Comisiei să ofere un sprijin corespunzător prin intermediul platformelor sale de referință, Climate-ADAPT și Convenția primarilor;

Monitorizarea, raportarea și evaluarea acțiunii

25. subliniază necesitatea de a dota autoritățile locale și regionale cu instrumente și indicatori adecvați de monitorizare, raportare și evaluare, în vederea desfășurării unei activități de informare și de sprijinire a planificării măsurilor de adaptare la nivel local. Acestea din urmă ar mai putea fi promovate și prin intermediul platformelor de referință în materie de adaptare (Climate-ADAPT și Convenția primarilor);

26. este convins de importanța garantării faptului că, la nivel internațional, european, național și regional/local, cadrele de monitorizare, raportare și evaluare sunt compatibile și se completează unul pe altul, fapt care va garanta coerența și va reduce la minimum sarcina ce revine orașelor și regiunilor;

27. salută progresele care au fost înregistrate în acest sens de la publicarea SASC, odată cu crearea „tabloului de bord privind pregătirea pentru adaptare” pentru statele membre ale UE și a „modelului de monitorizare și raportare al Convenției primarilor” pentru orașele semnatare, și își exprimă satisfacția cu privire la legăturile puternice create între cele două elemente, dar consideră că se impune în continuare o mai bună promovare și consiliere cu privire la utilizarea lor (de exemplu, prin site-ul internet al Convenției primarilor);

28. subliniază că viitoarele sinergii cu alte inițiative ale partenerilor, propuse în paralel la nivel internațional sau european (de exemplu, *Regions Adapt*, *CRAFT*, *Resilient Cities*) și care au propriile sisteme de monitorizare, raportare și evaluare, ar trebui avute în continuare în vedere, dar susține că continuarea eforturilor de armonizare sau de colaborare nu ar trebui să se facă în detrimentul nevoilor și intereselor orașelor și regiunilor;

C. FINANȚARE

Sprijinirea accesului la resursele financiare publice

29. apreciază faptul că există numeroase instrumente europene de finanțare menite să sprijine acțiunile locale și regionale în domeniul climei (ca, de pildă, fondurile structurale și de investiții europene, dar și Orizont 2020, LIFE, Fondul de solidaritate al UE, Mecanismul de finanțare a capitalului natural), dar subliniază că accesarea acestor fonduri continuă să fie cea mai mare provocare cu care se confruntă orașele și regiunile. Prin urmare, invită Comisia să ofere autorităților locale și regionale europene 1. informații ușor de accesat și de înțeles privind fondurile și instrumentele financiare disponibile pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a planurilor lor de acțiune și 2. orientări și sprijin suplimentar cu privire la modalitățile de acces și utilizare a instrumentelor existente și, eventual, de combinare a lor (de exemplu, prin formare personalizată);

30. reamintește propunerea sa privind adoptarea unei abordări bazate pe „întregul ciclu de viață” la evaluarea costurilor și beneficiilor de capital, în vederea asigurării recuperării pe termen lung a investițiilor care vizează sporirea rezilienței la schimbările climatice. Registrele contabile și registrele de riscuri ar trebui să fie obligate să includă implicațiile economice, de mediu și sociale ale măsurilor și investițiilor de capital care nu țin seama de modificările climei, ori ale opțiunii de a nu lua nicio măsură;

31. speră că revizuirea va pune un accent mai mare pe rolul potențial al regiunilor în facilitarea accesului la anumite sisteme de finanțare. Unele regiuni furnizează deja asistență pentru gestionarea și redistribuirea fondurilor structurale ale UE ori pentru gruparea și derularea în paralel a proiectelor mai mici instituite de către administrațiile locale în zonele lor, sau oferă direct finanțare. Cu toate acestea, CoR subliniază că este încă nevoie de orientări suplimentare, pentru a ajuta autoritățile de management să profite la maximum de oportunitățile oferite de fondurile europene și de instrumentele financiare inovatoare disponibile;

32. invită Comisia să analizeze mai în profunzime ideea unui acces rapid la instrumentele financiare pentru anumite autorități locale și regionale, pe baza unor criterii cum ar fi asumarea publică prealabilă de angajamente globale în materie de adaptare (aderând, de exemplu, la inițiativa „Convenția primarilor”), faptul de a fi efectuat deja o amplă evaluare a riscurilor și vulnerabilității, ori de a fi elaborat un plan de acțiune privind adaptarea. Revizuirea de către Comisie a condițiilor prealabile de acces la anumite fonduri sau a criteriilor de selecție și de atribuire a subvențiilor acordate în cadrul diferitelor programe (de exemplu, programele Orizont 2020 și LIFE) ar putea permite și facilita un astfel de „acces rapid”. Această posibilitate ar trebui privită cu mai multă încredere, inclusiv în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene, adresând tuturor autorităților de management recomandarea de a acorda prioritate, conform opțiunii exprimate deja în unele programe operaționale regionale, acelor acțiuni prevăzute în planurile de acțiune privind energia durabilă (PAED) și în planurile de acțiune în domeniul energiei durabile și al climei (PAEDC) ce au fost adoptate de administrațiile locale care participă la Convenția primarilor;

Perfecționarea instrumentelor de finanțare existente

33. salută inițiativa Comisiei Europene – în pregătirea următorului cadru financiar multianual (CFM) – de a face un bilanț al progreselor înregistrate în implementarea diverselor fonduri ale UE, precum și în utilizarea subvențiilor și a altor instrumente financiare (de exemplu, învățămintele desprinse din programul LIFE și integrarea acțiunilor legate de climă în fondurile ESI). Acest lucru ar trebui să contribuie la 1. propunerea unei combinații adecvate de instrumente de finanțare, atât generale, cât și caracteristice acțiunilor de adaptare, fără reducerea resurselor bugetare necesare pentru atenuarea schimbărilor climatice, și la 2. formularea de recomandări pentru viitoarele cereri de proiecte (de exemplu, în cadrul programelor LIFE și Orizont 2020), completând astfel lacunele care persistă în privința finanțării măsurilor locale de adaptare la schimbările climatice;

34. subliniază că programul LIFE (mai precis, proiectele integrate ale subprogramului LIFE pentru politici climatice) este considerat de către orașe și regiuni drept unul dintre principalele instrumente financiare menite să testeze, să ghideze și să illustreze acțiunile de adaptare, prin intermediul unei abordări transsectoriale și la o scară teritorială mare (regională, multiregională, națională sau transnațională), motiv pentru care încurajează călduros Comisia să extindă acest program și să îl sprijine în continuare;

Stimularea investițiilor

35. recunoaște că numeroase orașe și regiuni europene dețin un important potențial neexploatat în privința atragerii de investiții suplimentare și că multe dintre ele se confruntă inclusiv cu obstacole serioase în implementarea de investiții proprii;

36. consideră, prin urmare, că Comisia va trebui să caute în continuare modalități inovatoare de canalizare către autoritățile locale și regionale a investițiilor în acțiuni de adaptare și o invită să le ofere consultanță de specialitate, orientare și sprijin corespunzătoare în pregătirea unor investiții viabile (de exemplu, prin intermediul Platformei europene de consiliere în materie de investiții sau al altor activități specifice de consolidare a capacităților) și în obținerea de finanțare. Revizuirea ar putea oferi exemple de mecanisme de abordare a investitorilor privați și de cooperare cu companiile de asigurare, iar Comisia ar trebuie să sprijine mai bine inițiativele-pilot care merg în această direcție;

Asocierea și combinarea fondurilor publice cu cele private

37. subliniază că orașele și regiunile trebuie ajutate să ajungă la acea combinație de fonduri publice și private – provenite din surse internaționale, europene, naționale și locale – care se potrivește cel mai bine circumstanțelor locale, în vederea finanțării măsurilor de adaptare. Astfel cum s-a subliniat în revizuirea la jumătatea perioadei a CFM 2014-2020, Comisia va căuta în continuare modalități de a aborda și restul necesităților de investiții, prin regruparea finanțării europene, naționale și private;

D. ANGAJARE PE SCENA INTERNAȚIONALĂ**O problemă internațională care necesită un răspuns internațional**

38. ia notă de faptul că, în ultimii ani, dialogul internațional în domeniul schimbărilor climatice s-a intensificat și a condus la noi acorduri internaționale – cum ar fi cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030, Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și Acordul de la Paris privind schimbările climatice –, motiv pentru care invită Comisia să își integreze mai bine acțiunile în aceste cadre globale, să își consolideze rolul de reper în domeniu și să contribuie la crearea de sinergii între cadrele menționate;

39. subliniază că revizuirea ar trebui să reflecte mai bine aspectul transfrontalier al problemei gestionării riscurilor climatice. În acest sens, cooperarea macroregională pare a fi o abordare potrivită pentru a face să evolueze procesul de adaptare la schimbările climatice în UE, prin promovarea schimburilor de informații și punerea în comun a eforturilor, dincolo de frontierele administrative. Prin urmare, Comisia va trebui să ia în considerare o mai bună sprijinire a inițiativelor ei pilot de natură transnațională, precum cele vizând regiunea Dunării, a Mării Baltice, a Alpilor, a Mării Adriatice și a Mării Ionice, precum și extinderea lor la alte macroregiuni din Europa și din afara acesteia;

40. invită Comisia să pună mai mult accent pe avantajele cooperării dintre orașe și dintre regiuni. În această privință, noua Convenție globală a primarilor pentru schimbări climatice și energie ar putea să ofere altor regiuni ale lumii noi posibilități de a valorifica experiența și exemplul oferit de Europa, dar și să dea autorităților locale și regionale de aici șansa de a învăța de la omoloagele lor de pe alte continente;

41. subliniază că, având în vedere recentele previziuni ale CCONUSC referitoare la viitoarele fluxuri de migrație, revizuirea va trebui să detalieze legătura dintre adaptarea la schimbările climatice și migrație și, prin urmare, să includă un nou capitol privind provocările și oportunitățile pe care le prezintă migrația provocată de schimbările climatice. În acest sens, Comisia va trebui să analizeze modul în care poate sprijini și mai mult orașele și regiunile în confruntarea cu chestiunea mobilității și, eventual, a integrării migranților și refugiaților;

42. ar dori, în concluzie, să își exprime dorința de a participa la procesul de consultare a părților interesate privind revizuirea SASC, care va fi derulat de Comisia Europeană la începutul anului 2017, și consideră că recomandările incluse în prezentul aviz – dar și în alte avize pe teme legate de adaptare ⁽¹⁾ – reprezintă un bun punct de plecare pentru schimbul de opinii care se prefigurează.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ „Un sistem eficace de gestionare a apei: o abordare a soluțiilor inovatoare” – raportor: Cees Loggen.

„Evaluarea la jumătatea perioadei a programului LIFE” – raportor: Witold Stepień.

„Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030 – o abordare bazată pe cunoașterea riscurilor de dezastre în toate politicile UE” – raportor: Adam Banaszak.

„Punerea în aplicare a acordului global privind clima – o abordare teritorială a COP22 de la Marrakesh” – raportor: Francesco Pigliaru.

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Acordarea de sprijin tinerilor agricultori din Europa

(2017/C 207/11)

Raportor: Arnold HATCH (UK-CRE), membru al Consiliului Local Craigavon**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. ia act de faptul că, în UE, doar aproximativ 6 % din administratorii de exploatații agricole sunt agricultori cu vârsta sub 35 de ani, în timp ce peste jumătate sunt au depășit vârsta de 55 de ani. Creșterea proporției persoanelor în vârstă reprezintă o caracteristică generală a populației UE, având în vedere creșterea speranței de viață și scăderea ratei natalității. Această tendință este însă mai accentuată în agricultură, în comparație cu alte sectoare ale economiei. În contextul creșterii duratei de viață a agricultorilor mai în vârstă, care beneficiază de stimulente considerabile pentru a rămâne în agricultură și de puține măsuri de natură să îi îndemne să părăsească acest domeniu, forța de muncă din sectorul agricol al Europei îmbătrânește treptat, iar noii agricultori care doresc să intre în acest sector se confruntă cu obstacole semnificative;
2. în general, reticența agricultorilor mai în vârstă de a-și transfera exploatațiile agricole este, de asemenea, determinată de faptul că agricultura reprezintă un mod de viață bazat pe comunitate, care predomină dincolo de vârsta legală de pensionare. Din această perspectivă, agricultura diferă de numeroase alte activități economice. Obstacolele în calea transferurilor rezultă adesea din faptul că administratorilor mai în vârstă de exploatații agricole le este greu să le părăsească și să renunțe la agricultură, dat fiind că locul unde desfășoară activitățile agricole este și locul lor de reședință. Fenomenul general al „exodului de creiere” din zonele rurale exacerbează această problemă, având în vedere că, în aceste zone, o forță de muncă tot mai educată nu mai este interesată de locuri de muncă în agricultură;
3. consideră că numeroși tineri tind să perceapă agricultura ca pe o profesie nedorită, având în vedere veniturile scăzute, rentabilitatea scăzută a investițiilor, orarul de lucru prelungit, posibilitățile reduse de a-și lua concediu – în special pentru crescătorii de animale – și numeroasele riscuri și incertitudini asociate acestei meserii. Deși succesiunea directă în cadrul aceleiași familii continuă să fie mecanismul cel mai comun de a accesa sectorul agricol pentru prima oară, există indicii că numărul noilor agricultori care nu au moștenit exploatații agricole se află în creștere. Provocările cu care se confruntă zonele rurale – accesul limitat sau dificil la transport, comunicațiile care lasă de dorit și serviciile în materie de educație, cultură, sociale și de sănătate – agravează această problemă. Pentru a rămâne în zonele rurale, tinerii au nevoie de o economie rurală dezvoltată, care să ofere servicii și activități recreative; altfel, aceștia vor prefera, adesea, să migreze spre orașe și vor alege alte ocupații decât agricultura;
4. consideră că numărul scăzut de tineri care aleg profesia de agricultor pune în pericol durabilitatea economică și socială a zonelor rurale. Acordarea de sprijin tinerilor agricultori este o condiție necesară pentru a menține activitatea agricolă în întreaga UE și a prezerva caracterul dinamic al comunităților rurale, în vederea îndeplinirii obiectivului de coeziune teritorială consacrat prin Tratatul de la Lisabona;
5. își reiterează solicitarea adresată Comisiei și statelor membre de a încuraja și a înlesni într-un mod mai proactiv instalarea tinerilor, și în special a femeilor, în zonele rurale, prin promovarea de activități care ajută agricultorii să găsească mai ușor un echilibru între viața profesională și cea personală ⁽¹⁾;
6. consideră că ar trebui să se dedice eforturi suplimentare identificării și eliminării obstacolelor pe care femeile continuă să le întâmpine atunci când își încep sau își consolidează cariera în acest sector;
7. ia act de „Manifestul tinerilor agricultori”, lansat în 2015 de Consiliul European al Tinerilor Agricultori, care solicită următoarele: accesul la terenuri și la credite prin măsuri de sprijin public; reglementări menite să combată practicile comerciale neloiale din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente; măsuri de reducere a gradului de volatilitate a veniturilor tinerilor agricultori; protecția juridică a tuturor standardelor UE în negocierile comerciale și intensificarea sprijinului acordat producătorilor din UE în vederea promovării produselor lor; și sprijinirea accesului la terenuri pentru a apăra și a proteja solurile și a optimiza utilizarea acestora de către tinerii agricultori pentru producerea de alimente;

⁽¹⁾ JO C 225, 27.7.2012, p. 174.

8. împărtășește preocupările exprimate în Declarația 2.0 de la Cork din 6 septembrie 2016 privind exodul rural și exodul tinerilor, și necesitatea de a garanta că zonele și comunitățile rurale (spațiul rural, exploatațile agricole, satele și micile orașe) rămân locuri atrăgătoare de trai și de muncă, prin îmbunătățirea accesului la servicii și a oportunităților pentru cetățenii din mediul rural și prin încurajarea spiritului antreprenorial atât în domeniul rural tradițional, cât și în noi sectoare economice;

Finanțare

9. consideră că actuala criză economică a îngreunat accesul la credite pentru numeroși tineri întreprinzători din mediul rural, care, adesea, nu dispun de nivelul de siguranță necesar pentru a-și garanta împrumuturile, și se pot confrunta cu o birocrație excesivă;

10. salută crearea unui instrument de garantare agricolă, propus de Comisia Europeană și de Banca Europeană de Investiții în martie 2015, care ar trebui să înlesnească accesul tinerilor agricultori la credite;

11. salută faptul că reforma PAC pentru perioada 2014-2020 a introdus noi măsuri de sprijin pentru tinerii agricultori care doresc să înființeze exploatații agricole. Cu toate acestea, se teme că birocrația și obstacolele de ordin administrativ ar putea frâna adoptarea acestor măsuri. Trebuie să se preîntâmpine riscul ca un exces de reglementări birocratice să îi împiedice pe tinerii agricultori să facă uz în mod optim de noile măsuri. În unele state membre, de exemplu, tinerii agricultori utilizează structuri de asociere. Măsurile stabilite la Bruxelles trebuie să se adapteze, prin urmare, la astfel de structuri juridice și financiare locale;

12. îndeamnă statele membre să utilizeze posibilitățile oferite de noua PAC pentru a sprijini tinerii agricultori și reînnoirea generațiilor, cum ar fi sprijinul prevăzut la articolele 50 și 51 din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013;

13. atrage atenția asupra oportunităților pe care fondurile ESI ⁽²⁾ le oferă tinerilor agricultori de a concepe și a implementa instrumente financiare sub forma unor împrumuturi, garanții sau fonduri de capital, pentru a asigura accesul la finanțare al celor care au nevoie de ea;

14. consideră însă că efortul de consolidare a poziției economice a tinerilor agricultori are cel mai mult rost și efect la momentul imediat ulterior preluării efective a întreprinderii. Pentru a sprijini poziția economică a tinerilor agricultori la preluarea afacerii în structuri asociative, se impune modificarea articolului 50 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013. De aceea, Comitetul Regiunilor propune ca, la o eventuală revizuire viitoare a regulamentului, să fie eliminată în totalitate a doua propoziție de la alineatul (5), textul final urmând să fie: „Plata pentru tinerii fermieri se acordă fiecărui fermier pentru o perioadă de maximum cinci ani”. De asemenea, Comitetul Regiunilor solicită Comisiei Europene să găsească o soluție pentru perioada intermediară, astfel încât tinerii agricultori să poată face uz de aceste măsuri în mod optim;

15. ia act de faptul că, în Regulamentul Omnibus propus de Comisia Europeană în 2016, aceasta intenționează să extindă posibilitatea de a utiliza sprijin de tipul instrumentelor financiare și pentru ajutoarele la înființare pentru tinerii fermieri, ceea ce va permite acordarea unui nivel sporit de finanțare acestei categorii, ținând seama de natura acestor tipuri de instrumente (ajutorul obținut prin intermediul unui împrumut sau al unei garanții este mult inferior celui obținut prin intermediul subvenției);

16. consideră că ar trebui acordat sprijin în primul rând exploatațiilor agricole familiale, întrucât acestea creează valoare adăugată, generează locuri de muncă și facilitează reînnoirea generațiilor de agricultori, prin transmiterea mai ușoară a unor exploatații viabile și de mărime rezonabilă;

Accesul la terenuri și combaterea „acaparării terenurilor” ⁽³⁾

17. reamintește că Raportul Comisiei Europene privind necesitățile tinerilor agricultori arată că disponibilitatea terenurilor pentru cumpărare și închiriere reprezintă cea mai mare problemă cu care se confruntă tinerii agricultori și cei care au început recent să lucreze în sectorul agricol ⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Reglementate la articolele 37-46 din Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune (UE) nr. 1303/2013 și actele sale delegate și de punere în aplicare.

⁽³⁾ Termenul de „acaparare a terenurilor” se referă la achiziționarea pe scară largă de terenuri agricole fără consultarea populației locale în prealabil sau fără a obține aprobarea acesteia. În cele din urmă, acest lucru limitează posibilitățile de care dispune populația locală de a gestiona exploatații agricole în mod independent.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. observă cu îngrijorare că agricultura se îndepărtează tot mai rapid de modelul agricol familial, în așa măsură încât anul 2014 a fost proclamat „Anul internațional al agriculturii familiale”, pentru a se atrage atenția la nivel mondial asupra acestei problematice. Consideră că, dat fiind că terenurile tind să reprezinte o investiție sigură pentru investitorii din afara sectorului agricol, accesul la terenuri devine tot mai dificil pentru tinerii agricultori care doresc să înființeze o exploatație agricolă;

19. solicită Comisiei să evalueze efectele directe și indirecte ale politicii europene asupra concentrării funciare și acaparării de terenuri în Europa; de exemplu, politica agricolă comună (PAC) și subvențiile acordate în cadrul său favorizează în mod explicit exploatațiile agricole de mari dimensiuni și marginalizează exploatațiile agricole mici, și pot avea repercusiuni diverse asupra a diferite sectoare;

20. ținând seama de faptul că diverse state membre au reglementări naționale care împiedică concentrarea forțată a terenurilor și achizițiile de terenuri de către străini, de exemplu prin acordarea unor drepturi de preempțiune, consideră că statele membre și regiunile ar trebui să dispună de mai multe competențe în materie de reglementare a terenurilor și impunere de restricții în acest sens, în special pentru a combate fenomenul de acaparare a terenurilor și concentrare funciară din Europa, care limitează opțiunile tinerilor agricultori atunci când aceștia își încep activitatea agricolă;

21. deși Comisia Europeană dispune de o marjă limitată de acțiune în ce privește legislația privind piața funciară (care ține de competența statelor membre), ar putea fi aprofundate următoarele idei:

- stimularea utilizării posibilităților existente în domeniul dezvoltării rurale pentru a încuraja noile acțiuni în vederea promovării mobilității terenurilor (băncile funciare, inițiativele de punere în corespondență a agricultorilor cu terenurile agricole și alte inițiative promovate la nivel local pentru a sprijini accesul la terenuri al celor care au început recent să lucreze în sectorul agricol);
- extinderea domeniului de aplicare al acțiunilor de sprijin la crearea de noi modele de afaceri agricole (în special la tipurile inovatoare de parteneriate între agricultori);
- stimularea unor politici naționale mai active, cu recomandări formulate de UE privind accesul la terenuri, însoțite de cele mai bune practici (în funcție de nivelul de ambiție);

22. consideră că industria, activitățile recreative și, mai ales, gradul tot mai mare de urbanizare duc la o rapidă redevoltare a teritoriului și la dispariția terenurilor agricole. Prin urmare, în opinia sa, comunitățile locale ar trebui implicate în deciziile privind utilizarea terenurilor, acordându-li-se, astfel, drepturi și oportunități suplimentare;

Ocuparea forței de muncă și formarea

23. subliniind necesitatea de a le acorda tinerilor agricultori perspective pe termen lung pentru a aborda problema depopulării zonelor rurale, solicită Comisiei și statelor membre să introducă inițiative menite să sprijine spiritul antreprenorial, industriile emergente și piața forței de muncă în sectoarele agriculturii și silviculturii, pentru a păstra locurile de muncă existente în sectorul agricol și a crea noi locuri de muncă, precum și pentru a spori atractivitatea acestora pentru tineri;

24. observă faptul că necesitățile tinerilor agricultori în materie de formare și informare sunt considerabile și foarte variate: pentru unii dintre ei, nevoia de competențe tehnologice și de aptitudini legate de dezvoltarea unei strategii pentru exploatația agricolă este de o maximă importanță; alții au nevoie de competențe antreprenoriale – cum ar fi marketingul, colaborarea în rețea, comunicarea și competențele financiare – pentru a asigura viabilitatea exploatațiilor lor agricole. Tinerii agricultori nu sunt întotdeauna conștienți de faptul că pot beneficia de aceste diferite tipuri de competențe, administrându-și exploatațiile agricole într-un mod tradițional, fără să simtă nevoia de a face o schimbare;

25. prin urmare, consideră că ar trebui realizate eforturi pentru a spori gradul de sensibilizare în ce privește aceste oportunități și beneficiile creșterii nivelului de competențe prin intermediul învățământului secundar și terțiar. Atât autorităților locale și regionale, cât și agențiilor naționale și europene le revine un rol important în acest sens;

26. subliniază că tinerii agricultori sunt, totodată, tineri întreprinzători, și subliniază, prin urmare, potențialul considerabil pe care îl reprezintă programul „Erasmus pentru tineri antreprenori” (finanțat prin programul-cadru COSME pentru competitivitatea IMM-urilor). Acest program, care permite schimburi transfrontaliere ce le oferă noilor întreprinzători – sau celor care au aspirații în acest sens – posibilitatea de a învăța secretele meseriei de la omologi experimentați, ar trebui, de asemenea, valorizat și pus în aplicare în mod adecvat, inclusiv în sectorul primar;

27. reamintește că, în avizul său privind inovarea și modernizarea economiei rurale, Comitetul Regiunilor recomandă modernizarea formării profesionale oferite în regiunile rurale și adaptarea acesteia la condițiile de concurență de la nivel mondial și la necesitățile întreprinderilor locale, și sporirea finanțării din cadrul FSE alocate formării profesionale în zonele rurale ⁽⁵⁾.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ JO C 120, 5.4.2016, p. 10.

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Necesitatea și căile de realizare a unei strategii a UE privind problema alcoolului

(2017/C 207/12)

Raportor: Ewa-May KARLSSON (SE-ALDE), membră a Consiliului Local Vindeln

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

CONDIȚII PENTRU ABORDAREA LA NIVELUL UE A PROBLEMEI PRIVIND ALCOOLUL

Este necesar să se aibă în vedere subsidiaritatea, contextul și oportunitățile de ocupare a locurilor de muncă

1. recomandă, ca regulă generală, definirea, pe baza unor criterii științifice, a termenilor „consum excesiv”, „consum nociv” și „consum abuziv”;
2. constată că utilizarea nocivă a alcoolului implică costuri societale ridicate și subliniază că bunăstarea, sănătatea și prosperitatea cetățenilor europeni ar trebui să prevaleze asupra intereselor economice;
3. consideră că măsurile din domeniul sănătății vizează, în conformitate cu Tratatul, îmbunătățirea sănătății populației, promovarea cercetării, precum și prevenirea bolilor și a riscurilor pentru sănătate, inclusiv a riscurilor legate de stilul de viață, cum ar fi abuzul de alcool;
4. recunoaște vulnerabilitatea deosebită a feților, a copiilor și a adolescenților expuși la alcool, precum și daunele neurologice cauzate de tulburările de dezvoltare a sistemului nervos;
5. subliniază că abordarea problemei alcoolului ar trebui să respecte principiile subsidiarității și proporționalității și să vizeze completarea politicii naționale din domeniu, abordarea de către statele membre a sănătății publice, dar și să încurajeze cooperarea dintre statele membre;
6. constată că este necesar să se aibă în vedere obiceiurile legate de consumul de alcool la nivel național, situația sanitară și decalajele în materie de sănătate, precum și contextul cultural, geografic și istoric. Este esențială luarea în considerare a diferitelor contexte și necesități existente în diversele regiuni și municipalități din Europa;
7. subliniază că instituțiile UE joacă un rol important în susținerea, în diverse moduri, a statelor membre în vederea încurajării cercetării, precum și în vederea evaluării politicilor, măsurilor, acțiunilor și a efectelor schimbării legilor și restricțiilor;
8. ia notă de importanța sectorului vinului, care asigură locuri de muncă pentru 3 milioane de persoane ⁽¹⁾, a industriei berii, care cuprinde 2,3 milioane de locuri de muncă în cadrul întregului lanț de producție ⁽²⁾, și a sectorului băuturilor spirtoase, care, în termeni de producție și desfacere, oferă peste un milion de locuri de muncă ⁽³⁾. Producția susține, de asemenea, sectorul hotelier și al restaurantelor și contribuie astfel la oportunități suplimentare de ocupare a forței de muncă;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Consecințele societale, sociale și economice ale abuzului de alcool

9. constată că alcoolul este cel mai mare factor de risc, înaintea fumatului, care contribuie la morbiditatea la nivel mondial, în cazul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 și 49 de ani ⁽⁴⁾. Potrivit statisticilor statelor membre, consumul de alcool reprezintă cauza a 1 din 7 decese în rândul bărbaților și a 1 din 13 decese în rândul femeilor cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani ⁽⁵⁾;
10. este conștient de faptul că consumul periculos, abuziv și care creează dependență de alcool implică costuri economice ridicate, sub formă de pierderi în ceea ce privește producția (11,3 miliarde de euro) și șomajul (17,6 miliarde de euro) ⁽⁶⁾;
11. arată că costurile sociale directe asociate efectelor nocive ale alcoolului la nivelul UE se ridică la 155,8 miliarde de euro, din care cea mai mare parte (82,9 miliarde de euro) se înregistrează în afara sistemului de asistență medicală ⁽⁷⁾. Atunci când se iau în considerare și efectele nocive asupra celorlalți, care pot afecta societatea și minorii și adulții din jurul persoanelor consumatoare de alcool, costurile sociale asociate alcoolului se dublează ⁽⁸⁾;
12. insistă asupra necesității de a se lua măsuri de prevenire a violenței, acordându-se atenție specială celor mai vulnerabile grupuri și situațiilor specifice, precum abuzurile sexuale în localurile de noapte;
13. subliniază că media costurilor societale asociate alcoolului este estimată la aproximativ 1,3 % din PIB-ul unei țări ⁽⁹⁾;
14. Consumul nociv de alcool constituie un factor de risc în cazul a peste 60 de boli cronice. Bolile cronice înregistrează o creștere la nivelul UE, costurile asociate asistenței medicale fiind estimate la 700 de miliarde de euro pe an ⁽¹⁰⁾;

Abordări viitoare privind problema alcoolului la nivelul UE

15. solicită o nouă strategie a UE privind alcoolul și ar dori să se asigure că instituțiile UE vor continua consolidarea capacității statelor membre și vor garanta o coordonare eficace. Prin urmare, Comitetul Regiunilor sprijină atât cerințele Consiliului, cât și pe cele ale Parlamentului European cu privire la consolidarea conducerii politice în această privință ⁽¹¹⁾;
16. constată că abordarea comună la nivelul UE ar trebui să includă recomandări și bune practici privind modul în care se poate acționa pentru a consolida activitățile de la nivel național, regional și local;
17. subliniază că Comisia Europeană ar trebui să încurajeze, și nu să împiedice statele membre care aleg să își dezvolte propriile abordări de prevenire a consumului de alcool;
18. arată că este important să se ofere autorităților locale și regionale posibilitatea de a contribui cu experiența și cunoștințele proprii, întrucât dispun de competențele necesare și cunosc cel mai bine necesitățile și condițiile de prevenire a consumului nociv de alcool și de reducere a efectelor sale negative asupra societății. Autoritățile locale sunt deosebit de importante, deoarece sunt cele mai apropiate de cetățeni și de comunitățile pe care le reprezintă;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Centre for Addiction and Mental Health (2012). *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe* („Consumul, dependența de alcool și incidența morbidității care poate fi pusă pe seama acestuia în Europa”).

⁽⁷⁾ Ibid.

⁽⁸⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf

Anderson P. și Baumberg B. (2006), *Alcohol in Europe: A public health perspective* (Alcoolul în Europa: o abordare din perspectiva sănătății publice). Londra, *Institute of Alcohol Studies*.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216(01))

19. consideră că abordarea Comisiei în ceea ce privește prevenirea consumului de alcool în cadrul viitoarelor angajamente legate de bolile cronice este corespunzătoare, dar nu suficientă pentru că nu include perspectiva preventivă și efectele nocive ale alcoolului asupra celorlalți ⁽¹²⁾;
20. activitățile comune desfășurate la nivelul UE ar trebui să cuprindă recomandări menite să împiedice transformarea consumului abuziv de alcool și a riscurilor aferente în element de atracție pentru promovarea unor destinații turistice;
21. consideră că este important ca abordarea strategică privind problema alcoolului să fie sprijinită și coordonată cu abordările existente la nivel internațional. În acest sens, Comitetul Regiunilor subliniază că, în cursul acțiunilor viitoare, ar trebui să se caute sinergii cu planul de acțiune al OMS ⁽¹³⁾ și cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU;
22. subliniază că, prin cunoștințele lor tehnice și experiența lor la nivel internațional, național, regional și local, organizațiile neguvernamentale constituie actori importanți ai cooperării;

PRIORITĂȚILE ABORDĂRILOR VIITOARE PRIVIND PROBLEMA ALCOOLULUI LA NIVELUL UE

Necesitatea unui forum de cooperare la nivelul UE

23. arată că, în cei patru ani care au urmat punerii în aplicare a strategiei anterioare privind alcoolul (2006-2012) ⁽¹⁴⁾, au fost continuate într-o anumită măsură abordările și platformele de cooperare instituite, CNAPA și Forumul european privind alcoolul și sănătatea. Acestea rămân în continuare necesare, la fel ca și alte forumuri pentru organizarea de dezbateri privind problema alcoolului. Trebuie utilizate și dezvoltate experiența dobândită și învățămintele desprinse prin intermediul lor;
24. atrage atenția asupra faptului că atât Planul european de acțiune privind consumul de alcool în rândul tinerilor și consumul ocazional excesiv de alcool (*Action Plan on Youth Drinking and on Heavy Episodic Drinking*), cât și Acțiunea comună pentru reducerea efectelor nocive ale consumului de alcool (*Joint Action on Reducing Alcohol Related Harm*) se încheie în 2016; semnalează că este indispensabilă prelungirea Planului și/sau lansarea unui nou Plan de acțiune pentru minori și tineri;
25. subliniază importanța unui sprijin la nivelul UE pentru cercetare și pentru accelerarea punerii în practică a cunoștințelor, precum și pentru crearea unor noi metode de lucru. Este important să se sublinieze modul în care măsurile adoptate pot contribui, totodată, la reducerea decalajelor în materie de sănătate;
26. salută schimbul de bune practici în interiorul statelor membre și între acestea. Acest lucru este esențial din punct de vedere strategic, stimulează învățarea, cunoștințele și identificarea aspectelor transversale. Măsurile și acțiunile trebuie să se bazeze pe dovezi și experiență atestată pentru a fi eficiente din punctul de vedere al costurilor;
27. atrage atenția asupra importanței unei monitorizări adecvate a dezvoltării politicii în domeniul alcoolului. Este esențială și dezvoltarea bazelor de date existente, în care indicatori comparabili, fiabili și standardizați sunt utilizați pentru monitorizare și analiză;
28. consideră că ar trebui instituit un grup științific care să sprijine procesul de colectare de date științifice;

Comercializarea și publicitatea băuturilor alcoolice

29. subliniază că publicitatea și comercializarea băuturilor alcoolice depășesc granițele naționale și din acest motiv, cooperarea dintre statele membre este crucială;
30. este de părere că măsurile împotriva expunerii copiilor și a minorilor la comercializarea băuturilor alcoolice și la publicitatea aferentă ar trebui să fie restrictive și coercitive, și anume, să interzică accesul minorilor atât la comercializarea alcoolului, cât și la publicitate;

⁽¹²⁾ Conceptul „efecte nocive ale alcoolului asupra celorlalți” se referă la efectele nocive care pot afecta societatea și persoanele din jurul consumatorilor de alcool.

⁽¹³⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽¹⁴⁾ Avizul Comitetului Regiunilor privind o strategie UE de sprijinire a statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului (JO C 197, 24.8.2007, p. 48).

31. subliniază cât este de important ca producătorii și distribuitorii de băuturi alcoolice să respecte cu strictețe reglementările în vigoare în materie de marketing și publicitate;
32. consideră că eforturile de a reduce gradul de expunere a copiilor și tinerilor la comercializarea băuturilor alcoolice și publicitatea aferentă ar trebui să ia în considerare comercializarea prin intermediul platformelor de comunicare sociale și al internetului, precum și plasarea produselor respective și a altor produse legate de mărcile de alcool. Începând cu 2015, Finlanda a interzis utilizarea de concursuri și jocuri în scopul comercializării alcoolului și plasarea reclamelor la alcool în locuri publice și pe platformele de comunicare socială ⁽¹⁵⁾;
33. observă că sponsorizarea evenimentelor culturale și sportive constituie o piață în creștere și o strategie de comercializare eficientă din punctul de vedere al costurilor. Tinerii reprezintă un grup care astfel a ajuns să fie expus comercializării alcoolului atât la fața locului, cât și prin intermediul unor transmisii TV;
34. subliniază că este important ca în toate activitățile de comercializare și de publicitate legate de băuturile alcoolice să fie incluse informații despre riscurile consumului abuziv;
35. este conștient de faptul că, în ceea ce privește comercializarea alcoolului, la nivelul UE se recurge la autocontrol și autoreglementare. Acest lucru se întâmplă deși părerile sunt împărțite în ceea ce privește eficiența acestei abordări în materie de alcool ⁽¹⁶⁾ și deși protecția femeilor însărcinate, a copiilor și a tinerilor împotriva consecințelor negative ale alcoolului nu este suficientă ⁽¹⁷⁾;

Drepturile copiilor și ale tinerilor

36. constată că prea mulți copii și tineri cresc în familii care se confruntă cu dependența și abuzul de alcool. Se estimează că numărul copiilor care trăiesc în familii cu un consum nociv de alcool, în UE, este între 5 și 9 milioane ⁽¹⁸⁾. Acești copii riscă să aibă mai puține șanse la educație și la sănătate;
37. consideră că este important să se identifice domeniile de acțiune în care statele membre trebuie să ia măsuri în vederea reducerii consumului ridicat de alcool în rândul tinerilor, în scopul de a asigura un mediu sigur și sănătos pentru copii și tineri; în acest sens, subliniază importanța promovării unor modele de recreere și de divertisment care să nu fie asociate consumului de alcool;
38. recunoaște că sarcina și alăptatul sunt perioade deosebit de vulnerabile, întrucât atunci apar tulburările de tip embrio-fetopatie alcoolică; alcoolul afectează creșterea și dezvoltarea fetală în orice moment al gestației și nu se poate afirma că există o cantitate minimă de alcool care să poată fi ingerată în siguranță pe perioada sarcinii;
39. este de acord că Convenția cu privire la drepturile copilului prevede protecția copiilor și a tinerilor împotriva efectelor nocive ale alcoolului. În conformitate cu articolul 33, statele semnatare trebuie să acționeze în interesul copiilor în toate deciziile care vizează această categorie de vârstă;
40. consideră prioritare acțiunile preventive în timpul sarcinii, în copilărie și adolescență, prin promovarea unei culturi de prevenire și de promovare a sănătății;
41. constată că școala este un spațiu important pentru promovarea sănătății prin consolidarea factorilor de protecție a copiilor, precum și pentru identificarea timpurie a consumului nociv de alcool și a copiilor expuși acestui risc. Educația copiilor în cadrul școlii cu privire la riscurile aferente consumului de alcool trebuie să se bazeze pe dovezi științifice, întrucât programele și acțiunile pur informative nu au eficiența necesară și trebuie să ajungă integral la toți actorii implicați în educație: elevi, familii și profesori;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010). *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition*. *Addiction* (Alcoolul nu este o marfă obișnuită – rezumatul ediției a doua. Dependența).

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003) (2003), *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003: Center on Alcohol Marketing and Youth* (Publicitatea la alcool pe posturile de televiziune sportive între 2001 și 2003: Centrul pentru comercializarea alcoolului și tineret), Madden, P. A., și Grube, J. W. (1994). *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992* (Frecvența și natura publicității la alcool și tutun în cadrul evenimentelor sportive televizate, între 1990 și 1992). *Am J Public Health*.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, p. 6.

42. subliniază că este esențial să se reducă consumul de alcool în rândul adulților, inclusiv prin măsuri educative, întrucât modelul pe care îl oferă adulții reprezintă o condiție necesară pentru optimizarea efectelor măsurilor de prevenire în rândul tinerilor și al adulților tineri. Materialul educativ, atât pentru adulți, cât și pentru tineri, ar trebui să fie elaborat de un organism independent, a cărei activitate să se bazeze pe cercetare. În acest scop, este important să se colaboreze cu sectorul de servicii hoteliere și alimentație publică în materie de formare privind servirea responsabilă a băuturilor alcoolice, cu scopul de a reduce la minimum consumul abuziv de alcool în rândul adulților;

43. consideră că realizarea unor programe de prevenție în mediul familial reprezintă o prioritate, deoarece acesta este un mediu esențial pentru educația copiilor și transmiterea de strategii, valori, abilități și competențe;

Informații referitoare la consum – etichetele produselor cu indicarea substanțelor nutritive și a caloriilor

44. solicită instituțiilor UE să îmbunătățească modalitatea de etichetare a alcoolului la nivelul UE și să întocmească raportul privind modul în care va fi inclus ambalajul produselor alcoolice în legile existente privind etichetele produselor, cu indicarea ingredientelor, a substanțelor nutritive și a caloriilor. Subliniază că consumatorii au dreptul de a ști ce conțin produsele pentru a putea face alegeri în cunoștință de cauză;

45. consideră că o etichetă de avertizare specială pentru femeile gravide, copii, tineri și conducătorii auto constituie o completare importantă și un instrument de conștientizare și de reducere a riscurilor legate de consumul de alcool. Este esențial ca etichetele de avertizare să fie adaptate pentru diferite segmente de public. Salută măsurile luate deja în acest sens de către anumiți producători și distribuitori;

46. recomandă orientarea campaniilor de educare și de informare către sensibilizarea cu privire la riscurile legate de consumul excesiv de alcool, precum și către serviciile de consiliere, de asistență și de îngrijire;

47. subliniază rolul important al mass-mediei din perspectiva informării riguroase a publicului în privința riscurilor consumului de alcool;

Accesibilitatea alcoolului și vânzarea de alcool ieftin

48. constată că grupurile vulnerabile din punct de vedere socioeconomic și tinerii sunt mai expuși la riscul unui nivel de sănătate precară; dorește să prevină creșterea inegalităților în materie de sănătate. Alcoolul prea ieftin și ușor accesibil constituie o problemă, dat fiind că poate duce la niveluri ridicate de consum, care, la rândul lor, pot provoca boli hepatice și moartea prematură⁽¹⁹⁾. Statele membre pot lua în considerare o acțiune comună, inclusiv activități de cercetare, pentru a preveni vânzarea de alcool foarte ieftin, inclusiv vânzarea pe internet;

49. constată că accesibilitatea alcoolului este strâns legată de nivelurile abuzului de alcool și de efectele nocive ale consumului de alcool. Cercetările arată că creșterea accesibilității alcoolului are ca rezultat un consum crescut și creșterea gradului de îmbolnăvire și a efectelor nocive⁽²⁰⁾;

50. consideră că statele membre pot înăspri în continuare restricțiile și controlul asupra vânzării și cumpărării, chiar dacă cele mai multe dintre ele impun o limită de vârstă de 18 ani. Alte posibilități constau în limitarea numărului de puncte de vânzare, în interdicția consumului și vânzării în spații publice la anumite ore, în limitarea programului de funcționare a acestora și a numărului de autorizații de comercializare, precum și în adoptarea unui comportament responsabil în ceea ce privește alcoolul prin intermediul unor măsuri de formare destinate profesioniștilor din domeniu, distribuitorilor și sectorului hotelier. Restricțiile ar trebui completate de o bună respectare a reglementărilor;

Prevenirea la locul de muncă

51. constată că consumul periculos, abuziv și care creează dependență de alcool crește atât riscul de absenteism, cât și riscul de performanțe slabe la locul de muncă și are efecte negative asupra altor persoane. Persoanele în stare de ebrietate reprezintă un risc pentru siguranță și sunt implicate în 20-25 % din totalul accidentelor la locul de muncă. Locul de muncă este un spațiu important pentru luarea de măsuri preventive împotriva consumului periculos de alcool⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ A se vedea nota de subsol 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. arată că ar trebui să se ia în considerare posibilitatea ca delincventul să urmeze programe de educare/formare, ca alternativă la amenzi și la alte mijloace de control, în special în cazul minorilor;

53. subliniază că consumul de alcool la locul de muncă ar trebui să fie abordat prin intermediul unor măsuri de intervenție timpurie. Locurile de muncă ar trebui să aibă instrucțiuni cu privire la ceea ce trebuie să se facă în astfel de situații. Aceasta ar constitui o măsură bine-venită de prevenție în materie de medicină a muncii;

54. subliniază că sectorul public poate fi un factor important în activitatea de prevenire a consumului de alcool pentru un mediu de lucru de siguranță și securitate, inclusiv fiindcă mulți lucrători din sectorul public furnizează servicii esențiale pentru bunăstarea cetățenilor;

Prevenirea în domeniul asistenței medicale

55. consideră că este nevoie de acces la măsuri timpurii, la îngrijire și la tratament, iar copiii ai căror părinți urmează un tratament pentru dependență sau abuz de alcool ar trebui să fie recunoscuți ca atare și să beneficieze de consiliere și de asistență. O modalitate de a preveni boala constă în promovarea unui stil de viață sănătos, acordând sprijin pentru a anula riscurile și pericolele legate de consumul de alcool;

56. consideră necesar ca, în mediul profesional, să se promoveze acorduri între organizațiile sindicale și cele patronale, astfel încât angajatorii să fie implicați în măsurile de prevenție care se elaborează;

57. constată că bolile de ficat legate de consumul de alcool afectează adesea persoane în vârstă de muncă. De asemenea, există o legătură medicală între abuzul de alcool și multe alte boli grave: cancer, bolile cardiovasculare și bolile mintale ⁽²²⁾;

Siguranța rutieră

58. subliniază că nivelul de alcoolemie admis în trafic, campaniile de informare și de formare, precum și controlul contribuie la o mai mare siguranță rutieră. Alcoolul în trafic constituie cauza a 25 % din totalul accidentelor rutiere mortale în UE ⁽²³⁾;

59. salută studiul privind etilotestul antidemaraj și modul în care acesta poate reduce numărul accidentelor rutiere cauzate de consumul de alcool, studiu publicat de Comisie în 2014 ⁽²⁴⁾;

60. consideră că, în colaborare, se pot lua măsuri suplimentare pentru creșterea siguranței rutiere în UE, inclusiv prin monitorizarea accidentelor rutiere cauzate de consumul de alcool și prin schimbul de experiență privind măsurile eficiente în domeniu între statele membre. Este esențial ca noii conducători auto să aibă cunoștințe despre consecințele consumului de alcool la volan.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_en.htm

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL REGIUNILOR

A 121-A SESIUNE PLENARĂ, 8 ȘI 9 FEBRUARIE 2017

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Reforma sistemului european comun de azil —
Al doilea pachet de propuneri și un cadru de relocare al Uniunii

(2017/C 207/13)

Raportor: domnul Vincenzo BIANCO (PSE-IT), primarul orașului Catania

Documente de referință: Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare)

[COM(2016) 465 final]

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau persoanele eligibile pentru protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate și de modificare a Directivei 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung

[COM(2016) 466 final]

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei proceduri comune în materie de protecție internațională în Uniune și de abrogare a Directivei 2013/32/UE

[COM(2016) 467 final]

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a cadrului de relocare al Uniunii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 516/2014 al Parlamentului European și al Consiliului

[COM(2016) 468 final]

I. RECOMANDĂRI DE AMENDAMENTE

COM(2016) 466 final (condițiile care trebuie îndeplinite pentru acordarea de protecție)**Amendamentul 1**

Articolul 8 alineatul (3) – Protecția în interiorul țării de origine

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Când examinează dacă solicitantul are o teamă de persecuție bine fondată sau riscă în mod real să sufere vătămări grave sau dacă acesta are acces la protecție împotriva persecuției sau a vătămărilor grave într-o parte din țara de origine în conformitate cu alineatul (1), autoritățile decizionale țin seama, în momentul în care adoptă o decizie cu privire la cerere, de condițiile generale existente în respectiva parte a țării și de situația personală a solicitantului, în conformitate cu articolul 4. În acest scop, statele membre se asigură că se obțin informații precise și actualizate din toate sursele pertinente, inclusiv informații privind țara de origine disponibile la nivelul Uniunii și analiza comună a informațiilor privind țara de origine, menționate la articolele 8 și 10 din Regulamentul (UE) XXX/XX [Regulamentul privind Agenția pentru Azil a Uniunii Europene], precum și informații și îndrumări emise de Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați.	Când examinează dacă solicitantul are o teamă de persecuție bine fondată sau riscă în mod real să sufere vătămări grave sau dacă acesta are acces la protecție împotriva persecuției sau a vătămărilor grave într-o parte din țara de origine în conformitate cu alineatul (1), autoritățile decizionale țin seama, în momentul în care adoptă o decizie cu privire la cerere, de condițiile generale existente în respectiva parte a țării și de situația personală a solicitantului, în conformitate cu articolul 4. În acest scop, statele membre se asigură că se obțin informații precise și actualizate din toate sursele pertinente, inclusiv informații privind țara de origine disponibile la nivelul Uniunii și analiza comună a informațiilor privind țara de origine, menționate la articolele 8 și 10 din Regulamentul (UE) XXX/XX [Regulamentul privind Agenția pentru Azil a Uniunii Europene], precum și informații și îndrumări emise de Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați. Ar putea fi luate în considerare și informațiile și orientările furnizate de surse și experți independenți.

Expunere de motive

Se consideră că informațiile și analizele independente pot contribui la furnizarea unor elemente care nu pot fi obținute întotdeauna din surse oficiale.

Amendamentul 2

Articolul 15 – Acordarea statutului de refugiat

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
În vederea aplicării articolului 14 alineatul (1), autoritatea decizională revizuieste statutul de refugiat, în special:	În vederea aplicării articolului 14 alineatul (1), autoritatea decizională revizuieste statutul de refugiat, în special:
(a) atunci când din informațiile privind țara de origine disponibile la nivelul Uniunii și din analiza comună a informațiilor privind țara de origine, menționate la articolele 8 și 10 din Regulamentul (UE) XXX/XX [Regulamentul privind Agenția pentru Azil a Uniunii Europene], reiese că în situația din țara de origine a survenit o schimbare semnificativă care are relevanță pentru nevoia de protecție a solicitantului;	(a) atunci când din informațiile privind țara de origine disponibile la nivelul Uniunii și din analiza comună a informațiilor privind țara de origine, menționate la articolele 8 și 10 din Regulamentul (UE) XXX/XX [Regulamentul privind Agenția pentru Azil a Uniunii Europene], reiese că în situația din țara de origine a survenit o schimbare semnificativă care are relevanță pentru nevoia de protecție a solicitantului;
(b) atunci când reînnoiește pentru prima dată permisul de ședere eliberat unui refugiat.	(b) atunci când reînnoiește pentru prima dată permisul de ședere eliberat unui refugiat, prin procedura simplificată: în cazul în care, în cursul procedurii simplificată, apar elemente precum cele prevăzute la litera (a), care pot genera un refuz al reînnoirii, procedura simplificată trebuie să se transforme imediat în procedura ordinară, cu notificarea persoanei în cauză; oricum, este menținută posibilitatea căii de atac judiciare împotriva deciziei de a refuza reînnoirea.

Expunere de motive

Se consideră că, mai ales în cazul procedurii de atac (atât în prima, cât și în cea de a doua etapă a căii de atac și/sau a unei etape ulterioare), refuzul acordării de asistență juridică trebuie să se facă pe baza unui criteriu care să fie neapărat strict și cât mai puțin hazardat și discreționar, aprecierea situației trebuind să revină neapărat unui judecător.

Amendamentul 5

Articolul 33 alineatul (2) – Examinarea cererilor

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>(2) Autoritatea decizională ia decizii cu privire la cererile de protecție internațională în urma unei examinări corespunzătoare în ceea ce privește admisibilitatea și fondul unei cereri. Autoritatea decizională examinează cererile în mod obiectiv, imparțial și pe bază individuală. În scopul examinării cererii, aceasta ține seama de următoarele:</p> <p>(a) declarațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv informațiile care permit să se stabilească dacă solicitantul a făcut sau ar putea face obiectul unei persecuții sau al unor vătămări grave;</p> <p>(b) toate informațiile relevante, exacte și actualizate referitoare la situația din țara de origine a solicitantului în momentul luării unei decizii privind cererea, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative ale țării de origine și modul în care acestea sunt aplicate, precum și orice alte informații relevante obținute de la Agenția pentru Azil a Uniunii Europene, Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați și organizațiile internaționale relevante în domeniul drepturilor omului sau din alte surse;</p> <p>(c) analiza comună a informațiilor privind țara de origine menționată la articolul 10 din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX (Regulamentul privind Agenția pentru Azil a Uniunii Europene);</p> <p>(d) statutul individual și situația personală a solicitantului, inclusiv factori precum trecutul, sexul, vârsta, orientarea sexuală și identitatea de gen a acestuia, pentru a se stabili dacă, ținând seama de situația personală a solicitantului, actele la care solicitantul a fost sau riscă să fie expus ar putea fi considerate drept persecuție sau vătămare gravă;</p> <p>(e) dacă activitățile întreprinse de solicitant, de când a părăsit țara de origine, au avut ca scop unic sau scop principal crearea unor condiții necesare pentru a depune o cerere de protecție internațională, pentru a se evalua dacă respectivele activități ar expune solicitantul la persecuție sau vătămare gravă în cazul în care s-ar întoarce în țara de origine;</p>	<p>(2) Autoritatea decizională ia decizii cu privire la cererile de protecție internațională în urma unei examinări corespunzătoare în ceea ce privește admisibilitatea și fondul unei cereri. Autoritatea decizională examinează cererile în mod obiectiv, imparțial și pe bază individuală. În scopul examinării cererii, aceasta ține seama de următoarele:</p> <p>(a) declarațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv informațiile care permit să se stabilească dacă solicitantul a făcut sau ar putea face obiectul unei persecuții sau al unor vătămări grave;</p> <p>(b) toate informațiile relevante, exacte și actualizate referitoare la situația din țara de origine a solicitantului în momentul luării unei decizii privind cererea, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative ale țării de origine și modul în care acestea sunt aplicate, precum și orice alte informații relevante obținute de la Agenția pentru Azil a Uniunii Europene, Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați și organizațiile internaționale relevante în domeniul drepturilor omului sau din alte surse;</p> <p>(c) analiza comună a informațiilor privind țara de origine menționată la articolul 10 din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX (Regulamentul privind Agenția pentru Azil a Uniunii Europene);</p> <p>(d) statutul individual și situația personală a solicitantului, inclusiv factori precum trecutul, sexul, vârsta, orientarea sexuală și identitatea de gen a acestuia, pentru a se stabili dacă, ținând seama de situația personală a solicitantului, actele la care solicitantul a fost sau riscă să fie expus ar putea fi considerate drept persecuție sau vătămare gravă;</p> <p>(e) dacă activitățile întreprinse de solicitant, de când a părăsit țara de origine, au avut ca scop unic sau scop principal crearea unor condiții necesare pentru a depune o cerere de protecție internațională, pentru a se evalua dacă respectivele activități ar expune solicitantul la persecuție sau vătămare gravă în cazul în care s-ar întoarce în țara de origine;</p>

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
(f) dacă există probabilitatea rezonabilă ca solicitantul să se prevaleze de protecția unei alte țări în care ar putea solicita cetățenia.	(f) dacă există probabilitatea rezonabilă ca solicitantul să se prevaleze de protecția unei alte țări în care ar putea solicita cetățenia; (g) <i>declarațiile, dacă sunt probate prin acte oficiale, și documentele înaintate de solicitant pentru a face dovada preferințelor, a legăturilor de familie, a relațiilor cu comunități din țara de origine ori a competențelor lingvistice sau profesionale care ar putea facilita integrarea într-unul din statele membre de destinație sau în mai multe.</i>

Expunere de motive

Amendamentul este coerent cu cel din avizul privind revizuirea Regulamentului Dublin (...), deja aprobat de Comisia CIVEX, potrivit căruia trebuie să se țină seama de preferințele și legăturile solicitantului, inclusiv pentru a se stabili care este statul membru responsabil.

Amendamentul 6

Articolul 34 – Durata procedurii de examinare

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>(1) Examinarea în scopul stabilirii admisibilității unei cereri în conformitate cu articolul 36 alineatul (1) nu durează mai mult de o lună de la depunerea unei cereri.</p> <p>Termenul pentru această examinare este de 10 zile lucrătoare în cazul în care, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX (Regulamentul Dublin), statul membru în care s-a prezentat prima cerere aplică conceptele de primă țară de azil sau de țară terță sigură menționate la articolul 36 alineatul (1) literele (a) și (b).</p> <p>(2) Autoritatea decizională se asigură că procedura de examinare pe fond se încheie cât mai curând posibil și în termen de cel mult șase luni de la depunerea cererii, fără a aduce atingere unei examinări corespunzătoare și complete.</p> <p>(3) Autoritatea decizională poate prelungi acest termen de șase luni cu o perioadă de maximum trei luni, în cazul în care:</p> <p>(a) un număr disproporționat de resortisanți ai unei țări terțe sau de apatrizi solicită simultan protecție internațională, ceea ce face dificilă în practică încheierea procedurii în termenul de șase luni;</p> <p>(b) sunt implicate elemente complexe de fapt sau de drept.</p>	<p>(1) Examinarea în scopul stabilirii admisibilității unei cereri în conformitate cu articolul 36 alineatul (1) nu durează mai mult de o lună de la depunerea unei cereri.</p> <p>(2) Autoritatea decizională se asigură că procedura de examinare pe fond se încheie cât mai curând posibil și în termen de cel mult șase luni de la depunerea cererii, fără a aduce atingere unei examinări corespunzătoare și complete.</p> <p>(3) Autoritatea decizională poate prelungi acest termen de șase luni cu încă o perioadă de maximum șase luni, în cazul în care:</p> <p>(a) un număr disproporționat de resortisanți ai unei țări terțe sau de apatrizi solicită simultan protecție internațională, ceea ce face dificilă în practică încheierea procedurii în termenul de șase luni;</p> <p>(b) sunt implicate elemente complexe de fapt sau de drept.</p>

Expunere de motive

Faptul că termenele variază poate afecta exercitarea dreptului la apărare, sporind povara ce revine apărătorului sub aspectul verificării eventualelor modificări survenite în situația persoanei asistate.

Având în vedere posibilitatea apariției unor situații de criză sau de aflux excepțional de solicitanți, și chiar în condițiile furnizării unui sprijin deosebit de către EASO sau de alte state membre, se recomandă ca durata maximă a procedurii să se situeze între nouă luni și un an (în total).

Amendamentul 7

Articolul 36 alineatul (2) – Decizia privind admisibilitatea cererii **și competența**

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
O cerere nu se examinează pe fond în cazurile în care cererea nu este examinată în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX (Regulamentul Dublin), inclusiv atunci când un alt stat membru a acordat solicitantului protecție internațională, sau în cazul în care o cerere este respinsă ca inadmisibilă în conformitate cu alineatul (1).	O cerere nu se examinează pe fond în cazurile în care cererea nu este examinată în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX (Regulamentul Dublin), inclusiv atunci când un alt stat membru a acordat solicitantului protecție internațională, sau în cazul în care o cerere este respinsă ca inadmisibilă în conformitate cu alineatul (1) sau atunci când, în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX (Regulamentul Dublin), solicitantul și-a exprimat preferința pentru un stat membru de destinație sau mai multe, dacă în acestea, conform datelor furnizate trimestrial de EASO, nu s-a atins pragul prevăzut la articolele 7 și 35 din regulamentul menționat.

Expunere de motive

Și în acest caz, amendamentul este în concordanță cu cel din avizul privind propunerea de revizuire a Regulamentului Dublin (...), deja aprobat de Comisia CIVEX; în situația de mai sus, examinarea pe fond revine statului desemnat pe baza preferințelor sau legăturilor solicitantului, și nu primei țări de intrare, aceasta urmând să asigure doar transferul persoanei în cauză către țara competentă.

Amendamentul 8

Articolul 39 – Retragerea implicită a cererilor

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
1. Autoritatea decizională respinge o cerere ca abandonată atunci când: [...]	1. Autoritatea decizională respinge o cerere ca abandonată atunci când: [...]
2. În condițiile menționate la alineatul (1), autoritatea decizională întrerupe examinarea cererii și trimite solicitantului o notificare scrisă la locul de reședință sau adresa menționată la articolul 7 alineatul (4), informându-l că examinarea cererii sale a fost întreruptă și că cererea sa va fi respinsă definitiv ca abandonată, cu excepția cazului în care solicitantul se prezintă în fața autorității decizionale în termen de o lună de la data trimiterii notificării scrise.	2. În condițiile menționate la alineatul (1), autoritatea decizională întrerupe examinarea cererii și trimite solicitantului o notificare scrisă la locul de reședință sau adresa menționată la articolul 7 alineatul (4), informându-l că examinarea cererii sale a fost întreruptă și că cererea sa va fi respinsă definitiv ca abandonată, cu excepția cazului în care solicitantul se prezintă în fața autorității decizionale în termen de două luni de la data trimiterii notificării scrise.
3. În cazul în care solicitantul se prezintă în fața autorității decizionale în termenul de o lună și demonstrează că nerespectarea obligațiilor a fost cauzată de circumstanțe independente de voința sa, autoritatea decizională reia examinarea cererii.	3. În cazul în care solicitantul se prezintă în fața autorității decizionale în termenul de două luni și demonstrează că nerespectarea obligațiilor a fost cauzată de circumstanțe independente de voința sa, autoritatea decizională reia examinarea cererii.

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
4. În cazul în care solicitantul nu se prezintă în fața autorității decizionale în termenul de o lună și nu demonstrează că nerespectarea obligațiilor a fost cauzată de circumstanțe independente de voința sa, autoritatea decizională consideră că cererea a fost retrasă în mod implicit.	4. În cazul în care solicitantul nu se prezintă în fața autorității decizionale în termenul de două luni și nu demonstrează că nerespectarea obligațiilor a fost cauzată de circumstanțe independente de voința sa, autoritatea decizională consideră că cererea a fost retrasă în mod implicit.

Expunere de motive

Se consideră că, din cauza dificultăților de comunicare pe care le poate întâmpina persoana în cauză, trebuie stabilit un termen-limită care să ofere un plus de siguranță.

Amendamentul 9

Articolul 43 – Excepții de la dreptul de a rămâne în cazul cererilor ulterioare

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Fără a aduce atingere principiului nereturnării, statele membre pot să prevadă o excepție de la dreptul de a rămâne pe teritoriul lor și o derogare de la articolul 54 alineatul (1) în cazul în care:	Fără a aduce atingere principiului nereturnării, statele membre pot să prevadă o excepție de la dreptul de a rămâne pe teritoriul lor și o derogare de la articolul 54 alineatul (1) în cazul în care:
(a) o cerere ulterioară a fost respinsă de către autoritatea decizională ca inadmisibilă sau vădit nefondată;	(a) o cerere ulterioară a fost respinsă de către autoritatea decizională ca inadmisibilă sau vădit nefondată;
(b) o a doua sau o altă cerere ulterioară este prezentată în orice stat membru după luarea unei decizii finale prin care se respinge o cerere ulterioară depusă anterior ca inadmisibilă, nefondată sau vădit nefondată.	(b) o a doua sau o altă cerere ulterioară este prezentată în orice stat membru după luarea unei decizii finale prin care se respinge o cerere ulterioară depusă anterior ca inadmisibilă, nefondată sau vădit nefondată; dispozițiile de la litera (b) nu se aplică atunci când cererea anterioară a fost prezentată înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament și dacă, în cazul respectiv, persoana în cauză nu a beneficiat de asistență juridică.

Expunere de motive

Având în vedere că obligațiile de informare, reprezentare și asistență sunt instituite la toate nivelurile de abia odată cu prezentul pachet de propuneri al Comisiei, se consideră că statele nu se pot sustrage obligației de a acorda drept de rămânere pe teritoriul lor atunci când solicitantul nu a beneficiat de asistență juridică la momentul prezentării primei sale cereri.

Amendamentul 10

Articolul 45 alineatul (3) – Conceptul de țară terță sigură

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Autoritatea decizională consideră că o țară terță este o țară terță sigură pentru un anumit solicitant, după o examinare individuală a cererii, numai în cazul în care este convinsă cu privire la siguranța oferită de țara terță unui anumit solicitant în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (1) și a stabilit că:	Autoritatea decizională consideră că o țară terță este o țară terță sigură pentru un anumit solicitant, după o examinare individuală a cererii, numai în cazul în care este convinsă cu privire la siguranța oferită de țara terță unui anumit solicitant în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (1) și a stabilit că:
(a) există o legătură între solicitant și țara terță în cauză în baza căreia ar fi rezonabil ca persoana respectivă să meargă în această țară, inclusiv pentru că solicitantul a tranzitat țara terță respectivă care este apropiată din punct de vedere geografic de țara de origine a solicitantului ;	(a) există o legătură între solicitant și țara terță în cauză în baza căreia ar fi rezonabil ca persoana respectivă să meargă în această țară, inclusiv pentru că solicitantul a locuit în țara terță respectivă pentru o perioadă îndelungată sau pentru că are încă legături cu membri de familie sau cu conaționali care se află acolo ;

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
(b) solicitantul nu a prezentat motive serioase pentru ca țara să nu fie considerată drept țară terță sigură în situația sa personală.	(b) solicitantul nu a prezentat motive serioase pentru ca țara să nu fie considerată drept țară terță sigură în situația sa personală.

Expunere de motive

Simpla tranzitare a unei țări terțe în drumul către UE (sau șederea în aceasta doar pentru răgazul necesar pregătirii plecării) nu poate fi considerată un criteriu suficient pentru returnarea solicitantului în țara respectivă.

Amendamentul 11

Articolul 53 alineatul (6) – Dreptul la o cale de atac eficientă

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Solicitanții introduc o cale de atac împotriva oricărei decizii menționate la alineatul (1):	Solicitanții introduc o cale de atac împotriva oricărei decizii menționate la alineatul (1):
(a) în termen de o săptămână , în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ulterioare ca inadmisibilă sau vădit nefondată;	(a) în termen de 15 zile , în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ulterioare ca inadmisibilă sau vădit nefondată;
(b) în termen de două săptămâni , în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca inadmisibilă sau în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca retrasă în mod explicit ori abandonată sau în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca nefondată sau vădit nefondată în ceea ce privește statutul de refugiat ori statutul conferit prin protecție subsidiară în urma unei proceduri accelerate de examinare sau al unei proceduri la frontieră sau în timp ce solicitantul este reținut într-un centru de cazare;	(b) în termen de 15 zile , în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca inadmisibilă sau în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca retrasă în mod explicit ori abandonată sau în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca nefondată sau vădit nefondată în ceea ce privește statutul de refugiat ori statutul conferit prin protecție subsidiară în urma unei proceduri accelerate de examinare sau al unei proceduri la frontieră sau în timp ce solicitantul este reținut într-un centru de cazare;
(c) în termen de o lună, în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca nefondată în ceea ce privește statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară atunci când examinarea nu este accelerată sau în cazul unei decizii de retragere a protecției internaționale.	(c) în termen de o lună, în cazul unei decizii de respingere a unei cereri ca nefondată în ceea ce privește statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară atunci când examinarea nu este accelerată sau în cazul unei decizii de retragere a protecției internaționale.
În sensul literei (b), statele membre pot să prevadă o revizuire din oficiu a deciziilor luate în cadrul unei proceduri la frontieră.	În sensul literei (b), statele membre pot să prevadă o revizuire din oficiu a deciziilor luate în cadrul unei proceduri la frontieră.
Termenele prevăzute în prezentul alineat încep să curgă de la data la care decizia autorității decizionale este notificată solicitantului sau din momentul în care este numit consilierul juridic sau alt consilier dacă solicitantul a introdus o cerere de asistență și reprezentare juridice gratuite.	Termenele prevăzute în prezentul alineat încep să curgă de la data la care decizia autorității decizionale este notificată solicitantului sau din momentul în care este numit consilierul juridic sau alt consilier dacă solicitantul a introdus o cerere de asistență și reprezentare juridice gratuite.

Expunere de motive

Luând în considerare inclusiv jurisprudența Curții de Justiție, se consideră că trebuie introduse termene minime corespunzătoare, care să nu fie contradictorii.

COM(2016) 465 final (condițiile de primire)

Amendamentul 12

Articolul 7 alineatul (5) – Șederea și libertatea de circulație

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Statele membre cer solicitanților să le comunice autorităților competente locul lor de reședință actual sau adresa lor actuală ori un număr de telefon la care pot fi contactați și să le notifice cât mai repede posibil orice schimbare de număr de telefon sau de adresă.	Statele membre cer solicitanților să le comunice autorităților competente locul lor de reședință actual, adresa lor actuală și un număr de telefon la care pot fi contactați și să le notifice cât mai repede posibil orice schimbare de număr de telefon și de adresă.

Expunere de motive

Solicitantul ar trebui să informeze autoritatea competentă cu privire la locul de reședință și la adresa sa, astfel încât să poată fi informat în timp util despre orice decizie care afectează procedura; numărul de telefon este insuficient în acest sens.

Amendamentul 13

Articolul 19 – Înlocuirea, limitarea sau retragerea beneficiului condițiilor materiale de primire

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
(1) În cazul solicitanților care au obligația de a fi prezenți pe teritoriul lor în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX [Regulamentul Dublin], statele membre pot, în situațiile descrise la alineatul (2):	(1) În cazul solicitanților care au obligația de a fi prezenți pe teritoriul lor în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX [Regulamentul Dublin], statele membre pot, în situațiile descrise la alineatul (2):
(a) să ofere condiții materiale de primire acordate în natură în locul cazării, al hranei, al îmbrăcăminte și al altor produse nealimentare esențiale furnizate sub formă de alocații financiare și de tichete; sau	(a) să ofere condiții materiale de primire acordate în natură în locul cazării, al hranei, al îmbrăcăminte și al altor produse nealimentare esențiale furnizate sub formă de alocații financiare și de tichete; sau
(b) să limiteze sau, în cazuri excepționale și justificate corespunzător, să retragă diurnele.	(b) să limiteze diurnele.
(2) Alineatul (1) se aplică atunci când un solicitant:	(2) Alineatul (1) se aplică atunci când un solicitant:
(a) părăsește locul de reședință stabilit de autoritatea competentă, fără să o fi informat pe aceasta sau fără să fi obținut permisiunea acesteia, în cazul în care o astfel de permisiune este necesară, ori se sustrage; sau	(a) părăsește locul de reședință stabilit de autoritatea competentă, fără să o fi informat pe aceasta sau fără să fi obținut permisiunea acesteia, în cazul în care o astfel de permisiune este necesară, ori se sustrage pentru o perioadă de timp rezonabilă, stabilită de legislația națională ; sau
(b) nu își respectă obligația de a contacta autoritățile, nu răspunde solicitărilor de a furniza informații sau nu participă la interviurile personale în legătură cu procedura de azil într-un termen rezonabil stabilit de dreptul intern; sau	(b) nu își respectă obligația de a contacta autoritățile, nu răspunde solicitărilor de a furniza informații sau nu participă la interviurile personale în legătură cu procedura de azil într-un termen rezonabil stabilit de dreptul intern; sau
(c) a depus o cerere ulterioară, astfel cum este definită la articolul [4 alineatul (2) litera (i)] din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX [Regulamentul privind procedurile]; sau	(c) a depus o cerere ulterioară, astfel cum este definită la articolul [4 alineatul (2) litera (i)] din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX [Regulamentul privind procedurile]; sau
(d) a ascuns faptul că dispune de resurse financiare și, prin urmare, a beneficiat în mod necuvenit de condițiile materiale de primire; sau	(d) a ascuns faptul că dispune de resurse financiare și, prin urmare, a beneficiat în mod necuvenit de condițiile materiale de primire; sau
(e) a încălcat în mod grav normele centrului de cazare sau s-a comportat într-un mod deosebit de violent; sau	(e) a încălcat în mod grav normele centrului de cazare sau s-a comportat într-un mod deosebit de violent; sau

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>(f) nu participă la măsurile de integrare obligatorii; sau</p> <p>(g) nu a respectat obligația prevăzută la articolul [4 alineatul (1)] din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX [Regulamentul Dublin] și s-a deplasat în alt stat membru fără o justificare corespunzătoare și a depus acolo o cerere; sau</p> <p>(h) a fost trimis înapoi după ce s-a sustras, deplasându-se în alt stat membru.</p> <p>În ceea ce privește literele (a) și (b), atunci când solicitantul este găsit sau contactează de bună voie autoritatea competentă, se ia o decizie motivată în mod corespunzător, întemeiată pe motivele dispariției acestuia, în ceea ce privește restabilirea beneficiului acordării anumitor sau a tuturor condițiilor materiale de primire care au fost înlocuite, retrase sau limitate.</p> <p>(3) Deciziile de înlocuire, limitare sau retragere a beneficiului condițiilor materiale de primire se iau obiectiv și imparțial, pe baza examinării pe fond a cazului individual, și sunt motivate. Deciziile respective se întemeiază pe situația particulară a persoanei în cauză, în special în cazul solicitanților cu nevoi speciale de primire, ținând cont de principiul proporționalității. Statele membre asigură în orice situație accesul la asistență medicală în conformitate cu articolul 18 și garantează un nivel de trai demn tuturor solicitanților.</p> <p>(4) Statele membre se asigură că nu sunt înlocuite, limitate sau retrase condițiile materiale de primire înainte de adoptarea unei decizii în conformitate cu alineatul (3).</p>	<p>(f) nu participă la măsurile de integrare obligatorii; sau</p> <p>(g) nu a respectat obligația prevăzută la articolul [4 alineatul (1)] din Regulamentul (UE) nr. XXX/XXX [Regulamentul Dublin] și s-a deplasat în alt stat membru fără o justificare corespunzătoare și a depus acolo o cerere; sau</p> <p>(h) a fost trimis înapoi după ce s-a sustras, deplasându-se în alt stat membru.</p> <p>În ceea ce privește literele (a) și (b), atunci când solicitantul este găsit sau contactează de bună voie autoritatea competentă, se ia o decizie motivată în mod corespunzător, întemeiată pe motivele dispariției acestuia, în ceea ce privește restabilirea beneficiului acordării anumitor sau a tuturor condițiilor materiale de primire care au fost înlocuite, retrase sau limitate.</p> <p>(3) Deciziile de înlocuire, limitare sau retragere a beneficiului condițiilor materiale de primire se iau obiectiv și imparțial, pe baza examinării pe fond a cazului individual, și sunt motivate. Deciziile respective se întemeiază pe situația particulară a persoanei în cauză, în special în cazul solicitanților cu nevoi speciale de primire, ținând cont de principiul proporționalității. Statele membre asigură în orice situație accesul la asistență medicală în conformitate cu articolul 18 și garantează un nivel de trai demn tuturor solicitanților.</p> <p>(4) Statele membre se asigură că nu sunt înlocuite, limitate sau retrase condițiile materiale de primire înainte de adoptarea unei decizii în conformitate cu alineatul (3).</p>

Expunere de motive

Se consideră că absența trebuie considerată sustragere doar când este foarte prelungită, astfel încât părăsirea sporadică sau motivată a locului de reședință să nu atragă după sine pedepse excesive. În ceea ce privește diurna, se propune să se mențină doar posibilitatea limitării ei, deoarece retragerea ei în totalitate ar putea da naștere unor situații de instabilitate socială.

Amendamentul 14

Articolul 23 – Minorii neînsoțiți

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>Minorii neînsoțiți</p> <p>Statele membre adoptă, cât mai repede posibil și în termen de cel mult cinci zile lucrătoare de la depunerea de către un minor neînsoțit a unei cereri de protecție internațională, măsurile necesare pentru a asigura că un tutore îl reprezintă pe minorul neînsoțit sau îi acordă asistență pentru a-i permite acestuia să beneficieze de drepturile și să își respecte obligațiile prevăzute în prezenta directivă.</p>	<p>Minorii neînsoțiți</p> <p>Statele membre adoptă, în termen de cel mult cinci zile lucrătoare de la depunerea de către un minor neînsoțit a unei cereri de protecție internațională sau cât mai repede posibil, măsurile necesare pentru a asigura că un reprezentant sau un garant îl reprezintă pe minorul neînsoțit sau îi acordă asistență pentru a-i permite acestuia să beneficieze de drepturile și să își respecte obligațiile prevăzute în prezenta directivă.</p>

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
	<p><i>Statele membre garantează că, pentru o perioadă de tranziție până la numirea unui reprezentant sau a unui garant, orice formă adecvată de reprezentare prevăzută la nivelul unui stat membru care poate proteja interesul superior al copilului în ceea ce privește chestiunile urgente susceptibile să îi cauzeze vreun prejudiciu și care poate asigura acest lucru în temeiul legislației existente, este considerată suficientă în sensul prezentei directive.</i></p>

Expunere de motive

Într-o vreme în care numeroși minori neînsoțiți sunt primiți în UE, ar putea să nu fie nevoie să se stabilească termene stricte pentru numirea unui tutore. Însuși conceptul și termenul de „tutore” ar putea induce în eroare, întrucât nu ține seama de legislațiile din numeroase state membre, motiv pentru care se solicită înlocuirea lui cu „garant”.

II. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. subliniază necesitatea unei abordări generale și cuprinzătoare, care să încurajeze durabilitatea politicilor în materie de azil și integrare a solicitanților și care să implice Uniunea în ansamblu, în contextul unui regim de solidaritate efectivă inclusiv între statele membre;
2. evidențiază și puternicul interes legitim al autorităților locale și regionale, în calitatea lor de parteneri de neocolit ai statelor membre și ai Uniunii Europene sub aspectul gestionării și primirii solicitanților de azil, în ceea ce privește reglementarea justă și transparentă a domeniului, cu respectarea condițiilor de conviețuire socială și a drepturilor fundamentale ale individului; subliniază, de asemenea, că autoritățile locale, care garantează drepturile cetățenilor în general, vor putea îndeplini mai bine acest rol dacă vor avea la dispoziție referințe legislative europene și mijloace adecvate pentru a garanta securitatea cetățenilor și respectarea drepturilor fundamentale ale solicitanților de azil;
3. reafirmă, așa cum a subliniat deja în avizul referitor la primul pachet de propuneri, necesitatea unor soluții durabile, care să abordeze chestiunea în mod structural, renunțând la ideea că este vorba de rezolvarea unor urgențe punctuale; de aceea, deși apreciază eforturile Comisiei menite să ofere soluții în condiții de criză și de presiune politică aferentă, consideră că se impune o analiză mai aprofundată, care să vizeze cauzele problemei, ținând seama de obligațiile internaționale, de drepturile migranților și de cerințele de la diverse niveluri de guvernare și din toate zonele geografice ale Uniunii, însă fără a împovăra peste măsură, din rațiuni de formă sau de principiu, statele aflate la granița UE, pe cele mai expuse sau pe cele mai căutate de solicitanți;
4. salută armonizarea și standardizarea condițiilor în care se acordă asistență solicitanților, inclusiv în vederea descurajării deplasărilor secundare în interiorul Uniunii Europene; consideră însă că o abordare bazată exclusiv pe uniformizarea condițiilor materiale și a sancțiunilor aplicate în cazul deplasărilor secundare neautorizate este insuficientă;
5. consideră că, pentru a favoriza integrarea și a elimina pe cât posibil încă de la început cauzele deplasărilor secundare, este important și necesar să se țină seama de legăturile efective, de competențele profesionale și de preferințele solicitanților în ceea ce privește un stat membru sau mai multe, astfel cum s-a afirmat deja în avizul privind primul pachet de propuneri al Comisiei Europene, subliniind în acest sens importanța colectării, în colaborare cu cei în cauză, de date relevante care să faciliteze integrarea lor socială și profesională;
6. deși apreciază accelerarea procedurilor de examinare a cererilor de protecție internațională, evidențiază faptul că aceasta nu trebuie să ducă la o limitare a drepturilor fundamentale și că procedurile sumare prevăzute în pachetul de propuneri trebuie utilizate cu extremă prudență și cu verificarea atentă, în prealabil, a îndeplinirii condițiilor în care trebuie să se recurgă la acestea;
7. își exprimă surprinderea față de soluția legislativă adoptată pentru cadrul comun de relocare [COM(2016) 468 final], adică instituirea cadrului de referință printr-un act al Consiliului și punerea lui în aplicare printr-o decizie a Comisiei, soluție care lasă la o parte Parlamentul European și este puțin întâlnită în acest domeniu, spre deosebire de cel al politicii externe și de securitate;

8. apreciază propunerile Comisiei menite să înlesnească accesul pe piața muncii și la formare, inclusiv profesională, a beneficiarilor de protecție internațională. Totodată, invită Comisia și statele membre să adopte mecanisme dinamice și eficiente, care să permită omologarea diplomelor și recunoașterea calificărilor profesionale, în scopul de a înlesni accesul solicitanților de protecție internațională pe piața forței de muncă;
9. salută consolidarea rolului ce revine Biroului European de Sprijin pentru Azil (EASO) în acordarea de sprijin statelor membre;
10. apreciază prevederea expresă a dreptului general la asistență juridică, subliniind potențialul efect pozitiv și sub aspectul reducerii duratei și numărului căilor de atac în instanță;
11. recomandă ca punerea în aplicare a măsurilor privind condițiile de primire să fie sprijinită prin facilitarea accesului la fondurile europene și sporirea resurselor financiare ale acestora, permițând astfel regiunilor și autorităților locale, cărora trebuie să li se asigure condiții adecvate pentru a oferi o primire corespunzătoare solicitanților de azil și nou-sosiților, să beneficieze mai ușor de ele;
12. salută faptul că propunerile Comisiei iau în considerare interesele și bunăstarea minorilor neînsoțiți și prevăd, printre altele, numirea rapidă a unui garant sau reprezentant. Într-o vreme în care numeroși minori neînsoțiți sunt primiți în UE, s-ar putea să fie însă nevoie să se renunțe la stabilirea unor termene rigide pentru această numire, care, în multe state membre, are loc în cadrul unei proceduri judiciare. O astfel de procedură implică garanții procedurale adecvate, cum ar fi desemnarea unui interpret și anumite cerințe referitoare la investigarea cazului, care nu pot fi efectuate în termenele propuse de Comisie;
13. recunoaște că propunerile respectă principiul subsidiarității, abordând toate problemele de natură transnațională, precum solidaritatea dintre statele membre, construirea unui sistem de azil mai integrat și intensificarea schimbului de informații între statele membre, aspecte care nu ar putea fi tratate de fiecare stat membru în parte; recunoaște că măsurile propuse, care stabilesc reguli uniforme, aplicabile în toată Uniunea Europeană, respectă și principiul proporționalității; speră că va exista o monitorizare continuă pe toată durata procesului decizional, pentru a se verifica respectarea principiilor menționate;

COM(2016) 467 final

14. recomandă ca noțiunea de „tutore” [articolul 4 alineatul (2) litera (f)] să evidențieze necesitatea ca organizația sau persoana desemnată pentru a asista și a reprezenta un minor neînsoțit în cadrul procedurilor prevăzute de regulament să fie o terță parte, independentă de administrație;
15. recomandă ca minorul să fie mereu asistat de un avocat, inclusiv în cursul interviurilor cu autoritatea decizională care îi examinează cererea (articolul 22);
16. recomandă, de asemenea (tot cu referire la articolul 22), ca reprezentantul minorului în cadrul interviurilor să fie o persoană sau un organism independent în raport cu administrația, desemnat în temeiul legii sau de către o autoritate judiciară să acționeze exclusiv în interesul minorului;
17. recomandă, în ceea ce privește cererile ulterioare (articolul 42), să se prevadă ca, la examinarea preliminară a admisibilității cererii, să se verifice dacă solicitantul a beneficiat, la momentul cererii anterioare, de informare și asistență juridică efective și, în lipsa acestora, cererea ulterioară să fie considerată întemeiată;
18. recomandă să fie revizuită prevederea de la articolul 22 alineatul (4) din proiectul de directivă, conform căreia persoana care acționează în calitate de tutore poate fi înlocuită numai atunci când autoritățile responsabile consideră că nu și-a îndeplinit în mod corespunzător sarcinile care îi revin în calitate de tutore. Numirea unui alt reprezentant ar putea deveni necesară, de exemplu, în cazul schimbării locului de reședință al minorului;
19. recomandă, în ceea ce privește conceptul de primă țară de azil, ca în sintagma „a beneficiat de protecție”, respectiva protecție să fie înțeleasă drept recunoscută oficial, și nu doar acordată în practică;
20. subliniază și recomandă, în ceea ce privește durata primei căi de atac (articolul 55), ca termenele menționate să nu fie considerate drept absolute și (după cum prevede expres articolul) să nu aducă atingere unei examinări corespunzătoare și complete a căii de atac;

COM(2016) 466 final

21. se opune ferm introducerii revizuirii periodice a statutului de refugiat și a procedurii de revocare a protecției internaționale: într-adevăr, acestea nu numai că pot determina o eventuală sporire a sarcinilor administrațiilor (inclusiv a celor locale și regionale), sub aspectul îndeplinirii activităților și sarcinilor legate de integrarea refugiaților, dar pot fi și o sursă de nesiguranță pentru persoanele în cauză. În acest sens, condamnă discursurile politice xenofobe și populiste, care generează violență și favorizează incriminarea solicitanților de azil în ansamblul lor, creând tensiuni sociale inutile, și face apel la responsabilitatea autorităților și a actorilor politici;

22. este extrem de preocupat de instituirea unei limite în ceea ce privește durata maximă a protecției internaționale, precum și de legitimitatea acestei acțiuni, invitându-i pe colegiitori să reanalizeze aspectul respectiv;

23. recomandă luarea în considerare, în cazul revocării protecției internaționale, a posibilității de a prelungi perioada prevăzută în propunerea Comisiei (de exemplu, la șase luni) pentru obținerea unui permis de ședere din alte motive (de exemplu, pentru căutarea unui loc de muncă), în condițiile în care propunerea prevede un termen relativ scurt (trei luni);

COM(2016) 465 final

24. recomandă să se reconsidere dispoziția de la articolul 17a din propunerea Comisiei, conform căreia, în statele membre altele decât cel responsabil, solicitantul nu are dreptul la niciuna din condițiile materiale de primire prevăzute de regulament, urmând a se prevedea că, atunci când absența persoanei respective se justifică din cauză de necesitate sau de forță majoră, condițiile de primire pot fi asigurate, eventual cu limitările prevăzute la articolul 19, pentru o anumită perioadă;

25. recomandă să fie revizuită prevederea de la articolul 23 alineatul (1) din proiectul de directivă, conform căreia persoana care acționează în calitate de tutore este înlocuită numai „atunci când este necesar”. Numirea unui alt reprezentant ar putea deveni necesară, de exemplu, în cazul schimbării locului de reședință al minorului;

26. recomandă reconsiderarea dispozițiilor de la articolul 17a din propunerea Comisiei, conform cărora statele membre asigură tuturor solicitanților un nivel de trai demn, Uniunea Europeană și statele membre angajându-se să sprijine, inclusiv financiar, autoritățile locale care contribuie la garantarea unui nivel de trai demn pentru toți solicitanții;

COM(2016) 468 final

27. recomandă reanalizarea opțiunii de a-i exclude de la relocare pe solicitanții care, pe parcursul ultimilor cinci ani, au intrat pe teritoriul Uniunii Europene în mod neregular; ținând seama de faptul că părăsirea unor țări învecinate duce foarte ușor la intrarea în ilegalitate, această opțiune pare a fi prea punitivă pentru solicitanți, dat fiind că se află adesea într-o astfel de situație.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Drepturile de autor pe piața unică digitală

(2017/C 207/14)

Raportor:	Mauro D'ATTIS (IT-PPE), membru al Consiliului Local Brindisi
Documente de referință:	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Pentru o economie europeană bazată pe drepturile de autor și caracterizată de echitate, eficiență și competitivitate pe piața unică digitală
	COM(2016) 592 final
	Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul de autor pe piața unică digitală
	COM(2016) 593 final

I. RECOMANDĂRI DE AMENDAMENTE

Amendamentul 1

Propunerea de directivă

Considerentul 13

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<i>Nu este necesar să se</i> prevadă o compensație pentru titularii de drepturi în ceea ce privește utilizările care fac obiectul excepției pentru extragerea textului și a datelor, introdusă de prezenta directivă, dat fiind că, având în vedere natura și domeniul de aplicare al excepției, prejudiciul ar trebui să fie minim.	<i>Statele membre pot să</i> prevadă o compensație pentru titularii de drepturi în ceea ce privește utilizările care fac obiectul excepției pentru extragerea textului și a datelor, introdusă de prezenta directivă, dat fiind că, având în vedere natura și domeniul de aplicare al excepției, prejudiciul – chiar dacă este minim – induce oricum un avantaj perceptibil pentru beneficiarii excepției.

Expunere de motive

La considerentul 10, textul Comisiei include printre beneficiari și acele organisme de cercetare „implicate într-un parteneriat public-privat”. Rezultă de aici că sectorul privat poate dobândi un avantaj indirect în temeiul excepției. În acest sens, Comisia nu ar trebui să excludă o abordare mai deschisă în materie de compensații.

Amendamentul 2

Propunerea de directivă

Considerentul 24

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
În scopul aplicării acestor mecanisme de acordare a licențelor, este important să existe un sistem riguros și performant de gestiune colectivă. Acest sistem cuprinde în special norme de bună guvernare, transparență și raportare, precum și repartizarea și plata cu regularitate, cu diligență și cu exactitate a sumelor datorate fiecărui titular de drepturi, astfel cum se prevede în Directiva 2014/26/UE. Ar trebui să fie disponibile garanții suplimentare adecvate pentru toți titularii de drepturi, care ar trebui să aibă posibilitatea de a exclude aplicarea unor astfel de mecanisme în cazul operelor lor sau al altor obiecte protejate. Condițiile aferente acestor mecanisme nu ar trebui să aducă atingere relevanței lor practice pentru instituțiile de patrimoniu cultural.	În scopul aplicării acestor mecanisme de acordare a licențelor în favoarea titularilor de drepturi implicați , este esențial să existe un sistem riguros și performant de gestiune colectivă. Acest sistem se bazează , în special, pe norme de bună guvernare, transparență și raportare, precum și pe repartizarea și plata cu regularitate, cu diligență și cu exactitate a sumelor datorate fiecărui titular de drepturi, utilizând progresele tehnologice disponibile în acest sens , astfel cum se prevede în Directiva 2014/26/UE. Ar trebui să fie disponibile garanții suplimentare adecvate pentru toți titularii de drepturi, care ar trebui să aibă posibilitatea de a exclude aplicarea unor astfel de mecanisme în cazul operelor lor sau al altor obiecte protejate. Condițiile aferente acestor mecanisme nu ar trebui să aducă atingere relevanței lor practice pentru instituțiile de patrimoniu cultural.

Expunere de motive

Deși subliniază rolul crucial al societăților de gestiune colectivă, Comisia ar trebui să încurajeze în mod explicit o modernizare mai ambițioasă a acestor organizații. Amendamentul este justificat din perspectiva progreselor tehnice care, dacă vor fi însușite și implementate pe deplin de societățile de gestiune, ar îmbunătăți în primul rând procesele actuale de obținere a licențelor, de colectare și distribuire a drepturilor și, în consecință, prosperitatea membrilor.

Amendamentul 3

Propunerea de directivă

Considerentul 38

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<p>În cazul în care furnizorii de servicii ale societății informaționale stochează opere sau alte obiecte protejate prin drept de autor încărcate de utilizatorii lor și oferă publicului acces la acestea, depășind astfel simpla furnizare a instalațiilor fizice și realizând un act de comunicare publică, aceștia au obligația de a încheia contracte de licență cu titularii de drepturi, cu excepția cazului în care îndeplinesc condițiile pentru exonerarea de răspundere prevăzută la articolul 14 din Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁾.</p> <p>În ceea ce privește articolul 14, este necesar să se verifice dacă furnizorul de servicii joacă un rol activ, cum ar fi prin optimizarea prezentării operelor sau a altor obiecte protejate încărcate ori prin promovarea acestora, indiferent de natura mijloacelor utilizate în acest scop.</p> <p>Pentru a asigura funcționarea unui contract de licență, furnizorii de servicii ale societății informaționale care stochează cantități mari de opere sau alte obiecte protejate prin drept de autor încărcate de utilizatorii lor și oferă publicului acces la acestea ar trebui să ia măsuri corespunzătoare și proporționale pentru a asigura protecția operelor sau a altor obiecte protejate, de exemplu prin utilizarea unor tehnologii eficiente. Această obligație ar trebui să se aplice și atunci când furnizorii de servicii ale societății informaționale îndeplinesc condițiile pentru exonerarea de răspundere prevăzută la articolul 14 din Directiva 2000/31/CE.</p> <p>⁽¹⁾ Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (JO L 178, 17.7.2000, p. 1).</p>	<p>În cazul în care furnizorii de servicii ale societății informaționale stochează opere sau alte obiecte protejate prin drept de autor încărcate de utilizatorii lor și oferă publicului acces la acestea, depășind astfel simpla furnizare a instalațiilor fizice și realizând un act de comunicare publică, aceștia au obligația de a încheia contracte de licență cu titularii de drepturi, cu excepția cazului în care îndeplinesc condițiile pentru exonerarea de răspundere prevăzută la articolul 14 din Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁾.</p> <p>În ceea ce privește articolul 14, este necesar să se verifice dacă furnizorul de servicii joacă un rol activ, cum ar fi prin optimizarea prezentării operelor sau a altor obiecte protejate încărcate ori prin promovarea acestora, indiferent de natura mijloacelor utilizate în acest scop.</p> <p>Pentru a asigura funcționarea unui contract de licență, furnizorii de servicii ale societății informaționale care stochează cantități mari de opere sau alte obiecte protejate prin drept de autor încărcate de utilizatorii lor și oferă publicului acces la acestea ar trebui să ia măsuri corespunzătoare și proporționale pentru a asigura protecția operelor sau a altor obiecte protejate, de exemplu prin utilizarea unor tehnologii eficiente și capabile să asigure redistribuirea echitabilă a valorii în rândul titularilor de drepturi. Această obligație ar trebui să se aplice și atunci când furnizorii de servicii ale societății informaționale îndeplinesc condițiile pentru exonerarea de răspundere prevăzută la articolul 14 din Directiva 2000/31/CE.</p> <p>⁽¹⁾ Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (JO L 178, 17.7.2000, p. 1).</p>

Expunere de motive

La articolul 13 alineatul (3), Comisia subliniază pe bună dreptate importanța instituirii unor practici de recunoaștere a conținuturilor.

Strâns legată de acest aspect este problema redistribuirii, în favoarea titularilor de drepturi, a valorii generate de opere, odată ce acestea au fost recunoscute. Pentru a asigura coerența între cele două puncte [considerentul 38 și articolul 13 alineatul (3)], considerăm că textul ar trebui să cuprindă în mod explicit acest amănunt, dat fiind că simpla recunoaștere a operelor este doar prima etapă a lanțului valoric.

Amendamentul 4

Propunerea de directivă

Articolul 3

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<p>1. Statele membre prevăd o excepție de la drepturile prevăzute la articolul 2 din Directiva 2001/29/CE, la articolul 5 litera (a) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 96/9/CE și la articolul 11 alineatul (1) din prezenta directivă pentru reproducerea și extragerile efectuate de organismele de cercetare pentru a realiza extragerea textului și a datelor din opere sau alte obiecte la care au acces legal în scopuri de cercetare științifică.</p> <p>2. Dispozițiile contractuale care nu respectă excepția prevăzută la alineatul (1) sunt inaplicabile.</p> <p>3. Titularilor de drepturi li se permite să aplice măsuri menite să asigure securitatea și integritatea rețelelor și a bazelor de date în care sunt găzduite operele sau alte obiecte protejate. Aceste măsuri nu pot depăși ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului respectiv.</p> <p>4. Statele membre încurajează titularii de drepturi și organismele de cercetare să definească, de comun acord, bune practici referitoare la aplicarea măsurilor menționate la alineatul (3).</p>	<p>1. Statele membre prevăd o excepție de la drepturile prevăzute la articolul 2 din Directiva 2001/29/CE, la articolul 5 litera (a) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 96/9/CE și la articolul 11 alineatul (1) din prezenta directivă pentru reproducerea și extragerile efectuate de organismele de cercetare pentru a realiza extragerea textului și a datelor din opere sau alte obiecte la care au acces legal în scopuri de cercetare științifică.</p> <p>2. Dispozițiile contractuale care nu respectă excepția prevăzută la alineatul (1) sunt inaplicabile.</p> <p>3. Titularilor de drepturi li se permite să aplice măsuri menite să asigure securitatea, sub aspectul integrității, disponibilității și confidențialității rețelelor și a bazelor de date în care sunt găzduite operele sau alte obiecte protejate. Aceste măsuri nu pot depăși ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului respectiv.</p> <p>4. Statele membre încurajează titularii de drepturi și organismele de cercetare să definească, de comun acord, bune practici referitoare la aplicarea măsurilor menționate la alineatul (3), inclusiv a celor în măsură să garanteze o redistribuire echitabilă a valorii în rândul titularilor de drepturi.</p>

Expunere de motive

Modelul clasic în materie de securitate a informațiilor stabilește trei obiective: asigurarea confidențialității, a integrității și a disponibilității. Fiecare dintre acestea vizează un aspect diferit al garantării protecției informațiilor. La acest punct, Comisia ar putea formula un obiectiv explicit: acela de a încuraja unele măsuri de eliminare a decalajului dintre valoarea generată între furnizorii de servicii și titularii de drepturi ale căror opere sunt fructificate.

Amendamentul 5

Propunerea de directivă

Articolul 10

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>Mecanismul de negociere</p> <p>Statele membre se asigură că, în cazul în care părțile doritoare să încheie un acord pentru punerea la dispoziție a unor opere audiovizuale pe platforme de video la cerere se confruntă cu dificultăți legate de acordarea de licențe privind drepturile, acestea pot recurge la asistența unui organism imparțial cu experiență relevantă. Organismul respectiv oferă asistență pentru negocieri și încheierea de acorduri.</p>	<p>Mecanismul de negociere</p> <p>Statele membre se asigură că, în cazul în care părțile doritoare să încheie un acord pentru punerea la dispoziție a unor opere audiovizuale pe platforme de video la cerere se confruntă cu dificultăți legate de acordarea de licențe privind drepturile audiovizuale, acestea pot recurge la asistența unui organism imparțial cu experiență relevantă. Organismul respectiv oferă asistență pentru negocieri și încheierea de acorduri.</p>

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
Până cel târziu la data de [data menționată la articolul 21 alineatul (1)], statele membre notifică Comisiei organismul menționat la alineatul (1).	Până cel târziu la data de [data menționată la articolul 21 alineatul (1)], statele membre notifică Comisiei organismul menționat la alineatul (1).

Expunere de motive

În formularea inițială, există riscul unei interpretări echivoce, dacă nu se precizează că este vorba doar despre drepturi audiovizuale, și nu, de pildă, despre drepturi aferente unor opere muzicale incluse în producții audiovizuale. Completarea noastră înlătură această ambiguitate.

Amendamentul 6

Propunerea de directivă

Articolul 13

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
1. În cooperare cu titularii de drepturi, furnizorii de servicii ale societății informaționale care stochează cantități mari de opere sau alte obiecte protejate încărcate de utilizatorii lor și oferă publicului acces la acestea iau măsuri pentru a asigura funcționarea acordurilor încheiate cu titularii de drepturi pentru utilizarea operelor lor sau a altor obiecte protejate sau pentru a împiedica punerea la dispoziție, prin intermediul serviciilor lor, a operelor sau a altor obiecte protejate identificate de către titularii de drepturi în cadrul cooperării cu furnizorii de servicii. Măsurile respective, cum ar fi utilizarea de tehnologii eficiente de recunoaștere a conținutului, sunt adecvate și proporționale. Furnizorii de servicii prezintă titularilor de drepturi informații adecvate privind funcționarea și aplicarea măsurilor, precum și, dacă este cazul, rapoarte adecvate privind recunoașterea și utilizarea operelor și a altor obiecte protejate.	1. În cooperare cu titularii de drepturi, furnizorii de servicii ale societății informaționale care stochează cantități mari de opere sau alte obiecte protejate încărcate de utilizatorii lor și oferă publicului acces la acestea iau măsuri pentru a asigura funcționarea acordurilor încheiate cu titularii de drepturi pentru utilizarea operelor lor sau a altor obiecte protejate sau pentru a împiedica punerea la dispoziție, prin intermediul serviciilor lor, a operelor sau a altor obiecte protejate identificate de către titularii de drepturi în cadrul cooperării cu furnizorii de servicii. Măsurile respective, cum ar fi utilizarea de tehnologii eficiente de recunoaștere a conținutului, sunt adecvate și proporționale, putând garanta o redistribuire echitabilă a valorii în rândul titularilor de drepturi. Furnizorii de servicii prezintă titularilor de drepturi informații adecvate privind funcționarea și aplicarea măsurilor, precum și, dacă este cazul, rapoarte adecvate privind recunoașterea și utilizarea operelor și a altor obiecte protejate.

Expunere de motive

La articolul 13 alineatul (3), Comisia subliniază, pe bună dreptate, importanța instituirii unor practici de recunoaștere a conținuturilor.

Strâns legată de acest aspect este problema redistribuirii, în favoarea titularilor de drepturi, a valorii generate de opere, odată ce acestea au fost recunoscute. Pentru a asigura coerența între cele două puncte [articolul 13 alineatele (1) și (3)], considerăm că textul ar trebui să cuprindă în mod explicit acest amănunt, dat fiind că simpla recunoaștere a operelor este doar prima etapă a lanțului valoric.

Amendamentul 7

Propunerea de directivă

Articolul 14

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
1. Statele membre se asigură că autorii și artiștii interpreți sau executanți primesc, la intervale regulate și în funcție de particularitățile fiecărui sector, informații oportune, adecvate și suficiente privind exploatarea operelor și a interpretărilor sau execuțiilor lor de către cei cărora le-au acordat o licență sau le-au transferat drepturile lor, în special în ceea ce privește modurile de exploatare, veniturile generate și remunerația datorată.	1. Statele membre se asigură că autorii și artiștii interpreți sau executanți primesc, cel puțin o dată pe an și în funcție de particularitățile fiecărui sector, informații oportune, adecvate și suficiente privind exploatarea operelor și a interpretărilor sau execuțiilor lor de către cei cărora le-au acordat o licență sau le-au transferat drepturile lor, în special în ceea ce privește modurile de exploatare, veniturile generate și remunerația datorată.

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<p>2. Obligația menționată la alineatul (1) este proporțională și eficace și asigură un nivel adecvat de transparență în fiecare sector. Cu toate acestea, în cazurile în care sarcina administrativă generată de obligație ar fi disproporționată în raport cu veniturile generate de exploatarea operei ori a interpretării sau execuției, statele membre pot ajusta obligația menționată la alineatul (1), cu condiția ca aceasta să rămână eficace și să asigure un nivel adecvat de transparență.</p> <p>3. Statele membre pot decide că obligația menționată la alineatul (1) nu se aplică în cazul în care contribuția autorului ori a artistului interpret sau executant nu este semnificativă având în vedere opera ori interpretarea sau execuția în ansamblu.</p>	<p>2. Obligația menționată la alineatul (1) este proporțională și eficace și asigură un nivel adecvat de transparență în fiecare sector. Cu toate acestea, în cazurile în care sarcina administrativă generată de obligație ar fi disproporționată în raport cu veniturile generate de exploatarea operei ori a interpretării sau execuției, statele membre pot ajusta obligația menționată la alineatul (1), cu condiția ca aceasta să rămână eficace și să asigure un nivel adecvat de transparență.</p> <p>3. Statele membre pot decide că obligația menționată la alineatul (1) nu se aplică în cazul în care contribuția autorului ori a artistului interpret sau executant nu este semnificativă având în vedere opera ori interpretarea sau execuția în ansamblu.</p>

Expunere de motive

Sintagma „la intervale regulate”, menționată la alineatul (1), se poate dovedi ambiguă. Pe baza practicilor din cadrul sectorului, o perioadă de 12 luni pare adecvată, chiar dacă intervale mai scurte sunt, desigur, de dorit și adesea realizabile.

Amendamentul 8

Propunerea de directivă

Articolul 15

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
<p>Mecanismul de ajustare a contractelor</p> <p>Statele membre se asigură că autorii și artiștii interpreți sau executanți au dreptul de a cere o remunerație suplimentară adecvată părții cu care au încheiat un contract pentru exploatarea drepturilor atunci când remunerația convenită inițial este disproporționat de scăzută în raport cu veniturile și beneficiile relevante ulterioare obținute din exploatarea operelor ori a interpretărilor sau a execuțiilor.</p>	<p>Mecanismul de ajustare a contractelor</p> <p>Statele membre se asigură că autorii și artiștii interpreți sau executanți au dreptul de a cere o remunerație suplimentară adecvată părții cu care au încheiat un contract pentru exploatarea drepturilor atunci când remunerația convenită inițial este disproporționat de scăzută în raport cu veniturile și beneficiile relevante ulterioare obținute din exploatarea operelor ori a interpretărilor sau a execuțiilor. Un astfel de mecanism trebuie să garanteze obținerea unei compensații echitabile, ținând cont de trăsăturile specifice diverselor sectoare.</p>

Expunere de motive

Acest mecanism riscă să creeze insecuritate juridică dacă este aplicat în mod uniform tuturor sectoarelor din industria creativă, așa cum observă Comisia la considerentul 42.

II. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații preliminare

1. confirmă rolul crucial și potențialul autorităților locale și regionale în domeniul serviciilor digitale destinate cetățenilor și al creării și gestionării infrastructurii digitale, adesea într-un context de colaborare transfrontalieră sau interregională, în scopul eliminării barierelor din calea activității online;

2. salută măsurile propuse pentru piața internă a comunicațiilor electronice, capabile să accelereze creșterea dinamică și durabilă a tuturor sectoarelor economiei și să creeze noi locuri de muncă, precum și măsurile care să garanteze actualizarea legislației privind drepturile de autor, având în vedere revoluția digitală și evoluția comportamentului consumatorilor;
3. sprijină elaborarea unor măsuri prin care să fie îmbunătățită situația titularilor de drepturi în ceea ce privește negocierea referitoare la fructificarea conținuturilor la care se raportează aceste drepturi, în special în caz de utilizare de către serviciile online care dau acces la conținuturi încărcate de utilizatori, fără a propune uneori o remunerare echitabilă pentru această exploatare. Cu toate acestea, subliniază că actorii locali și regionali, întreprinderile nou-înființate și micile întreprinderi se găsesc adesea în poziții mai vulnerabile în raport cu titularii de drepturi mai importanți și nu ar trebui să li se aducă îngrădiri fără teme;
4. ia notă de faptul că Comisia prezintă argumente pe deplin convingătoare privind valoarea adăugată a unei intervenții legislative în acest domeniu la nivelul Uniunii Europene, respectând, așadar, principiul subsidiarității. Același lucru este valabil și pentru argumentele prezentate în ceea ce privește proporționalitatea ⁽¹⁾;

Drepturile de autor pe piața digitală

5. apreciază libertatea lăsată de Comisia statelor membre în ceea ce privește aplicarea excepțiilor pentru utilizarea operelor protejate în scopuri educative. În acest fel, se respectă identitățile naționale, regionale și locale și, prin urmare, existența anumitor tipuri specifice de licențe, care au apărut în contexte sociale și politice diferite;
6. dorește aprofundarea rolului jucat de societățile de gestiune colectivă în asigurarea implementării echitabile, moderne și eficiente a drepturilor de autor;
7. subliniază că este important ca materialele didactice în format digital să poată fi utilizate, de pildă, și pentru învățarea la distanță sau în timpul unei șederi temporare în străinătate, nu numai în statul membru în care se află instituția de învățământ;
8. propune, în special, ca Comisia să reitereze că, fără investiții punctuale în instrumente de modernizare, societățile de gestiune vor lipsi piața și pe propriii membri de un serviciu de îmbunătățire a sistemelor de acordare a licențelor, pe de o parte, și a celor de încasare și distribuire a veniturilor, pe de altă parte;
9. sprijină introducerea unor practici în materie de transparență pe o piață de pe care acestea au lipsit mult timp, ceea ce a favorizat interesele unor categorii privilegiate, aspect care a dus deseori la acorduri contractuale dezavantajoase pentru creatori;
10. regretă, de asemenea, intenția de a introduce o excepție la obligația de transparență în cazurile în care contribuția unui autor sau artist nu este semnificativă. Actualele tehnologii de recunoaștere și documentare a repertoriului permit să se stabilească cu destulă precizie valoarea totală a unei opere și cea care revine diverselor părți interesate, indiferent de nivelul contribuției individuale;
11. este de acord cu ideea că obiectivul principal al consolidării clauzelor de transparență din contractele încheiate între creatori și celelalte părți contractante este reechilibrarea puterii de negociere în contexte dezavantajoase pentru autori. Subliniază, ca atare, că o astfel de intervenție nu reprezintă o încălcare a libertății contractuale, respectând așadar rolul pieței în identificarea unor oferte adaptate la exigențele părților în cauză;
12. propune ca furnizorii de servicii și organizațiile din cadrul lanțului valoric să fie încurajați de Comisie să elaboreze împreună formate standard pentru schimbul de informații cu privire la utilizarea operelor, cu scopul de a garanta o mai mare eficiență în materie de gestiune și interoperabilitate;

Conservarea patrimoniului cultural

13. salută accentul pe care Comisia Europeană îl pune pe preservarea operelor supuse uzurii tehnologice sau degradării suporturilor originale. Este convins că această excepție va facilita procedura de preservare a bogăției culturale și artistice de care dispun statele membre și speră că introducerea ei va contribui la încurajarea parteneriatelor încheiate în scopul preservării, în interes public, cu implicarea instituțiilor care se ocupă de gestionarea patrimoniului cultural și a institutelor de cercetare ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Conform raportului Grupului de experți în materie de subsidiaritate al CoR, întocmit în urma consultării desfășurate între 4 și 14 octombrie 2016.

⁽²⁾ Deja în 1996, colaborarea dintre LIM (Laboratorul de informatică muzicală din cadrul Universității de stat din Milano) și La Scala din Milano a dus la digitalizarea a mai mult de 5 000 de benzi magnetice din arhiva sonoră, făcându-le astfel accesibile generațiilor viitoare în mod permanent, în condiții de calitate superioară.

Creșterea catalogului audiovizual european

14. salută intenția Comisiei de a spori prezența catalogului audiovizual european pe diverse platforme digitale, mai ales în condițiile unei slabe prezențe a unor opere care, din cauza valorii lor economice limitate, își găsesc cu greu loc pe canalele de distribuție tradiționale;

15. pentru operele aflate în afara circuitului comercial, sprijină extinderea licențelor colective la societățile de gestionare a drepturilor și la instituțiile de conservare a patrimoniului cultural. Evidențiază în special beneficiile aferente unor astfel de măsuri atât pentru asigurarea unei remunerări adecvate a titularilor de drepturi, cât și pentru securitatea juridică a instituțiilor;

16. critică însă faptul că în text nu se face nicio referire la caracterul local și regional al acestor opere. În special, este util să se sublinieze că, în absența unor frecvente colaborări între artiști, întreprinderi și autorități locale care oferă subvenții culturale, multe din aceste proiecte nu ar putea vedea lumina zilei;

Rolul editorilor

17. pledează pentru apărarea rolului fundamental al editorilor în circulația publicațiilor de calitate, pentru care sunt necesare investiții însemnate, astfel încât să li se poată păstra independența și integritatea;

18. încuviințează sprijinirea editorilor, astfel încât aceștia să dispună de instrumente juridice adecvate pentru a fi competitivi în mediul digital.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Revizuirea pachetului privind telecomunicațiile

(2017/C 207/15)

Raportor:	Mart VÖRKLAEV (EE-ALDE), primarul comunei Rae
Documente de referință:	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Conectivitate pentru o piață unică digitală competitivă – către o societate europeană a gigabiților COM(2016) 587 final Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Un plan de acțiune privind 5G în Europa COM(2016) 588 final Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1316/2013 și (UE) nr. 283/2014 în ceea ce privește promovarea conectivității la internet în comunitățile locale COM(2016) 589 final

I. RECOMANDĂRI DE AMENDAMENTE

Amendamentul 1

Nouă propunere de amendament

Considerentul 11

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
Având în vedere necesitățile în materie de conectivitate la internet în cadrul Uniunii și necesitatea stringentă de a promova rețele de acces care pot furniza, pe întreg teritoriul UE, o experiență internet de înaltă calitate pe bază de servicii de foarte mare viteză în bandă largă, este necesar să se facă eforturi în vederea unei distribuții echilibrate din punct de vedere geografic a asistenței financiare.	Având în vedere necesitățile în materie de conectivitate la internet în cadrul Uniunii și necesitatea stringentă de a promova rețele de acces care pot furniza, pe întreg teritoriul UE, o experiență internet de înaltă calitate pe bază de servicii de foarte mare viteză în bandă largă, este necesar să se facă eforturi în vederea unei distribuții echilibrate din punct de vedere geografic a asistenței financiare, care să contribuie, în limitele propunerilor primite efectiv și în deplină conformitate cu principiile care guvernează formele specifice de asistență financiară, astfel cum sunt definite în Regulamentul financiar, la coeziunea economică, socială și teritorială a UE, ținând seama, în special, de nevoile comunităților locale.

Expunere de motive

O distribuție echilibrată din punct de vedere geografic nu își are rostul dacă nu servește obiectivului de coeziune.

Amendamentul 2

Nouă propunere de amendament

Considerentul 11

Se adaugă un punct nou.

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CoR
	Pentru a garanta instalarea de puncte de acces fără fir locale și în orașele mai mici și zonele rurale, trebuie întreprinsă o campanie de informare specifică cu privire la această asistență financiară, în cooperare cu statele membre, autoritățile regionale și asociațiile relevante de autorități locale.

Expunere de motive

Este esențial ca informațiile cu privire la inițiativa WiFi4EU să ajungă și la orașele mai mici și la localitățile din zonele rurale.

Amendamentul 3

Nouă propunere de amendament

Articolul 2.3

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<p>3. Articolul 5 se modifică după cum urmează:</p> <p>(a) Alineatul (7) se înlocuiește cu următorul text:</p> <p>„(7) Valoarea totală a bugetului alocat instrumentelor financiare pentru rețelele în bandă largă nu depășește valoarea minimă necesară pentru a stabili intervenții eficiente din punctul de vedere al costurilor, care este determinată pe baza evaluărilor ex-ante astfel cum se menționează la articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1316/2013.</p> <p>Această valoare este de până la 15 % din pachetul financiar pentru sectorul telecomunicațiilor menționat la articolul 5 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1316/2013.”</p> <p>(b) Se adaugă următorul alineat:</p> <p>„(5a) Acțiunile care contribuie la proiectele de interes comun în domeniul furnizării de conectivitate fără fir locală gratuită în comunitățile locale sunt finanțate prin:</p> <p>(a) granturi; și/sau</p> <p>(b) forme de asistență financiară, altele decât instrumentele financiare.”</p>	<p>3. Articolul 5 se modifică după cum urmează:</p> <p>(a) Alineatul (7) se înlocuiește cu următorul text:</p> <p>„(7) Valoarea totală a bugetului alocat instrumentelor financiare pentru rețelele în bandă largă nu depășește valoarea minimă necesară pentru a stabili intervenții eficiente din punctul de vedere al costurilor, care este determinată pe baza evaluărilor ex-ante astfel cum se menționează la articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1316/2013.</p> <p>Această valoare este de până la 15 % din pachetul financiar pentru sectorul telecomunicațiilor menționat la articolul 5 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1316/2013.”</p> <p>(b) Se adaugă următorul alineat:</p> <p>„(5a) Acțiunile care contribuie la proiectele de interes comun și care corespund standardelor tehnice minime definite în domeniul furnizării de conectivitate fără fir locală gratuită în comunitățile locale sunt finanțate prin:</p> <p>(a) granturi; și/sau</p> <p>(b) forme de asistență financiară, altele decât instrumentele financiare.</p> <p>(c) Comisia definește standardele tehnice minime menționate la alineatul (5a) prin intermediul unui act delegat.”</p>

Expunere de motive

Este esențial să se dispună de standarde tehnice minime pentru rețeaua WiFi4EU. Prin elaborarea unor cerințe uniforme, se evită situația în care crearea unei rețele se bazează pe tehnologie învechită sau este afectată de probleme legate de calitate.

Amendamentul 4

Nouă propunere de amendament

Articolul 2 alineatul (6)

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<p>6. În anexă se introduce următoarea secțiune:</p> <p>„SECȚIUNEA 4. CONECTIVITATEA FĂRĂ FIR ÎN COMUNITĂȚILE LOCALE</p> <p>A acțiunile menite să furnizeze conectivitate fără fir locală gratuită în spațiile vieții sociale locale, inclusiv spațiile în aer liber accesibile publicului larg, care joacă un rol important în viața publică a comunităților locale, sunt eligibile pentru a beneficia de asistență financiară.</p> <p>Asistența financiară se pune la dispoziția entităților cu misiune de serviciu public, cum ar fi autoritățile locale și furnizori de servicii publice locale care se angajează să furnizeze conectivitate fără fir locală gratuită prin instalarea unor puncte de acces fără fir locale.</p> <p>Proiectele privind furnizarea de conectivitate fără fir prin intermediul unor puncte de acces fără fir locale cu acces liber pot beneficia de finanțare dacă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sunt implementate de către o entitate cu misiune de serviciu public având capacitatea de a planifica și supraveghea instalarea punctelor de acces fără fir locale, în interior sau în exterior, în spațiile publice; 2. se bazează pe conexiuni de foarte mare viteză în bandă largă care permit furnizarea unei experiențe internet de înaltă calitate utilizatorilor și care <ol style="list-style-type: none"> (a) sunt gratuite, ușor accesibile și utilizează echipamente de ultimă generație, și (b) sprijină accesul la serviciile digitale inovatoare, precum cele oferite prin infrastructuri de servicii digitale; 3. utilizează identitatea vizuală comună care urmează să fie furnizată de Comisie, precum și instrumentele online aferente. <p>Proiectele care repetă oferte deja existente, private sau publice, cu caracteristici similare, inclusiv în ceea ce privește calitatea, în aceeași zonă, nu sunt acoperite.</p>	<p>6. În anexă se introduce următoarea secțiune:</p> <p>„SECȚIUNEA 4. CONECTIVITATEA FĂRĂ FIR ÎN COMUNITĂȚILE LOCALE</p> <p>A acțiunile menite să furnizeze conectivitate fără fir locală gratuită în spațiile vieții sociale locale, inclusiv spațiile în aer liber accesibile publicului larg, care joacă un rol important în viața publică a comunităților locale, sunt eligibile pentru a beneficia de asistență financiară.</p> <p>Asistența financiară se pune la dispoziția entităților cu misiune de serviciu public, cum ar fi autoritățile locale și furnizori de servicii publice locale care se angajează să furnizeze conectivitate fără fir locală gratuită prin instalarea unor puncte de acces fără fir locale.</p> <p>Proiectele privind furnizarea de conectivitate fără fir prin intermediul unor puncte de acces fără fir locale cu acces liber pot beneficia de finanțare dacă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sunt implementate de către o entitate cu misiune de serviciu public având capacitatea de a planifica și supraveghea instalarea punctelor de acces fără fir locale, în interior sau în exterior, în spațiile publice; 2. se bazează pe conexiuni de foarte mare viteză în bandă largă care corespund standardelor tehnice minime menționate la articolul (5a), care permit furnizarea unei experiențe internet de înaltă calitate utilizatorilor și care <ol style="list-style-type: none"> (a) sunt gratuite, ușor accesibile și utilizează echipamente de ultimă generație; și (b) sprijină accesul la serviciile digitale inovatoare, precum cele oferite prin infrastructuri de servicii digitale; 3. utilizează identitatea vizuală comună care urmează să fie furnizată de Comisie, precum și instrumentele online aferente. <p>Proiectele care repetă oferte deja existente, private sau publice, cu caracteristici similare, inclusiv în ceea ce privește calitatea, în aceeași zonă, nu sunt acoperite.</p>

Textul propus de Comisie	Amendamentul CoR
<p>Bugetul disponibil se alocă într-o manieră echilibrată din punct de vedere geografic proiectelor care îndeplinesc condițiile menționate mai sus, având în vedere propunerile primite și pe baza principiului «primul venit, primul servit».</p>	<p>Bugetul disponibil se alocă proiectelor care îndeplinesc condițiile menționate mai sus, într-o manieră echilibrată din punct de vedere geografic, care, în limitele propunerilor primite efectiv și în deplină conformitate cu principiile care guvernează formele specifice de asistență financiară, astfel cum sunt definite în Regulamentul financiar, să contribuie la coeziunea economică, socială și teritorială a UE, ținând seama, în special, de nevoile comunităților locale.</p>

Expunere de motive

Este esențial să se dispună de standarde tehnice minime pentru rețeaua WiFi4EU. Prin elaborarea unor cerințe uniforme, se evită situația în care crearea unei rețele se bazează pe tehnologie învechită sau este afectată de probleme legate de calitate.

II. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. atrage atenția asupra faptului că, pentru prima dată, accesul la rețele în bandă largă este considerat un serviciu universal. Cetățenii europeni au dreptul de a avea acces la o conexiune funcțională la internet, la prețuri accesibile, și care să permită o participare plenară la economia și societatea digitală, pe întregul teritoriu al Uniunii Europene. Aceasta reprezintă un pas foarte important către incluziunea digitală, inclusiv în lumina necesității de a dispune de opțiuni tarifare speciale și de a oferi bonuri valorice pentru cetățenii cu nevoi speciale, precum și pentru localități, în vederea creării de puncte de acces Wi-Fi public gratuit;
2. consideră că asigurarea unui acces de bază la internetul în bandă largă este un obiectiv de interes general; recunoașterea acestui drept serviciu universal trebuie să meargă mână în mână cu recunoașterea deplină a obligativității serviciilor universale; aceasta este de importanță majoră în acele regiuni în care piața nu funcționează și investițiile publice sunt esențiale;
3. este conștient de schimbările majore care au avut loc de la revizuirea cadrului de reglementare al UE pentru sectorul telecomunicațiilor, în 2009. Acest cadru a contribuit, într-adevăr, la asigurarea unei acoperiri de bandă largă de bază în întreaga UE, dar au apărut numeroase necesități și modele de consum noi, iar această tendință pare să se mențină în cursul următorilor ani. Dezvoltarea internetului obiectelor, realitatea virtuală și realitatea augmentată, *cloud computing*, gestiunea unor cantități mari de date, serviciile și aplicațiile din cadrul economiei bazate pe partajare, industria 4.0 – toate acestea vor contribui la o cerere și mai mare de rețele de transmisie și de interconexiuni performante;
4. reamintește că infrastructura de mâine trebuie concepută de azi;
5. subliniază că, având în vedere creșterea consumului de date ⁽¹⁾ și creșterea accesării simultane a informațiilor, tendința spre viteze de încărcare și de descărcare ridicate, precum și necesitatea disponibilității, pe tot teritoriul, a unei transmisii în timp aproape real, care să corespundă exigențelor și să fie și fiabilă, este nevoie de rețele extrem de performante, care să permită conectarea unui număr din ce în ce mai mare de utilizatori finali din întreaga Europă. În unele țări, conectivitatea la nivel de gigabit a devenit deja realitate (Japonia, Coreea); ea ar trebui să devină un obiectiv și pentru Europa – pentru a veni în sprijinul creșterii economice și al locurilor de muncă, al competitivității și coeziunii interne;
6. consideră că este important ca actorii economici și sociali, cum ar fi școlile, universitățile, centrele de cercetare și nodurile de transport, furnizorii de servicii publice, cum ar fi spitalele și instituțiile de învățământ, precum și întreprinderile să poată beneficia de conexiuni la internet de mare viteză, care să le permită utilizatorilor încărcarea și descărcarea de date la o rată de cel puțin 1 Gbit/s;
7. consideră că orice gospodărie din zonele urbane și rurale ale UE ar trebui să dispună de o conexiune la internet cu o viteză de descărcare de cel puțin 100 Mbit/s, care să poată fi extinsă la o conexiune cu viteza de 1 Gbit/s;

⁽¹⁾ Există studii care demonstrează că acele întreprinderi care efectuează analize ale volumelor mari de date („big data”) își pot crește productivitatea cu 5 %-10 % mai mult decât întreprinderile care renunță la acest tip de analize și că, în Europa, în intervalul 2014-2020, prelucrarea volumelor mari de date ar putea majora PIB-ul cu 1,9 %.

8. împărtășește opinia Comisiei potrivit căreia toate zonele urbane și cele mai importante rute de transport interior trebuie să aibă o acoperire 5G cuprinzătoare; sprijină obiectivul intermediar care prevede punerea la dispoziție, ca serviciu comercial, a unei conectivități 5G în cel puțin un oraș de mari dimensiuni din fiecare stat membru până în 2020. Comisia Europeană ar trebui să finalizeze cât mai curând posibil standardizările necesare pentru această nouă tehnologie fără fir, pentru a se evita adoptarea unor soluții fragmentate. Există și alte motive pentru care introducerea acestor măsuri până în 2020 este foarte ambițioasă: actualele rețele 4G, recent realizate, dispun de potențialul necesar pentru a depăși viteza de transmisie la mult peste 1 000 Mbit/s, iar companiile de telecomunicații au investit sume considerabile în dezvoltarea acestor rețele, ceea ce înseamnă că ele nu vor fi foarte receptive la trecerea la altă tehnologie în lipsa unor condiții-cadru adecvate;

9. salută noul sistem de bonuri valorice pentru Wi-Fi gratuit, crearea unui fond pentru banda largă, în cooperare cu BEI, precum și obiectivul de a suplimenta viitorul sprijin financiar în cadrul programării financiare pentru perioada de după 2020 și consideră că acest lucru reprezintă un pas în direcția cea bună;

10. salută propunerea Comisiei de a institui până la sfârșitul anului 2016 – în cooperare cu Comitetul Regiunilor – o platformă participativă dedicată conectivității în bandă largă, care să garanteze că organismele publice și private cooperează, și se angajează ferm să investească în dezvoltarea rețelei de bandă largă și să ia măsuri suplimentare pentru a pune în aplicare planurile naționale pentru dezvoltarea rețelelor de comunicații în bandă largă; este gata să sprijine în mod cuprinzător și constructiv crearea acestei platforme;

11. sugerează ca subiectele care urmează să fie discutate la reuniunea platformei ar trebui să se axeze pe: **opțiuni de politică:** explorarea celor mai bune opțiuni de politică în ceea ce privește diferitele competențe locale și regionale și nevoile specifice de la nivel local și regional; **opțiuni referitoare la tehnologie:** dezbateră privind aplicarea celor mai bune tehnologii pentru fiecare zonă; **opțiuni referitoare la finanțare:** participarea BEI la dezbateri și analizarea posibilităților sinergii dintre fonduri (fondurile MIE, FEIS, ESI) și a noului sistem de bonuri valorice, propus pentru inițiativa WiFi4EU; **alte opțiuni:** referitor la măsurile de consolidare a capacităților la nivel local și regional, o cartografiere a investițiilor și a acoperirii de bandă largă, precum și promovarea competențelor digitale și a serviciilor de e-guvernare;

12. consideră că principalul impact al **platformei participative pentru comunicații în bandă largă** ar trebui să fie extinderea mai rapidă, mai bună și mai durabilă a rețelelor în bandă largă de mare viteză în zonele rurale și slab populate din UE, care se confruntă cu grave probleme structurale, economice și sociale, și, prin urmare, reducerea decalajului digital în zonele respective;

13. constată că aceste planuri sunt în conformitate cu principiile subsidiarității și proporționalității, în sensul că este vorba de chestiuni care afectează toate statele membre și pot fi reglementate în mod uniform, la un standard ridicat și eficient, doar la nivelul întregii UE;

14. ia notă de faptul că provocarea cu privire la piața unică digitală constă în eliminarea structurilor rigide și digitalizarea pieței interne europene. Revizuirea pachetului privind telecomunicațiile vizează stimularea economiei și competitivității Europei, oferind impulsuri comunităților pentru a deveni participante active pe piața unică digitală și pentru a veni în întâmpinarea unei cereri de conectivitate din ce în ce mai mari din partea cetățenilor europeni;

15. subliniază că definirea unor regiuni drept „rurale” sau „periferice sau ultraperiferice” sau „slab populate” descurajează investitorii privați de la a investi în infrastructura TIC a acestor regiuni. În comparație cu aglomerațiile urbane, acestea se confruntă cu anumite provocări comune în ce privește dezvoltarea comunicațiilor în bandă largă, cum ar fi o cerere structural mai scăzută și mai fragmentată, precum și costuri unitare (sau per utilizator final) mai ridicate pentru extinderea infrastructurii și întreținerea acesteia;

16. ia act de faptul că în special cererea de conectivitate reprezintă un stimulent esențial pentru investiții private, fapt care duce la o situație de lipsă de viabilitate economică pentru actorii de pe piață din acele regiuni în care densitatea populației nu poate garanta o cerere de conectivitate care să justifice cheltuielile pentru extinderea rețelei. În zonele în care există disfuncționalități și/sau distorsiuni ale pieței, autorităților publice le revin sarcini multiple. Într-adevăr, există dovezi care arată că, în ceea ce privește inițiativele de extindere sau modernizare a rețelei în bandă largă, autoritățile locale și regionale (ALR) din întreaga Europă acționează ca organisme de finanțare, ca entități care își asumă riscurile sau ca inițiatori sau intermediari ai acestor inițiative;

Societatea gigabiților

17. subliniază importanța dezvoltării unor rețele în bandă largă de mare viteză de generație următoare, în special în zonele cu o densitate scăzută a populației. Toate măsurile financiare și de reglementare în acest sens sunt bine-venite;
18. atrage atenția asupra supracongestionării la care poate duce o mai mare disponibilitate a conectivității de mare capacitate în zonele de excelență și/sau cunoaștere. În aceste zone, s-ar concentra activitatea de producție și s-ar constata o afluență sporită a populației, cu efecte negative în teritoriu. În schimb, în alte zone, producția ar scădea drastic, în special în contextul activităților inovatoare digitale și al celor profesionale tehnologice. De aceea, ar trebui stimulată conectivitatea de mare capacitate cât mai uniform cu putință;
19. subliniază că soluționarea problemei așa-numitului „ultim kilometru” este importantă pentru dezvoltarea UE în ansamblul său și presupune luarea unor măsuri flexibile;
20. propune ca, începând cu următoarea perioadă financiară, să fie puse la dispoziție fonduri pentru dezvoltarea rețelelor de acces în zonele rurale, în plus față de fondurile alocate dezvoltării unei rețele de bază;
21. subliniază faptul că prețurile conectivității oferă informații utile privind concurența și eficiența pe piețele serviciilor de comunicații. O analiză comparativă a acestor prețuri permite părților interesate, inclusiv operatorilor de telecomunicații, factorilor de decizie politică și consumatorilor, să evalueze progresele înregistrate în direcția atingerii obiectivelor propuse. Indicatorii care permit compararea prețurilor pentru conectivitate pot fi de interes, cum se arată în raportul OCDE intitulat „Măsurarea economiei digitale: o nouă perspectivă”⁽²⁾;
22. subliniază că, pentru dezvoltarea și planificarea rețelei este important ca autoritățile publice să aibă acces direct la o conexiune la internet fără întreruperi. Pentru a garanta calitatea acestor conexiuni, este important să existe orientări din partea statului și consultări la nivel local, pentru ca investițiile să fie efectuate în mod optim și pentru ca serviciile să stea rapid la dispoziția unui număr cât mai mare de utilizatori;
23. ia act de faptul că, în vederea realizării obiectivelor în ceea ce privește acoperirea și pătrunderea rețelelor de bandă largă în Uniunea Europeană până în anul 2020, în perioada de programare 2014-2020 au fost alocate deja aproximativ 22 miliarde EUR din fondurile publice ale Uniunii Europene pentru modernizarea și extinderea infrastructurii de bandă largă. Fondurile UE sunt esențiale nu numai pentru contribuția lor directă la finanțarea infrastructurii de bandă largă, ci și pentru efectul lor de levier în ceea ce privește atragerea de investiții din alte surse, inclusiv cele private;

Planul de acțiune „5G”

24. subliniază faptul că „a cincea generație” de sisteme de telecomunicații („5G”) va fi cea mai importantă piatră de temelie a societății digitale pentru următorul deceniu. Europa a depus eforturi considerabile pentru a influența evoluțiile la nivel mondial ale acestor tehnologii strategice, în care comunicațiile cu fir și cele fără fir recurg la aceeași infrastructură, pentru a avansa către societatea interconectată a viitorului. Aceasta va furniza o conectivitate de foarte mare viteză în bandă largă aproape universală nu doar utilizatorilor individuali, ci și unor obiecte interconectate (așa-numitul „internet al obiectelor”). Prin urmare, se preconizează ca viitoarea infrastructură 5G să servească unei game largi de aplicații și sectoare, care va include utilizările comerciale (cum ar fi condusul asistat al unor vehicule, e-sănătatea, gestionarea energiei, posibile aplicații din domeniul siguranței etc.);
25. atrage atenția asupra Comunicării Comisiei referitoare la prioritățile de standardizare TIC, adoptată în luna aprilie 2016⁽³⁾, care a propus măsuri concrete pentru a accelera dezvoltarea unor standarde comune, axându-se pe cinci domenii prioritare, printre care se numără și tehnologia 5G;
26. insistă asupra necesității de a se evita introducerea, în diferitele regiuni, a unor standarde 5G care nu sunt compatibile între ele;
27. reamintește că nivelul local poate contribui la dezvoltarea rețelei și la elaborarea dosarelor de cereri în acest sens, precum și cu privire la planificarea rețelei. Astfel, planificarea și dezvoltarea unor noi rețele 5G poate lua deja în considerare planurile autorităților locale referitoare la construirea de drumuri sau alte infrastructuri noi;

⁽²⁾ Publicat la 8 decembrie 2014, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>

⁽³⁾ COM(2016) 176 final, Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: „Priorități de standardizare în sectorul TIC pentru piața unică digitală”.

28. consideră că este important să sublinieze faptul că introducerea la nivelul UE a unor produse și servicii care se bazează pe conexiuni internet de mare viteză de tip 5G este posibilă numai cu condiția ca întreaga UE să se poată bucura de acces la internet de mare viteză; consideră, de asemenea, că este important să se evite greșelile făcute în momentul introducerii rețelei 4G și să se ia măsuri, astfel încât calitatea și viteza rețelei să nu varieze în mod substanțial de la un stat membru la altul. Dezvoltarea rețelei 5G ar trebui să aibă loc în același timp și în același ritm în întreaga UE;

Inițiativa „WiFi4EU”

29. salută inițiativa care oferă tuturor autorităților locale interesate posibilitatea de pune la dispoziția cetățenilor o conexiune Wi-Fi gratuită de înaltă calitate în interiorul și în jurul clădirilor publice, precum și în parcuri, spații publice etc. În Europa există încă multe locuri care nu dispun de o conexiune internet corespunzătoare, așa cum există și cetățeni care nu își pot permite o conexiune la internet. Acest program contribuie la remedierea acestei probleme;

30. subliniază faptul că trebuie avut grijă ca acest sistem să rămână limitat la noi puncte de acces Wi-Fi, complementare. Trebuie evitată situația în care inițiativele cu finanțare publică intră în concurență cu sistemele private existente;

31. salută planurile Comisiei de a crea cu celeritate premisele punerii în practică a programului „WiFi4EU”, care, în conformitate cu planificarea actuală, permite autorităților locale să depună cereri în acest sens încă de la începutul verii anului 2017;

32. salută măsurile financiare rapide, neutilizate încă în ceea ce privește asistența financiară din partea UE, bazate pe bonuri valorice acordate de sectorul public – care pot fi puse în aplicare rapid, cu rezultate imediate și eforturi administrative mai reduse; subliniază, cu toate acestea, că eventualele puncte slabe ale sistemului de bonuri valorice (lipsa transparenței, întârzierile sau problemele legate de plăți, diferențele în ceea ce privește condițiile de achiziții publice în statele membre) trebuie să fie anticipate în mod corespunzător, pentru a nu descuraja întreprinderile să utilizeze acest sistem pentru proiecte;

33. subliniază că, în ce privește alocarea ajutoarelor financiare, trebuie găsite metode care să garanteze că orașele mici și zonele rurale beneficiază în egală măsură de WiFi4EU;

34. subliniază faptul că fondurile care urmează a fi distribuite sunt limitate și că Comisia încearcă să pună în aplicare inițiativa WiFi4EU cât mai repede și cât mai cuprinzător cu putință, motiv pentru care autoritățile locale ar trebui să fie informate cât mai curând posibil cu privire la derularea programului prevăzut și la condițiile aferente;

35. consideră că publicarea în timp util ar permite autorităților locale să inițieze pregătirile, astfel încât, atunci când se publică cererile de propuneri, fondurile să poată fi solicitate rapid, iar resursele disponibile să fie utilizate cu promptitudine în beneficiul populației locale, al statului membru și al UE în ansamblul său;

36. consideră că, de bună seamă, Comitetul Regiunilor trebuie să joace un rol decisiv în ceea ce privește implicarea autorităților locale și regionale și promovarea schimbului de informații și de bune practici;

37. consideră că este important să se sublinieze că autoritățile locale trebuie să devină conștiente de faptul că sunt obligate să ofere conexiuni de bandă largă pentru rețelele Wi-Fi aflate în curs de extindere și să asigure întreținerea cotidiană a rețelei. Subliniază că inițiativa WiFi4EU trebuie să fie durabilă, iar punerea sa în aplicare nu trebuie să implice costuri ridicate pentru autoritățile locale;

38. recomandă elaborarea unor cerințe minime pentru rețeaua WiFi4EU. Prin elaborarea unor cerințe uniforme, se evită situația în care crearea unei rețele se bazează pe tehnologie învechită sau este afectată de probleme legate de calitate. În plus, recomandă crearea unei pagini de internet introductive dedicate inițiativei WiFi4EU, care să pună la dispoziție detalii cu privire la inițiativă și la locațiile aferente;

39. subliniază că noile rețele trebuie să fie sigure pentru utilizatorii rețelei și recomandă, prin urmare, utilizarea unor modele de rețea bazate pe *eduroam*⁽⁴⁾/*govroam*⁽⁵⁾. Un astfel de model permite ca un utilizator autentificat în rețea să poată beneficia de servicii de roaming peste tot în Europa; autentificarea utilizatorilor ar putea avea loc în baza unor soluții de tip eIDAS⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ eduroam – World Wide Education Roaming for Research & Education <https://www.eduroam.org/>

⁽⁵⁾ „Govroam” este o prescurtare pentru „government roaming”, fiind o infrastructură bazată pe RADIUS; a se vedea <http://govroam.be/>

⁽⁶⁾ *Trust Services and eID* [Servicii electronice de încredere și e-identificare], <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>

40. pentru a asigura ușurința în utilizare, consideră că este de dorit să se evite utilizarea unui așa-numit *Captive Portal*; se recomandă, după caz, utilizarea unei *Landing page*, accesibile doar după autentificarea utilizatorului. Acest lucru ar face ca utilizarea rețelei să devină mai ușoară și mai rapidă pentru utilizatorii finali. Afișarea *Landing page* după autentificarea utilizatorului i-ar permite acestuia accesul, după caz, la informații privind serviciile oferite de autoritățile locale, precum și la un scurt rezumat al obiectivelor inițiativei WiFi4EU;
41. subliniază că introducerea de către utilizator a unor date cu caracter personal ar trebui să fie evitată, deoarece acest lucru este neplăcut pentru utilizatori și poate cauza temeri neîntemeiate că datele lor personale vor fi utilizate pentru publicitate și în alte scopuri nedorite. Salută, prin urmare, faptul că furnizarea de date cu caracter personal este menționată ca unul din criteriile care face ca conectivitatea fără fir locală să nu fie calificată drept gratuită;
42. salută ideea că rețeaua WiFi4EU va fi supusă unor controale de calitate continue, iar rezultatele acestora vor fi puse la dispoziția publicului;
43. consideră că este esențial să se creeze o rețea paneuropeană comună WiFi4EU (SSID), care, pe de o parte, ar servi drept bună publicitate pentru inițiativa UE de creare a unor rețele Wi-Fi gratuite și, pe de altă parte, ar putea deveni o marcă comercială pentru o rețea Wi-Fi paneuropeană rapidă și sigură. Alte scheme similare, care îndeplinesc cerințele tehnice minime și toate celelalte criterii ale inițiativei WiFi4EU, dar care nu au beneficiat de asistență financiară ar trebui, de asemenea, la cerere, să se poată alătura acestei mărci comune, astfel încât să se extindă domeniul de aplicare a inițiativei.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor

Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Către o strategie a UE pentru relațiile culturale internaționale

(2017/C 207/16)

Raportor: Apostolos TZITZIKOSTAS (EL-PPE), președintele regiunii Macedonia Centrală

Document de referință: Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu „Către o strategie a UE pentru relațiile culturale internaționale”,

JOIN(2016) 29 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. salută Comunicarea comună intitulată „Către o strategie a UE pentru relațiile culturale internaționale”⁽¹⁾ și axele pe care le propune, care constituie o bază utilă pentru a construi o abordare strategică cuprinzătoare și integrată în ceea ce privește relațiile culturale internaționale, pentru a promova cooperarea cu țările partenere și a consolida rolul Uniunii Europene ca actor mondial de prim ordin;
2. consideră că ar fi o diferență semnificativă dacă propunerea ar prezenta strategia în etapa sa finală și nu în etapele intermediare, având în vedere importanța crucială a acestei teme. CoR invită, prin urmare, statele membre să accelereze procesul de adoptare a strategiei;
3. subliniază că cultura trebuie să se afle în centrul relațiilor internaționale ale Uniunii Europene, întrucât, în contextul globalizării, diplomația internațională s-a îmbogățit cu noi competențe și au apărut forme alternative și noi abordări. Printre acestea se numără diplomația culturală, la care comunicarea comună face referire doar în trecere;
4. sprijină evidențierea obligației statelor de a respecta, proteja și promova dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, inclusiv a formelor de exprimare artistică. Prin activitatea de politică culturală se asigură posibilități de funcționare a culturii ca forță liberă, independentă și incitantă în societate. Acest aspect trebuie să servească drept premisă în promovarea respectului reciproc și a dialogului intercultural;
5. invită, prin urmare, Comisia să acorde prioritate procesului de dezvoltare în continuare a diplomației culturale, astfel încât aceasta să devină o dimensiune a politicii externe a UE;
6. salută faptul că comunicarea comună recunoaște cultura și patrimoniul cultural ca fiind instrumente de dezvoltare regională și locală. Dezvoltarea unui cadru cuprinzător și a unei abordări coerente menite să stimuleze activitățile culturale creează o puternică valoare adăugată europeană și poate încuraja conceperea și dezvoltarea de programe cu parteneri din țările terțe, la nivelul regiunilor și orașelor din statele membre ale UE, în beneficiul reciproc al tuturor părților interesate;
7. subliniază că diversitatea culturală este o parte integrantă a valorilor Uniunii Europene și că UE este ferm hotărâtă să militeze pentru o ordine mondială bazată pe pace, statul de drept, libertatea de exprimare, înțelegerea reciprocă și respectarea drepturilor fundamentale. În plus, ca partener – cheie al Organizației Națiunilor Unite (ONU), Uniunea Europeană ar trebui să strângă în continuare relația de cooperare cu UNESCO⁽²⁾ în vederea protejării patrimoniului cultural mondial. De asemenea, în calitate de semnatar al Convenției UNESCO din 2005⁽³⁾, UE trebuie să își onoreze angajamentul de a promova diversitatea formelor de expresie culturală în cadrul relațiilor culturale internaționale;

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

8. salută faptul că este recunoscut rolul culturii în cadrele geografice de cooperare existente în Uniunea Europeană, respectiv: (a) politica de extindere; (b) politica de vecinătate (PEV); (c) cooperarea pentru dezvoltare și (d) Acordul de parteneriat de la Cotonou din 2000⁽⁴⁾;

9. ia notă de faptul că diplomația culturală europeană se concentrează pe promovarea Europei și a statelor sale membre, aceasta presupunând, printre altele, schimburi în materie de educație și cultură. Ea se adresează, însă, de asemenea, opiniei publice din țările terțe și cetățenilor acestora, fiind clar interesată de promovarea unei imagini pozitive a Europei și a statelor sale membre. Importanța diplomației culturale se extinde la dialogul între țări, la promovarea păcii și a diversității culturale și la schimburile economice;

10. constată că apariția, în ultimii ani, a unei diplomații culturale în țările în curs de dezvoltare și în cele din Orient, indică același lucru. Este important ca în Uniunea Europeană să se dezvolte o diplomație culturală, prin intermediul căreia să se poată concura pe scena mondială cu noile puteri emergente pe toate planurile, inclusiv cel cultural;

11. reamintește că unul dintre principiile care orientează acțiunea UE în domeniul relațiilor culturale internaționale este „respectarea complementarității și a subsidiarității”⁽⁵⁾. În domeniul culturii, Uniunea este competentă să desfășoare acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare a acțiunii statelor membre⁽⁶⁾. Concluziile recente ale Consiliului privind cultura în relațiile externe ale UE au subliniat faptul că este nevoie de o mai bună coordonare a eforturilor în direcția unei abordări strategice europene⁽⁷⁾;

12. subliniază necesitatea unei cooperări mai aprofundate la nivel local, regional și național pentru lansarea și dezvoltarea unor strategii de sprijinire a relațiilor și activităților culturale internaționale. Coordonarea strategiilor ar trebui să aibă ca obiectiv crearea unei identități culturale europene mai distincte, pluraliste, care să fie recunoscută atât la nivel internațional, cât și în cadrul Uniunii Europene, de către cetățenii tuturor statelor membre;

13. consideră că este important pentru societatea civilă, organizațiile neguvernamentale, asociațiile, cluburile, întreprinderile, artiștii, uniunile și organizațiile să participe mai activ și mai coordonat la dezvoltarea unor acțiuni în contextul Strategiei UE pentru relațiile culturale internaționale;

Priorități

14. menționează că strategia UE în materie de relații culturale internaționale va avea un impact limitat dacă nu are loc o consolidare rapidă a acțiunilor și dacă nu există beneficii concrete sau dacă aceste beneficii apar doar într-un viitor îndepărtat;

15. subliniază valoarea intrinsecă a producției culturale și artistice și susține că cultura ar trebui să fie văzută nu numai ca un mijloc pentru realizarea unui obiectiv. Prin urmare, este necesar să se acorde o atenție specială schimburilor dintre creatorii din domeniul cultural. Prin importanța valoare adăugată europeană, promovarea mobilității artiștilor și a conținutului cultural reprezintă o sarcină importantă a politicii culturale a UE;

16. consideră că este indispensabil ca strategia propusă de UE privind relațiile culturale internaționale să fie astfel precizată – în strânsă coordonare cu statele membre – încât să cuprindă următoarele elemente: (a) metode specifice de exercitare și de aplicare a acestei politici, pe baza unui cadru comun de coordonare cu toate părțile implicate, (b) obiective specifice și un orizont vizibil privind punerea în aplicare a politicilor sale individuale. De asemenea, este de dorit să existe posibilitatea de măsurare a eficienței și eficacității strategiilor aplicate;

17. reamintește luările de poziție anterioare ale CoR privind contribuția sectorului cultural și a creativității la creșterea economică și crearea de locuri de muncă⁽⁸⁾, prin care solicită o mai bună integrare a culturii și creativității în Strategia Europa 2020 și recunoașterea clară a legăturilor importante dintre aceste sectoare și alte politici, precum cele privind industria, turismul, mediul, învățământul sau finanțele;

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Articolul 6 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁽⁷⁾ Concluziile Consiliului privind cultura în relațiile externe ale UE, cu accent pe cultură în cooperarea pentru dezvoltare, 24 noiembrie 2015.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. consideră că o prioritate atât pentru statele membre ale UE, cât și pentru țările partenere, trebuie să fie caracterul cu adevărat incluziv și accesibil tuturor al activităților culturale, indiferent de vârstă, gen, dizabilități, naționalitate, rasă, origine etnică, religie sau mediu socioeconomic; Încurajarea unei implicări și participări sporite ale tinerilor în conceperea și desfășurarea unor activități culturale cu caracter incluziv constituie cheia integrării sociale;

19. observă că industriile culturale (cinematografie, artă, literatură etc.) reprezintă unul dintre sectoarele cu cea mai mare influență asupra diplomației culturale, acestea având ecou în rândul unui public foarte variat datorită modului lor de difuzare. Diplomația culturală ar trebui să sprijine semnificativ diseminarea acestor industrii în străinătate, cu scopul de a consolida imaginea Europei în lume;

20. consideră că coordonarea acțiunilor UE și ale țărilor partenere cu privire la problema refugiaților și a migranților trebuie să constituie un aspect important al strategiei UE pentru relațiile culturale internaționale. Recenta criză și creșterea fluxurilor de refugiați către Uniunea Europeană generează noi provocări care trebuie abordate în mod corespunzător. Dezvoltarea de acțiuni culturale poate juca un rol esențial prin intermediul (a) atenuării temerilor, tulburărilor și neîncrederii, (b) stabilirii unei mai bune înțelegeri a caracteristicilor specifice și a bagajului cultural, (c) consolidării procesului de integrare socială a refugiaților, (d) consolidării și impunerii modelului social al Uniunii Europene, bazat pe o societate liberă, democratică și tolerantă, (e) aprofundării relațiilor de respect reciproc dintre comunitățile de refugiați și comunitățile-gazdă și (f) readucerii în memoria societății europene a ospitalității de care înaintașii noștri s-au bucurat în trecut, atunci când au fost nevoiți să plece din Europa din motive economice, politice, religioase sau din cauza conflictelor;

21. atrage atenția în mod special asupra fenomenelor recente de exacerbare a opiniilor extremiste și a populismului cu accente xenofobe, care se poate manifesta și sub anumite forme de euroscepticism. Consideră, prin urmare, că este imperios necesar să se dezvolte activitățile culturale care vizează o mai bună cunoaștere a formelor de exprimare artistică și culturală și a patrimoniului cultural existent în Europa. Are convingerea că programele de mobilitate, precum Erasmus+, și de cooperare interuniversitară, precum și programul „Orizont 2020”, cel mai amplu program multilateral de cercetare și inovare de la nivel mondial, sunt instrumente importante, care deschid căi de comunicare și facilitează schimburile de idei, indiferent de originea culturală, etnică sau religioasă a persoanelor;

Creșterea impactului economic

22. salută punerea accentului pe consolidarea industriilor culturale și creative, importante pentru că oferă locuri de muncă de calitate, promovând totodată o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;

23. reamintește opiniile exprimate anterior de CoR privind contribuția industriilor culturale și creative la creșterea economică și ocuparea forței de muncă⁽⁹⁾, potrivit cărora, în vederea valorificării la maximum a efectelor pozitive, sunt necesare promovarea producției și a consumului de cultură și stimularea creativității. CoR subliniază importanța dobândirii de aptitudini creative de la o vârstă fragedă, atât în cadrul sistemului de învățământ, cât și în timpul liber, pentru ca tânăra generație să beneficieze pe deplin de noile forme de acces la cultură;

24. reamintește că, din cauza constrângerilor geografice, unele regiuni, precum cele insulare sau ultraperiferice, nu pot să își dezvolte industriile din sectorul cultural și creativ în aceleași condiții ca restul regiunilor europene. Rolul regiunilor de frontieră ale UE, precum și al celor ultraperiferice este important, întrucât oferă o valoare adăugată unică, având în vedere contribuția reprezentată de legăturile istorice, culturale și lingvistice stabilite de-a lungul secolelor cu alte continente. Prin urmare, considerăm că trebuie promovate schimburile culturale și comunicarea dintre aceste regiuni și alte regiuni din UE, prin măsuri care să faciliteze mobilitatea artiștilor din aceste zone și a creațiilor lor culturale către restul Uniunii, precum și către țările vecine cu UE, și invers. Acest lucru le va permite să beneficieze în condiții de egalitate de avantajele competitive pe care le pot oferi industriile culturale și creative, în special sub aspectul creșterii economice și al ocupării forței de muncă, după cum a arătat CoR în Avizul CDR2391-2012_00_00_TRA_AC;

25. atrage atenția asupra impactului opțiunilor politice asupra patrimoniului cultural și a politicii culturale, în special în ceea ce privește stabilirea bugetului și alocarea resurselor, inclusiv pe termen lung;

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. consideră că este esențial să se dezvolte un instrument destinat în special tinerelor talente, care să sprijine mobilitatea acestora și posibilitățile de formare și schimburi cu alte țări, nu numai din UE, ci și din afara ei. Punctul de plecare l-ar putea constitui un fel de program Erasmus pentru tinerii creatori, care va acorda însă o atenție deosebită tinerilor din regiunile cele mai îndepărtate, precum cele ultraperiferice, deoarece, din cauza caracteristicilor speciale ale regiunilor în care locuiesc tinerii respectivi, de multe ori ei nu au acces la programele de mobilitate în aceleași condiții ca tinerii de pe continent;

27. observă că, într-o perioadă marcată de provocări economice și financiare, în multe state membre, investițiile în domeniul culturii au fost considerabil afectate de reduceri bugetare;

28. subliniază că cheltuielile efectuate în cultură nu reprezintă un lux, ci o investiție și că este necesar ca potențialul de creștere a acestui sector, care angajează peste 3 milioane de persoane și în care își desfășoară activitatea un milion de întreprinderi europene, să beneficieze de sprijin strategic;

Rolul autorităților locale și regionale

29. subliniază că, în majoritatea statelor membre, autoritățile locale și regionale sunt competente în sectoarele menționate în comunicarea comună, în special cultura și patrimoniul cultural, cercetarea, educația, turismul, cooperarea pentru dezvoltare și ocuparea forței de muncă;

30. subliniază că ar fi oportună includerea domeniului culturii în planurile de internaționalizare de la nivel național și regional, precum și sprijinirea internaționalizării industriilor culturale;

31. atrage atenția asupra importanței de a conserva aspectul tradițional al peisajului și al localităților și asupra rolului primordial al acestei preocupări în cadrul eforturilor de conservare a patrimoniului cultural. Pentru a spori atractivitatea localităților, trebuie susținute programele care, în materie de arhitectură, respectă tradițiile, atât din punctul de vedere al proiectării cât și al utilizării materialelor, ținând cont, totodată, de exigențele actuale în materie de spațiu;

32. atrage atenția asupra faptului că viitoarea strategie poate contribui la asigurarea bazelor unui turism durabil în țările vecine ale UE, precum și la promovarea recunoașterii avantajelor semnificative oferite de patrimoniul cultural la nivel local și regional;

33. invită Comisia Europeană să implice Comitetul Regiunilor în faza de planificare a liniilor de acțiune și a măsurilor propuse în comunicarea comună, precum și autoritățile locale și regionale în elaborarea și punerea lor în aplicare, în conformitate cu principiul subsidiarității;

34. consideră că este important să se simplifice și să se accelereze procedurile de accesare a fondurilor pentru activitățile culturale, asigurându-se un acces direct al autorităților locale și regionale la cadrul de cooperare existent și la instrumentele de finanțare a programelor tematice ale UE destinate promovării relațiilor culturale internaționale;

35. salută propunerea de a crea centre culturale europene pe baza relației de cooperare dintre UE și fiecare țară parteneră, consideră că este necesară o analiză bugetară în acest sens și solicită ca autoritățile locale și regionale să participe alături de instituțiile culturale și de alți actori. Precizează că aceste centre pot lua diverse forme, jucând, de exemplu, rolul de bibliotecă, digitală sau de alt tip. În acest sens, formarea continuă a actorilor implicați va duce la succesul inițiativei numai dacă va exista mai curând o adevărată cooperare decât o competiție între actorii UE care operează în țările parteneri;

36. sugerează implicarea autorităților locale și regionale în platforma diplomației culturale a UE, lansată în februarie 2016, punându-se accentul pe partenerii strategici;

37. reamintește luările anterioare de poziție ale CoR referitoare la inițiativa „Capitalele europene ale culturii” (CEC), ca un instrument valoros, care pune în lumină bogăția, diversitatea și aspectele comune ale culturilor europene⁽¹⁰⁾. Aceasta, împreună cu inițiativa „Marca patrimoniului european”, ar putea fi utilizate ca laboratoare pentru cooperarea și participarea cetățenilor;

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. insistă asupra poziției exprimate anterior de CoR privind deschiderea inițiativei „Capitalele europene ale culturii”, astfel încât să fie implicate nu numai orașe din țările candidate și potențial candidate, ci și din țările vizate de politica europeană de vecinătate, precum și din țările AELS ⁽¹¹⁾. Această inițiativă reprezintă o potențială contribuție la politica europeană de vecinătate (PEV), precum și la relațiile cu alte state europene, întrucât ea contribuie nu numai la consolidarea cooperării culturale în interiorul UE, ci și la dezvoltarea și la intensificarea relațiilor dintre UE și țările vecine din est și din sud, cu scopul de a promova prosperitatea, stabilitatea și securitatea la granițele externe ale UE;

39. subliniază că autoritățile locale și regionale dispun de competențe importante în ceea ce privește promovarea dialogului intercultural, numeroase inițiative de acest tip fiind coordonate la nivel local și/sau la nivel regional. Având în vedere apropierea lor de cetățeni, autoritățile locale și regionale se află într-o poziție strategică pentru a răspunde nevoilor și cerințelor specifice ale diferitelor grupuri culturale de pe teritoriul lor, putând să le mobilizeze pentru promovarea unui dialog intercultural mai intens ⁽¹²⁾;

40. așteaptă cu nerăbdare propunerea legislativă a Comisiei în scopul combaterii traficului de obiecte de patrimoniu; subliniază că această propunere ar trebui să acopere nu numai importurile ilegale de bunuri culturale în UE, ci și exporturile ilicite de bunuri culturale din UE, în vederea combaterii traficului de obiecte din patrimoniul național cu valoare artistică, istorică sau arheologică; insistă, totuși, că această propunere nu trebuie să prevadă restricții disproporționate privind comerțul legitim cu bunuri culturale și trebuie să mențină la un nivel minim sarcina administrativă a comercianților legitimi. Consideră că este esențial să se propună măsuri stricte și în ceea ce privește săpăturile neautorizate pe teritoriul UE;

41. sprijină propunerea Comisiei Europene de a desemna anul 2018 ca An european al patrimoniului cultural, deoarece acesta va oferi, printre altele, o ocazie de a promova dialogul intercultural și rolul culturii în stabilirea de relații pașnice între comunități.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽¹²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Avizul Comitetului European al Regiunilor — Politica UE privind regiunea arctică

(2017/C 207/17)

Raportor: Pauliina HAIJANEN (FI-PPE), membră a Consiliului Local Laitila

Document de referință: Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu – O politică integrată a Uniunii Europene pentru regiunea arctică

JOIN(2016) 21 – final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. salută comunicarea comună publicată de Comisia Europeană și de Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate la 27 aprilie 2016 și consideră că domeniile prioritare pentru o viitoare politică integrată a UE pentru regiunea arctică, așa cum sunt prezentate în comunicare, reprezintă un pas în direcția cea bună;
2. subliniază faptul că provocările cu care se confruntă regiunea arctică necesită eforturi concertate la nivel local, regional și internațional și salută efortul Comisiei de a se asigura că politicile integrate menite să contribuie la satisfacerea nevoilor și obiectivelor regionale sunt stabilite pe baza caracteristicilor geografice și demografice specifice acestei regiuni;
3. observă că aceasta este a treia comunicare privind regiunea arctică. În prima comunicare a Comisiei, publicată în 2008, au fost propuse acțiuni de protecție și de conservare a regiunii arctice, care aveau la bază, printre altele, diferite acorduri pe probleme de mediu și de cooperare internațională. În plus, au fost propuse măsuri de promovare a utilizării durabile a resurselor și a unui model de guvernare multilaterală în regiunea arctică. Scopul comunicării a fost acela de a promova o abordare structurată și coerentă a problemelor din regiunea arctică și de a deschide noi perspective de cooperare cu țările din această regiune;
4. observă că, în 2012, Comisia și Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate au publicat o comunicare comună, în care dimensiunea solidă privind protecția mediului era completată de posibilitatea de a deschide noi rute de transport (inclusiv Pasajul de Nord-Est), datorită schimbărilor climatice și potențialului mai mare de exploatare durabilă a resurselor naturale, cu ajutorul noilor tehnologii și cunoștințe. De asemenea, comunicarea a subliniat importanța cooperării internaționale în sprijinul păcii și al securității;
5. dorește să sublinieze cele trei priorități pentru o viitoare politică integrată a UE, prezentate în cea mai recentă dintre cele trei comunicări: (i) schimbările climatice și protejarea mediului arctic, (ii) dezvoltarea durabilă a regiunii arctice și a zonelor din jurul acesteia și (iii) cooperarea internațională privind chestiunile legate de regiunea arctică. Una dintre cele mai mari provocări este aceea de a se găsi un echilibru între asigurarea bunăstării mediului și exploatarea noilor oportunități oferite de dezvoltarea socioeconomică;
6. observă că, în general, comunicarea urmează abordările stabilite anterior cu privire la climă și mediu, dezvoltare durabilă și cooperare regională. Avizul CoR dorește să atragă atenția în special asupra acelor chestiuni care au beneficiat de mai puțină atenție în comunicările anterioare (cum ar fi aspectele socioeconomice) sau care au fost identificate drept noi priorități;
7. sprijină obiectivele comunicării în materie de securitate regională, stabilitate, dezvoltare durabilă și prosperitate. Comunicarea oferă o imagine cuprinzătoare a activităților UE în regiunea arctică. Dezvoltarea durabilă rămâne în centrul politicii UE privind dimensiunea arctică, însă se discută și despre adaptabilitate, în mai mare măsură. Comunicarea afirmă că activitățile viitoare trebuie să evidențieze mediile tradiționale de viață ale populației din această regiune, precum și impactul dezvoltării economice asupra mediului fragil al regiunii arctice. Comitetul Regiunilor salută faptul că în comunicare este puternic subliniată necesitatea de a consolida coordonarea în problemele legate de regiunea arctică;

8. observă că în această comunicare, regiunea arctică este privită din două perspective diferite. Din punct de vedere european, în regiunea arctică se află cele mai nordice zone din Europa, caracterizate de izolare, de condiții dificile și de o populație îmbătrânită și răspândită pe o suprafață întinsă. Dintr-o perspectivă arctică generală, comunicarea evidențiază resursele naturale existente (minereurile, pădurile, economia maritimă și pescuitul), comunitățile extrem de dezvoltate și know-how-ul solid, de exemplu în ceea ce privește dezvoltarea unor soluții tehnologice durabile din punct de vedere ecologic. Analiza expusă în prezentul aviz se concentrează pe perspectiva europeană;

9. observă că în comunicarea Comisiei, termenul de „regiune arctică” desemnează zona din jurul Polului Nord, la nord de cercul polar arctic (66 de grade și 32 de minute latitudine nordică). În această zonă sunt incluse Oceanul Arctic și regiuni din opt state arctice: Statele Unite ale Americii, Canada, Danemarca (inclusiv Groenlanda și Insulele Feroe), Finlanda, Islanda, Norvegia, Federația Rusă și Suedia. Groenlanda și Insulele Feroe, care au un grad ridicat de autonomie, dar fac parte în mod oficial din Danemarca, nu fac parte din Uniunea Europeană, însă au semnat acorduri privind pescuitul și acorduri comerciale cu UE. Groenlanda are, de asemenea, statutul special de teritoriu de peste mări asociat la UE. Zona arctică are în total 4 milioane de locuitori, dintre care aproximativ o treime fac parte din populațiile indigene;

10. atrage atenția asupra faptului că definiția regiunii arctice utilizată în comunicare se referă, în mod foarte restrictiv, la zona situată la nord de Cercul Arctic. Impactul politicii integrate a UE va depăși cu mult limitele acestei regiuni. Comitetul Regiunilor propune ca definiția geografică a regiunii arctice prezentată în comunicare să fie extinsă, luând în considerare aspecte precum promovarea dezvoltării durabile, adaptarea la schimbările climatice și stimularea competitivității europene și ținând seama de necesitățile și potențialul comunităților locale și ale populațiilor indigene;

Schimbările climatice și protejarea mediului arctic

11. consideră semnificativ faptul că atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și protejarea mediului arctic fragil sunt puse în mod deosebit în evidență în măsurile politice prezentate în comunicare. Pe lângă consecințele încălzirii regiunii arctice, care afectează și activitatea UE, este important să se ia în considerare modul în care activitățile europene și globale influențează evoluția schimbărilor climatice în regiune. Acordul global privind clima va avea un efect semnificativ și asupra viitorului regiunii arctice. Comunicarea atrage totodată atenția asupra altor acorduri internaționale sau asupra necesității de a încheia astfel de acorduri, inclusiv în domeniul protecției mediului;

12. recunoaște importanța – atât în prezent, cât și în viitor – a activităților de cercetare și colaborare științifică referitoare la regiunea arctică care sunt evidențiate de către Comisie. Inițiativa UE – PolarNet prezentată în comunicare este un bun exemplu de cooperare științifică amplă și semnificativă, în care sunt implicate universități și institute de cercetare din întreaga Europă. Inițiativa este menită să consolideze cooperarea interdisciplinară și stabilirea priorităților științifice pe termen scurt și pe termen lung în ceea ce privește cercetarea în regiunea arctică. În această privință, obiectivul pe care și-l propune această rețea este de a extinde cooperarea cu părțile interesate din regiunea arctică. Comitetul Regiunilor consideră că atunci când se iau decizii cu privire la obiectivele și mijloacele cercetărilor referitoare la realitatea multidimensională din regiunea arctică, este deosebit de important să se coopereze și cu reprezentanții locali și regionali;

13. ar dori să se pună un accent mai puternic pe rolul jucat de orașele și localitățile din regiunea arctică în activitatea de dezvoltare. Orașele și localitățile sunt factori-cheie în cadrul acestor eforturi și al adaptării la un context în schimbare. Investițiile în infrastructura municipală și soluțiile eficiente din punct de vedere energetic, de exemplu, printre care și soluțiile necesare pentru serviciile publice, în special în regiunile slab populate, impulsionează apariția unor noi activități comerciale. Comitetul Regiunilor atrage însă atenția asupra faptului că provocările specifice reprezentate de distanțele mari, zonele slab populate și de populațiile în curs de îmbătrânire vor continua să necesite o atenție specială în cadrul politicii de dezvoltare;

Dezvoltarea durabilă a regiunii arctice și a zonelor din jurul acesteia

14. consideră că exploatarea durabilă a resurselor naturale este un element esențial al creșterii economice durabile și al eforturilor menite să crească prosperitatea în regiunea arctică. O condiție prealabilă în acest sens este asigurarea unor transporturi și a unor legături de telecomunicații eficiente. Este important să se dezvolte conexiuni de transport mai cuprinzătoare pe axa nord-sud, cum ar fi, de exemplu, conexiunea TEN-T din Finlanda până la Oceanul Arctic via Norvegia, dar și conexiuni est-vest, pentru a racorda regiunile din nordul Norvegiei, al Suediei și al Finlandei la rețeaua de transport a UE. Investițiile în regiunea arctică, precum investițiile în drumuri, căi ferate, bandă largă și rețele de energie electrică, se propagă în general într-o zonă mai largă și, astfel, au un impact pozitiv asupra condițiilor de afaceri din ansamblul țării respective, inclusiv asupra industriei;

15. subliniază, în acest sens, strategia UE privind creșterea albastră, care promovează o dezvoltare maritimă durabilă, pe termen lung. Măsurile incluse în strategie, asociate cu cunoașterea mediului marin, amenajarea spațiului maritim și supravegherea maritimă integrată, sunt promovate și în Oceanul Arctic. Măsurile de dezvoltare legate de promovarea acvaculturii și de exploatarea energiei maritime sunt deosebit de importante pentru regiunea arctică;

16. subliniază că valorificarea know-how-ului din regiunea arctică în domeniile industriei, energiei, tehnologiei curate, dezvoltării de infrastructuri și turismului va consolida competitivitatea întregii Europe. Este importantă promovarea cooperării în materie de cercetare între universitățile arctice și centrele de cercetare. Promovarea inovării și transformarea acesteia în produse și în servicii comerciale se află în centrul atenției, ca mijloc de promovare a dezvoltării durabile. Îmbunătățirea mediului de afaceri din regiunea arctică reprezintă un aspect al punerii în aplicare a strategiei digitale a pieței interne;

17. subliniază că prioritățile politicii de coeziune a UE pentru perioada de programare 2014-2020 în regiunea arctică sunt cercetarea și inovarea, competitivitatea IMM-urilor și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon. Strategiile de specializare inteligentă adoptate de regiunile nordice și, în ceea ce privește cooperarea transfrontalieră, programele Interreg privind periferia nordică și regiunea arctică, „Interreg Nord”, „Botnia-Atlantica” și „Norvegia-Suedia”, care vizează crearea unor comunități solide, competitive și durabile, vor oferi o bază solidă pentru proiecte în regiunile arctice ale UE finanțate prin fondurile structurale. La frontierele externe ale UE, Programul Kolarctic CBC va sprijini, la rândul său, cooperarea cu regiunile nordice din Finlanda, Suedia și Norvegia, precum și cu regiunea Mării Barents;

18. subliniază că punerea în aplicare a viitoarei politici de coeziune ar trebui să pună la dispoziție o gamă largă de instrumente financiare pentru eforturile de dezvoltare a regiunii arctice, cu ajutorul cărora se vor putea găsi soluții de promovare a industriei locale și de îmbunătățire a cunoștințelor, produselor și serviciilor care consolidează competitivitatea întregii UE. Printre noile aspecte cu o importanță fundamentală se numără dezvoltarea economiei circulare în regiunea arctică, precum și a întregului concept de amenajare a regiunii. Este important ca UE să fie implicată îndeaproape în activitățile de cercetare și investiții din regiunea arctică, inclusiv în cursul viitoarei perioade de programare;

19. subliniază că în comunicare se face referire la potențialul noilor tehnologii asociate cu comunicațiile electronice, de exemplu, în menținerea și dezvoltarea întreprinderilor, a cunoștințelor și a culturii locale. Acest lucru este deosebit de important pentru reprezentanții populațiilor indigene. Comunicarea menționează reuniunile anuale ale Comisiei cu reprezentanții populațiilor indigene din regiunea arctică. Luarea în considerare a punctului de vedere al populațiilor indigene și implicarea acestora în procesul decizional sunt deosebit de importante, inclusiv în afacerile naționale și regionale;

20. salută accentul puternic pus pe importanța cooperării pentru punerea în aplicare a unei politici integrate pentru regiunea arctică. O altă problemă evidențiată este necesitatea unei utilizări mai eficace a diferitelor instrumente de finanțare pentru a promova investițiile în regiunea arctică, motiv pentru care Comisia propune și instituirea temporară a unui forum pentru cooperarea europeană în regiunea arctică (Forumul părților interesate privind regiunea arctică europeană). La acest forum pentru cooperare sunt invitați să participe reprezentanți ai instituțiilor UE, ai statelor membre și ai autorităților regionale și locale, iar misiunea sa este de a identifica principalele priorități în materie de investiții și cercetare pentru finanțarea din partea UE până la sfârșitul anului 2017. Comitetul Regiunilor propune ca configurația și domeniul de competență al forumului să fie mai bine precizate, dat fiind că forumul este încă într-un stadiu incipient;

21. propune ca, în cadrul lucrărilor Forumului pentru cooperare, Comisia să elaboreze un ghid privind oportunitățile de finanțare disponibile în regiunea arctică (așa cum s-a procedat în cazul strategiei UE pentru regiunea Mării Baltice) și să ofere informații pe această temă prin diferite evenimente și întâlniri orientate către stabilirea de contacte; în plus, activitatea Forumului părților interesate din zona europeană a Arcticii ar trebui să servească drept fundament pentru Forumul anual UE-Arctica, prevăzut a fi înființat, conform propunerii Comisiei, în 2018;

Cooperarea internațională privind chestiunile legate de regiunea arctică

22. consideră că promovarea cooperării internaționale este unul dintre elementele fundamentale ale comunicării. Faptul că importanța strategică a regiunii arctice este în creștere ar putea duce la conflicte de interese, ceea ce înseamnă că va fi și mai important să existe o strânsă cooperare internațională. Cooperarea în regiunea arctică se desfășoară în cadrul mai

multor structuri de cooperare deja existente. Consiliul Arcticii este un forum interguvernamental de prim rang, care promovează cooperarea între state, comunitățile indigene și alte comunități din regiunea arctică, pe teme specifice acesteia. Consiliul Euro-Arctic al Mării Barents și Consiliul regional Barents promovează stabilitatea și dezvoltarea durabilă în regiunea Barents. Cooperarea UE pentru Marea Baltică este, de asemenea, legată de cadrul general al cooperării arctice;

23. subliniază importanța continuării cooperării cu Rusia în cadrul dimensiunii nordice. Posibilitățile de a reuni, prin cooperare, întreprinderi, cercetători și cetățeni au contribuit la dezvoltarea anumitor proiecte specifice privind mediul, activitatea economică și cultura;

24. consideră că este important ca structurile de cooperare existente să fie utilizate în promovarea obiectivelor comunicării. UE este implicată activ în activitatea a diferite organizații și forumuri internaționale. Ea a solicitat să dobândească statutul de observator al Consiliului Arcticii și este important ca statele membre să depună eforturi în vederea finalizării acestui proces;

25. nu în ultimul rând, observă că importanța strategică a regiunii arctice pentru UE este în continuă creștere, ca, de altfel, și necesitatea ca UE să ia măsuri pentru a face față provocărilor reprezentate de mediul natural și de condițiile socioeconomice specifice ale regiunii arctice. UE ar trebui să promoveze cooperarea dintre statele membre și țările terțe pentru a asigura stabilitatea mediului general al regiunii arctice. Este important să se consolideze abordarea integrată, nu în ultimul rând prin căutarea legăturilor și sinergiilor dintre diferite programe de finanțare și alte instrumente de finanțare. Autoritățile locale și regionale trebuie implicate în principalele programe și proiecte de promovare a cooperării regionale, a legăturilor de transport și a dezvoltării economice durabile în regiunea arctică.

Bruxelles, 8 februarie 2017.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Evaluarea intermediară a programului LIFE

(2017/C 207/18)

Raportor: Witold STĘPIEŃ (PL-PPE), mareșalul voievodatului Łódź**Documente de referință:** Scrisoarea vicepreședintelui Comisiei Europene din 26 septembrie 2016**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. salută solicitarea de aviz prospectiv pe această temă transmisă de Comisia Europeană și dorește să contribuie prin prezentul aviz la evaluarea intermediară a programului LIFE pe 2014-2020, așa cum se prevede la articolul 27 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 („Regulamentul LIFE”), la actul de punere în aplicare prin care se adoptă cel de al doilea program de lucru multianual LIFE [articolul 24 alineatul (4) din Regulamentul LIFE] și la elaborarea următorului program LIFE în contextul cadrului financiar multianual 2020-2027;

2. consideră că protecția mediului natural și conservarea biodiversității rămân în continuare printre principalele obiective ale Uniunii Europene. Programul LIFE în domeniul mediului consolidează capitalul natural al Europei și serviciile de ecosistem aferente acestuia, contribuie la generarea de locuri de muncă ecologice, de inițiativă antreprenorială la nivel local și la creșterea economică inteligentă și durabilă, favorabilă incluziunii sociale – obiectiv al Strategiei Europa 2020 și prioritate politică a CoR. Instituirea unor noi instrumente, precum un subprogram pentru acțiuni în domeniul climei, este recunoscută drept având o importanță fundamentală în lumina provocărilor climatice care se prefigurează, deschizând totodată calea pentru o agendă locală și regională a strategiei UE privind adaptarea la schimbările climatice ⁽¹⁾, pentru îndeplinirea obiectivelor 2020-2030 ale UE în domeniul energiei și climei ⁽²⁾ și reprezentând o contribuție la Acordul de la Paris ⁽³⁾;

3. observă că autoritățile locale și regionale se numără printre cei mai importanți beneficiari ai programului LIFE și fac uz de el în mod direct, atât prin realizarea de proiecte LIFE, cât și prin intermediul stabilirii de parteneriate locale și regionale. Atractivitatea programului pentru autoritățile regionale și locale derivă din marea varietate de priorități tematice finanțate, din posibilitatea de a coopera cu o varietate de entități și din diversitatea modelelor de finanțare;

4. își reiterează sprijinul ferm pentru continuarea după 2020 a Programului LIFE ca program de finanțare independent și aflat sub gestiune directă, dedicat în totalitate mediului și având un impact considerabil în privința ocupării forței de muncă și a creșterii economice, precum și pentru o sporire semnificativă a bugetului acestuia ⁽⁴⁾. Având în vedere provocările care se prefigurează în domeniul mediului și al climei și nevoia de inovare, este nevoie de abordări specifice pentru a se face față integrării inegale a obiectivelor în materie de mediu și climă în practicile statelor membre, precum și implementării diferite a legislației;

Secțiunea 1. Modificări în ceea ce privește cheltuielile eligibile*Legătura cu prioritățile UE*

5. consideră că prioritățile tematice ale LIFE, așa cum sunt acestea prezentate în anexa III la Regulamentul LIFE ⁽⁵⁾, sunt în continuare valabile, ca atare nu vede necesitatea revizuirii intermediare a acestora prin intermediul unui act delegat, așa cum se prevede la articolul 9 alineatul (2) al Regulamentului LIFE;

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.

⁽²⁾ COM(2014) 015 final.

⁽³⁾ A se vedea și COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.

⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁵⁾ Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013.

6. este în continuare foarte îngrijorat de faptul că bugetul total alocat domeniului LIFE Natură și biodiversitate 2014-2020 se ridică la cca 1,155 miliarde EUR, în timp ce Comisia a apreciat că sunt necesare investiții anuale de 5,8 miliarde EUR⁽⁶⁾ pentru ca întreaga rețea Natura 2000 să protejeze natura în mod adecvat în UE, în conformitate cu dispozițiile articolului 8 din Directiva privind habitatele. CoR se așteaptă ca unul dintre rezultatele semnificative ale verificării adecvării directivelor privind habitatele și privind păsările, ambele în curs, să constea în observarea lipsei de fonduri pentru implementarea lor adecvată, așa cum a subliniat și CoR⁽⁷⁾. În consecință, CoR solicită Comisiei să adopte un act delegat, în conformitate cu articolul 9 alineatul (4) al Regulamentului LIFE, vizând creșterea fondurilor alocate pentru subvenționarea acțiunilor întreprinse în contextul programului LIFE pentru natură și biodiversitate și, respectiv, menținerea unui buget substanțial mai ridicat după 2020, pentru a mări substanțial contribuția LIFE la finanțarea rețelei Natura 2000;

7. recomandă ferm menținerea și consolidarea subprogramului privind clima în cel de al doilea program de lucru multianual LIFE și după 2020, acesta deschizând calea pentru măsuri la nivel local și regional în UE și pentru agenda politică internațională în domeniul climei. Acest lucru ar putea fi realizat pe baza unei sporiri substanțiale a bugetului alocat pentru acțiuni în domeniul climei și de adaptare la schimbările climatice și ținând seama de revizuirea preconizată a strategiei UE privind adaptarea la schimbările climatice⁽⁸⁾. În plus, prioritățile tematice și subiectele proiectelor din cadrul subprogramului privind politicile climatice ar trebui definite și interconectate cu subvențiile pentru acțiuni. În special în ceea ce privește sectorul prioritar „Atenuarea schimbărilor climatice”, ele ar trebui să facă referire la prioritățile politice ale UE, precum și la contribuția unor sectoare importante ale economiei, precum energia și transporturile la evoluția emisiilor de GES;

8. consideră că programul LIFE joacă un rol important în elaborarea de noi soluții în domeniul protecției mediului și climei, în promovarea ecoinovării și în consolidarea potențialului pentru noi instrumente, precum infrastructura ecologică⁽⁹⁾ și soluțiile inspirate din natură⁽¹⁰⁾. CoR îndeamnă Comisia să continue în această direcție atât în programul multianual în curs, cât și după 2020;

9. subliniază că dezvoltarea economiei circulare, așa cum este aceasta prezentată în Planul de acțiune al Comisiei Europene privind economia circulară, și sprijinită de CoR⁽¹¹⁾, va necesita surse de finanțare publice și private pentru a extinde nivelul de implementare a tehnologiilor și proceselor îmbunătățite, pentru a dezvolta infrastructura și a spori cooperarea dintre actori în cadrul lanțului valoric. CoR consideră că prioritățile tematice privind deșeurile și eficacitatea utilizării resurselor sunt în mare măsură coerente cu acest concept și solicită ca cel de al doilea plan multianual să continue în direcția precizată, adăugând totodată o referire explicită la economia circulară și acordând prioritate, în contextul viitorului program LIFE, problemelor care trebuie abordate în viitoarea strategie privind materialele plastice într-o economie circulară și deșeurilor provenite din construcții;

10. salută rolul LIFE în abordarea implementării și controlului inegale și inadecvate ale legislației de mediu în statele membre, care constituie una dintre principalele priorități pentru CoR⁽¹²⁾. Această direcție ar trebui continuată și consolidată ferm în viitorul program, prin implementarea în continuare a unor proiecte integrate și a domeniului prioritar LIFE al guvernării și informării în domeniul mediului;

11. subliniază în acest context și contribuția programului LIFE la obiectivul UE privind o mai bună legiferare, la generarea unei creșteri economice durabile și crearea de locuri de muncă și la punerea în aplicare a politicii Uniunii în materie de protecție a mediului și a climei, prin stabilirea și adaptarea unor obiective corespunzătoare, prin îmbunătățirea mecanismelor de feedback și utilizarea experienței dobândite în cadrul proiectelor sprijinite; subliniază, cu toate acestea, că scopul principal al programului LIFE trebuie să rămână cel de protecție a mediului și a biodiversității în sine, fiind vorba despre patrimoniul biologic al Europei și al umanității;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf A se observa că este exclusă Croația.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ A se vedea și Avizul CoR ENVE-VI/015, în curs de elaborare.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ „Către o agendă politică europeană în materie de cercetare și inovare pentru soluțiile bazate pe natură și renaturalizarea urbană” (*Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities*), CE 2015.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Bugetul și structura cheltuielilor eligibile

12. este în continuare preocupat de bugetul limitat al programului LIFE, care, în cursul programului de lucru multianual 2014-2020 reprezintă numai cca 0,3 % din totalul creditelor alocate, așa cum se precizează în Regulamentul (UE) nr. 1311/2013. CoR își reiterează apelul din 2012, ca după 2020 să fie aplicată o creștere substanțială a bugetului programului ⁽¹³⁾;

13. afirmă că realizarea obiectivelor LIFE ar putea fi subminată de rata suboptimă de cofinanțare ⁽¹⁴⁾, beneficiarii fiind astfel selectivi în solicitările lor de finanțare, mai ales în cazul partenerilor nonprofit. CoR solicită Comisiei Europene să crească nivelul cofinanțării în viitorul program LIFE și să alinieze mai bine ratele de cofinanțare prin LIFE cu ratele disponibile (și diferențierile acestora pentru regiunile mai puțin dezvoltate) în cazul altor programe de finanțare UE, gestionate atât direct, cât și în comun. Ratele de cofinanțare specifice ale subvențiilor pentru acțiuni în domeniul Natură și biodiversitate ar putea fi definite cu ajutorul unui factor derivat atât din gradul de acoperire cu arii protejate, cât și din bunăstarea economică a unei regiuni (de exemplu, de nivel NUTS 3), dar fără a crea un dezechilibru în dauna regiunilor mai dezvoltate;

14. exprimă îndoieli cu privire la condiția de 102 % aplicabilă instituțiilor publice, conform căreia suma contribuției proprii la bugetul proiectului trebuie să fie cu cel puțin 2 % mai mare decât suma planificată a cheltuielilor pentru retribuirea funcționarilor publici. Această cerință îngreunează adesea sau face imposibil ca instituțiile publice (în special instituții științifice și de cercetare și organizații neguvernamentale) să ia parte la proiecte, deși implicarea lor este adesea esențială pentru realizarea obiectivelor proiectelor LIFE;

15. pune în discuție finanțarea limitată a infrastructurii în cadrul programului LIFE, în special în ceea ce privește marile proiecte de infrastructură. Solicită Comisiei ca, în cadrul evaluării efectuate, să ia în considerare riscul potențial ca proiectele din cadrul LIFE să pună un accent mai important pe consolidarea capacităților decât pe rezultatele efective ecologice sau climatice;

16. solicită să se folosească în mai mare măsură rate și sume forfetare, pentru a se reduce raportarea în materie de TVA fără a se compromite eligibilitatea acestei cheltuieli ⁽¹⁵⁾, așa cum se stipulează deja la considerentul 38 din Regulamentul LIFE aflat în vigoare. CoR își reafirmă convingerea că eliminarea TVA de pe lista costurilor eligibile este susceptibilă de a descuraja mulți potențiali candidați de la elaborarea unei propuneri. TVA ar trebui să fie în continuare acceptată drept cost eligibil, în cazul în care beneficiarii pot dovedi că taxa nu poate fi recuperată ⁽¹⁶⁾;

17. subliniază faptul că achiziționarea de terenuri [articolul 20 alineatul (3) din Regulamentul LIFE] trebuie să continue să fie eligibilă pentru a beneficia de sprijin în cadrul programului LIFE, fără să se renunțe la condiția ca terenurile achiziționate să rămână destinate pe termen lung protecției naturii. Achiziționarea de terenuri este, adesea, o condiție preliminară pentru conservarea siturilor Natura 2000 și asigurarea conservării naturii pe termen lung;

Simplificarea gestionării

18. subliniază că sarcina administrativă aferentă pregătirii și propunerii de proiecte descurajează adesea regiunile să solicite sprijin prin LIFE. Această problemă apare în special în cazul marilor proiecte (de exemplu, integrate), pentru care sunt necesare eforturi semnificative în materie de timp, energie și resurse umane pentru întocmirea și depunerea unui dosar de succes, mai ales pentru partenerii cu mai puțină experiență. Ca atare, așa cum a sugerat deja CoR într-un aviz anterior ⁽¹⁷⁾, este nevoie de simplificarea procedurilor de depunere a dosarelor și de administrare, precum și de reducerea perioadei de așteptare a deciziei privind finanțarea proiectului;

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, sprijinită de Avizul COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Proiecte tradiționale în domeniul Natură și biodiversitate: 60 % cofinanțare, dar 75 % pentru proiecte care vizează habitatele și speciile prioritare. Proiecte integrate, proiecte pregătitoare și proiecte de asistență tehnică: 60 % cofinanțare. Proiecte de consolidare a capacităților: 100 % cofinanțare. Pentru toate celelalte proiecte, și anume proiectele tradiționale din cadrul subprogramului pentru acțiune climatică și cele din cadrul priorităților Mediul și eficiența utilizării resurselor și Guvernanța de mediu, precum și proiectele de informare din cadrul subprogramului pentru mediu: 60 % cofinanțare în primul program de lucru multianual (2014-2017), 55 % cofinanțare în cursul celui de al doilea program de lucru multianual (2018-2020).

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC.

19. încurajează Comisia Europeană să ia în considerare posibilitatea ca cererile de finanțare pentru proiectele tradiționale în cadrul programului LIFE să fie prezentate în două etape, astfel cum s-a procedat până în prezent cu proiectele integrate. Prima etapă ar trebui să includă o scurtă prezentare generală a proiectului propus (note explicative), iar în cazul în care aceasta primește o evaluare pozitivă, beneficiarul ar trebui să depună ulterior o propunere completă. De asemenea, Comitetul solicită Comisiei să caute modalități de simplificare a procedurilor pentru aprobarea definitivă a elementelor tehnice și financiare ale unui proiect și de eşalonare a lor pe toată durata proiectului. Acest lucru va oferi operatorilor o mai mare flexibilitate și ar reduce riscul ca aceștia să se concentreze pe aspectele financiare și administrative în detrimentul conținutului tehnic al proiectului;

20. salută accentul pus în articolul 3 al Regulamentului LIFE și în primul plan de lucru multianual pe 2014-2017 asupra măsurării succesului LIFE cu ajutorul unor noi indicatori calitativi și cantitativi, de mediu, sociali și economici; solicită însă simplificarea lor în continuare, întrucât destul de mulți indicatori nu pot fi evaluați în mod credibil în orizontul temporal al proiectelor. De asemenea, indicatorii ar trebui să devină mai flexibili și să fie adaptați la specificul local sau regional, iar timpul investit în raportare ar trebui redus la minimum;

Secțiunea 2. Complementaritatea programelor UE din punctul de vedere al finanțării și al punerii lor în aplicare

Complementaritatea cu alte fonduri UE

21. recunoaște că în cursul actualului program de lucru multianual au fost consolidate complementaritatea și coerența dintre LIFE și alte fonduri UE, precum fondurile pentru politica de coeziune (FSE, FEDR, FC), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) sau Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). Comitetul îndeamnă la stabilirea de sinergii și a unei cooperări structurate cu alte fonduri UE pentru dezvoltarea în continuare a programului LIFE după 2020 ⁽¹⁸⁾;

22. consideră că programul LIFE este un program de dimensiuni mici, dar flexibil, care sprijină obiective ambițioase în domeniul mediului și al climei, a căror realizare nu este susținută în mod nemijlocit sau este vizată sub alte aspecte de către alte programe UE. Dat fiind că sprijină proiecte concrete la nivel regional, programul reprezintă un catalizator excelent pentru alte proiecte și pentru mobilizarea de resurse naționale și private ⁽¹⁹⁾. CoR îndeamnă Comisia să dezvolte un model pentru o mai bună coordonare între programul LIFE și alte programe UE, legate direct sau indirect de protecția mediului și a climei;

Implementarea la nivel național

23. este preocupat de absorbția inegală a fondurilor LIFE de către statele membre și regiunile UE. Este nevoie de un plan de acțiune solid, care să sporească vizibilitatea LIFE în țările în care a avut mai puțin succes și să crească interesul pentru participarea la acest program ⁽²⁰⁾, atât în cel de al doilea program de lucru multianual, cât și într-un viitor program LIFE, acesta putând fi introdus în cadrul revizuirii anuale a eficienței absorbției fondurilor în fiecare stat membru;

24. în consecința celor de mai sus, sugerează reconsiderarea demersului în curs de eliminare progresivă a alocărilor naționale pentru proiectele tradiționale LIFE. Eliminarea alocărilor naționale ar putea duce la o creștere și mai mare a disparităților geografice în ceea ce privește absorbția fondurilor LIFE, reducând șansele țărilor cu mai puțină experiență, deși acestea se confruntă totuși cu provocări de mediu și climatice. CoR propune să se aibă în vedere un sistem de alocare pe perioade de un an, în loc de patru, pentru a face finanțarea mai flexibilă în funcție de resursele bugetare disponibile și de distribuția geografică a absorbției fondurilor; subliniază însă că proiectele aprobate pentru finanțare trebuie să îndeplinească cerințele în materie de inovare și reproductibilitate, pentru a genera valoare adăugată europeană. O altă soluție posibilă ar fi de a menține o parte din buget care să fie alocată separat fiecărei țări, iar partea rămasă să fie pusă în comun la dispoziția statelor membre, în condiții pe deplin concurențiale;

25. recunoaște că unele dintre punctele naționale de contact au făcut eforturi pentru a atrage noi depunători de cereri de proiecte. Face apel la statele membre cu o absorbție mai redusă să își implice punctele naționale de contact într-o promovare activă a programului în rândul autorităților locale și regionale;

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final.

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ A se vedea, de asemenea, GHK et al. (2011), Evaluare combinată a impactului și evaluare *ex ante* a revizuirii Regulamentului LIFE+.

26. face apel la Comisia Europeană să continue activitățile de asigurare a sprijinului sub formă de formare pentru statele membre cu mai puțină experiență și cu un nivel mai scăzut de utilizare a fondurilor. Obiectivul ar trebui să fie sporirea capacității punctelor de contact naționale și regionale și sprijinirea activă a entităților care elaborează proiecte, ceea ce ar duce la un număr mai mare de dosare de mai bună calitate, mai ales în țările cu multe probleme de mediu și climatice și cu mai puțină experiență în solicitarea de finanțare în cadrul LIFE;

Secțiunea 3. Construirea unui consens public și consolidarea parteneriatelor regionale și interregionale

Relațiile cu părțile interesate și problemele sociale

27. consideră că programul LIFE oferă multe instrumente și mecanisme care încurajează replicarea și transferul soluțiilor și reprezintă instrumentul ideal pentru a le prezenta autorităților locale și regionale avantajele investițiilor în sectorul mediului și al climei. Caracterul de durată al relațiilor dintre părțile interesate depinde de experiența acestora, de contactele locale și între regiuni, de disponibilitatea lor de colaborare și nivelul lor de informare. Dezvoltarea acestuia din urmă este un proces pe termen lung. CoR îndeamnă la efectuarea unor investiții mai mari în consolidarea acestei capacități⁽²¹⁾, prin finanțarea de proiecte destinate consolidării capacităților, inclusiv după 2020;

28. consideră că protecția mediului și a naturii și combaterea schimbărilor climatice trebuie să urmărească întotdeauna găsirea unui echilibru între diferite obiective, protejând siguranța, viața și proprietatea oamenilor. Este nevoie de acțiuni și sprijin acordat proiectelor pentru a crea compromisuri acceptabile în acest domeniu între toate părțile interesate, iar proiectele LIFE pot contribui la acest deziderat. CoR încurajează Comisia Europeană ca, la evaluarea cererilor de subvenționare a proiectelor, să țină seama de potențialul unui proiect de a promova elaborarea de norme noi care să armonizeze protecția vieții umane puse în pericol de anumite specii cu protecția speciilor pe cale de dispariție. De asemenea, sugerează ca una dintre condițiile pentru ca un proiect să primească o evaluare pozitivă să fie planificarea unei dezbateri publice deschise tuturor părților interesate din teritoriul respectiv, precum și analizarea propunerilor primite de la acestea;

Ecoinovarea și adoptarea soluțiilor de către piață

29. apreciază importanța programului LIFE în dezvoltarea inovării în UE și solicită să se studieze în ce mod se poate consolida comercializarea prototipurilor și soluțiilor elaborate în cadrul proiectelor LIFE cu ajutorul unui model de finanțare adecvat. Elaborarea unei căi mai rapide după finalizarea proiectelor LIFE ar trebui să îmbunătățească eficiența introducerii pe piață a inovațiilor generate prin proiecte LIFE, ceea ce ar crește competitivitatea UE pe piețele mondiale și ar permite crearea de noi locuri de muncă ecologice;

30. atrage atenția asupra importanței fundamentale a participării organismelor de învățământ și cercetare și a sectorului privat la dezvoltarea și comercializarea ecoinovațiilor. Îndeamnă Comisia să ofere în continuare mecanisme care să faciliteze această colaborare. Solicită, printre altele, revizuirea dispozițiilor care nu permit introducerea pe piață a prototipurilor elaborate prin proiecte LIFE decât după încheierea realizării lor. Astfel de prevederi limitează interesul întreprinderilor și al institutelor de învățământ și cercetare de a lua parte la proiectele inovatoare;

31. consideră că, pentru a amplifica impactul programului LIFE în direcția transformării economiei UE într-un sistem circular, decarbonizat de producție și consum, o provocare-cheie pentru cel de al doilea program de lucru multianual și un viitor program LIFE este să transpună ecoinovațiile, proiectele demonstrative și cele pilot în produse la scară industrială. Trebuie explorate noi modalități de a sprijini replicarea pe scară largă, de către piață, a rezultatelor proiectelor inovatoare LIFE. CoR solicită Comisiei să evalueze, în vederea unui viitor program LIFE, opțiunea de a oferi sprijin suplimentar proiectelor de succes, de exemplu de a sprijini și prin alte instrumente aplicarea la scară mai mare a celor mai bune ecoinovații;

Durabilitatea pe termen lung, replicabilitatea și posibilitățile de transferare a rezultatelor proiectelor (DRT)

32. recunoaște că proiectele LIFE generează, în mare măsură, efecte pozitive pe termen lung și rezultate replicabile și transferabile⁽²²⁾, însă este încă loc pentru îmbunătățiri. Ar trebui să se acorde o atenție constantă, atât în cadrul celui de al doilea program de lucru multianual, cât și după 2020, asigurării durabilității, transferului și replicării rezultatelor

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Comisia Europeană, DG Mediu (2014): LIFE Focus *Long-term impact and sustainability of LIFE Nature* (Impactul pe termen lung și durabilitatea LIFE Nature); Parlamentul European, DG IPOL (2016).

proiectelor, lucru esențial pentru realizarea obiectivelor LIFE, pentru folosirea eficientă a fondurilor, creșterea ecoinovării și sprijinirea unei creșteri durabile și responsabile. CoR solicită Comisiei să stabilească criterii clare de selecție pentru evaluarea potențialului de DRT la momentul depunerii dosarului de proiect, precum și indicatori pentru evaluarea eficienței din perspectiva DRT în cursul și după punerea în aplicare a proiectului;

33. acordă o importanță deosebită sprijinului acordat proiectelor menite să elaboreze anchete statistice cu privire la populațiile de specii de animale clasificate drept protejate și dimensiunea habitatului acestora și proiectelor care intenționează să analizeze în ce măsură habitatele naturale periclitare clasate drept „protejate” beneficiază de protecție în mod real, identificând totodată motivele pentru situația de fapt și factorii de risc;

34. este preocupat de faptul că animalele sălbatice sunt alungate din ce în ce mai des din habitatul lor natural și solicită, prin urmare, elaborarea și punerea în aplicare integrată a unor măsuri inovatoare de gestionare a crizelor, menite să conserve habitatele naturale ale animalelor;

35. propune Comisiei Europene să dezvolte un plan DRT pentru programul LIFE pentru a intensifica performanțele programului sub acest aspect. Acest demers ar putea cuprinde, printre altele ⁽²³⁾: dezvoltarea în continuare a unei „platforme de inovare” – pornind de la baza de date online conținând proiectele LIFE, pentru a asista publicul în căutare de idei ecologice replicabile; o diseminare eficientă și bine orientată a informațiilor despre inovare; crearea de platforme tematice, rețele și clustere de proiecte în jurul unor domenii prioritare; utilizarea mai bună a instrumentarelor de comunicare disponibile pe site-ul LIFE; dezvoltarea în mai mare măsură a selecției și diseminării rezultatelor „celor mai bune dintre cele mai bune” proiecte LIFE ⁽²⁴⁾;

36. pentru a spori și mai mult durabilitatea pe termen lung a proiectelor LIFE, dorește să mențină obligația de a se oferi un plan „post-LIFE” pentru fiecare proiect, demonstrând continuitatea finanțării pentru sprijinirea rezultatelor proiectului, identificarea organismului responsabil pentru continuitatea angajării personalului, sprijinul oficial al autorităților și comunicarea cu părțile interesate locale;

Tipuri de intervenții și noi instrumente financiare

37. consideră că tipurile de finanțare a programului LIFE stabilite prin articolul 17 din Regulamentul LIFE sunt valide și sprijină o mare diversitate de opțiuni de finanțare pentru regiuni, însă ar dori să solicite o evaluare a rezultatelor obținute în perioada 2014-2017, în vederea îmbunătățirii lor în viitorul program LIFE;

38. recunoaște funcția importantă de catalizator pe care proiectele integrate o au pentru autoritățile publice în ceea ce privește eliminarea lacunelor din implementarea politicii de mediu a UE. Considerând că nu este încă disponibilă suficientă experiență cu acest tip de finanțare, propune menținerea bugetului, în cel de al doilea program de lucru multianual, la nivelul specificat în articolul 17 alineatul (5) al Regulamentului LIFE. CoR sugerează efectuarea unei evaluări a rezultatelor proiectelor integrate la finele lui 2020 și consideră că acestea pot fi un instrument și mai important în viitorul program LIFE; acest lucru este valabil în special pentru sprijinul cadrelor de acțiune prioritară prin intermediul unor proiecte integrate de elaborare a planurilor de gestionare a siturilor Natura 2000;

39. solicită ca un viitor program LIFE să mențină categoria „proiectelor de asistență tehnică” pentru a-i ajuta pe beneficiarii care încă nu au desfășurat un proiect integrat, având în vedere complexitatea, timpul și resursele necesare pentru pregătirea unui dosar ⁽²⁵⁾;

40. salută două noi instrumente financiare: Finanțare privată pentru eficiența energetică (FP4EE) și Mecanismul de finanțare a capitalului natural (MFCN), care oferă o nouă posibilitate de a atrage investitori privați către finanțarea de proiecte legate de eficiența energetică și de capitalul natural, contribuind la generarea unei tranziții generale către finanțe ecologice. Recunoaște că cele două instrumente nu și-au atins încă pe deplin potențialul, în special din cauza noutății proiectului și a unui anumit grad de complexitate administrativă în primele luni de punere în aplicare. CoR solicită Comisiei

⁽²³⁾ Curtea de Conturi Europeană (2014), Raport special (SR 15/2013); Comisia Europeană, DG Mediu (2014): LIFE Focus *Long-term impact and sustainability of LIFE Nature* (Impactul pe termen lung și durabilitatea LIFE Nature); Parlamentul European, DG IPOL (2016), Parlament, Comisia pentru control bugetar, Document de lucru privind Raportul special al Curții de Conturi (PE535.987), Evaluarea finală LIFE+.

⁽²⁴⁾ Programul LIFE, site-ul DG Mediu, instrumente de comunicare disponibile la adresa: <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

Europene să monitorizeze în continuare programele și să elaboreze o metodologie pentru evaluarea eficacității lor. De asemenea, solicită Comisiei Europene să ia în considerare extinderea instrumentelor existente sau introducerea unui nou instrument financiar, finanțat în mod adecvat, cu scopul de a atrage investitori și în cadrul domeniului prioritar „mediul și utilizarea eficientă a resurselor”. Sprijină apelul Parlamentului European ca FP4EE să garanteze că proiectele oferă rezultate corespunzătoare, pozitive și tangibile din punct de vedere științific pentru biodiversitate;

41. recunoaște rolul important al FP4EE, care sprijină implementarea priorităților naționale în domeniul eficienței energetice furnizându-le beneficiarilor finanțare, dar și sprijin tehnic și know-how. Comitetul propune ca, pentru a utiliza mai bine potențialul FP4EE, să fie luată în considerare posibilitatea de a trata acest instrument ca finanțare complementară a proiectelor LIFE în domeniul eficienței energetice. Comisia ar trebui să facă referire la posibilitatea de finanțare complementară de acest tip în orientările emise anual pentru solicitanți. Modelul ar trebui continuat până la finele celui de al doilea program de lucru multianual și, în cazul unei evaluări pozitive, și după 2020;

42. apreciază faptul că FFCN oferă o cale de abordare a provocării dificile și cu totul noi de a finanța întreprinderi din domeniul serviciilor de ecosistem și că sectorul privat este încurajat să investească în acest domeniu; este de părere că investirea în servicii de ecosistem reprezintă viitorul Europei și salută faptul că LIFE a răspuns acestei provocări. Recomandă analizarea și evaluarea funcționării mecanismului FFCN pe baza atât a rezultatelor deja obținute, cât și a celor preconizate, pentru a se asigura că este utilizat în mod eficient până la sfârșitul celui de al doilea program de lucru multianual și, în cazul unei evaluări pozitive, după 2020;

43. apreciază rolul inovator al programului LIFE și consideră că acțiunile în domeniul mediului și al climei nu necesită întotdeauna elaborarea de soluții inovatoare, ci adesea depind de continuarea acțiunilor deja începute sau de aplicarea inovațiilor generate prin alte proiecte. CoR solicită Comisiei Europene să aibă în vedere finanțarea a două categorii de proiecte: proiectele inovatoare și cele care reflectă nevoile actuale în materie de mediu și climă. Obținerea finanțării nu ar trebui să fie condiționată de generarea de inovații, ci de continuarea acțiunilor deja inițiate, permițând totodată folosirea inovațiilor și a bunelor practici din alte proiecte LIFE.

Bruxelles, 9 februarie 2017.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-1029 (ediție electronică)
ISSN 1830-3668 (ediție tipărită)



Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

RO